

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА**

Навчальний посібник

Interesting English

ЦІКАВА АНГЛІЙСЬКА МОВА

**для студентів філологічних та педагогічних
факультетів, вчителів англійської мови**

Рівне - 2007

ББК 81.2 Англ-923
С-45
УДК 811.111 (075.8)

Скрєбкова-Пабат Марина Анатоліївна - старший викладач кафедри англійської філології;

Тадєєва Марія Іванівна - кандидат педагогічних наук, доцент.

Навчальний посібник затверджено та рекомендовано до друку Навчально-методичною радою Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука (протокол № 6 від „26” січня 2006 р.)

Рецензенти:

Шульжук К.Ф. – доктор філологічних наук, професор, академік Академії Наук України, завідувач кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету;

Биценко Т.О. - кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови Харківського гуманітарного університету «Народна Українська Академія»;

Палій В.П. - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики перекладу Рівненського інституту слов'янознавства Київського слов'янського університету

Гронь Л.В. - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики англійської мови Рівненського державного гуманітарного університету.

Навчальний посібник ***Interesting English Цікава англійська мова*** для студентів філологічних та педагогічних факультетів, вчителів англійської мови. – Рівне: Редакційно-видавничий центр «Тетіс» Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука. 2007. – 384 с.

Посібник призначений для студентів вищих навчальних закладів, які спеціалізуються на фаховій підготовці вчителів англійської мови, а також для вчителів загальноосвітніх шкіл і всім, хто цікавиться англійською мовою.

Загалом матеріал посібника стимулює розвиток пізнавальних інтересів студентів і сприяє підвищенню мотивації до вивчення англійської мови.

CONTENTS

	Вступ - Introduction	
	PART I З досвіду вчителя – From the Teacher’s Experience	
	1.1 . Навчання фонетичного матеріалу	
	1.2. Навчання граматичного матеріалу	
	1.3. Читання як вид мовленнєвої діяльності	
	1.4. Введення в мовне середовище	
	1.5. Віршики, які сприяють легшому запам’ятовуванню неправильних дієслів	
	1.6. Віршики для введення у мовне середовище	
	1.7. Музичні ігри, пісні-вправи та пісні англійською мовою	
	1.8. Корисні поради англійською мовою	
	PART II Цікаві завдання до уроків англійської мови – Interesting Tasks for English Lessons	
	Відповіді до завдань розділу II – Цікаві завдання до уроків англійської мови – Answer Key	
	PART III Це цікаво знати! - It’s Interesting to Know! Додаткове читання –Additional Reading	
	3.1. Do You Know English Words?	
	3.2. Some Interesting Facts of Animals’ Life	
	3.3. Do You Know these Interesting Facts?	
	3.4. Corner of Science & Techniques	
	3.5. Prove it Yourself	
	3.6. Meals in England	
	3.7. A Bit about English Language	
	3.8. Education Abroad	
	3.9. Let’s Speak a Little about Some Holidays Abroad	
	3.10. Outstanding People	
	3.11. Health: Illness & Disease	
	3.12. Reading	
	PART IV Жарти – Jokes	
	4.1. English Humour	
	4.2. Time for Fun	
	PART V Психологічні тести – Psychological Tests Давайте познайомимось! – Let’s Get Acquainted!	
	Test 5.1. A Map of Interest	
	Test 5.2. A Good Language Learner Test	
	Test 5.3. What Are Your Chances This Term?	
	Test 5.4. Have You Time To Study?	
	Test 5.5. Are You a Good Communicator?	
	Test 5.6. What About Your Health?	
	Test 5.7. Going to Live to 100?	
	Test 5.8. Are You a “Foodie”?	

Test 5.9. What is Your Relationship with Food Like?	
Test 5.10. What Type of Boyfriend/Girlfriend are You?	
Test 5.11. Are You Green?	
Test 5.12. You See Yourself as Others See You?	
Test 5.13. School's out for Summer	
Test 5.14. New Year Test	
PART VI	
Англійські ідіоми – English Idioms	
6.1. Check yourself	
PART VII	
Англійський алфавіт – English Alphabet	
7.1. Українсько-англійська транслітерація – Ukrainian-English Transliteration	
7.2. Правопис - Spelling	
PART VIII	
Граматика – Grammar	
8.1. Іменник – The Noun	
8.1.1. Морфологічна характеристика іменників – Morphological Characteristic of Nouns	
8.1.2. Число іменника – Number of the Noun	
8.1.3. Відмінки іменників – Cases of Nouns	
8.1.4. Grammar Exercises	
8.2. Артикль – The Article	
8.2.1. Grammar Exercises	
8.3. Прикметник – The Adjective	
8.3.1. Морфологічна характеристика прикметників – Morphological Characteristic of Adjectives	
8.3.2. Ступені порівняння – Degrees of Comparison	
8.3.3. Субстантивовані прикметники – Substantivized Adjectives	
8.3.4. Grammar Exercises	
8.4. Числівник – The Numeral	
8.4.1. Кількісні числівники – Cardinal Numerals	
8.4.2. Порядкові числівники – Ordinal Numerals	
8.4.3. Дроби – Fractional Numerals	
8.4.4. Grammar Exercises	
8.5. Займенник – The Pronoun	
8.5.1. Особові займенники – Personal Pronouns	
8.5.2. Присвійні займенники – Possessive Pronouns	
8.5.3. Зворотні займенники – Reflexive Pronouns	
8.5.4. Взаємні займенники – Reciprocal Pronouns	
8.5.5. Вказівні займенники – Demonstrative Pronouns	
8.5.6. Питальні займенники – Interrogative Pronouns	
8.5.7. Неозначені займенники – Indefinite Pronouns	
8.5.8. Неозначений займенник one	
8.5.9. Заперечні займенники – Negative Pronouns	
8.5.10. Кількісні займенники – Quantative Pronouns	
8.5.11. Grammar Exercises	
8.6. Дієслово – The Verb	
8.6.1. Правильні дієслова – Regular Verbs	
8.6.2. Неправильні дієслова – Irregular Verbs	

	8.6.3. Допоміжні дієслова – Auxiliary Verbs	
	8.6.4. Grammar Exercises	
	8.7. Модальні дієслова – Modal Verbs	
	8.7.1. Grammar Exercises	
	8.8. Неособові форми дієслова – Non-Finite Forms of the Verb	
	8.8.1. Інфінітив – The Infinitive	
	8.8.2. Герундій – The Gerund	
	8.8.3. Дієприкметник – The Participle	
	8.8.4. Grammar Exercises	
	8.9. Прийменник – The Preposition	
	8.9.1. Grammar Exercises	
	8.10. Прийменник та “післяйменник” – The Preposition & the Postposition	
	8.10.1. Сталі словосполучення - The Constant Word Combinations	
	8.10.2. Grammar Exercises	
	8.11. Прислівник – The Adverb	
	8.11.1. Групи прислівників – Groups of Adverbs	
	8.11.2. Ступені порівняння прислівників – Degrees of Comparison of Adverbs	
	8.11.3. Grammar Exercises	
	8.12. Сполучники - Conjunctions	
	8.12.1. Морфологічна характеристика сполучників – Morphological Characteristic of Conjunctions	
	8.12.2. Grammar Exercises	
	8.13. Словотворення – Word-Formation	
	8.13.1. Префікс у морфології – Prefix in the Morphology	
	8.13.2. Суфікс у морфології – Suffix in the Morphology	
	8.13.3. Утворення іменників – Formation of Nouns	
	8.13.4. Утворення прикметників – Formation of Adjectives	
	8.13.5. Утворення дієслів - Formation of Verbs	
	8.13.6. Утворення прислівників – Formation of Adverbs	
	8.13.7. Grammar Exercises	
	8.14. Просто про складне – Something about Complex Things	
	8.14.1. Grammar Exercises	
	8.15. Порядок слів у реченні – Word Order	
	8.15.1. Головні члени речення – The Principal Parts of the Sentence	
	8.15.2. Типи питальних речень – Types of Interrogative Sentences	
	8.15.3. Другорядні члени речення – The Secondary Parts of the Sentence	
	8.15.4. Означення – The Attribute	
	8.15.5. Grammar Exercises	
	8.16. Часи дієслова – Tenses	
	8.16.1. Неозначені часи – Indefinite Tenses	
	8.16.2. Теперішній неозначений час – The Present Indefinite Tense	
	8.16.3. Минулий неозначений час – The Past Indefinite Tense	
	8.16.4. Майбутній неозначений час – The Future Indefinite Tense	
	8.16.5. Майбутній неозначений час з точки зору минулого – The Future Indefinite-in-the-Past Tense	
	8.16.6. Майбутній час з конструкцією <i>be going to</i>	
	8.16.7. Grammar Exercises	
	8.17. Часи групи Continuous	

	8.17.1. Теперішній тривалий час – The Present Continuous Tense	
	8.17.2. Минулий тривалий час - The Past Continuous Tense	
	8.17.3. Майбутній тривалий час – The Future Continuous Tense	
	8.17.4. Майбутній тривалий час з точки зору минулого – The Future Continuous-in-the-Past Tense	
	8.17.5. Grammar Exercises	
	8.18. Часи групи Perfect	
	8.18.1. Теперішній перфектний час – The Present Perfect Tense	
	8.18.2. Минулий перфектний час – The Past Perfect Tense	
	8.18.3. Майбутній перфектний час – The Future Perfect Tense	
	8.18.4. Майбутній перфектний час з точки зору минулого – The Future Perfect-in-the-Past Tense	
	8.18.5. Grammar Exercises	
	8.19. Пасивний стан – The Passive Voice	
	8.19.1. Grammar Exercises	
	8.20. Слова з подібним значенням – Words with Similar Meaning	
	8.20.1. Grammar Exercises	
	8.21. Фіктивний підмет – Fictitious Subject	
	8.21.1. Grammar Exercises	
	8.22. Синоніми та антоніми – Synonyms & Antonyms	
	8.22.1. Grammar Exercises	
	8.23. Ввічливість - Politeness	
	8.23.1. Grammar Exercises	
	8.24. Вислови часового значення – Time Expressions	
	8.24.1. Котра година? – What Time is it?	
	8.24.2. Grammar Exercises	
	Відповіді до граматичних питань – Answer Key	
	Англо-український словник - English-Ukrainian Vocabulary	
	Україно-англійський словник - Ukrainian-English Vocabulary	
	Література - Literature	

ВСТУП – INTRODUCTION

Цей навчальний посібник складається з 8 розділів (*Parts*):

Part I - “З досвіду вчителя - *From the Teacher’s Experience*”;

Part II - “Цікаві завдання до уроків англійської мови – *Interesting Tasks for English Lessons*”;

Part III - “Це цікаво знати! - *It’s Interesting to Know!* Додаткове читання – *Additional Reading*”;

Part IV - “Жарти - *Jokes*”;

Part V – “Психологічні тести - *Psychological Tests: Давайте познайомимось! - Let’s Get Acquainted!*”;

Part VI - “Англійські ідіоми - *English Idioms*”;

Part VII - “Англійський алфавіт – *English Alphabet*”;

Part VIII - “Грамматика - *Grammar*”.

Посібник також містить відповіді до граматичних завдань розділу VIII - “Грамматика - *Grammar*”; англо-український (об’єм - 669 слів) та українсько-англійський (об’єм - 620 слів) словник, де відображені основні лексичні одиниці, використані в навчальних текстах та вправах.

В основі посібника – комплекс педагогічних прийомів, які допоможуть зрозуміти особливості англійської мови у порівнянні з українською. Грамматика подається у спрощеному та доступному вигляді. Кожна граматична тема супроводжується відповідними граматичними та лексичними вправами, які дають можливість легко засвоїти поданий лексичний та граматичний матеріал та користуватися граматичними формами і конструкціями англійської мови.

Розділ I “З досвіду вчителя - *From the Teacher’s Experience*” пропонує Вам багаторічний досвід роботи автора у загальноосвітніх школах та у вищому навчальному закладі з його найкращими надбаннями та методичним доробком.

Другий розділ “Цікаві завдання до уроків англійської мови – *Interesting Tasks for English Lessons*” містить тренувальні та лексико-граматичні вправи, у формі „завдання-гра”, котрі допоможуть у навчанні іноземної мови. У посібнику подано матеріали до уроків англійської мови у загальноосвітній школі та практичні і лабораторні заняття зі „Шкільного курсу іноземної мови та методики викладання”.

З розділу III “Це цікаво знати! - *It’s Interesting to Know!* Додаткове читання - *Additional Reading*” ви дізнаєтесь про історію, культуру, освіту, звичаї та традиції англійських країн. Різноманітні тексти, складені з урахуванням психологічних особливостей та інтересів учнівської та студентської аудиторії, охоплюють побутову, країнознавчу, загальнонаукову та суспільну тематику.

Розділ V познайомить вас з “Психологічними тестами - *Psychological Tests: Давайте познайомимось! - Let’s Get Acquainted!*”, які допоможуть Вам краще пізнати себе.

У шостому розділі “Англійські ідіоми - *English Idioms*” можна дізнатися про сталі англійські вирази та особливості їх вживання.

Розділ VII “Англійський алфавіт – *English Alphabet*” містить англійський алфавіт, правила українсько-англійської транслітерації, прийняті 19 квітня 1996 р. українським правовим термінологічним комітетом (Рішення № 9) та правопис.

Розділ VIII “Грамматика - *Grammar*” побудовано на лексичному та граматичному матеріалі, що охоплює нормативну граматику англійської мови та базовий лексичний мінімум. Система граматичних вправ кожного підрозділу

спрямована на формування мовних навичок і вмінь використання лексико-граматичного матеріалу.

ЧИМ МОЖЕ ДОПОМОГТИ ЦЕЙ ПОСІБНИК?

Перед Вами незвичайний посібник у повному розумінні цього слова. Зазвичай, у підручниках подається граматичний матеріал важкий для сприйняття та самостійного опрацювання. Сама назва посібника говорить про цікаву англійську мову, у ньому розглядаються питання, які завжди викликають труднощі під час вивчення іноземної мови. Наприклад, дуже важко звикнути до порядку слів в англійському реченні, оскільки він відрізняється від українського. Використання різних часових форм також є важкими для запам'ятовування учнями і студентами.

Наведені у цьому посібнику розділи англійської граматики (з таблицями до них), які стосуються артикля, герундія, однини та множини іменника, ступенів порівняння прикметників, утворення часових форм, правильних та неправильних дієслів, вживання займенників типу *my – mine* та багато іншого – сподіваємось, зроблять процес вивчення англійської мови цікавим та захоплюючим.

Також Ви знайдете у цьому посібнику різноманітний матеріал, який поданий у серйозній і жартівливій формі.

Запропоновані завдання до уроків іноземної мови допоможуть зробити урок цікавішим та змістовнішим. Ці вправи охоплюють подані розділи граматики та базуються на лексиці вивченого матеріалу.

P.S. Хочу висловити щиру подяку моїм колегам Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, які допомогли мені в роботі над цим посібником:

Анатолію Степановичу Дем'янчуку, професору, ректору університету;

Юрію Володимировичу Пелеху, кандидату педагогічних наук, професору, проректору з наукової роботи та міжнародних зв'язків Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука;

Діані Анатоліївні Поповій, кандидату педагогічних наук, доценту, завідувачу кафедри іноземних мов університету за активну участь у підготовці цього проекту.

А також

Каленику Федоровичу Шульжуку, доктору філологічних наук, професору, завідувачу кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету;

Тетяні Олександрівні Биценко, кандидату філологічних наук, доценту кафедри англійської мови Харківського гуманітарного університету «Народна Українська Академія»;

Василю Павловичу Палію, кандидату педагогічних наук, доценту кафедри теорії та практики перекладу Рівненського інституту слов'янознавства Київського слов'янського університету;

Ларисі Василівні Гронь, кандидату педагогічних наук, доценту кафедри практики англійської мови Рівненського державного гуманітарного університету, за високопрофесійне рецензування.

Висловлюю особливу подяку і моєму співавторові:

Марії Іванівні Тадесвій, кандидату педагогічних наук, доценту, завідувачу кафедри англійської філології Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука за допомогу і підтримку.

PART I

З ДОСВІДУ ВЧИТЕЛЯ –

FROM THE TEACHER'S EXPERIENCE

Згідно з принципом комунікативності у навчанні іноземних мов і практичної мети – навчання іншомовного спілкування – засвоєння мовного матеріалу (граматичного, лексичного, фонетичного, орфографічного) відбувається комплексно, що дозволяє забезпечити спілкування іноземною мовою з самих перших уроків. Проте це не означає відсутності спеціальної цілеспрямованої роботи над засвоєнням граматичних форм і структур, вокабуляра, звуків, інтонаційно-ритмічних моделей, орфографічних правил.

На уроках англійської мови в молодших та середніх класах потрібно давати хоча б частку навчального матеріалу в казковій формі. Це допомагає учням краще засвоювати, запам'ятовувати завдання і відтворювати свої знання під час практичних вправ.

Використання ігор та цікавих завдань на уроках іноземної мови сприяє розширенню ерудиції, дає можливість тренувати пам'ять.

На жаль, незважаючи на розважальну та дидактичну цінність ігор у процесі навчання іноземної мови, вони досить обмежено застосовуються у практиці роботи викладачів.

Пропонуємо використовувати ефективні прийоми та засоби активізації мовленнєвої діяльності учнів на уроці.

1.1. Навчання фонетичного матеріалу

Основою будь-якої мови є звук. Роль звукових компонентів дуже важлива. Оволодіння усним мовленням та читанням неможливе без стійких слухо-вимовних навичок.

Для нейтралізації негативного впливу фонетичних навичок рідної мови навчання іншомовної вимови має будуватися на основі порівняльного аналізу фонологічних систем рідної та іноземної мов, що є одним з важливих спеціальних принципів навчання фонетичного матеріалу.

За ознакою схожості/розбіжності звуків іноземної та рідної мови усі звуки іноземної мови умовно розділяють на три групи.

До першої групи відносять звуки, максимально наближені до звуків української мови за акустичними особливостями та артикуляцією: [d, t, b, m, s, z, ʃ].

Друга група включає звуки, які, на перший погляд, дуже схожі на звуки рідної мови, але відрізняються від них за суттєвими ознаками: [e, æ, i, i:, ə:].

Сприймання та відтворення звуків, що належать до другої групи, характеризується високим ступенем інтерференції. Учні автоматично переносять навички вимови цих звуків в іноземну, що призводить не тільки до появи акценту в мовленні, але й до помилок на рівні змісту. Звуки цієї групи вимагають від учителя посиленої уваги та спеціального тренування в різноманітних вправах, особливо в тих, де є контрастування з відповідними звуками рідної мови.

До третьої групи входять звуки, які не дають артикуляційних або акустичних аналогів в рідній мові: [ð, θ, ŋ, w, r, h].

Таким чином, належність звука іноземної мови до тієї чи іншої із трьох згаданих груп зумовлює методику його засвоєння – способи ознайомлення учнів з ним, вибір і кількість вправ, що потрібні для оволодіння даним звуком у рецепції та репродукції.

Вправи на рецепцію звуків націлені на розвиток фонематичного слуху учнів. Вчитель пропонує учням послухати слова (фрази, римівки, віршики), в яких є новий звук. Завдання формулюється таким чином:

- підніміть руку/сигнальну картку або плесніть у долоні, коли почуєте звук [...], довгий/короткий голосний, слово, на яке падає наголос тощо;
- порахуйте, скільки разів у реченні/римівці зустрічається звук [...], довгий/короткий голосний, слово під наголосом тощо;
- послухайте ряд англійських та українських звуків, підніміть руку (картку), коли почуєте англійський звук.

Фонетичний практикум

Англійська мова, на відміну від української, має певні правила вимови. Радимо використовувати таку гру: вчитель пропонує учням уявити, як англієць буде розмовляти українською мовою. Учні зачитують кілька речень, в яких кожне слово починається однією і тією ж буквою:

D d	[d]	Д івчина д опомогла д рузям д істатися на д ачу
T t	[t]	Т етянка т анцює т анго
R r	[r]	Р авлик р адісно р ахує р ибу
th	[ð]	ð оля ð робила ð авдання
	[θ]	θ ашко θ адить θ адочок

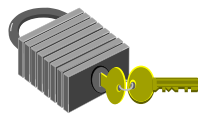
Правила вимови літери “С с”

При ознайомленні з правилами вимови літери “С с” [si] в залежності від її місця в слові, можна розказати дітям казку: „Жила-була собі в англійському алфавіті літера “С с” [si]. Їй дуже подобалось ходити у гості до інших літер і утворювати з ними слова. І був у неї один секрет - нікому вона не казала, як її ім’я вимовляється насправді.

Іноколи вона називалася як [si] **city** [ˈsiti] *місто*, **pencil** [ˈpensl] *олівець*, а в деяких випадках: як [k] **cat** [kæt] *кіт*, **cap** [kæp] *капелюх*, **cup** [kʌp] *чашка*. Лише букви “e, i, y” знали її справжнє ім’я і не дозволяли їй обманювати інших. Разом з ними вона була змушена вимовлятися так як в алфавіті - [si], **cell** [sel] *камера*, **bicycle** [ˈbaɪsɪkl] *велосипед* etc.”.

C	
[s]	[k]
<p><i>cell</i> [sel] <i>камера</i></p> <p> <i>city</i> [ˈsiti] <i>місто</i></p> <p><i>bicycle</i> [ˈbaɪsɪkl] <i>велосипед</i></p>	<p><i>cobweb</i> [ˈkɒbweb] <i>навугиння</i></p> <p><i>cat</i> [kæt] <i>кіт</i></p> <p><i>cash</i> [kæʃ] <i>гроші, готівка</i></p> <p><i>car</i> [kɑː] <i>автомобіль</i></p> <p><i>camp</i> [kæmp] <i>табір</i></p>

Правила відкритого та закритого складу

Пояснюючи дітям правило відкритого та закритого складу можна використовувати іншу казку:

Жила в абетці голосна літера “Е е” [i]. Вона була дуже доброзичлива, співуча і коли їй доручали закінчити слово, тобто стати на кінці слова, літери, які стояли попереду неї, раділи, співали і вимовлялися як в алфавіті: **plate** [pleɪt] *тарілка, миска*, **late** [leɪt] *пізній*, **table** [ˈteɪbl] *стіл*. А коли вона хворіла, в кінці слова ставали приголосні букви, вони замикали слово на великий замок і літери дуже сумували і втрачали своє справжнє вимовляння: **nut** [nʌt] *горіх*, **map** [mæp] *географічна карта*, **desk** [desk] *парта*, **lamp** [læmp] *лампа*.

map
[mæp]

nut
[nʌt]

plate
[pleit]

Вимова літери “Q q”

При поясненні вимови літери “Q q” – можна порадити таку казку:

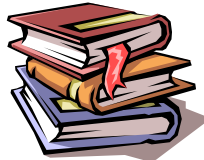
Жила собі літера “Q q”. Вона дуже погано бачила і коли їй потрібно було утворювати нові слова, вона приходила разом із своїм помічником-собакою - буквою “U u”, яка їй допомагала. Але ця літера “U u” була сором’язлива і стояла мовчки: **squirrel** [skwirel] *білка*, **quik** [kwik] *швидкий*, **square** [skwεə] *квадратний*.

Qu

squirrel [skwirel] *білка*
square [skwεə] *квадратний*
quik [kwik] *швидкий*

Пояснення правил читання

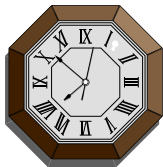
При введенні буквосполучення “oo” [u:], пропонується намалювати книгу або книги, потім написати слово **book (books)** [bu:k] ([bu:ks]).

books [bu:ks]

У процесі введення нових правил, можна запропонувати учням користуватися різнокольоровими олівцями. З їх допомогою на початку засвоєння нового матеріалу учні малюють предмети, на назві яких пояснюються правила читання.

Наприклад:

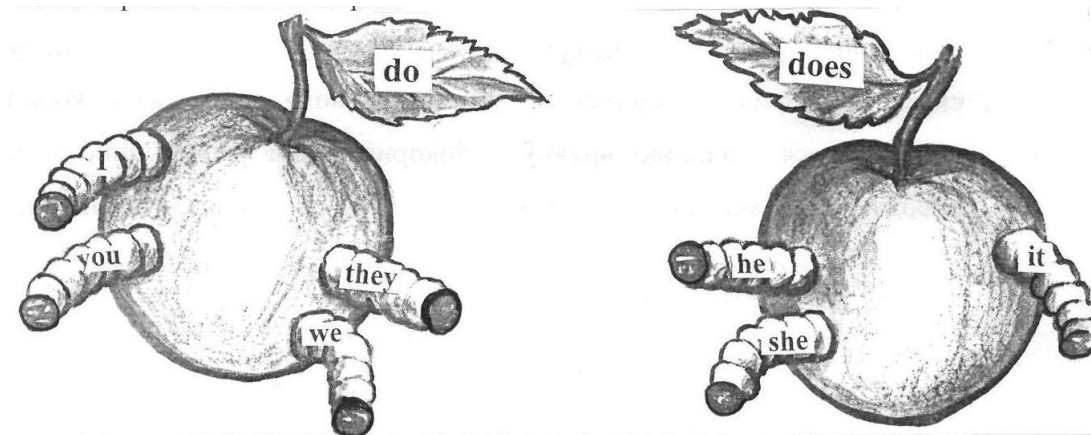
ck [k]   **clock** [ˈklɒk]

1.2. Навчання граматичного матеріалу

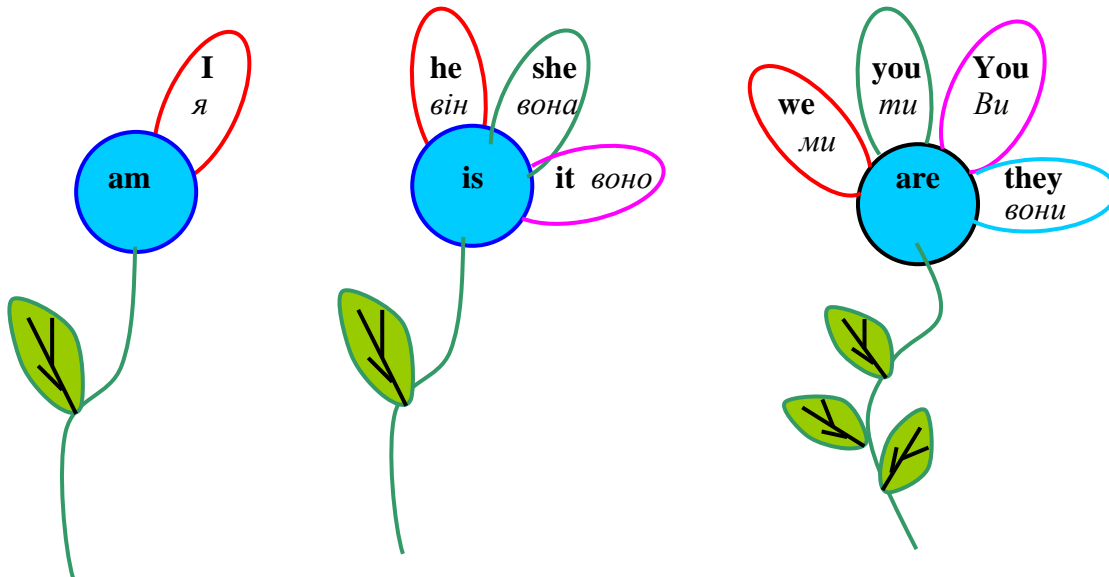
Вживання допоміжного дієслова to do у теперішньому неозначеному часі (Тема “The Present Indefinite Tense”)

Перед поясненням граматичного матеріалу стосовно вживання допоміжного дієслова *to do* у теперішньому неозначеному часі вчитель – на дошці, учні – у своїх зошитах малюють два яблука. Одне яблуко має листочок *do*, у ньому живуть чотири 4 черв'ячки: *I я, you ти, ви, we ми, they вони*. У іншому яблуці з листочком *does* - тільки три черв'ячки: *he він, she вона, it воно*. Маючи перед очима такий малюнок учні будуть набагато легше сприймати новий матеріал.

Функції дієслова “to be”

При поясненні функцій дієслова *“to be”* можна скласти таку розповідь: Росла в полі гарна квіточка з пелюстками. А в ній жила маленька бджілка *“to be”*. А пелюстки у квітці були різнокольорові, і маленькій бджілці дуже хотілося гратися з кожною пелюсткою, та не знала вона, як це зробити. І тоді попросила вона, щоб легкий теплий вітерець допоміг їй. Подув вітерець, розлетілися пелюстки по всьому полю. З кожної пелюстки виросло три різні квіточки. Одна - на одну пелюстку (*AM - I*), друга - на три пелюстки (*IS - he, she, it*), а третя квіточка - на чотири (*ARE - we, they, you*).

У молодших і середніх класах на уроках іноземної мови під час пояснення нового навчального матеріалу або закріплення вивченого радимо проводити невеличку фізкультурну хвилинку. Такий прийом допомагає по-перше - відпочити, а по-друге - зосередити увагу учнів на складному матеріалі.

Наприклад:

Stand up!
Stand down!
Hands on hips
And sit down.

Stand up!
Hands on sides!
Bends on left,
Bends on right!

Hands on hips!
Please, hop, hop, hop!
One, two, three, stop!
Stand still!

Teddy-Bear

Teddy-Bear, Teddy-Bear, turn around,
 Teddy-Bear, Teddy-Bear, touch the ground,
 Teddy-Bear, Teddy-Bear, show your shoe,
 Teddy-Bear, Teddy-Bear that will do.

It's fun

It's fun to be this,
 It's fun to be that,

To leap like a lamb,
 To climb like a cat.
 To swim like a fish,
 To hop like a frog,
 To trot like a horse,
 To jump like a dog.

1.3. Читання як вид мовленнєвої діяльності

Читання, як вид мовленнєвої діяльності є однією з головних практичних цілей навчання іноземної мови у середній школі.

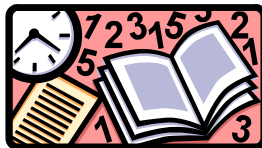
Читання допомагає удосконалювати вміння усного мовлення: під час читання як уголос, так і про себе, функціонують провідні мовні аналізатори – слухові та мовленнєво-рухові, характерні для говоріння.

Читання іншомовних текстів розвиває мислення учнів, допомагає усвідомити особливості системи іноземної мови. Інформація, яку отримує учень з іншомовних текстів, формує його світогляд, збагачує країнознавчими знаннями про історію, культуру, економіку, політику, побут країни, мову якої він вивчає. Велика розумова робота, яка виконується з метою проникнення у зміст тексту, розвиває мовну здогадку, самостійність у подоланні мовних та смислових труднощів, інтерес до оволодіння іноземною мовою.

Тексти, на базі яких формується навички та вміння читання, за своїм змістом і тематикою задовольняють пізнавально-комунікативні потреби та інтереси учнів. Це нескладні автентичні або адаптовані цікаві тексти різноманітної стилістичної спрямованості, які використовуються під час аудіювання і викликають в учнів бажання перекласти їх, а саме: „*Hooligan*”, „*Mackintosh*”, „*The Unhappy Potato*”, „*Watermarks*”, „*Subjective Colour*”, „*Wonders of the World*”, „*How to Impress the Female Voters*”, „*The Disappearing Rabbit*”, „*The Philosopher and the Boatman*”, „*A Strange Fact about Paper*”, „*Edison’s First Invention*”, „*Real Fact*”, „*A Dumb Wife*” тощо ви можете знайти у розділі (Part) III „*Це цікаво знати! - It’s Interesting to Know!* Додаткове читання – *Additional Reading*”.

Важливо навчити учнів користуватися різними довідниками, лінгвокраїнознавчим коментарем, поясненнями, висновками.

У процесі читання учень має реалізувати мовленнєву здогадку щодо значення того чи іншого іноземного слова, спираючись на контекст, словотворчі елементи, інтернаціональні слова.

Робота з текстом

При роботі з текстом у 6–11 класах пропонуємо використовувати такі завдання:

1. Виписати з тексту незнайомі слова та перекласти.
2. Знайти в тексті частину речення.

3. Знайти в тексті частини мови: іменник (визначити: однина/множина), дієслово (визначити: яка часова форма), прикметник (визначити вид прикметника, ступінь порівняння, якщо є) і т.д.

Наприклад:

1) Прочитайте та перекладіть текст. Випишіть незнайомі слова з перекладом:

About my Friend

Janet is my best friend; we go to school together. We have been friends for 5 years already, since she came to our school. Some people say that we look alike but I don't think so. Janet has blue eyes and fair hair, while my eyes are brown and I'm dark-haired. She has a lovely fresh complexion and a beautiful mouth with full lips, but she is short-sighted so she wears contact lenses. Janet is quite tall and has a beautiful slim figure. Actually we are the same height and build; maybe that is why our neighbors sometimes take me for Janet. Janet is very smart and looks really attractive when she dresses up to go out with her boyfriend.

Janet likes studying languages and is thinking of learning them at the university to be able to work later for a travel agency. She can already speak French and Spanish fluently and is learning Modern Greek. Janet loves being with crowds of people and makes friends easily. She loves going to parties, and there she immediately becomes the center of attention. Janet is good at games but never takes them seriously, so when we play tennis, I always win because she doesn't care if she wins or loses.

Janet is very witty and amusing and she always cheers me up when I am depressed because she has a wonderful sense of humor. I think her only fault is that she is restless and gets bored easily. She is an intelligent and hard-working person, but she doesn't get good marks at school because she doesn't study enough. I admire her because she is so bright and energetic, but I think it is a good thing that both her boyfriend and I are calm and tolerant, and when she is impatient with us we just laugh, and then she laughs, too.

2) Знайдіть в тексті:

- сусіди інколи плутають мене із Джанет - *neighbours sometimes take me for Janet*;
- мати можливість працювати у майбутньому - *to be able to work later*;
- завжди підбадьорює мене - *always cheers me up*;
- може вільно розмовляти французькою та іспанською – *can speak French and Spanish fluently*;
- швидко стає центром уваги - *immediately becomes the center of attention*;
- розумна і працююча людина - *intelligent and hard-working person*;
- короткозора і носить контактні лінзи - *is short-sighted so she wears contact lenses*;

3) Знайдіть в тексті іменник, дієслово, прикметник та поясніть їхні форми

Noun	Verb	Adjective
friend – Simple, однина, Countable	go – Irregular (to go), Present Indefinite Tense	best – найвищий ступінь порівняння (good), Simple
school - Simple, однина, Countable	(have) been – Irregular (ro be), Present Perfect Tense	dark-haired – Compound
hair - Simple, Uncountable	came – Irregular (to come), Past Indefinite Tense	beautiful – Derived
neighbours – Compound, множина, Countable	(is) thinking – Irregular (to think), Present Continuous Tense	attractive – Derived

agency - Simple, одна, Countable	to be – Irregular, Infinitive	short-sighted – Compound
attention – Derived, Countable	wins – Irregular (to win), Present Indefinite Tense, III особа однини	smart – Simple

4) Складіть 10 питань різного типу

1. How much girls have been friends?
2. Does Janet like studying languages?
3. What languages can Janet speak?
4. Has Janet blue eyes and fair hair?
5. Why Janet loves going to party?
6. Can Janet play tennis?
7. What kind of person is Janet?
8. Janet is short-sighted, isn't she?
9. Who wears contact lenses?
10. What marks does Janet get at school?

1.4. Введення в мовне середовище

Формування навичок мовленнєвої культури у процесі вивчення англійської мови є одним із актуальних завдань методики навчання англійської мови. Виразне мовлення передбачає використання не тільки лексичних та граматичних засобів мови, але й правильну організацію мовлення у фонетично-інтонаційному відношенні, що забезпечується тренуванням та практикою в різноманітних ситуативно-комунікативних актах спілкування у класній та позакласній роботі.

Для введення учнів у мовне середовище на початку уроку можна проводити мовну зарядку у вигляді різноманітних ігор.

Гра “Привіт! - Hello!”

Один учень стає спиною до класу, інші учні задають йому питання, він має відповісти, відгадуючи ім'я того, хто запитує. Наприклад:

- Учень 1 - **Hello, Andrii!**
 Учень (біля дошки) - **Hello, Peter!**
 Учень 2 - **What is your name?**
 Учень (біля дошки) - **My name is Andrii, Helen.**
 Учень 3 - **How old are you?**
 Учень (біля дошки) - **I am 10, Maryna.**
 Учень 4 - **What are you?**
 Учень (біля дошки) - **I am a pupil, Oleh.**
 Учень 5 - **Where do you live?**
 Учень (біля дошки) - **I live in Rivne, Pavlo.**
 Учень 6 - **Do you like English?**
 Учень (біля дошки) - **Yes, I do, Oksana.**
 Учень 5 - **Can you play tennis?**
 Учень (біля дошки) - **Yes, I can, Tetiana. etc.**

Таким чином, у грі бере участь майже весь клас, а ще й додається легке запам'ятовування вивчених структур.

Використання ігор та казок у процесі навчання допомагає не лише якісно засвоїти навчальний матеріал, а й зробити урок цікавим, динамічним.

Гра „Плутанина - Muddle”

Учням пропонується письмово відповідати на запитання вчителя, загортаючи листок паперу так, щоб наступний учень не зміг побачити попередньої відповіді.

Who? With whom? Where? When? What did they do? Who came? What did he say?
What has happened?

Наприклад:

Who? - **Mister Johnson.**

With whom? - **With the dog and the parrot.**

Where? - **On the roof.**

When? - **Last night.**

What did they do? - **They read the book.**

Who came? - **The cat.**

What did he say? - **Told the tale.**

What has happened? - **Happy end!**

Гра з маленьким м'ячем

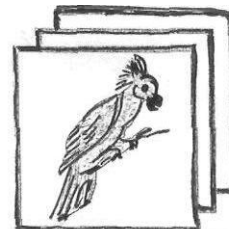
Кидаючи м'яча учням по черзі вчитель пропонує відповідати на запитання. Таким чином, проводиться мовна зарядка на закріплення вивченого матеріалу:

- **Name colours** - *I can name 9 colours: blue, red, green, yellow, black, white, and grey, brown, violet.*
- **Count from 55 to 67** - *I can count from fifty five to sixty seven: fifty five, fifty six, fifty seven, fifty eight, fifty nine, sixty, sixty one, sixty two, sixty three, sixty four, sixty five, sixty six, sixty seven.*
- **Name five sorts of fruits** - *I can name five sorts of fruits: an orange, an apple, a cherry, a pear, a peach.*
- **Name five sorts of vegetables** - *I can name five sorts of vegetables: a potato, a carrot, a tomato, an onion, a cabbage.*
- **Name five objects in your bag** - *I can name five objects in my bag: a ruler, a pencil-box, a copy-book, a text-book, a pen.*
- **Name five things in your classroom** - *I can name five things in our classroom: a map, a blackboard, a table, a desk, a chair.*
- **Name the days of the week** - *I can name the days of the week: Monday, Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday, Saturday and Sunday.*
- **Name the months of the year** - *I can name the months of the year: January, February, March, April, May, June, July, August, September, October, November and December.*
- **Name five sports** - *I can name five sports: tennis, football, skiing, chess and boxing.*
- **Name five professions** - *I can name five professions: a teacher, an engineer, a dentist, a surgeon, a lawyer.*
- **Name five things you put on the table for breakfast** - *I can name five things I put on the table for breakfast: a plate, a cup, a spoon, a sugar-bowl, a kettle.*
- **Name five things you eat for breakfast** - *I can name five things I eat for breakfast: a glass of juice, fried eggs, a morsel of ham, a sandwich, a cup of coffee.*

- **Name five things you can do** - *I can name five things I can do: I can speak English, I can play football, I can read English books, I can operate a computer, and I can draw.*

Гра на аудіювання “Чарівні карти - Magic Cards”

За декілька днів учням дається завдання намалювати 9 карток, по 3 малюнки однакових котів, собак, папуг.

Гру проводить вчитель, пропонуючи дітям англійською мовою виконувати такі дії:

1. Take three pictures of a dog, a cat, and a parrot. Now you have got nine cards.
2. Put one picture of the dog on the **middle** of the table. Put one picture of the dog to the **left** and one picture of the dog to the **right**.
3. Put three pictures of the cat on the three pictures of the dog.
4. Put three pictures of the parrot on the three pictures of the cat.
5. Put all three piles of cards on each other.
6. Put the cards face down on the table.
7. Ask your friend **to cut** the pile.
8. Put the top card face down on the **middle** of the table. Put one card to the **right** and one card to the **left** of it
9. Do the same again and again and you get three piles.
10. Turn the piles face up. **What can you see?**

Відповідь учнів: **I can see three cards of the dog, three cards of the cat and three cards of the parrot.**

Гра „Передай подарунок - Pass the Present”

Вчитель загортає предмет (олівець, гумку і т.д.) в декілька шарів тонкого паперу і перев'язує його стрічкою, Потім він включає спокійну музику і учні передають „подарунок” по колу. Коли вчитель зупиняє музику, той хто тримає пакунок, починає його розгортати. Коли музика продовжується, „подарунок” знову передається далі.

Гра триває доти, доки вся обгортка не буде знята. Потім учень, який отримав „подарунок” і зняв з нього останній шар паперу, має назвати предмет. Наприклад: **„It's a rubber”**.

Гра „Хто вкрав мою ручку?”

- Who Has Stolen My Pen?”

Учень стоїть біля дошки спиною до класу, в руці за спиною він тримає ручку або

(олівець, пенал, підручник і т.д.). Хтось з учнів тихо підходить до нього, обережно забирає предмет і сідаючи на своє місце, ховає цей предмет. Перший учень повертається і починає шукати свій предмет, питаючи решту учнів класу: „**Who has stolen my pen? Are you, Helen?**” Учні відповідають: „**No, I am not.**” або „**Yes, I am.**”

Гра продовжується до того моменту, як знайдеться предмет.

Гра „Що в цій коробці? - What is it in the box?”

Вчитель вкладає який-небудь предмет у коробку, питає учнів: „Що знаходиться в цій коробці на букву „P” [pi]?” „*What is it in the box on the letter „P” [pi]?*”

Учні запитують вчителя „*Is it a pencil?*”; „*Is it a pen?*”; „*Is it a pencil-box?*” etc.

Гра триває доти, доки учні не відгадають слово.

Наприклад: предмет у коробці – картопля – **a potato**.

Вчитель: „*What is it in the box on the letter „P” [pi]?*”

Учень 1.: „*Is it a pencil?*”;

Вчитель: „*No, it is not.*”

Учень 2.: „*Is it a pen?*”;

Вчитель: „*No, it is not.*”

Учень 3.: „*Is it a paper?*”

Вчитель: „*No, it is not.*”

Учень 4.: „*Is it a parrot?*”

Вчитель: „*No, it is not.*”

Учень 5.: „*Is it a peach?*”

Вчитель: „*No, it is not.*”

Учень 6.: „*Is it a pearl?*”

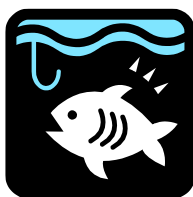
Вчитель: „*No, it is not.*”

Учень 7.: „*Is it a penknife?*”

Вчитель: „*No, it is not.*”

Учень 2.: „*Is it a potato?*”

Вчитель: „*Yes, it is.*”

Гра „Рибалка - Fishing”

Вчитель пише на невеличких листках паперу англійські або українські слова або речення до теми, яка вивчається, і прикріплює їх скріпками на намальовані та вирізані з

твердого паперу „рибки” (*a sofa*). На довгу указку прив’язується нитка з магнітом замість крючка. Тема „Моя кімната. My Room”:

a room

a table

a door

an arm-chair

a sofa

a bed

a lamp

a window

a reading lamp

a TV set

Учень тримаючи указку - “вудочку”, „виловлює” яку-небудь „рибку”, читає написане слово та перекладає. Можливі завдання:

1. Скласти із запропонованими словами речення;
2. Пояснити у якій часовій формі стоять дієслова;
3. Пояснити прикметник, іменник тощо;
4. Визначити порядковий чи кількісний числівник і т.д.

Наприклад:

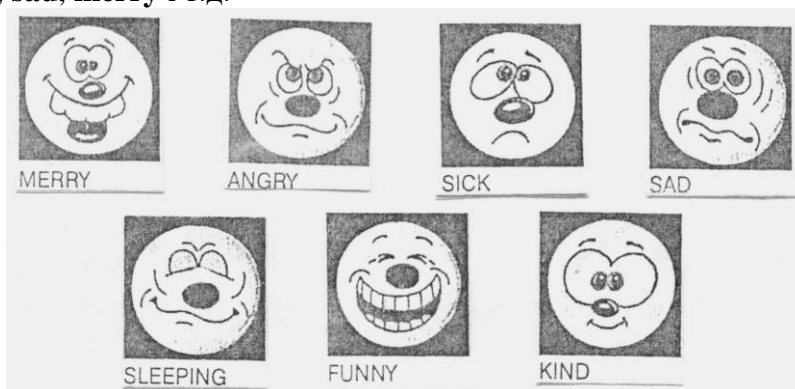
Тема „*School*” – учень „виловлює” рибку - (*friends*), вчитель пропонує завдання: пояснити, яка частина мови, скласти речення.

Учень: - *friends* - іменник; множина; - *I have many friends.*

Гра “Опиши себе - Describe yourself”

Ця гра використовується як мовна зарядка при вивченні тем „Зовнішність. Appearance”, „Прикметник. The Adjective”. Вчитель пише на дошці слова, які характеризують людину, а учні мають охарактеризувати самі себе. Наприклад: вчитель пише на дошці приклад фрази: **I am ... and ... and ... but sometimes I am ... and ...** . та пропонує можливі прикметники: **lazy, angry, kind, sick, sleeping, funny, noisy, happy, clever, serious, sad, merry** і т.д.

Наприклад:

I am serious and clever, but sometimes I am lazy and noisy.

Гра “Як ... як ... - As ... as ... ”

Цю гру теж можна використовувати як мовну зарядку. Учням пропонується дібрати відповідне слово.

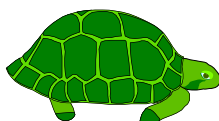
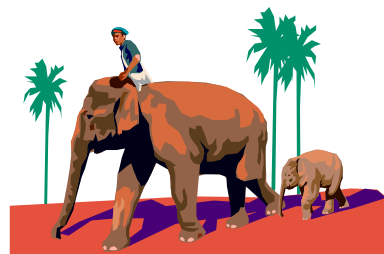
Вчитель пише на дошці словосполучення:

- **as black as ...** ;
- **as white as ...** ;

- as strong as ... ;
- as hungry as ... ;
- as clear as ... ;
- as quick as ... ;
- as slow as ... ;
- as thick as ... ;
- as large as ... ; etc.

Наприклад:

- as black as coal;
- as white as snow;
- as strong as a tiger (a lion, a bear, an elephant);
- as hungry as a wolf;
- as clear as a tear;
- as quick as a flash;

- as slow as a tortoise;
- as thick as a cat;
- as large as a life.

Гра „Бінго - Bingo”

Така гра використовується як повторення вивченого матеріалу. Вона схожа на гру „хрестики – нулики”. Учні малюють в себе в зошитах табличку 3x3 (три стовпчики, та три рядки). Учні пропонують у будь-якому порядку вписати 9 (дев’ять) слів англійською або українською мовою. Потім вчитель, в залежності від того, якою мовою він диктував слова, починає називати їх переклад, а учні мають закреслювати ці слова у своїй табличці. Коли співпадає три закреслених слова по вертикалі, діагоналі або горизонталі, учень піднімає руку і каже „Бінго”. Наприклад:

Вивчається тема „Одяг. Clothes”. Вчитель пропонує учням українською мовою заповнити табличку:

спідниця	штани	пальто
капелюх	піджак	краватка
джинси	сукня	сорочка

Тепер вчитель ці слова називає англійською мовою: **skirt, tie, coat, jacket, dress, jeans, shirt, hat, trousers**.

спідниця skirt	штани trousers	пальто coat
капелюх hat	піджак jacket	краватка tie
джинси jeans	сукня dress	сорочка shirt

Гра „Склади нові слова - Make up New Words”

Цю гру також можна використовувати, як мовну зарядку. Учні пропонують довге слово. Потрібно скласти якомога більше нових слів з літер, які є в цьому слові. Наприклад:

appointment	point, man, men, ten, net, map, tin, top, toe, pen, pot, ton, tie, time, tint, tip, tone, pin etc.
--------------------	---

Гра „Будь ласка! – Please!”

Вчитель просить учнів виконувати які-небудь дії тільки якщо він каже слово „Будь ласка! Please!”. Наприклад:

Teacher:

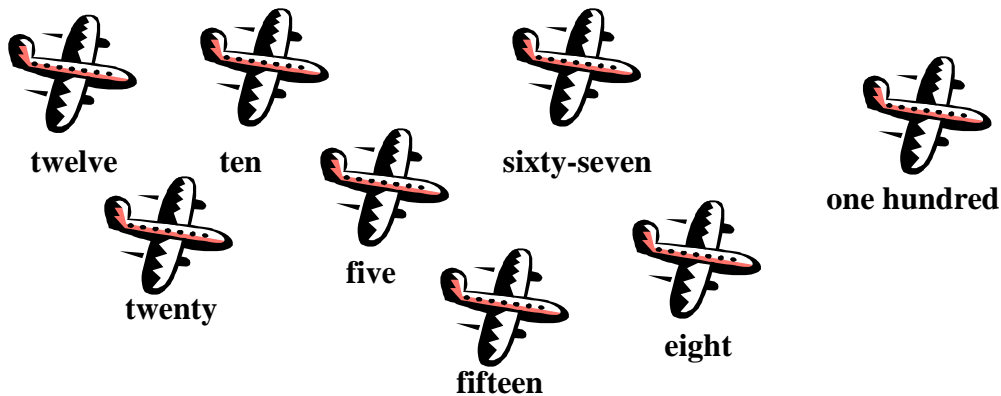
- Please, clap!
- Please, stand up!
- Sit down!
- Hands on sides!
- Please, hands up!
- Please, hands down!
- Please, hands on hips!
- Sit down! etc.

У молодших класах, крім наведених вище ігор, можна використовувати ще й такі:

Гра „Посади літак на свій аеродром –Land the Plane on the own Airfield”

Гра пропонується учням після вивчення теми „Числівник. Numeral”.

На дошку за допомогою магнітів вчитель прикріплює фігурки літаків з написаними літерами номерами „twelve; twenty; ten; five; one hundred; sixty-seven etc.”

Окремо прикріплює „аеродром” з цифрами у вигляді шахової дошки:

3	7	9	11	5
4	6	8	2	10
20	15	1	12	16
13	18	45	67	19
33	96	14	25	100

Учні мають „посадити” літаки на свої „аеродроми”.

Варіант 2. Літаки: „twelve; twenty-eight; ten; fifteen; one hundred and seventy-four; thirty-nine” etc.

„Аеродром”:

30-2	3x5	24x2	11-4	3+7
4+57	43-11	1+5	20+19	100-9

20-7	96+78	10+2	1+22	16+5
17+63	23-18	45-8	67+3	19-9
33x2	96-90	14+3	25+6	100-69

Гра „Show me ... ” (до теми „Зовнішність. Appearance”)

У процесі гри вчитель англійською мовою просить учнів показати частини обличчя та тіла, які він називає. Наприклад:

Show me your nose (mouth, blue (grey, green, black) eyes, fair (dark) hair, head, write (left) hand, write (left) leg, write (left) ear etc.)

Гра „Роби як ... . Do as ... ”

Учитель англійською мовою пропонує учням виконувати які-небудь дії. Наприклад:

Fly as a bird! (a bee, butterfly etc.);

Speak as a cat! (a dog, a mouse, a horse, a goat etc.);

Jump as a rabbit! (a frog etc.)

Гра „Алфавіт. The ABC”

Little Kate is only three,
She must learn the ABC.

Little Kate, say to me:

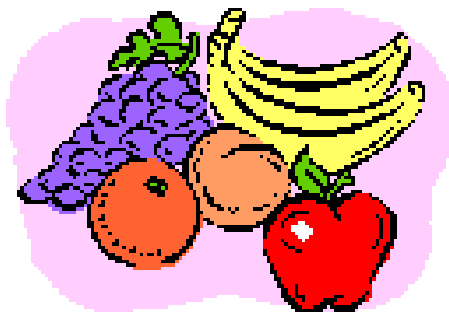
“What’s the letter before *D*?”

Учні називають літеру, яка стоїть в алфавіті перед *D*. Для продовження гри замість *D* називають будь-які інші літери.

Гра „Збери овочі, фрукти”

Гра пропонується учням після вивчення теми „Теперішній неозначений час. The Present Indefinite Tense”.

На верхню частину дошки за допомогою магнітів вчитель прикріплює вирізані з твердого паперу малюнки овочів та фруктів з написаними дієсловами: „яблуко” - **goes**, „морква” - **takes**, „апельсин” - **like**, „цибуля” - **make**, „персик” - **speak**, „капуста” - **swims**, „виноград” - **washes**, „картопля” - **read**, „мандарин” - **go**, „огірок” - **makes**, „помідор” - **take**, „вишня” - **speaks**, „квасоля” - **wash**, „горох” - **cleans**, „груша” - **likes**,

„банан” - **clean.**”

Окремо прикріплює два „кошики”
(один - *do*, інший - *does*):

Учні мають „зібрати” фрукти та овочі у відповідні кошики. Наприклад:

Кошик <i>do</i>	Кошик <i>does</i>
„апельсин” - like „цибуля” - make „персик” - speak „картопля” - read „мандарин” - go „помідор” - take „квасоля” - wash „банан” - clean	„яблуко” - goes „морква” - takes „капуста” - swims „виноград” - washes „огірок” - makes „вишня” - speaks „горох” - cleans „груша” - likes

Лексична гра „Поясни слово. **Explain the word**” (на закріплення вивченої лексики)

Цей вид роботи розвиває вміння логічно і чітко висловлювати свої думки. Починати потрібно з простих слів, які легко пояснити. Наприклад, тема „**My School**”:

a CLASSROOM	- is a place where pupils usually sit at the desks and have lessons
a BAG	- is a thing where we keep our books, copy-books, a pencil-book
MATHEMATICS	- is a lesson where we study numbers and do sums
a GYMNASIUM	- is a place at school where the pupils have their lessons of physicals training, where they jump, run and play basketball
a PENCIL	- is a thing we can draw with
a KITCHEN	- is a place where we cook our food
a BATHROOM	- is a place where we wash our hands and face

Поступово слова треба ускладнювати:

a HOBBY	- is something you like to do in your free time
a LIBRARY	- is a place from where we can take books to read at home

Лексична гра „Відгадай слово. **Guess the word**” (також на закріплення вивченої лексики)

На відміну від попередньої ця гра проводиться навпаки. Наприклад:

- a group of people acting together in a game	a TEAM
- a person who trains sportsmen for competitions	a COACH
- a game where 11 strong men are running on the field after the ball	a FOOTBALL
- a game where the players must throw the ball into the basket as much as possible	a BASKETBALL

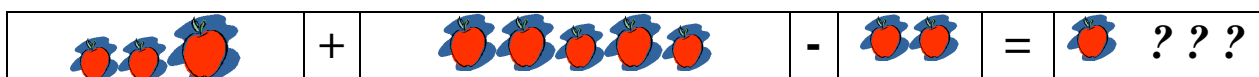
Гра „Хто найкращий зоолог? Who is the best zoologist?” Тема “Тварини. Animals”

Ця гра є дуже цікавою для учнів, тому що розвиває навички аудіювання. Вчитель читає опис тієї чи іншої тварини, а учні мають відгадати.

1. A four-legged animal related to the wolf. It is often kept as a pet. (**a Dog**)
2. A wild animal with a long, bushy tail? (**a Fox**)
3. An Australian animal with long strong back legs. It carries its young in a pouch on its body. (**a Kangaroo**)
4. A small grey or red animal with a bushy tail. (**a Squirrel**)
5. A fierce wild animal like a very large cat. It lives in Asia, Africa and has striped fur. (**a Tiger**)
6. A very large reptile which lived a very long time ago. (**a Dinosaur**)
7. A big animal with tusks and a long nose called a trunk. (**an Elephant**)
8. A small animal with sharp teeth and a long tail. (**a Mouse**)
9. A large wild animal of the cat family lived in hot countries. (**a Lion**)
10. A farm animal with a short, curly tail. (**a Pig**)
11. A small furry animal with a long tail. It is good at climbing trees. (**a Monkey**)

Тема “Числівник. Numeral”

При вивченні цієї теми можна використовувати такі невеличкі завдання на кмітливість:

Task 1. Helen has eaten 3 apples. Dmytro has eaten 5 ones. Alex has thrown away into the basket 2 apples. How many apples have been eaten by the children?

Answer: - 6 apples have been eaten by the children.

Task 2. The rabbit weights 8 kilos when it stands on one leg. How many kilos will the rabbit weight if it stands on four legs?

Answer: - The rabbit will weight 8 kilos.

Task 3. Three horses have run 50 km. How many km has each of horses run?

Answer: - Each of horses has run 50 km.

Task 4. There are three burning candles in the room. At once one of candle has gone out. How many candles have left?

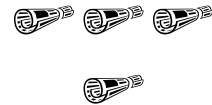
Answer: - One candle left, because two candles had burnt.

Task 5. What will happen to the cock when it lives 7 years?

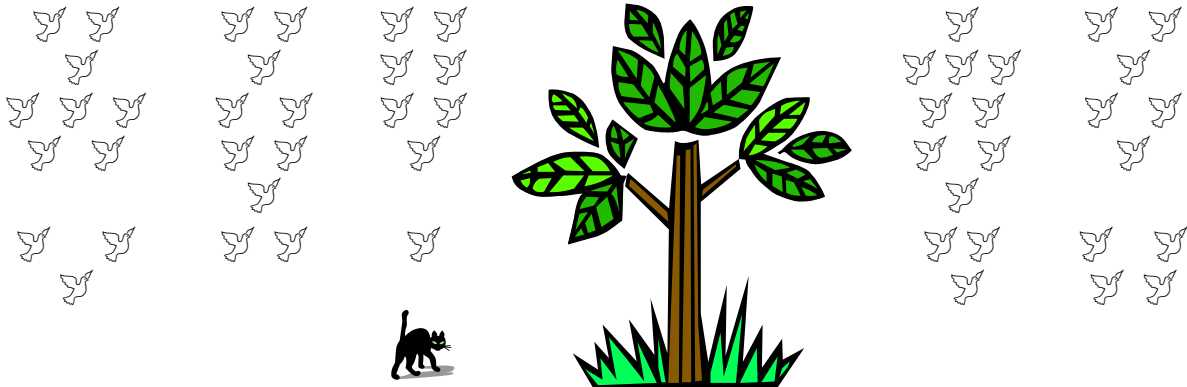
Answer: - The cock will live the 8th year.

Task 6. Mother has read 17 women magazines. Father has looked through 10 newspapers. And their little son has torn all of them. Now many magazines and newspapers have been bought by the parents?

Answer: - 27 magazines and newspapers have been bought by the parents.

Task 7. There are 125 birds in the big tree. Suddenly the fat cat has quickly jumped on them. How many birds have left on the tree?

Answer: - No birds left on the tree, because all of them were afraid of the cat.

Task 8.

Well, my father has a sister,
And her name's Patricia Grant,
And your children are my cousins,
And their mother is my aunt.

Well, my father has a sister,
And her name's Patricia Grant,
And her brother is my father,
And his sister is my aunt.

Well, my father has a sister,
And her name's Patricia Grant,
And her husband is my uncle,
And his wife, well, that's my aunt.

And my aunt has got a brother,
And her brother's name is Chris,
And his wife, well, that's my mother,
Can you tell me, who Chris is?

1.5. Віршики, які сприяють легшому запам'ятовуванню неправильних дієслів

Вдалими помічниками для швидкого запам'ятовування є тексти, зокрема римовані, які ми пропонуємо давати на уроках іноземної мови. Тексти подаються двома мовами – російською та адаптованою українською:

Пол Наташа *sweep – swept – swept*,
Дом в порядке *keep – kept – kept*,
Потому что *know- knew – known*,
Что когда-то *grow – grew – grown*,
И конечно *dream – dreamt - dreamt*
Выйти замуж без проблем!

Drink – drank – drunk ужасно много
Наш соседский дядя Вова.
Он *forget – forgot - forgotten*
Про семью и про работу.
Он такое *do – did – done*,
Если очень сильно пьян!
Write – wrote – written на стене,
Ride – rode – ridden на слоне.
Как-то раз он *break – broke - broken*
В нашем доме 8 окон,
А однажды *beat – beat - beaten*
У подъезда тетю Виту.

Я в столовой *buy – bought - bought*
Первоклассный бутерброд.
За него я *pay – paid – paid*,
В классе в парту *lay – laid – laid*,
И никак не *think – thought - thought*
Что сосед мой *bring – brought – brought*.

Verse

Підлогу Інна *sweep – swept – swept*,
Тримає все в порядку *keep – kept – kept*,
Тому що *know- knew – known*,
Заглядає *grow – grew – grown*,
У майбутнє *dream – dreamt - dreamt*
Жити далі без проблем!

Verse

Drink – drank – drunk дуже багато
Наш сусідський дядя Шатов.
Він *forget – forgot - forgotten*
Про сім'ю і про роботу.
Він таке нам *do – did – done*,
Коли буває дуже п'ян!
Write – wrote – written на стіні,
Ride – rode – ridden на слоні.
Один раз він *break – broke - broken*
В нашому домі 8 вікон,
А колись він *beat – beat - beaten*
Нашу сусідку тітку Віту.

Verse

Я в їдальні *buy – bought - bought*
Першокласний бутерброд.
За нього я *pay – paid – paid*,
В класі в стіл свій *lay – laid – laid*,
І ніяк не *think – thought - thought*
Що сусід його *bring – brought – brought*

Verse

Swan swam over the sea.
Swim, Swan, and swim!
Swan swam back again
Well swum, Swan!

1.6. Віршики для введення у мовне середовище

Мовленнєва зарядка на початку уроку – це фактично його комунікативний пролог. Від неї залежить наявність чи відсутність мовної атмосфери на уроці. Мовленнєва зарядка завжди будується на вивченому раніше матеріалі.

Ці римовані рядочки, як один із видів мовленнєвої зарядки, подаються двома мовами – російською та адаптованою українською:

Verse Animals Friends

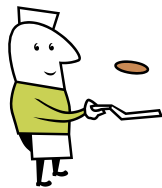
У обезьянки - *a monkey* була сестричка - *a fox* - лисичка, була подружка - *a frog* - лягушка, и были еще друзья: *a rabbit* - крольчонок, *a goat* - козленок, *a bear* – медвежонок *and a black cat* - черный котенок. И жили они в лесу - *in the wood*, и были так хороши - *very good*. А возле озера - *near the lake* жила большая змея - *a big snake*. И вот однажды - *one day she decided* съест друзей. *First of all I shall eat* обезьянку - *a monkey*, then its сестричку - *a fox* лисичку. *For breakfast* подружку - *a frog* лягушку, *for dinner its* друзей: *a rabbit* - крольчонка, *a goat* - козленка, *a bear* – медвежонок *and a black cat* - черного котенка.

У мавпочки - *a monkey* була сестричка - *a fox* - лисичка, була подружка - *a frog* - жабенятко, і були ще друзі: *a rabbit* - кролятко, *a goat* - козенятко, *a bear* - ведмежатко *and a black cat* - чорне кошения. Жили вони в лісі - *in the wood*, і було їм там добре - *very good*. А біля озера - *near the lake* жила велика змія - *a big snake*. І ось в один день - *one day she decided* з'їсти друзів. *First of all I shall eat* мавпочку - *a monkey*, then its сестричку - *a fox* лисичку. *For breakfast* подружку - *a frog* жабенятко, *for dinner її* друзів: *a rabbit* - кролятко, *a goat* - козенятко, *a bear* - ведмежатко *and a black cat* - чорне кошения.

Verse English Cat

По Лондону шел *cat*
Он приобрел себе *hat*
И возвращался в *house*
Мяукая: „*Mouse, mouse!*”
В Англии даже киски мяукают по-английски.
Кот *cat*, шляпа *hat*, дом *house*, мышка *mouse*.

По Лондону йшов *cat*
Та придбав собі *hat*
Й повертаючись в *house*
Приспівував: „*Mouse, mouse!*”
В Англії навіть кіски співають по-англійські.
Кіт *cat*, капелюх *hat*, будинок *house*, мишка *mouse*.

Cat повстречал *doll*

Cat зустрів *doll*

С нею сыграл в *ball*
 За это знакомый *cook*
 Ему подарил *book*

З нею погрався в *ball*
 За це знайомий *cook*
 Йому подарував *book*

Кот *cat*, шляпа *hat*, дом *house*,
 мышка *mouse*, кукла *doll*, мяч
ball, повар *cook*, книга *book*.

Кіт *cat*, капелюх *hat*, будинок
house, миша *mouse*, лялька
doll, м'яч *ball*, повар *cook*,
 книга *book*.

Cat возвратился в *house*
 Сыграл в салочки с *mouse*
 И почитал мышке
 Стихи из английской книжки.

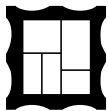
Cat повернувся в *house*
 Зіграв у футбол з *mouse*
 Та почитав для мишки
 Вірши з англійської книжки.

Кот *cat*, шляпа *hat*, дом *house*,
 мышка *mouse*, кукла *doll*, мяч
ball, повар *cook*, книга *book*.

Кіт *cat*, капелюх *hat*, будинок
house, миша *mouse*, лялька
doll, м'яч *ball*, повар *cook*,
 книга *book*.

Verse
I have two eyes

I have two eyes and I can see
 A book and a pen in front of me.
 I see a window and a door,
 I see the ceiling and the floor.
 I have two legs with which I walk,
 I have a tongue with which I talk.

Verse
Clean, clean, clean

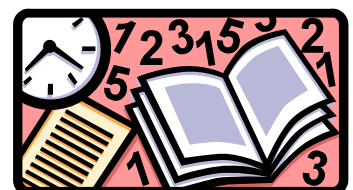
Clean the blackboard,
 Clean the door,
 Clean the ceiling,
 Clean the floor!

Verse
Alphabet

A B C D E F G
 John is hiding far from me
 Looking here, looking there
 I can't see him anywhere!

AA

A B C D E F G
 H I J K L M N O P
 Q R S and T U V
 W and X Y Z
 This is called the alphabet,
 Which we never must forget.
 Letters twenty-six in all

Backwards now we'll sing them all.
 Z Y X and W V
 U T S and R Q P
 O N M and L K J
 I H G F E D C B A!

Verse

ABC

A was an Archer, who shot at a frog.
B was a Boy playing tag with the dog.
C was a Captain so gallant and bold.
D was a Dancer with slippers of gold.
E was an Eskimo living on ice.
F was a Fisherman. Isn't that nice?
G was a Giant, who pulled down a house.
H was a Hunter, who hunted a mouse.
I was an Indian climbing on walls.
J was a Juggler who juggler five balls.
K was a King and he wore a fine crown.
L was a Lion-tamer dressed up in brown.
M – a Musician, who marched in a band.
N was a Nobleman looking so grand.
O was an Old man, who drank lots of tea.
P was a Pirate, who sailed on the sea.
Q was a Queen sitting high in the throne.
R was a Robber, who lives all alone.
S was a Sailor, who never was wet.
T was a Tailor with needle and thread.
U was an Uncle and he was quite rich.
V was a Villain who fell in a ditch.
W was a Weaver at home and on tour.
X was Expensive and then became poor.
Y was a Yachtsman who sailed on the yacht.
Z was a Zero, and that's all we've got.
 We know the letters as all of you see,
 And we'll say "good-bye" to the ABC.

Vocabulary

archer ['ɑ: tʃə] *стрілець із лука, лучник;*

juggler *жонглер;*

lion-tamer [laɪən 'teɪmə] *дресирувальник;*

villain ['vɪlən] *негідник;*

ditch *канава;*

weaver [wi:və] *ткач.*

Verse

Two ears for hearing and mouth to talk,
 One head for thinking, two legs for walk.
 Two arms for working, two eyes to see,
 Put them all in one parcel, and there you have me.

Two hands, ten fingers, also two thumbs
 For writing and painting and doing my sums.
 Two feet for dancing, ten little toes.
 One thing for smelling and that is my nose.

Verse

Early to bed,
 Early to rise
 Makes a man healthy,
 Wealthy and wise!

Verse

One, two, what must I do?
 Three, four, shut the door.
 Five, six, pick up sticks.
 Seven, eight, take the plate.
 Nine, ten, a red pen.

Verse

The Cat & the Mouse

“Little mouse, little mouse,
 Where is your house?”
 “Little cat, little cat,
 I have no flat.
 I am a poor mouse,
 I have no house.”
 “Little mouse, little mouse,
 Come to my house.”
 “Little cat, little cat,
 I cannot do that
 You want to eat me.”

Verse

The spoilt boys
 Destroyed all the toys.

Verse

I live here, you live near.
 Tom lives so far, that he goes in a car
 We live near, you live hear,
 Tom and Ray live far away.

Verse

One, one, one,
 Little dog run.

Two, two, two,
 Cats see you,

Three, three, three,
Birds on a tree.

Four, four, four,
Rats on the floor.

** Verse "Winter"

The snow is falling
The wind is blowing
The ground is white
All day and all night!

Verse "The Seasons"

Spring is green,
Summer is bright,
Autumn is yellow,
Winter is white.

Verse "The Colours of the Rainbow"

Sun and Rain and Rain and Sun –
They make a rainbow.
Sun and Rain; Rain and Sun –
A rainbow in the sky!

The colours of the rainbow are all around me.
The colours of the rainbow are beautiful to see.
RED is the colour of an apple,
RED is the colour of a sweet strawberry.
ORANGE is the colour of a juice orange,
ORANGE is the colour of a stripe.
YELLOW is the colour of a sour lemon,
YELLOW is the colour of the summer Sun.
GREEN is the colour of the fresh grass,
GREEN is the colour of the leaves on the trees.
BLUE is the colour of a clear sky,
BLUE is the colour of the water in the sea.
VIOLET is the colour of a plum,
VIOLET is the colour of lilacs in spring.

Verse "Autumn"

This is the season,
When fruits are sweet.
This is the season,
When school friends meet.
When noisy and gay and
Browned in the sun
With their books and
Bags to school they run.

Verse "New Year Day"

New Year day, happy day
We all are very gay
We dance, and sing, and say:
"Welcome! Welcome!
New Years day!"

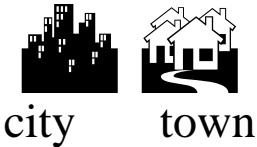
Verse "Snow"

Snow, snow – all around,
On the trees and on the ground!
Who can stay at home today
All and one come out to play!

Verse "This is the Key of the Kingdom"

This is the key of the Kingdom.
In that Kingdom there is a city,
In that city there is a town,
In that town there is a street,
In that street there is a lane,
In that lane there is a yard,
In that yard there is a house,
In that house there is a room,
In that room there is a bed,
In that bed there is a basket,
In that basket
there are some flowers!

city town

house

lane bed

flowers

Verse "Pussy Cat"

Pussy Cat, Pussy Cat,
Where have you been?
I've been up to London
To look at the Queen.

Pussy Cat, Pussy Cat,
What did you there?
I frightened a little mouse
Under her chair.

Pussy Cat, Pussy Cat,
Can you catch a big fat rat?
If you catch a big fat rat,
You will have some milk for that.

Verse “Where is the Cat?”

Where is the cat?
It is in the bed.
What is it doing?
It is not rising yet.

When does it rise up?
Late in the day.
It goes to the kitchen
And it tries to say:

“Where is my milk
And where is my plate?
When shall I have breakfast?
I think right at eight.”

Verse “At the Zoo”

Yesterday I saw a lion at the Zoo.
Yesterday I saw a baby tiger too.
I saw, I saw, I saw a grey big kangaroo
I saw, I saw, I saw, I saw them at the
Zoo.

And then, I walked through the Zoo,
I watched the mother kangaroo.
Inside her skin she had a pocket.
She puts her baby there to rock it.

Verse “Calendar”

Thirty days has September,
April, June and November;
All the rest have thirty-one,
Excepting February alone;
And that has twenty-eight days, dear,
And twenty-nine each leap-year.

Verse “Three Little Cats”

Three little cats went out one day
Not for a walk and not to play.
They went to find some milk to drink
They found some where do you think?

By every door a jar they found
They drank the milk without a sound.

Verse “What is Good?”

“What is the real good?”
I asked in musing mood.
“Order”, said the law court;
“Knowledge”, said the school;
“Truth”, said the wise man;
“Pleasure”, said the fool;
“Love”, said the maiden;
“Beauty”, said the page;
“Freedom”, said the dreamer;
“Home”, said the sage;
“Fame”, said the soldier;
“Equity”, the seer; -
Spake my heart full sadly,
“The answer is not here.”
Then within my bossom
Softly this I heard:
“Each heart holds the secret;
Kindness is the world.”

John Boyle O’Reilly

Vocabulary

<i>bossom</i>	<i>груди;</i>
<i>fame</i>	<i>слава;</i>
<i>maiden</i>	<i>дівчина;</i>
<i>muse</i>	<i>розмірковувати, роздумувати;</i>
<i>page</i>	<i>паж;</i>
<i>sage</i>	<i>мудрець;</i>
<i>seer</i>	<i>пророк;</i>
<i>spake</i>	<i>заст. past від speak.</i>

Verse “Eurojoke”

Heaven is where the chefs are French,
The mechanics are German,
The police are English,
The lovers are Italian,
And it’s all organized by the Swiss.
Hell is where the chefs are English,
The mechanics are French,
The police are German,
The lovers are Swiss,
And it’s all organized by the Italians.

Verse “The Monkeys & the Crocodile”

Five little monkeys
Sitting in a tree;
Teasing Uncle Crocodile,
Merry as can be.

Jumping high, jumping low,
Jumping left and right:
Dear Uncle Crocodile,
Come and take a bite!"

Five little monkeys
Jumping in the air;
Heads up, tails up,
Little do they care.

Jumping up, jumping down,
Jumping far and near:
"Poor Uncle Crocodile,
Aren't you hungry, dear?"

Four little monkeys
Sitting in a tree;
Heads down, tails down,
As sad as can be.

Crying loud, crying low,
Saying to each other:
"Wicked Uncle Crocodile,
He ate up our brother!"

Vocabulary

far and near

little do they care

merry as can be

sad as can be

wicked

всюди;

їм байдуже;

дуже веселі;

дуже сумні;

злий.

Verse "Solomon Grundy"

Solomon Grundy,
Born on Monday,
Christened on Tuesday,
Married on Wednesday,
Took ill on Thursday,
Worse on Friday,
Died on Saturday,
Buried on Sunday.
This is the end of Solomon Grundy.

1.7. Музичні ігри, пісні-вправи та пісні англійською мовою

Музика як один з найбільш яскравих засобів естетичного виховання, має виховний вплив на дитину, формує його моральні погляди, закладає основи загальної культури майбутньої людини. Сприйняття музики тісно пов'язане з розумовими процесами, потребує уваги, спостереження, як здатності слухати, оцінювати найбільш яскраві явища.

Практика показує, що вивчення пісні на уроці англійської мови викликає інтерес учнів до предмету, культури країни, мова якої вивчається. Крім того, у процесі навчання часто виникає проблема дефіциту рухливої активності учнів. Це призводить до зниження уваги.

Система ритмічних вправ, які виконуються під музику, а також пісні допоможуть усунути цю проблему. Музичні ігри, пісні-вправи та пісні можуть бути граматично або лексично зорієнтовані. З одного боку, вони сприяють активізації емоцій та емоційної пам'яті учнів, а з іншого – містять необхідні для навчання одиниці монологічного та діалогічного мовлення.

Для пісень ігор характерна висока частотність повторення граматичних структур при незначній зміні лексичного складу. Такі музичні вправи легко запам'ятовуються учнями.

Hokey Pokey **A song and a dance**

Put your right hand in,
take your right hand out,
Put your right hand in,
and you shake it all about.
Do the Hokey pokey
and you turn yourself around.
That's what it's all about!

Put your right foot in,
take your right foot out,
Put your right foot in,
and you shake it all about.
Do the Hokey pokey
and you turn yourself around.
That's what it's all about!

Put your left hand in,
take your left hand out,
Put your left hand in,
and you shake it all about.
Do the Hokey pokey
and you turn yourself around.
That's what it's all about!

Put your left foot in,
take your left foot out,
Put your left foot in,
and you shake it all about.
Do the Hokey pokey
and you turn yourself around.
That's what it's all about!

Put your whole self in,
take your whole self out,
Put your whole self in,
and you shake yourself about.
Do the Hokey pokey
and you turn yourself around.
That's what it's all about!

The Happy Song

If you're happy and you know it, clap your hands	If you're happy and you know it, snap your fingers
If you're happy and you know it, clap your hands	If you're happy and you know it, snap your fingers
If you're happy and you know it, and you really want to show it	If you're happy and you know it, and you really want to show it
If you're happy and you know it, clap your hands!	If you're happy and you know it, snap your fingers!
If you're happy and you know it, slap your knees	If you're happy and you know it, stamp your feet
If you're happy and you know it, slap your knees	If you're happy and you know it, stamp your feet
If you're happy and you know it, and you really want to show it	If you're happy and you know it, and you really want to show it
If you're happy and you know it, slap your knees!	If you're happy and you know it, stamp your feet!
If you're happy and you know it, say O.K.	If you're happy and you know it, do all five!
If you're happy and you know it, say O.K.	If you're happy and you know it, do all five!
If you're happy and you know it, and you really want to show it	If you're happy and you know it, and you really want to show it
If you're happy and you know it, say O.K.!	If you're happy and you know it, do all five!

Ці пісні можна використовувати під час проведення позашкільних заходів.

Oh, Susanna!

I come from Alabama with my banjo on my knee.
I'm going to Louisiana my Susanna for to see!
Oh, Susanna, don't you cry for me
I've come from Alabama
With my banjo on my knee.
I've come from Alabama
With my banjo on my knee.

My Bonnie

My Bonnie is over the ocean,
My Bonnie is over the sea,
My Bonnie is over the ocean,
And bring back my Bonnie to me!
Bring back, bring back,
Oh, bring back my Bonnie to me, to me!
Bring back, bring back,
Oh, bring back my Bonnie to me!

Oh, blow ye wind over the ocean,
Oh, blow ye wind over the sea,
Oh, blow ye wind over the ocean,

Last night, as I lay on my pillow,
 Last night, as I lay on my bed,
 Last night, as I lay on my pillow
 I dreamed that my Bonnie was dead.
 Bring back, bring back,
 Oh, bring back my Bonnie to me, to me!
 Bring back, bring back,
 Oh, bring back my Bonnie to me!

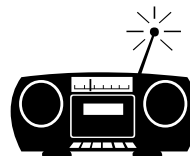
And bring back my Bonnie to me!
 Bring back, bring back,
 Oh, bring back my Bonnie to me, to me!
 Bring back, bring back,
 Oh, bring back my Bonnie to me!

The winds have blown over the ocean,
 The winds have blown over the sea,
 The winds have blown over the ocean,
 And bring back my Bonnie to me!
 Bring back, bring back,
 Oh, bring back my Bonnie to me, to me!
 Bring back, bring back,
 Oh, bring back my Bonnie to me!

Hello, Dolly!

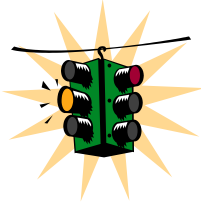
Hello, Dolly, well hello, Dolly,
 It's so nice to have you back where you
 belong.
 You're looking swell, Dolly,
 We can tell, Dolly,
 You're still glowing'
 You're still crowing'
 You're still going' strong.
 We feel the room swaying;
 for the band's playing one of your
 old favourite songs from way back when.
 So take her wrap fellas,
 Find her an empty lap, fellas,
 Dolly'll never go away again!

1.8. Корисні поради англійською мовою

Пропонуємо вивчати правила пішохідного руху та культури поведінки за допомогою таблиць або плакатів англійською мовою:

Be Attentive in the Streets!

You must play in playgrounds, not in the roads!

1. Use only the pavements when you are walking!
2. Be attentive, when you cross the roads!
3. Cross the roads when the light is green!
5. In large cities use the subway!

Three Magic Words for Your Economy

Close the door (window)!

Turn off the water (the gas)!

Switch off (turn off) the light (the radio, the TV set)!

The ABC of Table Manners

1. You must eat with a knife and a fork.
2. You must put your dirty knife, spoon and fork on your plate after finishing eating.
3. You mustn't talk with your mouth full.
4. You mustn't eat with your fingers.
5. You mustn't lick your fingers.
6. Don't eat too fast or too slowly.
7. Don't put your elbows on the table while eating.
8. Don't have the spoon in your cup when drinking tea or coffee.
9. Sit up straight and face the table.
10. At a small party, start eating when everything is served.
11. At a large party, wait for the hostess's signal to start eating.
12. Say "No, thank you" to refuse a dish.
13. Say "Yes, please" to accept a dish.
14. You should say "Thank you" after the meal.

Ten Golden Rules for Success in any Business

1. Be Positive
  - You have only one chance to produce a first impression
  - Smile, look people in the eye, be attentive
2. Be Thoughtful
  - Remember names and faces
  - Don't be shy
  - Ask for clarification
3. Be a Good Team Player
  - Learn how you can work as part of the team
  - Make new friends, classmates feel welcome
4. Be Interested
  - Whenever you meet someone, try to find a common interest
  - People like you to be interested in them as a person

5. Be Organized
  - Control your time
  - Plan for changes
6. Be Punctual
  - Leave early to be sure you're not late
  - Call to reschedule
  - Apologize if you are late
  - Accept apologies from other people
7. Be Polite
  - Identify yourself on the phone
  - Speak slowly and clearly
  - Return your phone calls
  - Express appreciation
8. Be Patient
  - Never forget to use the words "please" and "thank you"
  - Compliment good work
  - Point out errors politely
9. Be Loyal
  - Share your success
  - Congratulate friends

PART II

ЦІКАВІ ЗАВДАННЯ ДО УРОКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ –

INTERESTING TASKS FOR ENGLISH LESSONS

Task 1. Read & Discuss about Books (тема „Books & Reading”)

Books, I believe, may be divided into three classes:

1. books to read;
2. books to re-read;
3. books not to read at all.

The third class is the most important. To tell people what to read is, as rule, either useless or harmful. But to tell people what not to read is a very different matter.

It is indeed necessary in this age of ours, an age that reads too much, that it has no time to admire, and writes so much that it has no time to think. Whoever will select “The Worst Hundred Books” and publish a list of them will give the rising generation a real and lasting service.

Discussion

1. Do you agree that there are three classes of books: books you must read, books you must re-read and books you must not read at all?
2. Which are the largest and the smallest class? Why?
3. How do you choose a book to read?
4. What books do you re-read?
5. How do you know what books not to read at all?
6. Do you agree that the list of the “Worst Hundred Books” may be useful?
7. From the book review: “It is not a book to throw aside lightly, it is book to throw away with great force”. Have you ever read such books? What are they?
8. Make your own list of best books to read and speak about your choice: a) for children of; b) for teenagers; c) for men; d) for women; e) for old people.
9. Say whether you enjoy reading: fairy tales, adventure stories, detective stories, spy thrillers, classics, contemporary novels, poetry, non-fiction, biographies, memoirs, travel books, science fiction. Arrange them according to their importance to you.

Task 2. Name the Animals (тема „Тварини - Animals”)

You can find words-names of animals hidden horizontally, vertically or diagonally in this puzzle:

w	c	r	t	y	f	i	s	h	a	r
e	r	w	b	i	r	d	n	i	j	k
q	t	a	c	h	o	a	a	k	e	c
d	o	z	d	o	g	u	b	m	k	a
c	r	t	o	r	w	l	u	b	i	t
v	a	s	i	s	p	i	d	e	r	i
x	b	j	e	e	m	o	u	s	e	g
y	b	i	t	t	u	n	p	k	l	e
z	t	p	a	r	r	o	t	n	g	r

Task 3. Перекладіть українською мовою (тема „Grammar: The Adjective. Degrees of Comparison”)

The more we study, the more we know.
 The more we know, the more we forget.
 The more we forget, the less we know.
 The less we know, the less we forget.
 The less we forget, the more we know.
 So why study?

A wise old owl lived in an oak
 The more he saw, the less he spoke;
 The less he spoke, the more he heard;
 Why can't we all be like that wise bird?

Task 4. Доберіть правильний англійський варіант українського речення (тема „Grammar: Modal Verbs”)

1. Я можу грати в шахи.	a) I may play chess.
	b) I could play chess.
	c) I can play chess.
2. Тобі не слід смітити на вулиці.	a) You shouldn't litter in the street.
	b) You mustn't litter in the street.
	c) You cannot litter in the street.
3. Чи можу я запитати Вас?	a) Can I ask you a question?
	b) Should I ask you a question?
	c) May I ask you a question?
4. Не могли б Ви допомогти мені?	a) Can you help me?
	b) Could you help me?
	c) Must you help me?
5. Ти не повинен брати з собою ці предмети.	a) You shouldn't take these things with you.
	b) You cannot take these things with you.
	c) You mustn't take these things with you.

Task 5. Рольова гра „Детектив” (тема „Appearance”)

 Role I. You are a <i>detective</i> . Ask your witness questions about the appearance of the man you are looking for.	
Role II. You are a <i>witness</i> . Answer the detective questions. 	
Questions	Answers
1. Is the man tall or short?	He is tall; very tall; short
2. What colour is his hair?	It is fair; dark; grey; red; brown
3. What kind of nose does he have?	He has a long; straight nose; turned-up
4. What does he have on? etc.	He has a coat; jacket on; suit

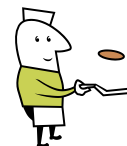
Task 6. Доповни вірш питальними словами: *where, why, what, how, who, when* (тема „Grammar: Interrogative Pronouns”)

I have six honest serving men.
 They taught me all I knew.
 Their names are _____ and _____ and _____.
 And _____ and _____ and _____.

Task 7. Розкодуй речення “Crack the Code” (тема „Alphabet”)
Code:

1) - A	5) - E	9) - I	13) - M	17) - Q	21) - U	25) - Y
2) - B	6) - F	10) - J	14) - N	18) - R	22) - V	26) - Z
3) - C	7) - G	11) - K	15) - O	19) - S	23) - W	
4) - D	8) - H	12) - L	16) - P	20) - T	24) - X	

A	Every - 3 - 12 - 15 - 21 - 4 - 8 - 1 - 19 - 9 - 12 - 22 - 5 - 18 - 12 - 9 - 14 - 9 - 14 - 7.
B	One - 7 - 15 - 15 - 4 - 20 - 21 - 18 - 14 - 4 - 5 - 19 - 5 - 18 - 22 - 5 - 19 - 1 - 14 - 15 - 20 - 8 - 5 - 18.
C	Actions - 19 - 16 - 5 - 1 - 11 - 12 - 15 - 21 - 4 - 5 - 18 - 20 - 8 - 1 - 14 - 23 - 15 - 18 - 4 - 19.
D	First - 20 - 8 - 9 - 14 - 11 - 20 - 8 - 5 - 14 - 19 - 16 - 5 - 1 - 11.
E	What - 9 - 19 - 4 - 15 - 14 - 5 - 3 - 1 - 14 - 14 - 15 - 20 - 2 - 5 - 21 - 14 - 4 - 15 - 14 - 5.

Task 8. Доповни речення, щоб заварити правильно чай: tea, hot, teaspoon, cup, kettle, cold (тема „Meals”)

A	Boil the _____ water.
B	Warm the _____.
C	Put one _____ of _____ in the kettle for each person and one extra for the pot.
D	Pour _____ water into the kettle.
E	Let's have a _____ of tea.

Task 9. Прочитайте описи і назвіть предмети, про які йдеться мова: university, raincoat, gymnasium, tents, library (тема „School”)

1. A large room with bookshelves and bookcases full of books in different languages and magazines.
2. A place where students study after leaving school.
3. Small houses where schoolchildren live when they are at a summer camp.
4. A coat you put on when it rains to be dry.

5. A large room where schoolchildren (students and other people) have their physical training lessons.

Task 10. Замініть дані визначення відповідними прикметниками: *brown-haired, dark-eyed, home-made, blue-eyed, old-fashioned* (тема „Appearance”)

1. A girl with blue eyes. – A _____ girl.
2. A dress which was fashionable ten years ago. – A _____ dress.
3. A cake which is made at home. – A _____ cake.
4. A boy with brown hair. – A _____ boy.
5. A man with dark eyes. – A _____ man.

Task 11. Напишіть слова з протилежним значенням: *wicked, dirty, unpleasant, ugly, short, old, unlucky, big, poor, thin* (тема „Grammar: Synonyms & Antonyms”)

For example: good – bad etc.

beautiful	?	pleasant	?
young	?	clean	?
rich	?	tall	?
lucky	?	thick	?
small	?	kind	?

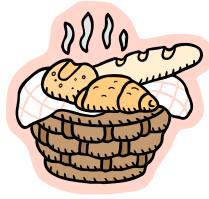
Task 12. “What is this Man (by Profession)?” (тема „Profession”)

*a writer, a scientist,
an artist, a spaceman,
an actor,
a composer,
a sportsman*

Tchaikovsky	
Charlie Chaplin	
Lewis Carroll	
Michelangelo	
Gagarin	
Archimedes	
Kasparov	

Task 13. Ви ідете в магазин. Складіть список продуктів, які вам потрібні для приготування (тема „Meals”):

- 1) омлету;
- 2) салату „Олів’є”;
- 3) борщу;
- 4) плову;
- 5) млинців і т.д.

Task 14. Складіть список продуктів, які вам потрібно купити для (дня народження, пікніка та ін.) використовуючи запропоновані словосполучення. (тема „Meals”):

Make up a shopping list (a birthday party, picnicking etc.) using the following expressions:

- a bottle of milk
- a tin of sardines
- a box of matches
- a bottle of mineral water (wine, oil)
- a piece of cake
- a piece of paper
- a block of wood
- a lump of sugar
- a slice of cheese (bread, meat)
- a bar of chocolate (soap)
- a pinch of salt
- a dozen of eggs
- a tube of toothpaste
- a sheet of paper
- a packet of biscuits
- a jar of jam

Compare your lists with your group-mates

Task 15. Прочитайте описи і назвіть слова-відповіді: *trousers, coat, old, door, eyes, cap, fair, socks, shoes, chair* (тема „Clothes”)

1. Not new. - _____
2. We have them on our feet. - _____
3. Your hair is not dark, it is _____.
4. We see with our _____.

5. You put it on. - _____
6. You can see it in a room. You may open or shut it. - _____
7. You can sit on it. - _____
8. Boys and girls have them on their legs. - _____
9. You have it on your head. - _____
10. It is not a skirt. Boys and girls put them on. - _____

Task 16. Перекладіть речення, звертаючи увагу на *Postpositions* (тема „Grammar: The Prepositions & Postpositions”)

1. The bottle *fell off* the table.
2. He *pulled* the child *out* of the water.
3. They *pushed* him *into* the car.
4. A piece of paper *fell out* of the book.
5. He *held up* his hand.
6. *Take* the stones *out*.
7. You must not *go out* there is too much wind.
8. He *run out* of the house.
9. She *took* the cups *out* of the box.

Task 17. Поставте іменник у множину та відповідно змініть речення (тема „Grammar: The Noun. Plural & Singular”)

1. Bob has a fine *dog*.
2. I see *a man* and *a woman* there.
3. There is *a match* in the box.
4. Miss Hopkins teaches my *child* French.
5. They need a new *mini-bus*.
6. He has *a sister* and *a brother*.
7. *The map* is on the *shelf*.
8. Alice, will you bring *a fork* and *a knife* from the kitchen?

Task 18. Поставте дієслово у дужках у відповідну часову форму (тема „Grammar: Simple Tenses”)

1. Miss Grey (to teach) us English.
2. They (to meet) in our club very often.
3. My friend (to help) me in my German yesterday night.
4. These students (to rent) a room.
5. Mr. Green and his wife (to live) in London.
6. Last winter we (to ski) and (to skate) a lot.
7. Nick (to shave) now.
8. Many people (to play) in tennis there next year.

Task 19. Перекладіть слова у дужках використовуючи герундій (тема „Grammar: Gerund”)

1. Do you mind my (палити) here?
2. Leonid is against (лишатися) there long.
3. (гуляти) in such weather is very pleasant.
4. I remember (бачити) that film.
5. Our students think of (поїхати) to L'viv next Sunday.
6. Let's go on (працювати) at this problem.
7. Will you stop (говорити, розмовляти)?

Task 20. Перекладіть речення, звертаючи увагу на переклад модальних дієслів (тема „Grammar: Modal Verbs”)

cannot have (done)	не може бути, щоб ...
could have (done)	міг би зробити (але не зробив)
may have (done)	можливо зробив
must have (done)	мав це зробити
should have (done)	слід було зробити (але не зроблено)
may be (doing)	можливо (робить)

1. He cannot have translated this text without a dictionary.
2. She cannot have done such a thing.
3. They cannot have come so late.
4. He cannot have said it.
5. He could have done it without your help.
6. The Browns could have invited us to the evening party.
7. Eve could have told them about it long ago.
8. You could have published the article in our journal.
9. The problem may have been solved, but I am not sure.
10. The delegation may have arrived, but we don't have exact information.
11. They may have bought the necessary goods there.
12. They must have sent a new spaceship into orbit.
13. It must have taken him much time to complete the work.
14. All the people are leaving the conference hall; the session must have been declared closed.
15. You should have helped your friend long ago.
16. They should have told you about it last week.
17. Paul may be taking part in a swimming contest, but I don't know exactly.
18. What is going in the club? – They may be showing a film.
19. Where are the members of the delegation? – They may be visiting places on interest.

Task 21. Поставте дієслова у відповідну часову форму (тема „Grammar: The Present Perfect Tense”)

1. This is a good book. Would you like (to read) it? – Thanks, but I (to read, already) it.
2. Where you (to be)? I (to be) to the dentist.

3. I (not finish) my letter yet.
4. There were six fish in the pan. Now there are only five. Where is the sixth one? – The cat (to steal) the fish.
5. I (not to call) Alice yet. I'll call her tomorrow.
6. Mary (not be) in class for the last couple of days. I hope she is okay.
7. _____ you ever (to see) the Eiffel Tower? – No, I (never to be) in Paris.

Task 22. Поставте іменник у множину (тема „Grammar: The Noun. Plural & Singular”)

Glass, photo, fox, city, hero, fly, bridge, goose, knife, roof, smile, ox, daughter-in-law, cap, brush, mouse, flower, pin, bee, forget-me-not.

Task 23. Поставте іменник у одну (тема „Grammar: The Noun. Plural & Singular”)

Beds, families, tomatoes, wolves, deer, means, chiefs, teeth, mothers-in-law, data, crises, merry-go-rounds, enemies, swine, wharves.

Task 24. Змініть речення відповідно III особи однини (тема „Grammar: The Present Indefinite Tense”)

1. They help their father. (he)
2. I watch too much TV. (she)
3. They lie in the bed all day. (it)
4. Do you like boiled eggs? (he)
5. They do not wash the floor every week. (she)

Task 25. Поставте дієслова у відповідну часову форму (тема „Grammar: The Present Indefinite Tense, the Present Continuous Tense”)

1. Be quite. The baby (to sleep). The baby (to sleep) for ten hours every night.
2. She usually (to play) cards or (to watch) TV.
3. Ali (to speak) Arabic.
4. Mary is at home. She (to eat) dinner. She always (to eat) dinner with her family.
5. Ann (to make) a dress for herself at the moment. She (to make) all her own clothes.
6. Mrs. Wilson (to sit) at the breakfast table. She (to read) the morning paper. She (to read) the newspapers every morning.
7. Shhh. Irene (to talk) on the long-distance phone. – Who (she, to talk) to? – Her brother. They (to talk) for almost an hour. Her brother is in some kind of trouble.
8. What you (to do) now? – We (to pick) apples.

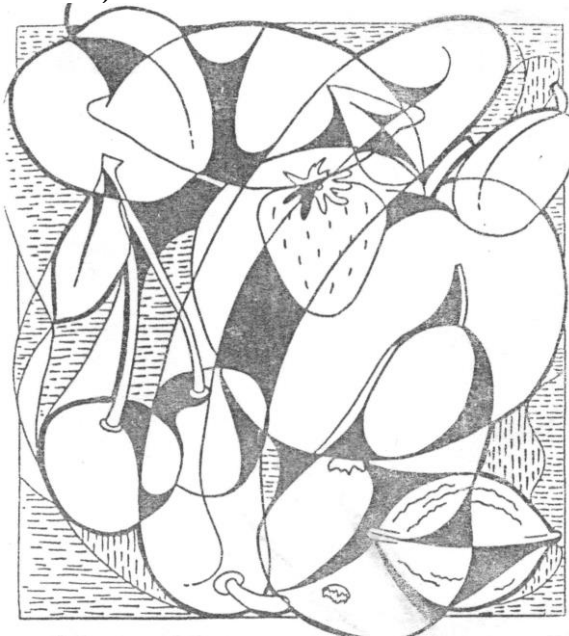
Task 26. Напишіть заперечну або питальну форму (тема „Grammar:

Tenses. Revision”)

1. My brother has tried giving up smoking.
2. They have visited Ukraine several times so far.
3. I have lost my job because of being too lazy at work.
4. He knows almost everyone in this house.
5. I spent all my money.

Task 27. Які фрукти тут намальовані? Назвіть. Зафарбуйте. Назвіть кольори. (тема „Fruits. Colours”)

Task 28. Доберіть риму (тема „Weather”)

- a. *Always mean a good fine day.*
- b. *Then close your windows and shut your doors.*
- c. *Means rain and snow are coming soon.*
- d. *Fine before eleven.*

1. A ring around the sun or moon .....
2. Rain before seven .....
3. Evening red and morning grey .....
4. When the forest murmurs and the mountain roars .....

Task 29. Доберіть потрібне слово (тема „Health. Illness, Disease”)

*aches, hurts,
lung cancer, asthma,
myself,
heart attack, stomach-ache,
pain,
prescription,
disease*

1. I hit my hand on the desk and it really .....
2. They say she died of a .....
3. She had some apples that were not ready to eat and now she's got .....
4. I've got this terrible ..... in my neck from sleeping in the wrong position.
5. He died of ..... even though he never smoked a cigarette in his life.
6. I went to the doctor, and she gave me a ..... for some medicine.
7. Pollution makes her ..... worse and it's difficult for her to breathe.
8. There are different forms of hepatitis; one is more serious ..... than the other.
9. I hurt ..... when I fell off that chair.
10. My back ..... from sitting at the computer all day.

Task 30. Доберіть риму (тема „Holidays”)

*you, give,
sweet, heart,
two,
blue,
leaves,
red*

Here are two Valentine poems:

Roses are .....
Violets are .....
Sugar is .....
And so are .....

My ..... is like a cabbage
Divided into .....
The ..... I give to others,
But the heart I ..... to you.

Task 31. Grammar test (тема „Часи дієслова. Tenses”)

Choose the correct answer

1. Danny _____ a party at nine o'clock tonight.

- a) have
- b) has
- c) is having

2. Kate pretended _____ when her father came into the room.

- a) studying
- b) to be studying
- c) study

3. I'll take my umbrella _____ it rains later today.

- a) so that
- b) in case
- c) in order to

4. They _____ for an hour now, so they are tired.

- a) have been exercising
- b) exercise
- c) are exercising

5. The office _____ work is very large.

- a) where
- b) which
- c) that

6. This time next week, I _____ on a sandy beach.

- a) am lying
- b) lie
- c) will be lying

7. _____ River Nile flows through Egypt.

- a) an
- b) -
- c) the

8. We _____ the lock fixed before we went on holiday.

- a) had had
- b) will be having
- c) have had

9. The bank _____ into during the night.

- a) was broken
- b) broken
- c) broke

10. I think I _____ my hair cut next Saturday.

- a) have
- b) have had
- c) will have

11. She _____ them that she was leaving the following day.

- a) asked
- b) told
- c) said

12. When I left home this morning, it _____ .

- a) was raining
- b) is raining
- c) rains

13. By the time I got there, Bill _____ .

- a) had already left
- b) left
- c) is leaving

14. Miss Jones _____ two cups of tea today.

- a) has drunk
- b) is drinking
- c) drinks

15. Sarah _____ my best friend since 1992.

- a) was
- b) is being
- c) has been

16. It's the second time I _____ by plane.

- a) am flying
- b) have flown
- c) fly

Task 32. Proverbs. Match the halves (tema „Proverbs”)

... in a sound body.

... makes a man healthy, wealthy and wise.

... is above wealth.

... keeps the doctor away.

... after supper walk a mile.

... have desperate cures.

1. An apple a day ...
2. After dinner sit a while ...
3. Desperate diseases must ...
4. Early to bed and early to rise ...
5. Good health ...
6. A sound mind ...

Task 33. Broken sentences. Match the halves of the sentences

- ... *to find out what the words mean.*   ... *to boil those potatoes.*
 ... *to get to the top floor.*   ... *to wash my hands.*
 ... *to travel abroad.*   ... *to book our summer holidays.*
 ... *to get a new pair of glasses.*   ... *to see the wild animals.*
 ... *to draw straight lines.*   ... *in his buttonhole.*
 ... *to see in the dark.*   ... *for his birthday.*
1. I am going to the zoo ...
  2. Let's go to the travel agent ...
  3. I need some soap ...
  4. You'll need a saucepan ...
  5. You should better take a torch ...
  6. I need a ruler ...
  7. I must go to the optician's ...
  8. You need a passport ...
  9. Let's take the lift ...
  10. You can use a dictionary ...
  11. My son wants a pet hamster ...
  12. He often wears a carnation ...

Task 34. Broken proverbs (тема „Proverbs”)

- ... *is only skin deep.*   ... *speak louder than words.*
 ... *sweeps clean.*   ... *run deep.*
 ... *deserves another.*   ... *make the heart grow fonder.*
 ... *begins at home.*   ... *saves nine.*
 ... *makes perfect.*   ... *spoil the broth.*

1. Too many cooks ...
2. A stitch in time ...
3. Absence ...
4. Still waters ...
5. Actions ...
6. Practice ...
7. Charity ...
8. One good turn ...
9. A new broom ...
10. Beauty ...

Task 35. Can you find carrot's family? (тема „Fruits. Vegetables”)

A carrot is not an animal! Put it in the empty box. Name this box. Can you find carrot's brothers and sisters? They are in the other boxes!

<u>Animal</u>	<u>Sport</u>	<u>Jobs</u>	<u>Travel</u>
cow	sailing	doctor	car
horse	skiing	cook	bus
dog	hiking	typist	lorry

goose carrot sheep pig hen	fencing cycling diving fishing tomato	driver pilot farmer lettuce baker	cabbage taxi cycle boat plane
<u>Music</u> guitar drums onion piano violin harp flute saxophone	<u>Numbers</u> nine four twenty fifteen three ten eleven peas	<u>Actions</u> bring carry drink hit listen potato open run	_____ _____ _____ _____ carrot _____ _____ _____

Task 36. Discuss this question in groups and give your opinion. (тема „The role of Mass Media in our life”)

What are the good points and bad points about television?

For example:

Good points	Bad points
1. It keeps you informed about the rest of the world.	1. It stops people talking and visiting theatres.
2. It educates and brings up.	2. Television is “a chewing-gum” for our eyes.

Good points	Bad points
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.

Task 37. Find the M's (тема „The Alphabet”). Знайдіть якомога більше слів , що починаються на літеру “M”.

G	M	H	J	K	L	M	Y	S	T	E	R	Y
M	I	H	E	R	Y	O	K	B	A	S	E	R
W	T	R	T	Y	E	U	L	O	I	N	T	M
Q	T	U	I	E	W	T	U	I	O	V	B	N
M	E	L	O	N	Q	H	Y	M	T	C	N	I
O	N	O	M	I	C	E	T	O	R	I	K	L
N	P	J	K	Z	V	X	Z	N	A	S	K	M
K	F	G	M	A	R	K	E	T	I	U	L	N

E	M	S	D	G	Y	J	N	H	U	M	M	B
Y	I	D	A	A	H	U	T	B	X	T	N	V
Z	L	I	A	M	O	F	R	C	D	Y	B	C

ВІДПОВІДІ ДО ЗАВДАНЬ РОЗДІЛУ II - ЦІКАВІ ЗАВДАННЯ ДО УРОКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ - ANSWER KEY

Task 2. Name the Animals

A cow, a frog, a bird, a mouse, a spider, a horse, a dog, a cat, a tiger, a rabbit, a lion, a parrot, a fish, a tortoise, a snake.

Task 3. Перекладіть українською мовою

*Чим більше ми вивчаємо, тим більше ми знаємо.
Чим більше ми знаємо, тим більше ми забуваємо.
Чим більше ми забуваємо, тим менше ми знаємо.
Чим менше ми забуваємо, тим більше ми знаємо.
Навіщо тоді вчитися?*

*Мудра стара сова жила на дубі
Чим більше вона бачила, тим менше розмовляла;
Чим менше вона розмовляла, тим більше чула;
То чому ми всі не можемо бути схожими на того мудрого птаха?*

Task 4. Доберіть правильний англійський варіант українського речення

1. Я можу грати в шахи.	c) I can play chess.
2. Тобі не слід смітити на вулиці.	a) You shouldn't litter in the street.
3. Чи можу я запитати Вас?	c) May I ask you a question?
4. Не могли б Ви допомогти мені?	b) Could you help me?
5. Ти не повинен брати з собою ці предмети.	c) You mustn't take these things with you.

Task 6. Доповни вірш питальними словами: *where, why, what, how, who, when*

I have six honest serving men.
They taught me all I knew.
Their names are *what* and *why* and *when*.
And *how* and *where* and *who*.

Task 7. Розкодуй речення "Crack the Code"

A	<i>Every cloud has a silver lining.</i>
B	<i>One good turn deserves another.</i>
C	<i>Actions speak louder than words.</i>
D	<i>First think, and then speak.</i>
E	<i>What is done cannot be undone.</i>

Task 8. Доповни речення, щоб заварити правильно чай: *tea, hot, teaspoon, cup, kettle, cold*

A	Boil the <i>cold</i> water.
B	Warm the <i>kettle</i> .
C	Put one <i>teaspoon</i> of <i>tea</i> in the kettle for each person and one extra for the pot.
D	Pour <i>hot</i> water into the kettle.
E	Let's have a <i>cup</i> of tea.

Task 9. Прочитайте описи і назвіть предмети, про які йдеться мова: *university, raincoat, gymnasium, tents, library*

1. – *the library*
2. – *the university*
3. - *tents*
4. - *the raincoat*
5. – *the gymnasium*

Task 10. Замініть дані визначення відповідними прикметниками: *brown-haired, dark-eyed, home-made, blue-eyed, old-fashioned*

1. A *blue-eyed* girl;
2. An *old-fashioned* dress;
3. A *home-made* cake;
4. A *brown-haired* boy;
5. A *dark-eyed* man.

Task 11. Напишіть слова з протилежним значенням: *wicked, dirty, unpleasant, ugly, short, old, unlucky, big, poor, thin*

beautiful	<i>ugly</i>	pleasant	<i>unpleasant</i>
young	<i>old</i>	clean	<i>dirty</i>
rich	<i>poor</i>	tall	<i>short</i>
lucky	<i>unlucky</i>	thick	<i>thin</i>
small	<i>big</i>	kind	<i>wicked</i>

Task 12. “What is this Man (by Profession)?”

Tchaikovsky	<i>a composer</i>
Charlie Chaplin	<i>an actor</i>
Lewis Carroll	<i>a writer</i>
Michelangelo	<i>an artist</i>
Gagarin	<i>a spaceman</i>
Archimedes	<i>a scientist</i>
Kasparov	<i>a sportsman</i>

Task 13. Ви ідете в магазин. Складіть список продуктів, які вам потрібні для приготування:

- для приготування омлету потрібно купити: *eggs, milk, salt, oil.*
- для приготування салату „Олів’є”: *sausage, mayonnaise, peas, carrots, onions, cucumbers, salt, potatoes, eggs.*
- для приготування борщу: *red beets, carrots, onions, meat, fresh cabbage, tomatoes, salt, pepper, garlic, oil.*
- для приготування плову: *meat, rice, carrots, onions, salt, pepper, oil.*
- для приготування млинців: *meal, eggs, sugar, milk, salt.*

Task 15. Прочитайте описи і назвіть слова-відповіді: *trousers, coat, old, door, eyes, cap, fair, socks, shoes, chair*

1. - <i>old</i>	2. - <i>door</i>
3. - <i>shoes</i>	4. - <i>chair</i>
5. - <i>fair</i>	6. - <i>socks</i>
7. - <i>eyes</i>	8. - <i>cap</i>

9. - *coat*10. - *trousers***Task 16. Перекладіть речення, звертаючи увагу на *Postpositions***

1. *Пляшка впала зі столу.*
2. *Він виштовхнув дитину з води.*
3. *Вони заштовхнули його в машину.*
4. *Лист паперу випав з книги.*
5. *Він підтримав його за руку.*
6. *Викинь ці каміння.*
7. *Тобі не слід виходити, дуже сильний вітер.*
8. *Він вибіг з дому.*
9. *Вона дістала чашки з коробки.*

Task 17. Поставте іменник у множину та відповідно змініть речення

1. Bob has fine *dogs*.
2. I see *men* and *women* there.
3. There are *matches* in the box.
4. Miss Hopkins teaches my *children* French.
5. They need new *mini-buses*.
6. He has *sisters* and *brothers*.
7. *The maps* are on the *shelves*.
8. Alice, will you bring *forks* and *knives* from the kitchen?

Task 18. Поставте дієслово у дужках у відповідну часову форму

1. Miss Grey *teaches* us English.
2. They *meet* in our club very often.
3. My friend *helped* me in my German yesterday night.
4. These students *rent* a room.
5. Mr. Green and his wife *live* in London.
6. Last winter we *skied* and *skated* a lot.
7. Nick *is shaving* now.
8. Many people *will play* in tennis there next year.

Task 19. Перекладіть слова у дужках використовуючи герундій

1. Do you mind my *smoking* here?
2. Leonid is against *leaving* there long.
3. *Walking* in such weather is very pleasant.
4. I remember *seeing* that film.
5. Our students think of *going* to L'viv next Sunday.
6. Let's go on *working* at this problem.
7. Will you stop *talking*?

Task 20. Перекладіть речення, звертаючи увагу на переклад модальних дієслів

1. *Не може бути, щоб він переклав текст без допомоги словника.*
2. *Не може бути, щоб вона зробила таку річ.*
3. *Не може бути, щоб вони так запізнилися.*
4. *Не може бути, щоб він це сказав.*
5. *Він міг би зробити це без твоєї допомоги.*
6. *Брауни могли б запросити нас на вечірку.*

7. *Єва могла би давно їм про це розказати.*
8. *Ви могли б опублікувати цю статтю в нашому журналі.*
9. *Це питання можливо буде вирішено, але я не впевнений.*
10. *Ця делегація можливо приїде, але ми не маємо точної інформації.*
11. *Вони можливо придбали там необхідні товари.*
12. *Вони мали запустити космічний корабель на орбіту.*
13. *Це забере в нього часу закінчити роботу.*
14. *Всі люди залишаються в конференц-залі; сесія має закінчитися.*
15. *Тобі слід було давно допомогти твоєму другу.*
16. *Їм слід було сказати це тобі минулого тижня.*
17. *Пауль, можливо, візьме участь у змаганнях з плавання, але я не знаю напевно.*
18. *Що зараз цікавого в клубі? – Можливо, показують кіно.*
19. *Де члени делегації? – Можливо, вони відвідують визначні місця.*

Task 21. Поставте дієслова у відповідну часову форму

1. This is a good book. Would you like *to read* it? – Thanks, but I *have already read* it.
2. Where you *have been*? I *have been* to the dentist.
3. I *have not finished* my letter yet.
4. There were six fish in the pan. Now there are only five. Where is the sixth one? – The cat *has stolen* the fish.
5. I *have not called* Alice yet. I'll call her tomorrow.
6. Mary *has not been* in class for the last couple of days. I hope she is okay.
7. *Have* you ever *seen* the Eiffel Tower? – No, I *have never been* in Paris.

Task 22. Поставте іменник у множину

Glass *glasses*, photo *photos*, fox *foxes*, city *cities*, hero *heroes*, fly *flies*, bridge *bridges*, goose *geese*, knife *knives*, roof *roofs*, smile *smiles*, ox *oxen*, daughter-in-law *daughters-in-law*, cap *caps*, brush *brushes*, mouse *mice*, flower *flowers*, pin *pins*, bee *bees*, forget-me-not *forget-me-nots*.

Task 23. Поставте іменник у однину

Beds *bed*, families *family*, tomatoes *tomato*, wolves *wolf*, wolves *deer*, means *mean*, chiefs *chief*, teeth *tooth*, mothers-in-law *mother-in-law*, data *datum*, crises *crisis*, merry-go-rounds *merry-go-round*, enemies *enemy*, swine *swine*, wharves *wharf*.

Task 24. Змініть речення відповідно III особи однини

1. *He* helps *his* father.
2. *She* watches too much TV.
3. *It* lies in the bed all day.
4. *Does he* like boiled eggs?
5. *She does* not wash the floor every week.

Task 25. Поставте дієслова у відповідну часову форму

1. Be quite. The baby *is sleeping*. The baby *sleeps* for ten hours every night.
2. She usually *plays* cards or *watches* TV.
3. Ali *is speaking* Arabic.
4. Mary is at home. She *is eating* dinner. She always *eats* dinner with her family.
5. Ann *is making* a dress for herself at the moment. She *makes* all her own clothes.
6. Mrs. Wilson *is sitting* at the breakfast table. She *is reading* the morning paper. She *reads* the newspapers every morning.

7. Shhh. Irene *is talking* on the long-distance phone. – Who *is she talking* to? – Her brother. They *are talking* for almost an hour. Her brother is in some kind of trouble.
8. What you *are doing* now? – We *are picking* apples.

Task 26. Напишіть заперечну або питальну форму

1. *My brother has not tried giving up smoking. Has my brother tried giving up smoking?*
2. *They have not visited Ukraine several times so far. How many times have they visited Ukraine?*
3. *Why have I lost my job? I have not lost my job.*
4. *He does not know almost everyone in this house. Where does he know almost everyone?*
5. *I did not spend all my money yesterday. When did I spend all my money?*

Task 27. Які фрукти тут намальовані? Назвіть. Зафарбуйте. Назвіть кольори

Plum – *deep blue (violet)*; lemon – *yellow*; cherry – *wine-coloured*; strawberry – *red*; apple – *yellow (green, red)*; pear – *green*; nut – *brown*; peach – *pink*; banana – *yellow*.

Task 28. Доберіть риму

1. A ring around the sun or moon *means rain and snow is coming soon*.
2. Rain before seven *fine before eleven*.
3. Evening red and morning grey *always mean a good fine day*.
4. When the forest murmurs and the mountain roars *then close your windows and shut your doors*.

Task 29. Доберіть потрібне слово

1. I hit my hand on the desk and it really *hurts*.
2. They say she died of a *heart attack*.
3. She had some apples that were not ready to eat and now she's got *stomach-ache*.
4. I've got this terrible *pain* in my neck from sleeping in the wrong position.
5. He died of *lung cancer* even though he never smoked a cigarette in his life.
6. I went to the doctor, and she gave me a *prescription* for some medicine.
7. Pollution makes her *asthma* worse and it's difficult for her to breathe.
8. There are different forms of hepatitis; one is more serious *disease* than the other.
9. I hurt *myself* when I fell off that chair.
10. My back *aches* from sitting at the computer all day.

Task 30 . Доберіть риму

Roses are <i>red</i>	My <i>heart</i> is like a cabbage
Violets are <i>blue</i>	Divided into <i>two</i> .
Sugar is <i>sweet</i>	The <i>leaves</i> I give to others,
And so are <i>you</i> .	But the heart I <i>give</i> to you.

Task 31. Grammar test

Choose the correct answer

1. Danny *is having* a party at nine o'clock tonight.
2. Kate pretended *to be studying* when her father came into the room.
3. I'll take my umbrella *in case* it rains later today.
4. They *have been exercising* for an hour now, so they are tired.
5. The office *where* work is very large.
6. This time next week, I *will be lying* on a sandy beach.

7. **The** River Nile flows through Egypt.
8. We **had had** the lock fixed before we went on holiday.
9. The bank **was broken** into during the night.
10. I think I **will have** my hair cut next Saturday.
11. She **told** them that she was leaving the following day.
12. When I left home this morning, it **was raining**.
13. By the time I got there, Bill **had already left**.
14. Miss Jones **has drunk** two cups of tea today.
15. Sarah **has been** my best friend since 1992.
16. It's the second time I **have flown** by plane.

Task 32. Proverbs. Match the halves

1. An apple a day *keeps the doctor away*.
2. After dinner sit a while *after supper walk a mile*.
3. Desperate diseases must *have desperate cures*.
4. Early to bed and early to rise *makes a man healthy, wealthy and wise*.
5. Good health *is above wealth*.
6. A sound mind *in a sound body*.

Task 33. Broken sentences. Match the halves of the sentences

1. I am going to the zoo *to see the wild animals*.
2. Let's go to the travel agent *to book our summer holidays*.
3. I need some soap *to wash my hands*.
4. You'll need a saucepan *to boil those potatoes*.
5. You should better take a torch *to see in the dark*.
6. I need a ruler *to draw straight lines*.
7. I must go to the optician's *to get a new pair of glasses*.
8. You need a passport *to travel abroad*.
9. Let's take the lift *to get to the top floor*.
10. You can use a dictionary *to find out what the words mean*.
11. My son wants a pet hamster *for his birthday*.
12. He often wears a carnation *in his buttonhole*.

Task 34. Broken proverbs

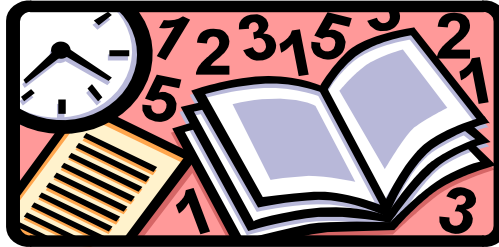
1. Too many cooks *spoil the broth*.
2. A stitch in time *saves nine*.
3. Absence *begins at home*.
4. Still waters *run deep*.
5. Actions *speak louder than words*.
6. Practice *makes perfect*.
7. Charity *makes the heart grow fonder*.
8. One good turn *deserves another*.
9. A new broom *sweeps clean*.
10. Beauty *is only skin deep*.

Task 37. Find the M's

Milk, monkey, mice, music, mitten, magazine, month, market, mixer, mail, mouth, map, money, mystery, melon

PART III

ЦЕ ЦІКАВО ЗНАТИ! - IT'S INTERESTING TO KNOW!

ДОДАТКОВЕ ЧИТАННЯ – ADDITIONAL READING

3.1. Do You Know English Words?

Euro-English

The most popular second language in Europe today is English. Perhaps you already knew that (after all, you speak it yourself). But did you also know that English has borrowed thousands of words from other European languages? Here are some examples.

Language	Words
Czech	robot / pistol
Dutch	yacht / wagon / boss / landscape
French	prison / parliament / soup / cigarette / garage
German	kindergarten / hamburger / waltz / delicatessen / seminar
Hungarian	coach / paprika
Italian	violin / umbrella / cartoon / carnival / solo
Spanish	mosquito / cargo / patio / potato / guerrilla

Vocabulary

<i>cargo</i> [ˈkɑːrɒ]	вантаж;
<i>guerrilla</i> [ˈɜːrɪlə]	1) партизан; 2) партизанська війна;
<i>patio</i> [ˈpɑːtiə]	внутрішній дворик;
<i>waltz</i> [wɔːls]	вальс;
<i>yacht</i> [ˈjɔt]	яхта.

Longest Words

The list below contains some of Europe's longest words. Why not take a deep breath and see if you can pronounce them?

Language	Word	Meaning
Spanish	superextraordinarísimo	extraordinary
French	anticonstitutionnellement	anti-constitutionally
Italian	precipitevolissimamente	as fast as possible
Turkish	cecoslovakyalılastıramadılarımızdanmisiniz	are you one of those people who we couldn't Czechoslovakianize?
Dutch	kindercarnavalsoptochtvoorbereidingswerkzaamheden	preparations for children's carnival procession
German	donaudampfschiffahrtselektrizitätenhauptbetriebswerkbauunterbeamtengesellschaft	the name of a pre-1930 club in Vienna

Does Anyone Here Speak English?

You are on holiday in a European country where you cannot speak the language. You can speak English though. How do you find out if there are any other English speakers about? You ask, of course. The ten sentences below all mean, “**Does anyone here speak English?**” in different languages. The question is ... ***which languages?***

Choose from the list on the right, and then check your answers.

1. Spricht hier jemand English?	(a) Finnish
2. Puhuuko kukaan englantia?	(b) Portuguese
3. C'è qualcuno qui che parla l'inglese?	(c) Norwegian
4. Spreekt er hier jemand Engels?	(d) Spanish
5. Y-a-t-il quelqu'un ici qui parle Anglais?	(e) Danish
6. Alguém fala inglês?	(f) Greek
7. Er det noen her som snakker engelsk?	(g) Dutch
8. ¿Hay alguien aquí que habla inglés?	(h) German
9. Mila kanis anglica?	(i) Italian
10. Er der nodon her, der taler engelsk?	(j) French

Answers

1. (h)	3. (i)	5. (j)	7. (c)	9. (f)
2. (a)	4. (g)	6. (b)	8. (d)	10. (e)

Do You Know?

A department store is a large shop, which sells a wide range of goods in different departments, each with a special name.

Here are some of them and beside them is a list of goods. In which department would you buy them?

CONFECTIONARY	<i>sheets and pillowcases</i>
HARDWARE	<i>a radio</i>
ELECTRICAL	<i>chocolates</i>
HABERDASHERY	<i>a cup of tea</i>
STATIONARY	<i>a saucepan</i>
CAFETERIA	<i>a zip</i>
BEDDING	<i>a pad</i>

Vocabulary

<i>pad</i>	<i>подушечка;</i>
<i>saucepan</i>	<i>каструля;</i>
<i>stationery</i>	<i>канцелярське приладдя;</i>
<i>zip</i>	<i>застібка-блискавка.</i>

“Hooligan”

Do you know the word “Hooligan”? Yes, you know the word and you don't like hooligans, of course.

But do you know that Hooligan was an English surname? In 1890 there lived in London a man whose surname was Hooligan. He was a very bad man and he behaved so badly, that soon everybody in London knew him and talked about him. When somebody began to behave badly, people said, "Oh, he behaves like Hooligan," and a new word was born.

You can find this word not only in English but in some other languages too.

“Mackintosh”

Do you know what a mackintosh is? Of course, you do. But do you know that the word “Mackintosh” is a surname?

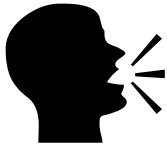
In 1823, in Scotland lived a man whose name was Charles Mackintosh. It often rained in Great Britain, and Charles Mackintosh got wet quite often.

One day he rubberized his coat and it became waterproof. Many of his friends liked his coat and asked him to rubberize their coats too. Soon many people began to rubberize their coats and they called those coats “mackintoshes”.

Vocabulary

<i>rubber</i>	<i>гума;</i>
<i>waterproof</i>	<i>водонепроникний; непромокальний.</i>

What is it boycott?

At the end of the XIX century an English lord hired for his estate in Ireland the bailiff also an Englishman, captain Boycott. Being strict and ruthless Boycott in a short period of time was so hated by all farmers and peasants that all of them refused to deal with him in any business neither big nor small.

Since that time “boycott” has acquired the significance of person’s isolation from the society and refusal to communicate with him.

This is a very punishment. The Captain Boycott after these events had to escape from Ireland.

Vocabulary

<i>bailiff</i>	<i>управитель маєтку;</i>
<i>escape</i>	<i>утікти, врятуватися;</i>
<i>punishment</i>	<i>покарання, кара;</i>
<i>ruthless</i>	<i>безжалісний.</i>

The Days of the Week

It is interesting to know how the names of the week came to have such names. These names are very old: people choose them long, long ago in the days when they worshipped a different god each day.

Sunday was the Sun’s day and the next day was the Moon’s day, or Monday. Tuesday was called after Tieu [tju:], the god of war. Wednesday was Woden’s day, one highest god of the Teutonic [tju:’tonik] peoples. Thor was the thunder god; his day was called Thor’s day, or Thursday.

His wife insisted on having a special day of her own. Her name was Freya, so her day came to be called Friday. Saturn [’sætən] was the Roman god of the fields; his day was Saturn’s day, or Saturday.

Vocabulary

<i>thunder</i>	<i>грім;</i>
<i>worship</i>	<i>шанувати.</i>

What Can the Sea Levels Tell about the Past Climates?

There are many methods used to find out about past climates.

One of them is to study sea and lake levels. When the climate warms, the sea level rises for two reasons. Most obvious is the melting of the ice locked up in the ice caps of Atlantics and Greenland. Less obvious is the expansion of the ocean waters as they warm.

Around much of the world there are signs that lakes were considerably larger during the warm phase of 6 000 to 2 000 BC than their remnants are today. Fish remains and old-lines provide the evidence. Lake Chad on the southern edge of the Sahara is a good example. The Caspian Sea was also immense. Many Californian lakes were larger than they are now.

When the sea levels were rising between 8 000 and 5 000 BC, and the rate of rise perhaps 1 to 2m (3 to 6 ft) per century.

Vocabulary

<i>edge</i>	<i>край, ребро;</i>
<i>immense</i>	<i>неосяжний, величезний;</i>

<i>melting</i>	<i>танути;</i>
<i>obvious</i>	<i>очевидний, явний;</i>
<i>remnant</i>	<i>залишок.</i>

3.2. Some Interesting Facts of Animals' Life

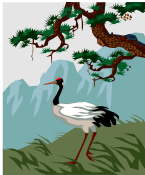
Do You Know Animals of Australia?

kangaroo [kæŋ·ə'ru:]; **emu** ['i:mju:];

dingo ['diŋ·ou]; **koala** [kou'alə];

echidna [ik'idnə]; **platypus** ['plætɪpəs]

1. It is a small, primitive aquatic mammal. It has thick blackish-brown fur, a flat, leathery beak like a duck, no lips, a long flat tail and webbed feet. It lays eggs but gives milk to its young. What is it?

2. It is a toothless, egg-laying mammal. It is nocturnal, burrowing animal, feeding on insects by means of a sticky, extensible tongue. What is it?

3. Animal likes a small bear which lives in trees. It is about 2 ft long, with thick grey fur, sometimes called a bear. Its claws are adapted for climbing trees, and it lives chiefly in the eucalyptus, feeding on its buds and shoots. What is it?

4. It is a fierce, wolflike wild dog, about 50 cm high and usually sandy-coloured. What is it?

5. It is a flightless grey-feathered ratite bird, about 6 ft tall, closely related to the ostrich. This large bird can run well but cannot fly. What is it?

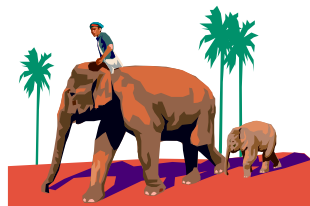

6. The animal of a family of herbivorous, marsupial mammals. It has powerful hind legs and a long, tapering tail and short forelegs. It is an animal which jumps along on its large back legs and which carries its babies in the pocket-bag. It moves by leaping. What is it?

Vocabulary

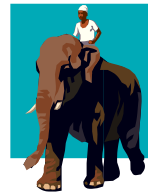
<i>aquatic</i>	<i>водний;</i>
<i>beak</i>	<i>дзьоб;</i>
<i>bud</i>	<i>брунька;</i>
<i>burrow</i>	<i>нора; рити нору; ховатися в нору;</i>

chiefly	головним чином;
claw	кіготь, пазур; лапа (з кігтями);
fierce	лютий, несамовитий;
flat	плоский, рівний;
foreleg	передня лапа;
herbivorous	травоїдний;
leap	стрибати, перестрибувати;
mammal	ссавець;
marsupial	сумчаста тварина;
nocturnal	нічний;
ostrich	страус;
shoot	паросток;
web	перетинка (на ногах у качки, кажана).

Why Do Elephants Have Trunks?

An elephant drinks by sucking water into its trunk and squirting the liquid into its mouth. And the trunk can make many different sounds, including a distinctive trumpeting noise.

The trunk is the most helpful tool for an elephant. It can be used to pull down leaves and branches to eat. It also makes a good nose – elephants can squirt dust or water over themselves to keep cool.

An elephant's trunk is a bit like a hand. Using the tip, an elephant can pick up something as small as a button.

Elephants also say "hello" to elephant friends by shaking trunks with them.

Vocabulary

distinctive	характерний;
squirt	бити струменем (пускати струмінь);
suck	смоктати;
trunk	хобот.

What are These Animals?

1. It had one hundred and fifty birthdays, and will have more. It always carries its

home with him. It may not eat for weeks. It goes to sleep for the winter. When it moves it goes very slowly, and many animals can outrun him. What do we call it?

2. In the forests of Africa there is a tall animal which has a long neck. It has long legs and can outrun other animals. What is the name of this animal?

Key

1. A tortoise.
2. A giraffe.

Animals. Do You Know ...

... how long animals live? The animal which lives the longest life is the tortoise. It sometimes lives between 300 and 400 years. The crocodile can live for 300 years, the elephant and the eagle – for 100 years.

... that elephants are very good swimmers?

... that when an elephant grows, everything grows on it except its eyes?

... that lions are cleverer than tigers and leopards?

... why a dog goes round and round before it lies down? This habit goes back to the days when dogs were wild and lived in the jungle grass. If they wanted a comfortable bed, they had to go round a few times in order to level the grass. Now the dogs sleep on a mat or on the floor, but still they go round before they lie down.

... that crocodiles kill more people in Africa than any other wild animal?

... that the elephant can pick up a coin with his trunk? The elephant can do with his trunk much of what we do with our hands. It can pick up a man and put him on his back; then it can pick up and give him a coin which fell from his pocket.

... that scientists think that the cleverest wild animal is the chimpanzee and the second is the orang-utan and the third is the elephant?

... that among the domestic animals the cleverest are the horse and the dog? These animals take much from the people with whom they live.

Real Fact

The 49-year-old Australian fisherman was on the trailer during the storm. He was washed by the wave to the shark's mouth.

By the desperate effort he hold on the folds of meat of its body, probably, muscles of its gullet. The electronic waterproof watch was showing that the fisherman sailed in the shark's stomach during 8 hours.

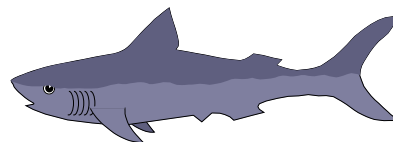
“Every swallowing shark's act was deathful for me”, - told the fisherman. At last by the wincing effort the shark had thrown him outside together with the stomach's mixture.

The detail elaboration confirmed availableness of tissues of that big shark and its stomach's acids in the fisherman's wounds.

Vocabulary

<i>acid</i>	<i>кислота;</i>
<i>desperate</i>	<i>відчайдушний;</i>
<i>gullet</i>	<i>стравохід;</i>
<i>shark</i>	<i>акула;</i>
<i>stomach</i>	<i>шлунок;</i>
<i>tissue</i>	<i>тканина (у різних значеннях).</i>

Fruits. Vegetables. Do You Know ...

... that the orange, the lemon and the peach originated in China?

... that the apple-tree is one of the oldest fruit-trees? It is more than four thousand years old.

... that there are more than five thousand different kinds of the pear?

... that the grape is one of the oldest plants?

... that the orange tree is twenty feet high, and it gives from 3 to 4 oranges a year? The orange trees give better fruit that the younger ones.

... that the water-melon is the berry?

... that the banana plant grows only where there is plenty of heat and rain? Banana plants grow high. Some of them are thirty feet high, with leaves which are often ten feet long.

Bananas have many uses. The ripe fruit is very nice food. Very good flour is made from dry bananas. In hot countries people make roofs for houses from the leaves of the plant.

... that until about a century ago people thought that the tomato, though beautiful, was a poisonous fruit? People grew it in flower gardens for decoration, and called it the love apple.

Then one day, nobody knows exactly how or when, some brave person took a bite, and that was not harmful.

The tomato is a native of South America, but today people grow the tomato in many parts of the world.

Animals in the Calendar

Do you know what animals are there in the Chinese Calendar?

	<u>Pig</u>	<u>Dog</u>	<u>Rooster</u>	<u>Monkey</u>	
	2007	2006	2005	2004	
	1995	1994	1993	1992	
	1983	1982	1981	1980	
1971	1970	1969	1968		
1959	1958	1957	1956		
1947	1946	1945	1944		
	<u>Sheep</u>	<u>Horse</u>	<u>Snake</u>	<u>Dragon</u>	
	2003	2002	2001	2000	
	1991	1990	1989	1988	
	1979	1978	1977	1976	
	1947	1966	1965	1964	
1955	1954	1953	1952		
1943					
	<u>Rabbit</u>	<u>Tiger</u>	<u>Ox</u>	<u>Rat</u>	
	2011	2010	2009	2008	
	1999	1998	1997	1996	
	1987	1986	1985	1984	
	1975	1974	1973	1972	
	1963	1962	1961	1960	
	1951	1950	1949	1948	

Can you tell what animal you are?

Vocabulary

rooster (розм.) півень.

You are going to read about the description of personality types given by Chinese Zodiac signs. Read through the characteristics of the signs, paying special attention to the phrases underlined and choose the best explanation for each of them.

Chinese Zodiac Signs

A lot of people believe in astrology and are sure that their personality was

predetermined by the year, month, day, star, planet they were born under. Look at the dates of the Chinese horoscope and find out more about your own and your friends' or parents' personality. Here is a rough guide to the nature of the twelve animals that are the symbols of the Chinese Zodiac:

Rat - 1924, 1936, 1948, 1960, 1972, 1984, 1996. In the legend, the Rat was the first animal to answer the call of the Buddha, and that's **a good clue to** the Rat. Don't think of him as the creature we all dislike. The Rat in the Chinese calendar has ingenuity, intelligence, independence and is something of a magician. Rats like to win. If you're a Rat, you know how to get what you want, and you're inventive and original. You'll be very friendly and generous to your friends and those you love, but your enemies should **steer clear!** A complicated person with quick nervous energy, you worry about tomorrow, and **push yourself to your limits**, yet you are quick to criticize others. You need time to be yourself, and to be on your own. You will get on very well with Oxen, Dragons, and Dogs, and probably hardly at all with Rabbits, Horses and Monkeys.

Ox — 1925, 1937, 1949, 1961, 1973, 1985, 1997. In Chinese mythology, Lao-Tse, the great philosopher, rode the Ox on his journey to the mountains to seek immortality. Oxen are stoical and patient; they can endure great hardship and will never give up. You take pride in work, and you just get on with the job without fuss, doing the best you can. You don't rush about and **get worked up**, and **you're laid back** until provoked too far, but then watch out! The might of an enraged Ox is not to be trifled with. You save money rather than spend it, and are resolutely ambitious. You will probably be good friends with Rats, Rabbits, Dragons (especially in business), Roosters and Dogs, but, in fact, the Ox will get on well with most people.

Tiger - 1926, 1938, 1950, 1962, 1974, 1986, 1998. The King of the Jungle, the Tiger is fierce and courageous. He represents luck, power and royalty. Tigers are enthusiastic, impulsive, loyal and honourable. Just as the Tiger is both revered and feared, a Tiger can be savage or wise. You will like taking risks and **thrive on danger**; routine is not for you. You like the open road, freedom, and the chance of something around the corner. You despise treachery and falsehood, and you can be very generous, but you like your authority to be acknowledged and you are not the easiest animal to live with. You get on reasonably well with most people up to a certain point, but less well with other Tigers, and not very well at all with Snakes and Roosters.

Rabbit/Hare - 1927, 1939, 1951, 1963, 1975, 1987, 1999. If you are a Rabbit, you are imaginative and sensitive, like a quiet and peaceful life and don't like change, but paradoxically, you need freedom. Security is important, and you hate arguments; if there is a quarrel in the air, you probably try to defuse it and negotiate between those involved. You won't rush into anything, and you tread cautiously, always making sure there's a Plan B, but if backed into a corner you can be menacing and ferocious. You're not as weak as you sometimes seem. Rabbits especially like the company of the Ox, Snake, Sheep, and Pig, but have great difficulty with the Rat and Rooster.

Dragon - 1928, 1940, 1952, 1964, 1976, 1988, 2000. The Dragon of mythology was a creature of inaccessible places, high mountains or underground caves, breathing fire and ready for battle. The Dragon has been a symbol of deep desire, of wisdom and of luck, and has often been used **to ward off** evil spirits. The Dragon is powerful, brave, obstinate, enthusiastic and always lucky. If you are a Dragon, you can accomplish things that others consider impossible. Nothing is beyond you, but you're not easy to live with. You can be cranky and demanding, and upset others with your **blunt way of speaking**, but you're scrupulously honest, and genuinely very charming. You enjoy the company of Rats, Snakes, and Roosters, but there could be problems with Dogs, as well as other Dragons!

Snake - 1929, 1941, 1953, 1965, 1977, 1989, 2001. In Chinese mythology, from the

mouth of the Snake came the first human being. Rich in symbolism, the Snake is both the instrument of temptation in the Garden of Eden, and the symbol of eternity when depicted as the snake biting his tail. If you a Snake, you have a magnetic personality **with poise and elegance**, no matter how you dress. You almost certainly love reading and learning, enjoy deep conversations, dislike arguments unless they are abstract and philosophical, and have an almost telepathic intuition. You don't like making any more effort than you absolutely have to, but when you decide on a course of action you are unstoppable. You probably remember wrongs done to you for a long time, yet you are wise, and much sought after for your good advice. You will get on well with most people, especially with Dragons and Roosters, but there may be difficulties with Tigers.

Horse - 1930, 1942, 1954, 1966, 1978, 1990, 2002. The mythical centaur, half horse and half man symbolizes the bond between man and horse, and if you are a Horse you will be popular and likeable. With your sparkling wit, you love the company of your friends, and you're impulsive and enthusiastic, and can't wait **to get on with** the next thing. Yet, sociable, as you are, you like to do your own thing, and deep inside you are a very private person. Above everything, you are proud and independent. You get on well with almost everybody, but especially well with Tigers, and only with difficulty with Roosters.

Sheep/Ram - 1931, 1943, 1955, 1967, 1979, 1991, 2003. All manner of creative and artistic activities will probably be what you like most, if you were born in the Year of the Sheep. You are just not bothered with the essentials of life like making money you need it, definitely, but it would be nicer if it just arrived! You are peaceable and calm, imaginative and inventive, and you never **bear a grudge**. You'll do anything to avoid **falling out with people**, even giving up your own wishes to keep things pleasant. You may be very skilled in your profession, but will never work for the sake of it, only if you enjoy it. You can get upset at first if people insist on trying to make you do things you don't really want to, but at the end of the day **you will dig in your heels**. If you are a Sheep/Ram, you won't have much trouble in getting on with anyone, but you will particularly like the company of Rabbits, Monkeys and Oxen, and will have little in common with Roosters.

Monkey - 1932, 1944, 1956, 1968, 1980, 1992, 2004. Highly intelligent and ingenious, Monkeys are known as the jokers and pranksters of the Chinese Zodiac. If you are a monkey, you can do almost anything **you set your mind to**, for of all the signs, the Monkey is the most versatile. You are original, independent and articulate, with a gift for persuading others to your own way of thinking. You dislike routine, love acting, and love to talk and exchange news and ideas. You can be very generous, and sensitive to the needs of others, but at times people misunderstand your waywardness and think you dishonest, which you find very hurtful. You will get on well with almost everyone, but especially well with Sheep and other Monkeys.

Rooster - 1933, 1945, 1957, 1969, 1981, 1993, 2005. Roosters know the effect they have on other people. Heads turn when you walk into a room, because you have charisma and style. Always looking your best, you have a charm that goes beyond mere clothes. **You stand up for your rights**, and maintain your own space like a fortress, and you never depend on anybody, but **you will go out of your way** to help others provided they don't intrude on your privacy. You are forthright, honest and brave, and love to protect anyone weaker than yourself. You make an exciting friend, but keep part of yourself always private. Roosters get on well with Oxen, Dragons, Snakes and Pigs, but less well with Tigers, Rabbits, Horses and Sheep.

Dog - 1934, 1946, 1958, 1970, 1982, 1994, 2006. If you are a Dog, above all else, you worry. Whatever your circumstances, you are always anxiously trying to do better, worrying in case you have forgotten something, and doing your very best **to live up to your responsibilities**. **Conscientious to a fault**, you never abandon your duty, and you are always

loyal and honest, but you do tend to see the black side of everything, and wear an air of melancholy. You don't really enjoy social occasions, but if it is required of you, you will go to a party and **put on such a good front** that no one will ever know your true feelings. You like everything to be safe and secure, the way you've always known it. You will help your friends at all times. You will get on well with Rats, Oxen, Snakes, and Pigs, and may have difficulty with Dragons and Horse.

Pig - 1935, 1947, 1959, 1971, 1983, 1995, 2007. If you were born in a Year of the Pig, you probably think well of everyone. You don't worry about things, you let life take its course, and you're calm and laid back. Your philosophy is to enjoy life to the full, and you are sure that all will be well in this best of all worlds. You'll give people the benefit of the doubt. Kind and generous, always pleased to help others, especially those in real need, but if someone pushes you beyond the limit, your temper is fearful. Pigs get on well with Tigers, Rabbits, Sheep, Monkeys, Roosters and Dogs, and may have difficulty with Dragons.

1. a good clue to

a) explanation;

b) key to a solution;

2. steer clear

a) to avoid a person or thing because they may cause problems;

b) to take control of a situation;

3. push yourself to your limits

a) you limit what you can do;

b) you do more than you can;

4. get worked up

a) very excited or upset about smth;

b) get more work than you can do;

5. you're laid back

a) you are relaxed;

b) you are defeated

6. thrive on danger

a) to enjoy succeeding in dangerous situations;

b) to be successful; grow rich; turn out well; prosper;

7. to ward off

a) to attract;

b) to protect or to defend;

8. blunt way of speaking

a) saying exactly what you think without trying to be polite;

b) saying what you think but very politely and gently;

9. with poise and elegance

a) a calm and confident manner with control of your feelings and behaviour;

b) and elegant posture;

10. to get on with

a) to continue doing something;

b) to start doing something new;

11. to bear a grudge

a) to feel dislike to somebody who harmed

b) to envy somebody;

you in the past;

12. falling out with people

a) to get friendly with people;

b) to quarrel with people;

13. you will dig in your heels

a) to get friendly with people;

b) to quarrel with people;

14. you set your mind to

a) you decide to do;

b) you decide not to do;

15. You stand up for your rights

a) you have difficulty in persuading other people that you are right;

b) you fight for your rights;

16. you will go out of your way

a) you will do only what you can;

b) you will do more than you can;

17. to live up to your responsibilities

a) to be as good as other people expect you to be;

b) to deserve to be given those responsibilities;

18. Conscientious to a fault

a) to have too much of a particular good quality;

b) so painstaking that other people try to find fault with you;

19. to put on such a good front

a) to wear good clothes;

b) to pretend;

3.3. Do You Know these Interesting Facts?

Why is it that Women Don't Go Bald & Men Do?

In fact, about 18 per cent of women do experience hair loss under the age of 40, although it is more noticeable in men.

Like height, weight and other characteristics, baldness is genetic and can be inherited from either side of the family.

The male hormones, testosterone and dihydrotestosterone, make the hair follicle sensitive – so gradually over time the hair begins to change, becoming shorter and thinner until the follicle eventually dies.

Contrary to popular belief, baldness is irreversible, although it is possible to slow down the process.

Vocabulary

irreversible   *необоротний;*
sensitive   *чутливий.*

Why is it that Some People are Left-Handed?

Some believe that it is for genetic reasons or pathological damage at birth or a young child may copy left-handed parents.

The brain is divided into two halves, with the left hemisphere, which is dominant in right-handed people, controlling the right side of the body and directing speech writing and abstract thinking.

The right, dominant in left-handed people, controls the left side of the body, and directs the non-verbal memory, emotions and concrete thinking.

As a result, left-handers are sometimes considered to be better at lateral thinking and problem solving and to be more artistic.

Vocabulary

hemisphere   *півкуля;*
lateral   *бічний, бокової.*

The Unhappy Potato

People didn't like it at first. It came to Europe from South America. A sailor brought it to Spain in 1493. But people did not want to grow it. It was not easy to make them do it. A king threatened to cut off the noses of those peasants who did not want to grow potatoes.

Other kings tried different ways. King Louis XVI of France wore potato flowers in his buttonhole, and his wife wore them on her hat. But the French peasants said that potatoes made them ill and again they did not want to grow them. The king talked with a scientist about the potato. The scientist thought that the potato could become good and cheap food.

Then the king thought of a plan. He asked the scientist to grow potato in his garden and sent the soldiers to guard it day and night. If somebody came near the garden, the soldiers shouted and told them to go away. The people became interested. "This is new potato plant!" they said. "It must be good if the king looks after it!"

In autumn the soldiers dug the potatoes and left them in the garden. When the hungry peasants took some of the potatoes they did not seem to notice it.

Soon the peasants took all the potatoes. After it people began to grow potatoes and French women learned to cook them.

Vocabulary

buttonhole   *петля (для гудзика);*
cut off   *обрізати;*
peasant   *селянин.*

Niagara Falls

Niagara Falls is the best known natural wonder in the USA. It is visited by the greater number of people from America and abroad than any other place on the continent.

Niagara Falls is situated between New York and Chicago. Niagara is an Indian word which means “roaring waters”. Indeed the roar of the falling water can be heard at a distance of 25 kilometers.

A mass of water is falling over a cliff 90 feet high (27 meters) with a terrible noise. Niagara has very great power. It can move big rocks and throw them into the waters.

Some time ago an old ship without anyone on board was put in the stream. It sailed down the river like a toy boat. When it got to the fall, the ship went under the waters and was never seen again.

There were some people who wanted to become famous by swimming across the most dangerous part of the Niagara River.

Niagara Falls is beautiful and all the time is changing. Many great writers tried to describe it. Charles Dickens wrote of Niagara: “The first effect of Niagara Falls was peace. Nothing of gloom.”

Abraham Lincoln, the great President of the United States, said of Niagara: “It calls up the past. When Columbus first saw this continent Niagara was roaring here. Niagara is as strong today as ten thousands years ago.”

The Niagara River gives electric power too. More than a million horse power is produced now at Niagara for local use and is sent to cities and towns in New York State and to Canada.

Vocabulary

<i>gloom</i>	<i>смуток;</i>
<i>roar</i>	<i>ревіння.</i>

Seven Wonders of the World What are they?

Seven Wonders of the World is the most exquisite and interesting among numerals monuments of arts and architecture created by the mankind.

1. *The Pharaon Heops Pyramide of Egypt*

Pyramids had been created about 5 thousands years ago. Among all Pyramids the most majestic is Pharaon Heops Pyramide. Its height is about 100 metres.

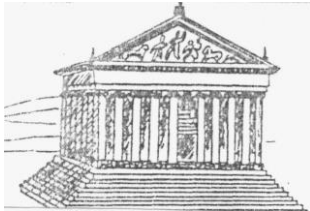
2. *The Hanging Gardens of Semiramida in Babylon*

Terraced gardens rising three hundred feet above the ground are known to be built by the king Nebuchadnezzar to please his wife - beautiful Semiramida, who was tired of the plains of Babylon, Midia. But waters of Yefrat had destroyed those hanging Gardens of Semiramida.

3. *The Temple of Arthemida*

The Temple had been building during 120 years and standing about one hundred years. It had been burnt down by Herostratus who wanted to make himself famous.

4. *The Statue of Zeus*

The fourth miracle of the world is God of Zeus, who is the master of Olympic Games. Its monument was created by the famous sculpture Phidiy, but unfortunately it was destroyed in the 5th century A.D.

5. *The Colossus of Rhodes*

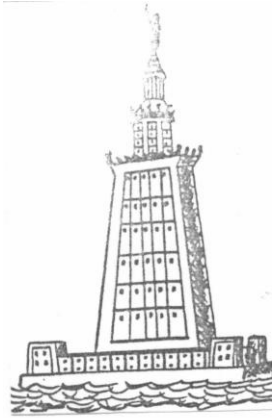
People of the Rhodes island had built the gigantic bronze statue of the Sun God Helios. It was over one hundred feet (36 meters) high & towering above the entrance to the harbour. The Colossus was destroyed by earthquake during counted minutes.

6. *The Tomb of Mausoleum at Halicarnassus*

Artemisia the wife of the dead tsar Mausol ordered to build the three-storied marble tomb for the deceased. This marvellous tomb had been ruthlessly annihilated by the knight-crusaders in XV century. The word Mausoleum came of the name Mausol.

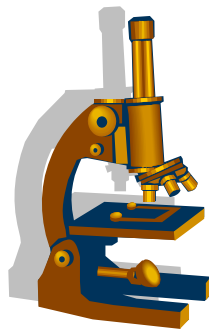

7. *The Pharos of Alexandria*

The biggest lighthouse was built in 280 year A.D. Its height was about 120 metres. The Pharos of Alexandria was not only architecture monument but it had practical usage. Due to achievements of the outstanding Alexandrian scientists it was directing the way for the ships. The lighthouse was taken to pieces and then was destroyed by earthquake.

Only *the Pyramids of Egypt* still survive as wonders.

3.4. Corner of Science & Techniques

Great American Inventions

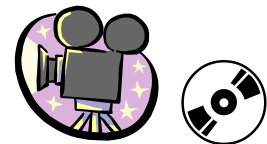
The creative genius of early American inventors laid the foundations for the modern world, as we know it. Nineteenth-century inventor Thomas Edison was one of the greatest inventors of his time - the ideas just kept coming!

Great Ideas

1807	steamboat: Robert Fulton	
1837	telegraph: Samuel Morse	
1867	typewriter: Christopher Sholes	
1876	telephone: Alexander Graham Bell	
1877	phonograph: Thomas Edison	
1879	light bulb: Thomas Edison	
1888	roll-film camera: George Eastman	
1893	motion picture camera: Thomas Edison	
1903	airplane: Wilbur and Orville Wright	

The American inventor Thomas Edison was an enterprising experimenter from an early age. Well-known for developing the

first practical electric light bulb, electric generating system, sound-recording device, and motion picture projector, he patented more than 1000 inventions during his lifetime.

The best known for inventing the telegraph and the Morse Code is Samuel F.B.Morse. In 1837, the first electrical telegraph instruments were invented by Samuel Morse in the United States and by Sir Charles Whetstone and Sir William F.Cooke in Britain. Morse sent the first public telegraph message in 1844.

Einstein, Albert (1879-1955), German-born American physicist and Nobel laureate, is best known as the creator of the special and general theories of relativity.

In the 1950s, American virologist Albert Sabin developed an oral poliomyelitis vaccine containing attenuated, live viruses.

In 1909, pioneers of the growing psychoanalytic movement assembled at Clark University in Worcester, Massachusetts, to hear lectures by Sigmund Freud, the founder of psychoanalysis. Freud's visit, the only one he made to the United States, broadened the influence and popularity of psychoanalysis.

Vocabulary

attenuate

розчиняти;

motion picture

кінофільм;

sound-recording device

звуко-записуючий прилад;

theories of relativity

теорія ймовірності.

Quiz on Inventors & Inventions

1. Thomas Alva Edison, the inventor of the gramophone, was ...

- a) deaf
- b) dumb
- c) blind

2. Alexander Graham Bell, the inventor of the telephone, was born in ...

- a) the USA
- b) Scotland
- c) England

3. The inventors of the plane were two brothers ...

- a) Lumiere
- b) Grimm
- c) Wright

4. Isaac Singer is famous for inventing ...

- a) a dishwasher
- b) a tape recorder
- c) a sewing machine

5. Alexander Fleming saved many lives because he had discovered ...

- a) penicillin
- b) aspirin

c) the polio vaccine

6. Garret A. Morgan from a poor Afro-American family invented ...

- a) a car
- b) traffic lights
- c) a parachute

7. In 1938, the photocopy machine was invented by ...

- a) Bill Gates
- b) Henry Ford
- c) Chester Carlson

8. At first Coca-Cola, invented by John Pemberton, was ...

- a) a light drink
- b) a medicine
- c) an alcohol drink

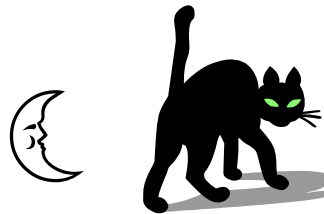
9. The inventor of jeans, Levi Straus, came to the USA from ...

- a) Germany
- b) Russia
- c) Poland

Keys:

1 - a	4 - e	7 - e
2 - b	5 - a	8 - b
3 - c	6 - b	9 - a

Science Corner

***

- Can the cats really see in the dark?
 - No animal can see when it is completely dark. At night there is usually little light from the moon and stars. Then eyes of cats catch the light better and can see better than eyes of people.

***

- Why do the whales shoot water into the air?
 - They do not really shoot water. One can see their breath just as we see our own breath on a cold day. When they come up from a dive, they let out a big breath. It comes out their blowhole, on the top of their head. Right then, the moisture in my breath gets cold and changes from a gas into a mist of water drops. And that mist can look like a water spout.

Vocabulary

<i>blowhole</i>	<i>дыхало (у кита);</i>
<i>mist</i>	<i>мэжичка;</i>
<i>moisture</i>	<i>волога;</i>

shoot
spout

викидати;
струмінь.

What Do People Use Computers for?

A word processor is a computer use to prepare documents or letters, or the software that is used for this purpose. Many people use their computers for word processing, e.g. writing letters and reports. A lot of business people use **spreadsheets** (= a program used to enter and arrange numbers and financial information) and **databases** (= programs which allow you to store, look at and or change a large amount of information quickly and easily). Some people also use **graphics** (= the pictures and symbols a computer program can produce).

More and more people are becoming **computer-literate** (= have experience of working with computers and know how to use them) as many programs and machines are so **user-friendly** (= easy to use).

You can now connect your computer to computers all over the world using the **Internet** (= a system that allows computers to connect using telephone lines). People send each other **e-mail** (= electronic mail) messages using this system of **network**.

If your computer is slow it may need more memory. It may **crash** (= stop working) if there is not enough memory or of it has a **bug** (= a software problem; also a **virus**). Make sure you make a back-up copy of your work (or an extra copy on a floppy disk).

Vocabulary

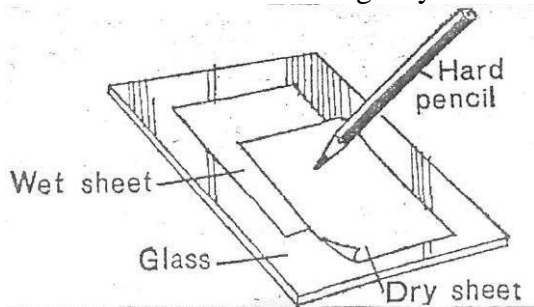
<i>back-up copy</i>	<i>резервна копія;</i>
<i>be slow</i>	<i>працювати повільно; „гальмувати”;</i>
<i>bug</i>	<i>вірус;</i>
<i>literate</i>	<i>грамотний;</i>
<i>spreadsheet</i>	<i>електронна таблиця;</i>
<i>user-friendly</i>	<i>легкий у використанні;</i>
<i>word processor</i>	<i>електронний текстовий процесор.</i>

3.5. Prove It Yourself

Watermarks

Here is an interesting way to write a secret letter.

You do it with the help of watermarks. If you collect stamps, you know what a watermark is. On every stamp there is a mark, which you cannot see. You can see it only when you put the stamp in water. This mark is called “watermark”. The watermark proves that you have a real stamp. People make watermarks on stamps by applying pressure reflect light in a different way when they are wet.

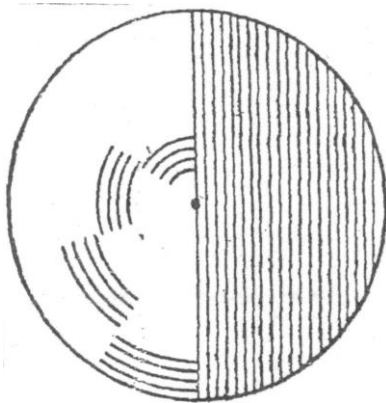
It is easy to make watermarks and use them to write a secret letter. You put a sheet of paper in water, then take it out quickly and put it on a sheet of glass or a mirror. Put a dry sheet of paper on top of it. Now you may write on the dry sheet. You must use a hard pencil to apply pressure. When you raise the dry sheet you will find that you can see everything you have written on the wet sheet. When your wet paper becomes dry, you will not see anything, but the text will appear again if you put a sheet of paper in water and take it out quickly. Try it and see how it works!

“Subjective Colour”

To show this interesting phenomenon which scientists call “subjective colour” Copy the circle, which you see in the picture and put it on cardboard. Push a pin through the centre and turn it quickly. You will see many circles of different colours. Now change the direction and the order of colours will also change.

A few years ago a television operator turned a large wheel of this sort, and people who were watching this programme saw the colours quite clearly on their black-and-white television screens.

Scientists have not agreed on what makes these colours appear.

Vocabulary

cardboard

картон;

push

штовхати;

subjective

суб'єктивний.

A Strange Fact about Paper

How many times do you think you can fold a piece of paper? It may make fewer folds than you think.

Give somebody a small piece of paper and ask him to fold it eight times. He will be able to fold it six or seven times, because the paper simply won't fold any more.

"Yes," your friend says, "this is a small peace of paper."

Well, and then give him a newspaper of two full pages. He will think he can do better. But no matter how big a piece of paper is, he will not be able to fold it more than seven times.

Why? Because on the eighth fold paper will come to 128 thicknesses. But paper cannot be folded so many thicknesses.

Vocabulary

but no matter how big thicknesses незалежно якого розміру; товщина.

The Disappearing Rabbit

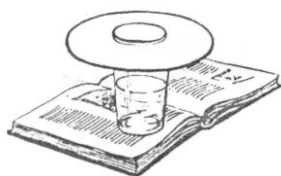
To make this rabbit in the picture disappear you mustn't be a magician. You must make the following simple experiment and the rabbit will disappear at once.

For the experiment you need a glass, a saucer and the picture of the rabbit.

Now put this book on the table. Fill the glass with water and put the saucer on the glass.

Then put the glass on the circle with the rabbit's picture. At once the rabbit will disappear. You can look into the glass again and again but you will not see the rabbit.

Why? The rays from the rabbit's picture pass through the sides of the glass and are bent upward when they come into the air.

So you can see the rabbit (or it is better to say the rays from the rabbit's picture) only if you look down from above, but the saucer does not let do that.

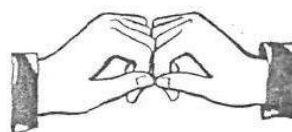
There is no place from which you can see these rays, and so you can not see the rabbit.

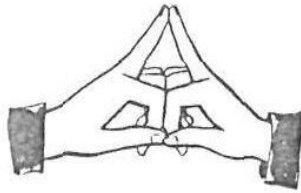
Do your fingers always obey you?

You can have a lot of fun with this experiment.

Ask someone to put his hands together as you see at the first picture. Tell him to separate his hands, which he will do easily.

Picture 1.

Picture 2.

Then ask him to put out the middle finger of each hand and put his hands together again as in the second picture. Tell him to separate the two fingers without separating his hands.

He will try to do this, but will not be able to do so. The more he tries to separate the fingers the more they will stay together.

3.6. Meals in England

English Food

English cooking is heavy, substantial and plain. The ideal English breakfast consists of cereals, either porridge, or cornflakes, with milk and sugar, followed by bacon and eggs, or sausages and tomatoes, toasts and marmalade, and finally of course a cup of tea or coffee. For a change they can have a boiled egg, cold ham or fish.

Tea is part of the prose of British life, as necessary as potatoes or bread. It must be made “just like mother makes it”, one teaspoonful of tea for each person and one “for the pot”. Boiling water is added and the tea is allowed to stand, brew or draw. It is drunk with or without sugar but almost always with milk.

The midday meal is called lunch. This meal consists on weekdays, for example, of stew, fried fish, chops, liver or sausages, and some kind of vegetables, usually carrots, cabbage, peas, and potatoes. Meat is rather expensive in Britain and the working class tends to buy the cheaper cuts and imported rather than home-produced meat. Rice and macaroni are seldom served. Vegetables such as carrots, peas, and then cabbage are cooked for long periods in lots of water, then strained and served. The sweet, sometimes called dessert may consist of fruit and the famous steamed or boiled pudding. Another favourite sweet is rice pudding. There are many varieties of pie. Fruit baked in a covering of pastry with a “lid” is called a pie, without a lid it is called a tart. These pies or tarts are eaten hot or cold, often with custard.

Sunday dinner is a special occasion, a weekend joint of beef or lamb being bought and eaten hot with vegetables. After this there will probably follow a large, heavy pudding with custard, a cup of tea or coffee completes the meal.

Five o'clock tea is a peculiar meal. In upper class circles it is a snack of thin bread and butter and cups of tea with small cakes. Dinner for them follows at seven o'clock and supper some time after nine. For the working class household, however, tea is a fairly substantial meal, often consisting of boiled ham and salad or a boiled egg, bread and butter and jam, and tea. On weekdays some families eat a hot meal in the evening that is at teatime. Supper is usually a snack of bread and cheese and cocoa.

Vocabulary

brew	1) <i>в. заварювати</i> 2) <i>п. напій</i> ;
cereal	1) <i>хлібні злаки</i> 2) cereals (<i>амер.</i>) <i>вівсяна каша</i> ;
chops	<i>відбивна котлета</i> ;
cornflake	<i>кукурудзяні пластівці</i> ;
pastry	<i>кондитерські вироби</i> ;
stew meat	<i>тушковане м'ясо</i> ;
substantial	<i>міцний (поживний)</i> ;
tart	<i>пиріг з фруктами</i> .

Traditional English Tea

Meals are very special in England. In the morning the English have a substantial breakfast: porridge, bacon and eggs, orange marmalade and tea, white tea: first they pour milk and then only add tea. At one o'clock they leave their work for lunch. At 5 p.m. – a famous five o'clock tea which looks more like our dinner.

Tea making in England is an art. The hostess first of all rinses the teapot with boiling water before adding four or five teaspoons of tea. An amount of tea varies, of course, according to the number of people present. The pot is then filled with boiling water and covered by a tea cosy to allow the tea to infuse for five minutes. English people seldom put lemon juice or rum of their tea; usually they have it with milk. This poem shows their sentimental love for tea.

Let's Have a Cup of Tea

At eight o'clock in the morning For our breakfast we'll see Cornflakes and buttered toast – And let's have a cup of tea!	At five o'clock in the afternoon There'll be food for you and me: Cream cakes and sandwiches – And let's have a cup of tea!
---	--

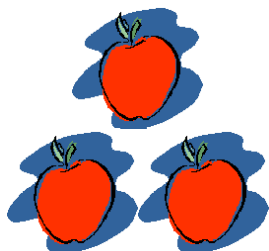
At one o'clock it's lunchtime, And for lunch there'll be Sausage and mashed potatoes – And let's have a cup of tea!	At seven o'clock in the evening A lovely supper we'll see: Chips, peas and fish fingers – And let's have a cup of tea!
--	---

At ten o'clock at night
We'll have a piece of bread,
And I'll make a cup of tea,
And then we'll go to bed!

Vocabulary

infuse tea	<i>заварювати (чай)</i> ;
pour	<i>наливати, розливати</i> ;
rinse	<i>полоскати</i> ;
rum	<i>ром</i> .

Recipe of an Apple Pie

3 apples
 200 grammes of butter
 100 grammes os sugar
 salt
 500 grammes of flour
 1 glass of milk
 3 eggs
 vanilla

3.7. A Bit about the English Language

American English

More than 265 million people live in the USA and speak English. There are more native speakers of English there than in any other country.

English is the main language of the United States and is spoken by the great majority of US residents. However nearly 32 million residents aged five or older speak a language other than English at home. Of this total, approximately 54 per cent speaks Spanish, making it the second most widely spoken language in the United States. Other languages spoken include Chinese, Polish, Korean, Vietnamese, Portuguese, Japanese, Greek, Arabic, Hindi, Russian, Ukrainian, Yiddish, Persian, French and many others.

When visitors first come to the USA, they become acquainted with the American way of life, American culture, and, of course, with American language. The development of American English is closely connected with the history of the country.

There was not much purity in the English language brought by the Pilgrim group to America. On the other hand, there is a historical fact that the “**Mayflower**” passengers, who are often chosen as the illustrative example, went from England not directly to America but to Holland.

Thus, when the “**Mayflower**” went to the New World carrying 202 passengers, representing two thirds of the entire pilgrim population, it carried passengers who could hardly have represented the regional dialects of England.

The great majority of American immigrants came from the southeast of England, and, perhaps by sheer bulk of numbers, they dominated the speakers of any other dialects present. Although the emigrant groups from England came chiefly from relatively low social strata, they did not transplant the British class relationship.

The extensive maritime borrowing and multilingual situation in early America brought about many words, which can only be explained in terms of two or three languages. Let's trace the origin of the word: **Yankee**. In the maritime trade, which was so vitally important to early American English, a Dutch sailor was sometimes known as **Janke** ("Little John"). On the other hand, **Yankee** is an Indian pronunciation of the word **English**. Thus the word **Yankee** meaning "inhabitant of the USA" came out of a multiethnic, multilingual contact situation.

The first English speakers to arrive met Native Americans who spoke many different languages. To trade with them, the Europeans learned words from the local languages, and some of these words became part of American English. Native Americans also worked as guides, leading the European traders around the country. The Europeans learned the Native American names for the places they were passing through. Over half the states now have Native American names.

American English is very flexible and has absorbed many words from the languages of immigrants.

Modern Americans must recognize their debt to American Indian languages for such words as **moccasin**, **raccoon**, **skunk**, **moose**, **toboggan** and many others, which entered American English because of the colonists' need to describe things that were unfamiliar to them.

From Native Americans through Spanish came new terms for exotic foods: **tomatoes**, **avocado**, **barbecue**, **chilli**. Other Indian terms soon became part of the vernacular: **to go on the war path**, **to bury the hatchet**, **pipe of peace**, **snake dance**, **fire water**. At least half of the states have Native American names, as do countless cities, counties, rivers, lakes, and other place names.

Settlers from different countries lived there, and they didn't want to use the names brought by others. Native American words, to them, sounded more neutral. African borrowings include **banjo**, **zombie** etc. The languages of other colonizing nations also contributed to the English of the New World. Thus from Dutch it received cherry **pit**, **boss**, **snoop**, **cookie**, **sugar bush** and **waffle**. Even **Santa Claus** is attributable to the Dutch settlers of the New York region. Spanish did not have an extensive influence on the American English vocabulary until the nineteenth century. Such words as **mosquito**, **Negro** etc. were borrowed in early colonial days. The westward movement, the Gold Rush, the Spanish-American War, and the popularization of "the Western" in movies and on television have brought **lasso**, **siesta**, **rancho**, **corral**, **mustang**, **canyon** into American English.

The recent influences of French are largely from south-western Louisiana, where French is still spoken by half a million people. This area, settled originally by displaced French settlers from Nova Scotia in the eighteenth century; among them are **banquette**, **pirogue** and **praline**.

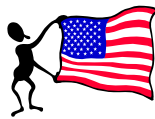
It was mid-nineteenth century before German borrowings were very extensive. It may seem strange, perhaps, that a Germanic language should later be influenced by German - but such is the fate of a borrowing tongue, lots of Americans know and use the words **kindergarten**, **dunk**, **delicatessen** etc.

American English has borrowed less actively from other languages. When a word is borrowed, it is usually a term for which there is no English equivalent. American English has

borrowed many names for foreign foods and eating customs from the Italian **spaghetti**, **pizza**. Some of these terms became widely used, while others still show the nationality of their users.

Vocabulary

absorb	<i>поглинати;</i>
bulk	<i>обсяг, вантаж, основна частина;</i>
entire	<i>цілий, повний;</i>
maritime	<i>морський;</i>
purity	<i>чистота;</i>
sheer	<i>справжній, чистий;</i>
strata	<i>прошарок;</i>
vernacular	<i>місцевий діалект.</i>

USA Quiz

1. Where does the President of the USA live and work?

- a) In Congress;
- b) In the White House;
- c) In the Pentagon.

2. Which is the biggest state in the USA?

- a) Texas;
- b) California;
- c) Alaska.

3. How many states are there in the USA?

- a) 48;
- b) 52;
- c) 50.

4. When did the American Civil war end?

- a) In 1789;
- b) In 1895;
- c) In 1776.

5. Who was the first President of the USA?

- a) George Washington;
- b) Abraham Lincoln;
- c) Ulysses Grant.

6. Why do the Americans celebrate the 4th of July?

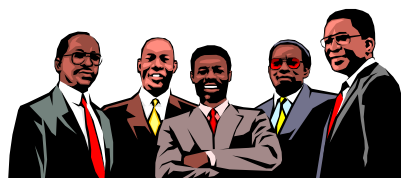
- a) Declaration of Independence;
- b) The first Moon landing;
- c) The end of the American Civil War.

7. In which city is Hollywood?

- a) New York;
- b) San Francisco;
- c) Los Angeles.

8. Which is the most popular sport in the USA?

- a) Baseball;
- b) America Football;
- c) Tennis.

How Americans Speak

Today, there are some differences in vocabulary, pronunciation, and spelling between American and British English. Sometimes, the difference in spelling is because Americans wanted to make things simpler, so that a word would be spelled the way it is pronounced.

Despite the great distances separating American English-speaking community from the British Isles, and the great social and cultural differences between them, the forms of English, which they use, remain mutually intelligible to a remarkable degree. The main differences are as follows:

1. Grammar

- Americans (US) use **Past Simple** in some cases where British (GB) people use **Present Perfect**,

For example:

 US:	 GB:
He just went home.	He's just gone home. <i>Він щойно прийшов додому.</i>

- Americans use the verb **to have** *мати* a little differently in some cases

For example:

 US:	 GB:
Do you have a problem?	Have you got a problem? <i>Чи є у вас які-небудь проблеми?</i>

- the following verbs are different in US and GB. **to burn** *палити, горіти*, **to dream** *бачити сон, мріяти*, **to lean** *нахиляти(ся)*, **to learn** *вчити, дізнаватися*, **to smell** *пахнути, відчувати запах* and **to spoil** *псувати(ся), грабувати* are all regular in American English, while in British English irregular forms are more common. **to fit** *підходити, припасовувати*, **to quit** *залишити, кидати (справу, заняття)* and **to wet** *мочити, зволожувати* are regular in GB, but irregular in US; e.g. **to fit** – **fit** – **fit**. The American past participle of **to get** *діставати, досягати* is usually **gotten**.

- the subjunctive is much more common in American than in British English

For example:

 US:	 GB:
It's essential that he be informed. <i>Він обов'язково має знати.</i>	... that he should be informed.

- there are many small differences in the use of prepositions

For example:

US:	GB:
do smth over	do smth again <i>робити щось знов</i>
meet with smb	meet smb <i>зустрічати когось</i>

protest smth	protest against smth <i>виступати проти чогось</i>
stay home	stay at home <i>залишатися вдома</i>

2. Vocabulary

Most British people are familiar with many American equivalents for British terms

For example:

US:	GB:
cookie	biscuit <i>печиво</i>
elevator	lift <i>ліфт</i>
gas	petrol <i>бензин</i>
vest	waist coat <i>жилет</i>
vacation	holiday(s) <i>канікули</i>
pants	trousers <i>штани, брюки</i>
movie	film <i>фільм</i>
mail	post <i>пошта</i>
apartment	flat <i>квартира</i>
candy	sweets <i>цукерки</i>
drugstore	chemist's <i>аптека</i>
fall	autumn <i>осінь</i>
sick	ill <i>хворий</i>
subway	underground <i>метро</i>

3. Spelling

As far back as the 1780s, Noah Webster, founder of one of the most famous American English dictionaries, decided to eliminate from a word any letters that were not pronounced.

- in American English, final **-l** is not usually doubled in an unstressed syllable

For example:

 US:	 GB:
traveler	traveller <i>мандрівник</i>
canceling	cancelling <i>скасування</i>

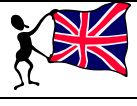
- some words end in **-ter** in American English and in **-tre** in British

For example:

US:	GB:
theater	theatre <i>театр</i>
center	centre <i>центр</i>

- some words end in **-or** in American English and in **-our** in British

For example:

 US:	 GB:
labor	labour <i>праця, робота</i>
honor	honour <i>честь</i>
color	colour <i>колір, фарба</i>

- some words end in **-og** in American English and **-ogue** in British

For example:

 US:	 GB:
catalog dialog analog	catalogue <i>каталог</i> dialogue <i>діалог</i> analogue <i>аналог</i>

- some spelling differences in individual words

For example:

US:	GB:
analyze	analyse <i>аналізувати</i>
check	cheque <i>чек</i>
defense	defence <i>захист</i>
jewelry	jewellery <i>коштовності, ювелірні вироби</i>
offense	offence <i>порушення, проступок</i>
plow	plough <i>плуг</i>
program	programme <i>програма</i>

4. Pronunciation

In New York City many people have a way of speaking English that is called New Yorkese. Speakers of New Yorkese often speak very fast. They tend not to pronounce the **r** in words that end in **-er**. A word like **water** *вода* sounds like **wata**.

Teenagers often like to use a lot of slang, along with expressions such as **like** and **you know**, which can make their way of talking, seem vague. The words they choose are strongly influenced by popular music and fashion.

Vocabulary

eliminate

усувати, знищувати;

intelligible

зрозумілий, ясний;

remarkable

чудовий, видатний;

unstressed syllable

ненаголошений склад (частина слова);

vague

невизначний, неясний.

3.8. Education Abroad

Great Britain

System of Secondary Education

There are many different types of schools in Britain. There are, however, only three main systems: **comprehensive**, **selective** and **private**.

1. The Comprehensive System

More than 90 per cent of children who go to the state schools go to school in the comprehensive system. Children go to a primary (or first) school at the age of five.

Depending on the policy of the Local Education Authority, they may go directly to the upper school - usually called the comprehensive school - at the age of 11. Alternatively, they may go to the middle school for three or four years before going to the upper school. The comprehensive system is non-selective. This means that all children go from one school to another taking any exams and without being selected according to their abilities.

2. The Selective System

In some areas of Britain, you can still find a different, older system of education (introduced in 1944). This is a selective system - children are selected for certain schools according to their abilities. All children go to a primary school until the age of 11. They then take an examination called the 11-plus. Those who are successful go to grammar schools, where they receive a more academic education. Those who fail the exam go to secondary modern schools, where they receive an education which is less academic, and more intended to train them for a job when they leave at the age of 16.

3. The Private (Independent) System

About 7 per cent of children go to private schools. There are three levels of private schools - primary schools (age 4 to 8) and preparatory (prep) schools (8 to 13). At the age of 13, children take an examination. If they pass, they go to the public school, where they usually remain until they are 18. Many prep and most public schools are boarding schools - the children live at school during the school terms. Be careful - although these schools are called public, they are in fact, private, and it can be very expensive to send your child to such a school.

Within the three systems, there are several varieties of schools. For instance, you can find:

- schools for boys only;
- schools for girls only;
- mixed schools - for boys and girls;
- voluntary schools - often with a religious background - such as Roman Catholic schools.

You can see that the British education system is rather confusing.

Vocabulary

<i>boarding school</i>	<i>школа-інтернат;</i>
<i>comprehensive</i>	<i>всєбїчний;</i>
<i>confuse</i>	<i>змішувати;</i>
<i>selective</i>	<i>вибїрковий.</i>

Great Britain Higher Education

There are 47 universities in Britain and 30 polytechnics, and 350 colleges and institutes of higher education (some of which train teachers).

Courses in arts and science are offered by most universities in Great Britain. At nearly all universities courses are available in one or more applied sciences. Imperial College, London, University of Manchester, Institute of Science and Technology and some of the newer universities concentrate on technology, although they may also offer a number of

courses in social studies, modern languages and other non-technological subjects.

Undergraduate courses normally take three years of full-time study, although a number of subjects take longer, including medicine, architecture and foreign languages (where courses include a year abroad). They lead in most cases to a **Bachelor's degree** in Arts or Science. There are various postgraduate degrees, including **Master of Philosophy** and **Doctor of Philosophy**, the last two being awarded for research in Arts or Sciences.

Degrees are awarded either by the institution itself, or by the Council for National Academic Awards, particularly in vocational areas. Students of law, architecture and some other professions can take qualifications awarded by their own professional bodies instead of degrees.

University teaching combines lectures, practical classes (in scientific subjects) and small group-teaching in either seminars or tutorials, the last being a traditional feature of the Universities of Oxford and Cambridge.

The typical academic program for university students in Great Britain is composed of a variety of courses or subjects within a field of specialization.

College Life in Great Britain

Higher education in England has several branches:

- colleges of education;
- polytechnics;
- universities.

The most famous English universities are **Oxford** and **Cambridge**. **Oxford** is a collection of colleges which were founded long ago. The University is only an administrative centre that arranges lectures, hold exams and gives degrees. The tutorial system is one of the ways in which **Oxford** and **Cambridge** differ from all other English universities. Every student has a tutor who plans his work and acts as a parent to the student. Besides tutor there is a Dean who is in charge of the discipline among 300 students inside College. Discipline out of college is the responsibility of two Dons called Proctors. At Cambridge to each students room there is man-servant who with woman-servant keeps the room clean.

The **academic year** is divided into **3 parts (terms)**:

- 1st – October – December;
- 2nd – January – March;
- 3rd – April – June.

Vacations:

- a month at Christmas;
- a month at Easter;
- 3 – 4 months in summer.

Terminal exams are held at the end of each term. **Final exams** are taken at the end of the course of studies. Only two **re-examinations** are allowed. For a break of discipline can be fined a sum of money, for a serious offence he may be expelled from the university.

A person studying for a **degree** at a British university is called an undergraduate; one who has taken a degree is called a graduate. The **first degree** at a university is **B.A.** or **B.Sc.** – **Bachelor of Arts** or **of Science**. **M.A.** or **M.Sc.** – stands **Master of Arts** or **of Science**. One can become a **Bachelor** after 3 years of hard studying and a **Master** at the end of 5 years.

Vocabulary

arrange lectures

складати (узгоджувати) розклад;

<i>charge</i>	доручення, відповідальність;
<i>expel</i>	виганяти, виключати;
<i>fine</i>	штрафувати;
<i>offence</i>	порушення.

Schools in the USA

The USA does not have a national system of education. There are many different kinds of school: public schools, Private schools, parochial schools, schools specializing in the arts, literature or science, etc.

Education in the United States comprises three basic levels: elementary, secondary and higher education. Vocational training, adult education, schools or classes for special types of children, and kindergartens also form part of the program in most states.

Parents may choose whether to send their children to their local free public schools, or to private schools which charge fees.

The vast majority of students at the primary and secondary levels go to public schools. Most of those who attend private school attend church-sponsored parochial schools.

The school year is usually nine months, from early September to mid-June.

Preschool education

A child's introduction to formal education is usually in kindergarten classes operated in most public school systems. Many systems also provide nursery schools. The age group is commonly four and five years. These preschool education programs maintain a close relationship with the home and parents, and aim to give children useful experiences which will prepare them for elementary school. The programs are flexible and are designed to help the child grow in self-reliance, learn to get along with others, and form good work and play habits.

Elementary school

The main purpose of the elementary school is the general intellectual and social development of the child from 6 to 12 or 15 years of age. Curricula vary with the organization and educational aims of individual schools and communities. The more or less traditional program consists of teaching prescribed subject matter. Promotion from one grade to the next is based on the pupil's achievement of specified skills in reading, writing, spelling, arithmetic, history, geography, music, and art.

Secondary school

Most pupils follow a course that includes English, science, social studies, mathematics and physical education. Elective subject may be chosen in the fields of foreign languages, fine arts, and vocational training. Pupils usually elect about half their work in grades nine through twelve.

Vocabulary

<i>parochial schools</i>	школи, які підтримує церква (особливо Греко-Католицька);
<i>self-reliance</i>	самодовіра.

USA

Higher Education

The first American college was Harvard, which was founded by the graduates of Cambridge University. Later the college of William and Mary was founded in Williamsburg, Virginia. There were nine colleges in the colonies, including Princeton (New Jersey), Pennsylvania, Columbia (New York), Brown (Rhode Island), Rutgers (New Jersey), and

Dartmouth (New Hampshire). These universities are among the most respected in the country today.

41 % of high school graduates go to college. Students pay tuition to study at public and private universities. Some of them have scholarships to help with the cost of tuition. Even with a scholarship, higher education is very expensive; many families take out loans to pay for their children's college education.

Colleges and universities of the USA offer such a great variety of requirements for admission and many different types of programs.

The terms “college” and “university” are often used interchangeably, although the former often is a part of the latter. An American college typically offers a blend of natural and social sciences and humanistic studies. Students, traditionally from 18 to 22 years old, attend classes for approximately four years to receive, if they successfully complete all requirements, a bachelor's degree in arts or sciences. A university, on the other hand, is usually composed of an undergraduate college of arts and sciences, plus graduate schools and professional schools and facilities.

Most American university degrees are awarded on completion of a special number of courses which earn students credits or points.

Some American universities are famous all over the world; they are very selective and very expensive. The most outstanding are Brown, Harvard, Yale, Columbia, Cornell, Dartmouth College, Princeton and Pennsylvania. These universities have similar academic and social prestige in the USA to Oxford and Cambridge in Britain.

Vocabulary

facility

1) жвавість, гнучкість (розуму); 2) уміння, вправність;

scholarship

1) вченість; 2) стипендія.

3.9. Let's Speak a Little about Some Holidays Abroad

Valentine's Day

Valentine's Day is celebrated on February 14th as a festival of romance and affection. People send greeting cards called “valentines” to their sweethearts, friends and members of their families.

Many valentines have romantic poems; others are humorous. But almost all valentines ask “Be My Valentine.” This may mean be my friend or be my love or be my companion. Valentines often show a cupid with an arrow. Cupid, also called Eros, was the ancient Roman god of love.

Valentine's Day is not a legal holiday; schools and banks are open as usual. Merchants sell valentines and decorations for Valentine's Day parties and dances. All the decorations are bright red, and the most popular ones are heart shaped.

School children decorate their classrooms with bright red paper hearts and celebrate the day in their classroom. They also make valentine cards for their friends and parents.

Stores advertise heavily for this holiday since it is traditional for sweethearts, spouses, and members of the family to exchange gifts on Valentine's Day. Heart shaped boxes of candy; jewellery and flowers are some of the popular gifts given on this day.

Many newspapers carry advertisements or messages placed by people in love. Both men and women want to let their sweethearts know how much they love them. On Valentine's Day, many radio stations play romantic music all day long. One very famous song is called "My Funny Valentine."

Valentine's Day is a day to share loving feelings with friends and family. It has become traditional for many couples to become engaged on this day. Also, famous couples are remembered. Some of them are Romeo and Juliet, Caesar and Cleopatra, among others. This is a happy day because it is especially dedicated to celebrate love, affection and friendship.

Background

Valentine's Day comes on the feast of two different Christian saints named Valentine. But the way that Valentine's Day is celebrated is nothing to do with the lives of the saints.

This celebration comes from an ancient Roman festival called "Lupercalia" which took place every February 15th. This festival honoured Juno, the Roman goddess of women and marriage, and Pan the god of nature. It was also believe that birds choose their mates on this date. Valentine's Day became very popular in the United States in the 1800th.

February 14th is the day on which young lovers send each other anonymous Valentines - bright, lacy, colourful cards, with loving emblems and amorous doggerel. The shops are full of these cards. The message the Valentine conveys is simple. Love's message has always been so. Here are some examples:

*Though absent, still within my heart
Thy memory holds its place
Too firmly fixed for time or change
To ever it efface.*

*Round is the ring that has no end,
So is my love for you, my friend,
Again to take this in good part,
Along with it you have my heart.
But if you do the same refuse,
Pray burn this paper and me excuse.*

*February the fourteenth day
It's Valentine, they say,
I choose you from among the rest,
The reason was I loved you best.
Sure as the grape grows on the vine,
So sure you are my Valentine.
The rose is red, the violet blue,
Lilies are fair and so are you.*

*I am like a cabbage
Divided into two;
The leaves I give to others
But the heart I give to you.*

Vocabulary

affection

прихильність;

mate

дружина, чоловік, товариш;

dedicate

присвячувати;

spouses

дружина (чоловік).

The Valentine's Card

Saint Valentine's Day is February 14th, and for a long time young English people have been sending Valentine's cards to each other every year. The idea is to tell other people that you love them, but you never put your name on the card.

One day last February Jillian went into the card shop near the house which sells many different cards. There were cards for birthdays, cards saying Congratulations for people who have passed an examination and Valentine's cards.

The assistant went across the shop to the cashier. "I have been selling Valentine's cards all day", she said. "People have been coming in and taking two or three. I do not know who they have been buying them for, but the cards have been going very quickly. But that young lady over there", she said pointing to Jillian, "has not been spending much money. She can not decide what she wants. She's been looking at the cards for half an hour. She's been reading them two or three times; she's been picking them up and putting them down again. And most of the best cards have gone now".

Jillian thought: "I've been trying to find a good one for Martin for half an hour. But I can't decide". She looked down at the Valentine's card in her hand. It said:

*"Roses are red, violets are blue.
Grass is green and I love you!"*

"Bah", said Jillian and threw the cards down again into the counter. "I think, I'll better take the card without any words at all".

Making Valentines

I'm making a pretty card
To give to my love.
I'll neatly write: "I love you!"

For My Friends

To every little friend of mine,
I'll send a pretty Valentine.
This one is like a little book;

Or “Won’t you be mine?”

You’ll find a message if you look.
I’ll use an envelope for this.
I’ll write my name, then seal a kiss.
What colour shall I give to you?
Orange, purple, green or blue?
Yellow or pink? White or red?
Or maybe a lacy one instead.

I’ll send you one Valentine

I’ll send you one Valentine, that’s what I’ll do.
I’ll send you one Valentine, and maybe two!
I’ll send you two Valentines wait and see.
I’ll send you two Valentines, and maybe three!
I’ll send you three Valentines from the best store.
I’ll send you three Valentines, and maybe four!
I’ll send you four Valentines, that’s what I’ll do,
But on each one, I will write: “I love you!”

Exercise: Match thy Famous Couples

1. Carmen	a. Bathsheba
2. Adam	b. Josephine
3. Lady Di	c. Jane
4. Napoleon	d. Eve
5. David	e. Prince Charles
6. John Lennon	f. Don Jose
7. Miss Piggy	g. Yoko
8. Tarzan	h. Kermit the Frog
9. Grace Kelly	i. Prince Rainier
10. Rhett Butler	j. Orpheus
11. Chio-Chio-San	k. Scarlet O’Hara
12. Sophia Loren	l. Captain Pinkerton
13. Eurydice	m. Carlo Ponti

Answers:

1. - f   2. - d   3. - e   4. - b   5. - a   6. - g   7. - h
8. - c   9. - i   10. - k   11. - l   12. - m   13. - j

What is Halloween?

Celtic priests called Druids first celebrated Halloween many centuries ago in Ireland and Scotland. They observed the end of autumn and the beginning of winter.

The Druids thought that Halloween was the night when the witches came out. As they were afraid of the witches they put on different clothes and painted their faces to deceive the evil spirits. They also placed food and small gifts near the door of their houses for the witches. This was, as they say now, the beginning of the expression “trick or treat” (meaning “give me something or I’ll play a trick on you”).

It is considered that the immigrants brought Halloween to America from Ireland and Scotland. In the 19th century they celebrated Halloween according to their odd traditions (the integral part of the festival was a lantern made of a pumpkin with holes in the form of eyes, a nose and a mouth, and people believed that during the celebration all pumpkins were leaving their vegetable gardens to dance in the streets). As time went on it was celebrated almost entirely by children. Dressed very strangely, children held festivals. During their carnival and after it, groups of children visited nearby houses and asked for candies. “Trick or treat, Trick or treat” was heard everywhere.

In recent years, grown-up people have begun taking part in Halloween’s. In New York, for example, young and old take part in parades together. On the 31st of October, long before the time when the carnival procession begins to move, a great number of people get together in one of the streets. They dressed as witches, demons, and other evil spirits. There are hundreds of large orange “pumpkins” in their bands. After the parade the festival lasts almost till early morning. This is how the Americans celebrate Halloween.

Vocabulary

<i>evil</i>	<i>лихо;</i>
<i>pumpkin</i>	<i>гарбуз;</i>
<i>witches</i>	<i>відьма.</i>

April Fool’s Day – April 1

For many centuries the first of April was a day of laughing and jokes. This day is kept in many countries not only in Britain and the USA. This is a day to play jokes and make people laugh. Nobody knows when the beginning of this custom was. Some people connect it with the end of winter and the return of spring which made people merry and ready to play jokes.

In Scotland young people were sent for hen’s teeth or bird’s milk and everybody laughed when they could not find such things. In the USA and Britain someone could place a sign on a person’s back with the words “push me!”. Children often tell a grown-up that his sock is torn or he had something black on his face, and then shout “April Fool!” There is also the old purse trick. A purse is left lying in the street, but when someone wants to take it, it is quickly pulled back by a string which the hidden joker holds in his hand.

Or the purse may be filled with stones, sometimes invitations are sent to people asking them to come and visit somebody but when they come they see that nobody expected them. Some people like to telephone to the Zoo on that day and ask for Mr. Fish, Miss Fox or Mrs. Cat.

All these jokes are very old but still they make people laugh. In some places tricks are played only in the morning of April 1. Then, if anyone tries to fool someone later that day, or on the next, he is met with these words:

“April Fool is past,
And you are the biggest fool at last!”

Task: Find the sentences about the April Fool tricks. There must be seven tricks.

April Fool's Day

The doorbell is ringing,
Better hurry and see!
It might be a postman
With a present for me.

It might be a farmer
With a bag of hay,
Or a clown from the circus
Who just wants to play.

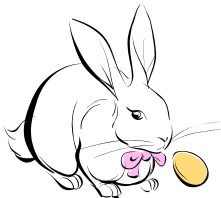
It might be a spaceman
Coming in for a call,
But – today's April Fool's Day –
There is no one at all!

Vocabulary

bag of hay	<i>мішок сіна;</i>
string	<i>мотузка, шнурок;</i>
there is no one at all	<i>зовсім нікого нема.</i>

The Story of Easter

Easter is a time of springtime festivals. In Christian countries Easter is celebrated as the religious holiday commemorating the resurrection of Jesus Christ, the son of God. But the celebrations of Easter have many customs and legends that are pagan in origin and have nothing to do with Christianity.

Traditions associated with the festival survive in the Easter rabbit, a symbol of fertility, and in coloured Easter eggs, originally painted with bright colours to represent the sunlight of spring, and used in Easter-egg rolling contests or given as gifts.

Easter is observed by the churches of the West on the first Sunday following the full moon that occurs on or following the spring equinox (March 21). So Easter became a “movable” feast which can occur as early as March 22 or as late as April 25.

Easter is at the end of the Lenten season, which covers a forty-six-day period that begins on Ash Wednesday and ends with Easter.

Holy Thursday commemorates the Last Supper, which was held the evening before the Crucifixion.

Friday in Holy Week is the anniversary of the Crucifixion; the day that Christ was crucified and died on the cross.

Holy Week and the Lenten season end with Easter Sunday, the day of resurrection of Jesus Christ.

Vocabulary

Ash Wednesday

commemorate

Crucifixion

equinox

fertility

have nothing to do with

Holy Thursday

Last Supper

Lenten

pagan

resurrection

середа, з якої починається Великий Піст (у англійців);

відзначати, святкувати;

розпінання Христа;

рівнодення;

родючість, достаток;

не мають нічого спільного з;

великий четвер;

тайна вечеря;

великоп'ясний;

язичеський;

воскресіння (Христа).

3.10. Outstanding People

Edison's First Invention

When Edison was a boy of fifteen, he worked as a telegraph operator. He had to be on duty at night, from seven o'clock in the evening till seven o'clock in the morning. But at night there was never much work and the telegraph operators usually slept. So the boss ordered each operator to give a signal every hour to show that he was awake. Edison's signals always came at the same time, at the beginning of each new hour. That surprised the boss. When the inspector opened the door, he saw Edison sleeping in his chair. The inspector was going to shake the boy when he saw a clock with a mechanism on the table near the telegraph apparatus. He waited to see what would happen. When the hand of the clock pointed to the hour, the mechanism began to work and sent a signal.

The inspector went up to the boy and shook him. Edison awoke. He was told that he had lost his job.

This story explains why the first of Edison's many inventions was never patented.

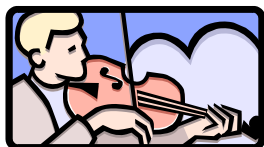
Mark Twain Goes to the Opera

Mark Twain, the famous American writer, was once invited by his friend to go to the opera. He agreed to go.

The friend was very rich. He and his wife had their own box at the opera.

During the opera the friend's wife talked all the time. She also talked very loudly. She talked so much that it was often difficult for Mark Twain to listen to the opera.

When the opera was coming to an end, the friend's wife turned to Mark Twain and said:

“Oh, my dear Mark Twain! I want you so much to be with us again next Friday at the opera. I am sure you will like it – the opera will be Carmen”.

“Thank you very much,” said Mark Twain. “That will be fine. I've heard you in today's opera, but I have never heard you in Carmen.

Vocabulary

their own box at the opera

власна ложа в театрі.

Mistake

Once Mark Twain was travelling in France by train. He was going to a small town near Paris. It was very late at night; he was very tired and wanted to sleep. He asked the conductor to wake him up when they got to that town and went to sleep. It was early morning when he woke up, the train was already in Paris.

Mark Twain was very angry. He ran up to the conductor and cried:

“I asked you to wake me up. Why didn't you do it? I am very angry with you.”

The conductor looked at him for a moment and said:

“You may be very angry, but not as angry as the American whom I put off the train instead of you.”

3.11. Health: Illness & Disease

Aches & Pains

Nouns	<p>We only use <i>ache</i> with the following: I've got <i>toothache</i> (<i>a stomach-ache, backache, earache</i> and <i>a headache</i>).</p> <p>For other parts of the body we use <i>pain</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I work up in the night with a terrible pain in my chest. 	
Verbs	You can use <i>ache</i> for some things: my back aches; but <i>hurt</i> is	

	<p>more common to describe real pain, and it can be used with or without a direct object:</p> <ul style="list-style-type: none"> • She <i>hurt</i> her foot when she jumped off the bus and fell over. (also injured here) • She <i>hurt herself</i> when she jumped off the bus and fell over. • I hit my leg against the table and it really <i>hurts</i>. (= gives me a terrible pain) 	
Adjectives	<p>The only common adjective is <i>painful</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I had an <i>injection</i> yesterday and it was very <i>painful</i>. • Did it <i>hurt</i> when you had your filling? (= when the dentist fills a hole/cavity in the tooth). No, it was <i>painless</i>. 	

Vocabulary*fill a hole*

ставити пломбу.

Serious Illnesses

Doctors believe smoking is the major cause of *lung cancer*.

He had a *heart attack* and died almost immediately.

Hepatitis is a *liver disease*.

Asthma (*chest* illness causing *breathing* problems) has become more common.

Note:

Illness and *disease* are often used in the same way, but *disease* is used for a serious condition caused by an infection e.g. liver disease. *Illness* is a more general word.

Vocabulary

<i>asthma</i> (<i>chest illness</i>) [ˈæsmə]	астма;
<i>cancer</i> [kænsə]	(мед.) рак;
<i>hepatitis</i> [ˌhepəˈtaɪtɪs]	гепатит;
<i>liver</i> [ˈlɪvə]	печінка;
<i>lung</i> [lʌŋ]	легеня.

3.12. Reading**The Woodcutter**

A woodcutter was grinding his axe when a neighbour came along and said: “Why do you grind your axe now? You cannot do to the wood and cut trees in this storm?”

“When the weather is fine I shall not be grinding my axe, I shall be using it”, - answered the woodcutter.

Why was she Angry?

A young man was in love with a beautiful girl.

One day when they were walking in the park near the girl's house she said to him:

“Tomorrow is my birthday; will you come to have dinner with me?”

“Of course, I shall”, said the young man, “and I'll send you red roses, one rose for each year of your life”.

The same evening the young man went to a florist's. As the girl was twenty years old, he paid for twenty roses and asked the florist to send them to the girl's house the next day.

He left her address and a letter full of love.

The florist knew the young man very well because he often bought flowers in his shop.

The florist thought: “The young man is a good customer, my price to roses was too high, and I'll send thirty roses instead of twenty”. And he did so.

The next morning he sent thirty red roses to the girl. In the afternoon when the young man came to see her, she did not want to speak to him. He was very unhappy and went back home. But he never knew why she was so angry with him?

What do you think about it?

A Dumb Wife

Once there was a man whose wife was dumb and this made him very sad because he loved her very dearly. After some time he went to see a doctor and said “Can you make my wife speak?” “Perhaps, I can” said the doctor, “the operation is difficult, but if I try, I'll do my best.” “Of course, you may try”, said the husband, “I'll bring her tomorrow”.

The next day the doctor made the operation and the dumb wife began to speak. She spoke so much and so loudly that in a few hours her husband ran back to the doctor and said “Can you make my wife dumb again?” “No”, said the doctor. “There are many ways to make a dumb woman speak, but no ways to make a woman stop talking”.

“What must I do?” said the man; “I shall soon die if I have to listen to her all day long”. “Well”, said the doctor, “I can't make her dumb, but I can make you deaf and you will not have to listen to her”. “Very well”, said the man, “you may do so, It will be better than the other way”.

The Old Indian is Quite Modern

One day, a small group of tourists came to a part of America where they could see neither villages nor people for many days. At last they met an old Indian. He knew everything about the forest, the animals living in it, the weather and many other things. He could speak English.

“Can you tell us what the weather will be like during the next few days?” one of the tourists asked him.

“Oh, yes”, he said. “Rain is coming. Then will be snow for a day or two, but then the sun will come again and the weather will be fine. It will be very warm.”

“These old Indians didn’t go to school but they know more than we do,” said the man to his friends, Then he turned the old Indian:

“Tell me,” he said, “How do you know all that?” The Indian answered: “I heard it on the radio.”

An American in London

An American tourist got on a bus in a London street and began to talk loudly to the bus conductor.

“What is the name of that nice little place there?” – “The Law Courts”, answered the conductor. “And how long did it take to build it?” asked the American. “Can’t say it, but I think it took ten years.” “Oh, in America we build very quickly. We could do it in a month.”

Then they came to St. Paul’s Cathedral. “Is that famous old St. Paul’s?” came the American’s questions. “And how long did it take to build it?” - “I have heard it took the builders six or seven years,” said the bus conductor. “Seven years! – Six months’ work in America. We build very quickly.”

Soon they came to another famous building. “And what fine house is that, my boy?” – “It wasn’t there when I passed three hours ago.”

The American did not know what to say. He stopped asking questions. The conductor was glad.

The Broken Vase

There was once a young man who was in love with a beautiful girl. The girl’s parents were rich, but the young man was very poor. When the girl’s birthday was coming the young man wanted to make her a present. He wanted to buy something beautiful for her, but he had

no idea what to buy. Beautiful things cost a lot of money and he had very little. He went into a shop where there were many beautiful things, but they were all too dear. Then he saw a beautiful vase. The vase was so beautiful that he could not take his eyes off it. “That would be a good present for the girl I love”, he thought.

The owner of the shop saw this.

“Why are you so interested in that vase?” he asked. “Do you want to buy it?”

“No, I can’t”, said the young man and told him everything.

The owner of the shop thought a moment and then said: “I can help you. Do you see the broken vase in the corner there? I shall order my servant to pack the pieces and take it to the girl you love. When he enters the room he will drop it.”

On the girl’s birthday everything happened as had been planned. The servant brought the vase and as he entered the room he dropped it. But when the vase was unpacked, the guests saw that each piece had been packed separately.

Jim & Della

Jim and Della were young people, husband and wife. They lived in a small room in an old house in one of the dirty streets of New York.

They worked from early morning till late at night, but they got very little money for their work. And still they had two things, which were very dear to them – Jim’s gold watch and Della’s beautiful hair.

Christmas was coming and Della wanted to give Jim a nice present but she had no money. She really did not know what to do. She sat on the sofa and began to cry. Suddenly an idea came to her. She got up and stood in front of the mirror and look at her beautiful long hair. Then she left the house and in a few minutes she was already at the hairdresser’s shop.

“Will you buy my hair?” she asked. The hairdresser looked at her hair and said, “Yes, I will, it is fine hair. I can give you twenty dollars for it.” Della was very happy. She took the money and went to buy a present for her husband. In one of the shops she saw a very beautiful watch chain. “I’ll buy it. Jim will be very glad”, she said to herself. “He needs a chain for his watch”.

So Della bought a gold watch-chain as a Christmas present for Jim. When she got home, Jim was already they’re waiting for her. He looked at her smiling little wife and understood everything.

“Why did you do it?” he asked.

“Dear Jim, my hair will grow and I wanted to give you a present. “Here it is”, and she put the watch-chain into his hand.

The beautiful chain, Della’s present, was of no use to him. He had sold his gold watch to buy a Christmas present for his wife. He took a packet out of his pocket and gave it to Della. She opened it and saw two beautiful combs that she had seen in a shop window and had wanted for so long.

A Forgetful Tourist

An English tourist came to Paris. It was his first visit there. On the same day he sent a telegram to his wife he was in London. In the telegram he told her address of the hotel here he was going to stay. He also told her that he was quite well.

As he was in Paris for the first time, he was very eager to see the places of interest. After dinner he went for a walk and then decided to go to the theatre to see a new play. It was very late when the play was over. It was time to go home.

But at that moment he realized that he couldn't get to the hotel: he didn't remember either the name of the hotel or the address.

The Englishman was at a loss because he did not know what to do. Suddenly he remembered sending that morning a telegram to his wife. So, late at night his wife got a very strange telegram: "Please, send me my address of the hotel at once".

A Greedy Dog

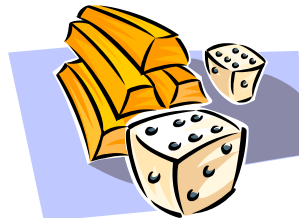
A dog stole a large piece of meat and run away. He had to cross a little river over which there was a little bridge. Crossing the river he looked down and saw in the water another dog with a large piece of meat. The dog did not know that it was the reflection of him. He dropped his own meat and greedily jumped to have the other, but he did not get any.

A Conceited Boy

Edward came home for the holidays; he thought that he was very clever, because he had been at school for a year. At dinner he said to his father: "Daddy, you think that you see two cakes on the plate. I am going to show you that there are three". Pointing to the first cake Edward said: "This is one, and that is two. If I add the one to the two, I'll give three".

"Very well", said his father, "if what you say is true, I'll take the first cake, your mother will take the second cake and you may take the third one".

$1 + 1 = 3?$

Economy Wasted Trip

An Englishman (who was in France) wanted to go back to England by sea. But he had very little money. He had so little money that he could pay only for the ticket. As he knew that the trip would last only two days, he decided not to eat during these days.

As he took a ticket and got on the ship the next morning, he tried not to hear the bell

for breakfast. When dinnertime came, he was very hungry, but he did not go to the dining room. In the evening he was still hungrier, but when the waiter came to invite him to have supper, the Englishman said that he was ill.

The next day the Englishman was half-dead and could not stand the hunger any longer. "I shall go and even if they kick me out into the sea", said he to himself. So he went to the ship dining room and had his dinner. In the evening he had supper but was very much afraid of his future because he did not pay for the meals. At last he addressed the waiter and said: "Where is my bill?" "What bill?" asked the waiter. "For the supper and dinner I had in your dining-room." "Don't trouble, sir. You paid for your meals when you bought the ticket."

Vocabulary

economy wasted

марна економія;

half-dead

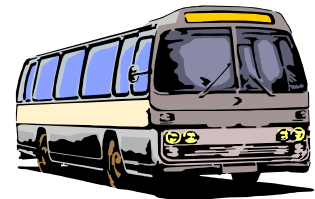
напівмертвий.

My First Day in London

I shall never forget, as long as I live, the day when I first visited London. I came from a quiet little town in Switzerland and I had never before lived in a big city so London was a new world for me and I was dying to find out more about it for myself.

The general opinion abroad is that London has fog or rain, or both every day of the year, but on the day that I arrived was fine and warm, the sun was shining brightly and the sky was cloudless. The next day was just a beautiful; and slight wind was blowing and you could smell the spring in the air. I went for a walk in Kensington Gardens. I found the way there quite easily. When I got the first sight of the gardens, the beauty of it took my breath away. The trees were just bursting into leaf, fresh and green, and there were beds of spring flowers, red and yellow and blue. Nature was awakening from its long winter sleep. Everything was in blossom. People in light spring clothes walking about, and to my surprise, they were walking not only along the paths but also across the grass. I passed a pool in which ducks were swimming; children were playing in playgrounds.

It was time for me to go home, but which way was it? I hurriedly turned down one path that I thought would take me back - and found myself in Hyde Park. I ran to the left and to the right, asked several men for the way to the street where I had stayed, but I found, to my horror that I could not understand a single word they said in reply.

I wandered on till I came to a big open place where men were standing on a chair, or on a platform, or on the ground.

They were speaking, and people of all kinds were listening or asking questions or making remarks and sometimes laughing at the speaker. Other groups were singing loudly.

This was the famous Hyde Park meeting. Meanwhile, the sun went behind the cloud, I was terribly tired. At last I got to the park and came out into the street, but this way worse than ever. Motorcars, bicycles, buses were running. People were climbing in buses in hurrying along. In despair I crossed the street on to an island where I found a policeman who explained the way to me.

Vocabulary

burst

лускатися (бруньки на деревах);

despair

відчай.

The Philosopher & the Boatman

The philosopher wished to cross the river which was broad and deep. So he asked the boatman to ferry him across. The boatman agreed and they both got into the boat.

- Tell me, boatman, - the philosopher asked, - have you studied the stars?
- No, never, - the boatman replied.
- Then you wasted a third of your life. Have you studied history?
- I'm afraid, not. I haven't studied mathematics either.
- Then you've lost three quarters of your life.

They rode on till they reached the middle of the river. Just then a big wave hit the side of the boat and overturned it.

- Tell me, philosopher, - the boatman said, - have you learned to swim?
- No, - replied the philosopher.
- Well then, you could lose your whole life. Hold onto my shoulders. “

Trees in Danger

Millions of years before animals lived on land; there were trees on the Earth. But today trees are in serious danger.

In the 1970es, Dutch elm disease killed many of the elm trees in Europe. Now an ever-greater danger is threatening the forests and woods of Europe from northern Sweden to southern Italy. This new danger attacks all trees like oak, beech and birch as well as coniferous trees like fir tree and pine. First the branches turn yellow and brown. Then the trees needles or leaves fall. The roots and the trunk shrink. Finally the trees die. In the black Forest in southern Germany 75% of the trees have been damaged or killed.

But what is killing the trees? Nobody knows exactly, but it is probably air pollution or acid rain. Factories, power stations and cars emit tons of smoke into the air. This smoke contains dangerous substances.

These substances mixed with water vapour in the atmosphere. Sunlight turns these acids into poisonous oxidants, which fall in rain or snow onto the trees.

What can be done about acid rain? Why don't governments do anything to save the trees? Unfortunately, acid rain doesn't always fall on the countries, which produce the pollution. The wind carries the poisonous substances from one country to another.

Why should the people of the country pay to save another country's trees?

In other parts of the world trees are threatened by people, not by pollution. The great rain forests of Asia and South America are being destroyed for firewood and building material. Something must be done.

Trees are important because they provide a home for many other plants, and animals too. They protect the flowers, which grow on the forest floor. They provide food for insects' reptiles, birds and animals. They protect the soil from the wind and the rain. Most important of all, the forests are the lungs of the planet. Trees produce the oxygen, which we breathe. If the trees die, we will too.

Vocabulary

<i>birch</i>	<i>береза;</i>
<i>elm</i>	<i>в'яз;</i>
<i>oak</i>	<i>дуб;</i>

poisonous vapour   *отруйний;
випаровування.*

How to Impress the Female Voters

<p>FACE Keep smiling! Are you cleanly shaven? Is your breath fresh? Are your teeth clean? Is your nostril hair trimmed?</p>		<p>HAIR Is it brushed? Does it smell good? Do you have dandruff?</p>
<p>COLLAR Is it dirty? Is your top buttoned done up?</p>		<p>SHIRT Is it ironed? Is it stained? Are all the buttons done up?</p>
<p>SLEEVES Are they frayed? Are they buttoned up?</p>		<p>TIE Is it neatly tied? Are there any stains on it? Does it go with your suit?</p>
<p>HANDS Have you cut your nails? Are your hands and nails clean?</p>		<p>BELT Have you left your belt unfastened?</p>
<p>SHOES Are they well polisher?</p>		<p>SOCKS Are they clean? Do they smell OK? Are they full of holes?</p>

Vocabulary

belt   *пояс, пасок;*
do up   *застібати;*
frayed   *потертий, обшарпаний;*
nostril   *ніздря;*
trim   *приводити в порядок; підстригати;*
unfastened   *незастібнутий.*

PART IV

ЖАПТИ

JOKES

4.1. ENGLISH HUMOUR

Lost Cake

Mummy: Where is the cake that I put on the table?

John: I gave it to a hungry little boy, mummy.

Mummy: That was very nice of you. Who was that little boy?

John: I was.

Nick is Surprised

Hick: Look at that man, mummy. He has no hair on the head.

Mother: Hush, dear! He may hear you.

Nick: And does not he know it?

What is Older?

Boy (to an old man): Why is your beard black and your hair white?

An old man: It is because my head is twenty years older than my beard.

A Chatterbox

Ann (looking in the looking-glass): What a small mouth I have! No wonder all people say I cannot hold my tongue.

A Meal for Breakfast

Teacher: Tommy, why don't you wash your face?
I can see what you had for breakfast this morning.

Tommy: What was it?

Teacher: Eggs.

Tommy: Wrong, teacher, that was yesterday.

Puzzle

Billy's mother has four children. One is Penny, one is Nick, and one is Peter. Who is the fourth child?

Pleasure or Mustard

Waiter: What would you like for dinner, sir?

Bob: A hamburger.

Waiter: With pleasure.

Bob: No, with mustard.

Who broke the Window?

Man: Danny, did you see, who broke my window?

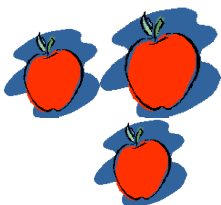
Danny: No, but have you seen my soccer ball?

Who Wrote "Hamlet"?

One day an inspector came to visit a small country school. Not only the children but also the teachers were very much afraid of him.

At the lesson in a loud and terrible voice the inspector asked a little boy the question: "Who wrote "Hamlet"?" "Not I, sir", said the boy.

The inspector was not angry, he laughed at this joke. After the lessons the inspector spoke with the schoolmaster, to whom he told the joke. The schoolmaster smiled, scratched his head and said: "I know that little rascal, may be he wrote it after all".

The Best Time for Apples

One day in a country school the schoolmaster said to the boys: "In a year there are four seasons: spring, summer, autumn, and winter. In spring there are many flowers, in summer it is very hot, in autumn there are all kinds of fruits, in winter it is very cold and there is much snow. Now, James, you do not listen, stand up, and tell me, please, what is the best time for apples?" "It is when the farmer is not at home and there is no dog in the garden!"

Food Fun

<i>chicken</i>	<i>not my cup of tea</i>
<i>ham (поганий (актор))</i>	<i>milk</i>

Fill in the gaps with a phrase from the list

1. "He invited me to a *Metallica* concert, but I refused. Heavy metal is _____"
2. "Robin Williams' performance was awful. He's such a _____ actor."
3. "I crashed my parents' car because I wasn't paying attention to the road" "Well, it's too late to do anything now, it's no use crying over spilt _____".
4. "Jim is such a _____, he's 17 and he's still afraid of the dark."

Bobby is Busy with his Brother

- "Bobby, what are you doing?"
- "Nothing, Mummy."
- "And is your little brother with you?"
- "Yes, Mummy."
- "What is he doing?"
- "He is helping me."

Why Does Bobby's Brother Cry?

- "How old is your brother?"
- "He is two months old."
- "How does he behave?"
- "He cries all night."
- "Why is that, do you think?"
- "Perhaps he thinks he has missed something on TV."

Bobby Plays the Zoo

- "Granny, please come and play with me."
- "And what am I doing to do?"
- "I'll be a bear in the Zoo, and you'll be an old lady who gives sweets to the bears."

At the Table

- "Bobby, darling, please do not scratch your nose with your spoon when you are eating."
- "Well, Mummy, I won't. May I do that with my fork then?"

Bobby's Father is a Teacher

- "What's your father, Bobby?"
- "My father's a school-teacher."
- "That's a good profession. Does he like it?"

- “He has only one thing to complain about.”
- “What’s that?”
- “The children.”

Some Teachers are Strange

- “Our teacher of history is a very strange person.”
- “Why do you think so?”
- “She asked me to tell about the things that happened 400 years before I was born. How can I know about them?”

Bobby Comes Home after his First Day at School

- “I can write! I can write!”
- “What did you write?”
- “How can I know? I can’t read.”

How Bobby Helped his Mother

- “Mother made a short for me and I helped her.”
- “How did you help?”
- “I sat still.”

The Shorter the Better

A famous English doctor hated to hear his patients speak about their illnesses. He always asked them to be brief and to the point. Once a woman who had burnt her hand came to him and said “A burn”.

“A compress”, was the doctor’s reply. The next day the woman came again and said “Better”. “The same”, replied the doctor. A week later, the woman came and asked “Your fee?” – “None”, said the doctor. “I’d like all my patients to be as sensible as you are, madam”.

Physics Law

At a physics lesson the teacher asks the children about the effects of heat and cold on the body.

“Heat makes things bigger and cold makes things smaller”, answers a bright boy.

“Quite right”, says the teacher, “can you give an example?”

“In summer when it is hot the days are longer, but in winter when it is cold, the days are shorter”, answers the boy.

Different Age

A young boy refused to do his homework, and his father was trying to convince him to do it. He said to his son: “When Abe Lincoln was your age, he was studying books by the light of the fireplace.”

The son replied: “When Lincoln was your age, he was President!”

A Working Day of Principal

Early one morning, a mother went in to wake up his son.

- “Wake up, son. It’s time to go to school!”
- “But why, Mom? I don’t want to go.”

- “Give me two reasons why you don’t want to go.”
- “Well, the kids hate me for one, and the teachers hate me, too!”
- “Oh, that’s no reason not to go to school. Come on now and get ready.”
- “Give me two reasons why I should go to school.”
- “Well, for one, you’re 52 years old. And for another, you’re the Principal!”

Odd Medicine

Doctor: “Have you been taking the medicine I gave you for your memory loss?”

Old Man: “No, I forgot.”

Doctor: “If you don’t take the medicine, you won’t fix your problem.”

Old Man: “What problem?”

Bad & Worse News

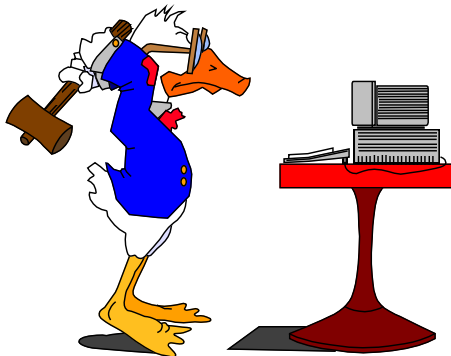
Doctor: “I have some bad news and some even worse news.”

Patient: “What’s the bad news?”

Doctor: “You have 24 hours to live.”

Patient: “What could be worse than that?”

Doctor: “I was supposed to tell you yesterday.”

4.2. Time for Fun

Next Higher Number

(a funny trick)

You can try this funny trick on your friend.

Tell your friend a number and ask him to give you at once the correct next higher number. Then tell him that he may not always be able to do it.

Begin with an easy number, like 49, to which he will answer “Fifty”. Then say “99”. He will say “A hundred”. Then give him “Nine thousand and ninety-nine (9 099)”. It is almost certain that he will answer “Ten thousand”.

In a moment he will understand that the correct answer is “Nine thousand one hundred (9 100)”, of course.

Move the Coin (a puzzle)

Put two ten-kopeck coins and one-kopeck coin on the table (one-kopeck coin must be between the ten-kopeck coins).

Tell your friend that he will not be able to put one of the ten-kopeck coins in the middle instead of the one-kopeck coin. Then tell your friend that:

- he may move the left ten-kopeck coin, but he must not touch it;
- that he may move and touch the right ten-kopeck coin;
- that he may touch the one-kopeck coin, but he must not move it;

When your friend tells you that he is not able to solve this problem, do the following.

Put your left middle finger on the one-kopeck coin. Then put your right forefinger and middle finger on the right ten-kopeck coin and move it to the right. Then move this coin quickly to the left against the one-kopeck coin. This will make the left ten-kopeck coin move to the left, and there will be place in which you can put the right ten-kopeck coin.

Puzzle

You have two jugs, one of them holds 3 litres of water and the other holds 5 litres. How can you get exactly 7 litres in two jugs?

Key

- Fill the 5-litre jug.
- Pour 3 litres from this jug, then pour the three litres away. So there is still two litres in the 5-litre jug.
- Now pour these 2 litres into the 3-litre jug and fill the 5-litre jug. And now you have 7 litres.

Riddles

- If yesterday two weeks ago was Saturday, what day will be tomorrow?
- Why do white sheep eat more grass than black sheep?
- Which burns longer – a candle in a draughty room or a candle in a non-draughty room?
- What does a cat have that no other animals have?
- What question can you never answer “Yes”?
- In what month do children talk the least?
- How many eggs can the giant eat on an empty stomach?
- What never asks a question, but you must always answer it?

Key

- Monday.
- Because there are more white sheep in the world.
- Both burns shorter.
- Kittens.
- “Are you sleeping?”

6. *In February. Because it is the shortest month of the year.*
7. *One, after which his stomach is not empty.*
8. *A telephone.*

Riddles

There was a little green house,
And in the little green house
There was a little brown house,
And in the little brown house
There was a little yellow house,
And in the little yellow house
There was a little white house,
And in the little white house
There was a little heart.

Key

A walnut.

PART V

ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕСТИ - PSYCHOLOGICAL TESTS

ДАВАЙТЕ ПОЗНАЙОМИМОСЬ! - LET'S GET ACQUAINTED!

Test 5.1. A Map of Interest

Answer the following questions by writing "Yes" or "No"

1. Are you interested in the causes of different diseases and their cure?
2. Do you like to read critical articles after you've read a book?
3. Do you like to take responsibility in organising things (e.g. parties)?
4. Do you like to read historical novels?
5. Do you ever go to listen to symphonies?
6. Do you like to explain to your classmates how to do a sum or write a grammatically correct sentence?
7. Can you say that your first impulse when you see somebody hurt is to give the first aid?
8. Do you like to write poetry and prose?
9. Do you like to observe people's behaviour?
10. Would you like to find out about the history of your family, the street you live in, your city, etc.?
11. Are you fond of singing, reciting poetry, dancing, etc. in front of the audience?
12. Do you enjoy spending time with kids, reading them books, playing with them, helping them, etc.?
13. Are you irritated when your sick relatives ask you to help them?
14. Do you soon get tired when you work with dictionaries or reference books?
15. Can you quickly switch from one job to another?
16. Do you like to make reports on history?
17. Do your hobbies include playing musical instruments, drawing or wood carving?

18. Have you ever wanted to give a class instead of your teacher?
19. Are you interested in people's anatomy?
20. Do you like to discuss books with your friends?
21. Do you like to analyse the events that have happened in your or your friends' lives?
22. Are you interested in your country's past?
23. Do you enjoy reading about the history of arts?
24. Can you say that you find more positive than negative sides in the work of a teacher?
25. Have you ever wanted to work as a nurse during your summer holidays?
26. Are you interested in word origin?
27. Do you keep a dairy?
28. Are you interested in the past of other countries?
29. Do you like to watch one and the same film or play several times?
30. Have you ever tried to teach your younger brothers (sisters, cousins, etc.)?

Key:

1. If you positively answered questions numbers **1, 7, 19** and **25**, and negatively number **13** – we would recommend you to think of choosing a **medical profession**.
2. If you have written out numbers **2, 8, 14, 20, 26** – your special field is **literature and languages**.
3. If you have marked numbers **9, 19, 21, 27** – your vacation is **journalism**.
4. If you have chosen numbers **4, 10, 16, 22**, and **28** – you are mostly interested in **history**.
5. If your answers include numbers **5, 11, 17, 23**, and **29** – you'd better choose **arts** as your future profession.
6. If your choice is numbers **3, 6, 12, 18, 24, 30** – you are a **born teacher** and you'll regret it all your life if you don't follow your vacation.

Do you want to find out if you are a good English learner?

Test 5.2. A Good Language Learner Test

Answer the following questions by writing "Yes" or "No"

1. I don't panic if I come across a lot of unknown words in the text, I enjoy working with a dictionary and I understand that every new word enriches my vocabulary.
2. I am usually scared when I see a lot of new words in the text, I am bored if I have to work with a dictionary for hours, it irritates me to look each unknown word up.
3. I very seldom use dictionaries when I read for pleasure.
4. When I read for pleasure I look every unknown word up.

5. It is always difficult for me to start and keep up a conversation in a foreign language.
6. I always enjoy speaking in a foreign language even if I know that I make a lot of mistakes.
7. I try to use a foreign language as little as possible because I realize how many mistakes I make.
8. I enjoy watching video films in foreign languages even if I don't understand much.
9. I like to listen to recordings in foreign languages if I do some physical work.
10. If I don't understand some grammar point I always try to find an explanation in a reference book or ask my teacher/friend to explain.
11. I am very interested to find out about people behind the language.
12. I don't like history, it's boring.
13. I speak foreign languages only during class and only if my teacher requires it.
14. I never do more work in a foreign language at home than my teacher requires.
15. I can't remember more than 5-7 words a day.
16. I like to experiment with foreign languages.
17. If I don't know how to say something in the right way, I don't speak at all.
18. I will never be able to know any foreign language well, because I know that my language abilities are poor.
19. My parents make me learn foreign languages and I understand that it is necessary for my future career, but I hate every minute of it.

Comments:

If you have ticked numbers **1, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 17** – you are an outstanding learner. You enjoy learning and using foreign languages, it is a constant source of delight for you.

If you have chosen numbers **2, 4, 5, 7, 13, 14, 15, 16, 18, 20** – learning languages is hard work for you get there in the end. You probably had a bad experience at school. Don't give up when you feel you are not making progress. A bit more confidence, and some concentrated practice, and you could easily feeling at home in the foreign language you learn.

Test 5.3. What Are Your Chances This Term?

1. Have you attended lectures?

- a) all of them.
- b) half of them.
- c) none at all.

2. Have you read the books on your list?

- a) all the books.
- b) half of the books.
- c) just a few.

3. Have you read any additional material?

- a) a lot.
- b) only a little.
- c) none.

4. Have you made any notes at the lectures?

- a) very detailed notes.
- b) just the main points.
- c) none at all.

5. Have you made any reports at the seminars?

- a) at every seminar.
- b) only a few.
- c) none at all.

6. Have you been active during the discussions at your seminars?

- a) very active.
- b) just listening.
- c) sleeping through the discussions.

7. Have you made any cribs?

- a) a lot of them.
- b) just a few.
- c) none at all.

8. Have you missed any classes?

- a) a lot of them.
- b) just a few.
- c) none at all.

9. Have you ever studied late into the night?

- a) very often.
- b) not very often.
- c) never.

10. Have you had your meals regularly?

- a) always.
- b) only at weekends.
- c) hardly ever.

11. Have you kept fit this term?

- a) fairly fit.
- b) not really.
- c) not at all.

What is your score?

1	a - 5; b - 1; c - 0	7	a - 5; b - 1; c - 5
2	a - 5; b - 2; c - 0	8	a - 0; b - 3; c - 5
3	a - 5; b - 3; c - 0	9	a - 0; b - 2; c - 5
4	a - 5; b - 4; c - 0	10	a - 5; b - 1; c - 0

5 a - 5; b - 3; c - 0

11 a - 5; b - 3; c - 0

6 a - 5; b - 2; c - 0

1. From **55 to 40**. Do not worry. You are sure to pass.
2. From **40 to 20**. Take care. You will pass only if you are very lucky.
3. From **20 to 0**. No chance at all, you are sure to fail the exam to pass.

Test 5.4. Have You Time To Study?

1. How many films have you seen this month?

- a) 10.
- b) 4.
- c) none.

2. How many times have you been to the theatre this month?

- a) 4.
- b) 1.
- c) not once.

3. How often do you watch TV this month?

- a) every day.
- b) on weekends.
- c) not at all.

4. How many concerts have you been to this month?

- a) 3.
- b) 1.
- c) none.

5. How many exhibitions have you been to this month?

- a) 3.
- b) 1.
- c) none.

6. How many times have you been to a disco this month?

- a) 4.
- b) 1.
- c) not once.

7. How many times have you been to a café this month?

- a) 4.
- b) 1.

c) not once.

8. How many parties have you been to this month?

- a) 6.
- b) 2.
- c) none.

9. How many times have you been to the country this month?

- a) 4.
- b) 2.
- c) not once.

10. How often you gone skating/skiing/swimming/running and other kinds of sports this month?

- a) 8.
- b) 4.
- c) 1.

11. How often have you stayed home in the evening this month?

- a) most of the time.
- b) sometimes.
- c) hardly ever.

Find your score?

1	a – 10; b – 5; c - 1	7	a – 10; b – 5; c - 1
2	a – 10; b – 5; c - 1	8	a – 10; b – 5; c - 1
3	a – 10; b – 5; c - 1	9	a – 10; b – 5; c - 1
4	a – 10; b – 5; c - 1	10	a – 10; b – 5; c - 1
5	a – 10; b – 5; c - 1	11	a – 1; b – 5; c - 10
6	a – 10; b – 5; c - 1		

1. From **110** to **80**. You have had no time for studies this month, have you? Take care!
2. From **80** to **40**. You have enjoyed yourself this month, haven't you?
3. From **40** to **10**. Life has been a little dull this month, hasn't it?

Test 5.5. Are You a Good Communicator?

1. You and your best friend have an argument. The next day when you see him/her, what do you do?

- a) immediately start the argument again.
- b) pretend it never happened.
- c) be friendly and laugh about it but explain why you argued with them.

2. You need to borrow a book from the library. It's urgent! You need it for an essay that was due yesterday. The library is shutting in two minutes. You have forgotten your library card. Now what?

- a) cry, think about joining the French Foreign Legion.
- b) explain everything that has happened to the librarian and ask if there is any way at all that you can borrow the book.
- c) flatter the librarian's taste in clothes and ask if she used to be a model.

3. You need to ask someone who you don't know very well a huge favour. What do you do?

- a) drop one hint then give up.
- b) get to the point immediately then keep on explaining why you need the favour.
- c) chat a bit first then explain why you need the favour.

4. How do you speak when you are with your friends?

- a) say what you think but keep a few thoughts to yourself.
- b) say everything you think.
- c) often say something different to what you are thinking.

5. While you are talking to your friends, which of the following do you usually do?

- a) notice their facial expressions and body language.
- b) stare at something behind them.
- c) make sure you make eye contact all the time and that your faces are very close.

6. While you are telling a really story, your friend looks bored. What do you do?

- a) stop immediately and ask what matter is.
- b) put a bit more energy into it and end the story quite quickly.
- c) keep on talking.

7. When people talk to you, which of the following might be notice?

- a) you occasionally mumble, fidget, hide your eyes with your hair or give one word answers.
- b) you speak loudly, interrupt people, make a joke of people tell you or don't listen properly.
- c) you do none of the things in **a** or **b**.

8. You are at a party when your boyfriend/girlfriend annoys you about something. What do you do?

- a) tell them how you feel after the party.
- b) refuse to speak to them for days.
- c) tell them what the problem is at the party.

Key:

1	a) 3; b) 1; c) 2;	5	a) 2; b) 1; c) 3;
2	a) 1; b) 2; c) 3;	6	a) 3; b) 2; c) 1;
3	a) 1; b) 3; c) 2;	7	a) 1; b) 3; c) 2;
4	a) 2; b) 3; c) 1;	8	a) 2; b) 1; c) 3;

Answers:

8-11 points - You should try a bit harder to say what's on your mind and make people understand how you feel. You are obviously kind and don't like confrontation. However, you ought to show more of your personality when you speak. Some people might think you are shy or that you are bored when you speak to them. This may make some people nervous.

12-17 points - Yes, you are a good communicator. You can be assertive when you need to be. You choose the right times to talk to people about things, you are diplomatic and chatty. When people meet you they find you easy to get on with. This is because you take the time to speak to people and listen carefully to what they say.

18-21 points - You are a good communicating but ought to try listening to people a bit more. You are good at being the centre of attention and like trying to charm people but sometimes you can be too loud and pushy. Remember that not everyone is an extrovert like you.

22-24 points - You certainly make sure people to listen to you. The poor things can't get a word in edgeways. You are too busy forcing your views on them. You might think you are charming and persuasive but you pressurise people too much. You ought to try thinking before you speak.

Test 5.6. What About Your Health?

Answer the following questions by writing "Yes" or "No".

1. Did you have more than two pieces of bread and butter for breakfast?
2. Did you have more than two teaspoonfuls of sugar in your tea or coffee?
3. Did you drink half a litre of milk?
4. Did you eat any fruit?
5. Did you eat any sweets or chocolates?
6. Did you have any cakes?
7. Did you eat potatoes for supper?
8. Did you have your last meal after 9 p.m.?
9. Did you have soup at dinner?
10. Did you go for a run in the morning?
11. Did you do any exercises?
12. Did you walk to the University?
13. Did you smoke at all?
14. Did you get up before 11 o'clock?
15. Did you go to bed before 11 o'clock?
16. Did you watch TV for more than 2 hours?
17. Did you sleep with your windows open?

Key:

№	yes	no	№	yes	no	№	yes	no
1	0	1	7	0	1	13	0	1
2	0	1	8	0	1	14	1	0
3	1	0	9	1	0	15	1	0
4	1	0	10	1	0	16	0	1
5	0	1	11	1	0	17	1	0
6	0	1	12	1	0			

How did your Score?

- 1) 17 – 15 – You are very healthy – but do not forget to relax.
- 2) 15 – 10 – Not too bad! Keep trying!
- 3) 10 – 0 – Watch out! You are wrong way!

Test 5.7. Going to Live to 100?**1. How often do you eat fruit and vegetables?**

- a) every day.
- b) never.
- c) two or three times a week.

2. Look at this list of food and drink. How many do you eat in a day? (ice-cream, sweets, fizzy drinks, chips, extra salt on your food, extra sugar on your food or in a drink, take-away food (hamburgers, pizzas)).

- a) more than two.
- b) one or two.
- c) none.

3. When you have a problem do you

- a) forget about it?
- b) talk to a parent, teacher or a friend about it?
- c) wait, and then talk to a friend later?

4. Do you play a sport or go to a dance class

- a) once a week or more?
- b) two or three times a month?
- c) once a month?

5. When you have free time do you

- a) watch TV?
- b) go to the swimming pool with your friends?
- c) take serious exercise (e.g. jogging)?

6. Do you live

- a) in town?
- b) in the country?

7. Do you sleep

- a) more than ten hours a night?
- b) less than ten hours a night?

8. Your friends live on the third floor of a block of flats. Do you

- a) walk up the stairs when you visit them?
- b) take the lift when you visit them?

9. When you are in a hurry do you

- a) still remember to eat good meals ?
- b) miss meal but eat a packet of crisps or chocolate?

10. Are you going to smoke when you are an adult?

- a) yes.
- b) no.

Now add up your points:

1	a) 3; b) 0; c) 1;	6	a) 1; b) 3;
2	a) 0; b) 1; c) 3;	7	a) 1; b) 3;
3	a) 1; b) 3; c) 2;	8	a) 3; b) 1;
4	a) 3; b) 2; c) 1;	9	a) 3; b) 0;
5	a) 0; b) 2; c) 3;	10	a) 0; b) 3;

Answers:

5-12 points - You are not going to live to 100 without good food or exercise. You must eat more fruits and vegetables. You must take more exercise, too. It's fun to be fit.

13-14 points - Not bad do the same things but more often. Try to eat some more fruit and swim once a week.

25-30 points - You do all the right things. You are going to live to 100.

Test 5.8. Are You a “Foodie”?**1. What was used as money in 16th century Sweden?**

- a) tomatoes
- b) chocolate
- c) cheese

2. Egyptian slaves went on strike and stopped building the pyramids when they weren't given enough

- a) garlic
- b) peppers
- c) cinnamon

3. What was invented in France in 1869?

- a) butter
- b) mayonnaise
- c) margarine

4. Tomato ketchup was invented in

- a) America
- b) Spain
- c) Canada

5. What is wrapped around some Indian sweets?

- a) flour and water
- b) gold and silver
- c) paper and plastic

6. Pizza originally comes from

- a) America
- b) Italy
- c) Germany

7. Ice-cream was invented in

- a) Italy
- b) China
- c) America

8. The world's greatest cheese eaters are

- a) the Swiss
- b) the Germans
- c) the French

9. What is the main food for over half the world's population?

- a) potatoes
- b) rice
- c) bread

10. The saying "we will eat anything with wings except an airplane and anything with four legs except a table" comes from?

- a) England
- b) Chine
- c) Malaysia

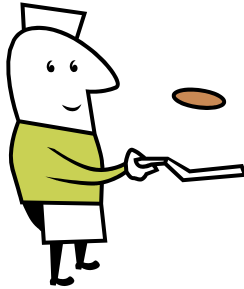
Answers:

1	c	6	b
2	a	7	b
3	c	8	b
4	b	9	c
5	b	10	d

Less than 4 points - That was terrible. You'll never be a "foodie".

4-6 points - Not bad, but we're afraid you need to study more to become a **true "foodie"**.

7-10 points - Well done. When it comes to food, you really know your opinions.

Test 5.9. What's Your Relationship with Food Like?

1. In the morning:

- a) you drink a glass of milk and rush out.
- b) you have a big breakfast.

2. Your ideal meal is:

- a) eaten alone in front of the television.
- b) eaten at the table with your whole family.

3. For you cooking is:

- a) a waste of time.
- b) a hobby.

4. The ideal place for eating out is:

- a) a fast food restaurant.
- b) a traditional restaurant.

5. Usually:

- a) you eat little and often.
- b) you eat three meals a day.

6. When you go away:

- a) you take enough money for a filled roll.
- b) the day before you prepare lots of good things to take.

7. At a party:

- a) you begin to dance immediately.
- b) the first thing you do is look at when there is to eat.

8. At break-time:

- a) you munch some crisps.
- b) you eat an apple.

Answers:

More than 4 A answers: for you eating well is of little importance and your body is

like a car which must be given oil every so often.

More than 4 B answers: for you eating is one of the greatest pleasures in life. You are real gourmet.

4 A answers and 4 B answers: eating is not very important to you, but you know how to appreciate good food.

Test 5.10. What Type of Boyfriend/Girlfriend are You?

1. When a girl and a boy go out to the cinema together, who do you think should pay?

- a) The boy.
- b) The person who has more money.
- c) They should pay for themselves.

2. Your boyfriend/girlfriend is in a play. He/she has to kiss someone who you know he/she likes. What do you do?

- a) Forbid him/her to take the part.
- b) Trust him/her.
- c) Worry but say nothing. You might sound paranoid.

3. Your boyfriend/girlfriend is always very attentive when you are alone together. However when he/she is other people he/she almost ignores you. What do you do?

- a) Nothing, it's obvious that he/she is going to act differently.
- b) Demand more attention.
- c) Ask him/her why he/she is acting differently.

4. You and your boyfriend/girlfriend are going to a party. He/she tells you that the person who he/she used to go out with will be there. What do you do?

- a) Go to the party and try to be friendly to his/her "ex".
- b) Worry that you are not as attractive/interesting as his/her "ex".
- c) Refuse to go to the party.

5. You receive two Valentine's cards. One is definitely from your boyfriend/girlfriend but you don't know who the other one is from. The unidentified card has a very romantic message. Do you tell your boyfriend/girlfriend about it?

- a) Of course. I want him/her to be jealous.
- b) Of course. I don't want any secret between us.
- c) No. The other person who sent a card might be attractive.

6. Your boyfriend/girlfriend is depressed. You don't know why. He/she says doesn't want to go out on Saturday night but your friend is having a party. What do you do?

- a) go to the party but ring him/her to check that he/she OK.

- b) get angry with him/her because you want to go out.
c) Go to his/her house and try to cheer him/her up.

Add up your score

1	a - 3; b - 2; c - 1;	4	a - 1; b - 2; c - 3;
2	a - 3; b - 1; c - 2;	5	a - 3; b - 1; c - 2;
3	a - 1; b - 3; c - 2;	6	a - 2; b - 3; c - 1;

Analysis

6-9 - You are someone who is very trusting - perhaps too trusting at times. You are happy to devote a lot of time to your boyfriend/girlfriend. You are obviously a generous and patient person when you go out with someone. However, do not sacrifice too much. Sometimes you are too cool and distant because you don't want to be a nuisance. Your feelings are as important as your boyfriend/girlfriend's.

10-14 - You are a caring person who enjoys seeing you boyfriend/girlfriend but you are not too demanding. If there is a small problem in your relationship, you do not panic or go mad. You sort it out sensibly. You are neither too possessive nor too distant.

15-18 - You are very passionate and romantic. This is great but you are not too possessive. Your views of boy-girl relationships are very old-fashioned and traditional. Be careful, we think you might get hurt. Either this or your boyfriend/girlfriend will be made angry by your constant demand for attention. Stop feeling so insecure!

Test 5.11. Are You Green?

Відповіді:	Always	Sometimes	Never
	2 points	1 point	0 points

1. How often do you take your own shopping bags to the store?
2. How often do you avoid using a bag if you are buying only one item?
3. How often do you buy loose fruits and vegetables instead of pre-packaged ones?
4. How often do you share your magazine subscriptions with another person?

Analysis:

3 - 4 - Congratulations, you're already green!

0 - 2 - You need to become more environmentally aware.

Test 5.12. You See Yourself as Others See You? Personality Quiz

It is no good looking into a mirror if you wish to see the real you. The real test is to see yourself as others see you, and the following test can let you do just that... Tick your answers to the questions below. If you doubt how to answer some of the questions, ask your close friend to help you.

1. When do you feel your best?

- a) In the morning.
- b) During the afternoon and early evening.
- c) Late at night.

2. Do you usually walk

- a) fairly fast, with long steps?
- b) fairly fast, but with short, quick steps?
- c) less fast, head up, looking the world in the face?
- d) very slowly?

3. When talking to people, do you

- a) stand with your arms folded?
- b) have your hands clasped?
- c) have one or both hands on your hips?
- d) touch or push the person to whom you are talking?
- e) play with your ear, touch your chin, or smooth your hair?

4. When relaxing, do you sit with

- a) your knees bent and your legs neatly side by side?
- b) your legs crossed?
- c) your legs stretched out or straight?
- d) with one leg curled under you?

5. When something really amuses you, how do you react? Do you give

- a) a big, appreciative laugh?
- b) a laugh, but not a loud one?
- c) a quiet chuckle?
- d) a big smile?

6. When you go to a party or social gathering, do you

- a) make a loud entrance so everyone notices you?
- b) make a quieter entrance, looking around quickly for someone you know?
- c) make the quietest possible entrance and try to stay unnoticed?

7. You are working hard, concentrating hard. You're interrupted. Do you

- a) welcome the break?
- b) feel extremely irritated?
- c) vary between these two extremes?

8. Which of the following colours do you like most?

- a) Red or orange.
- b) Black.
- c) Yellow or light blue.
- d) Green.
- e) White.
- f) Brown, grey, or violet.

9. When you are in bed at night, in those last few moments before going to sleep, do you lie

- a) stretched out on your back?
- b) stretched out face down on your stomach?
- c) on your side, slightly curled?
- d) with your head under the covers?

10. Do you often dream that you are

- a) falling?
- b) fighting or struggling?
- c) searching for someone or something?
- d) flying or floating?
- e) or do you usually have a dreamless sleep?
- f) or do you have pleasant dreams?

Score your own quiz. Points:

1. a – 2; b – 4; c – 6;	6. a – 6; b – 4; c – 2;
2. a – 6; b – 4; c – 7; d – 2;	7. a – 6; b – 2; c – 4;
3. a – 4; b – 2; c – 5; d – 7; e – 6;	8. a – 6; b – 7; c – 5; d – 4; e – 3; f – 2;
4. a – 4; b – 6; c – 2; d – 1;	9. a – 7; b – 6; c – 4; d – 2;
5. a – 6; b – 4; c – 3; d – 5;	10. a – 4; b – 2; c – 3; d – 5; e – 6; f – 1;

Explanations

Under 21 points: People think you are shy, nervous, and indecisive, someone who needs to be looked after, who always wants someone else to make the decisions and who doesn't want to get involved with anyone or anything. They see you as a worrier, who sees problems that don't exist. Some people think you are boring. Only line people who know you well know that you aren't. The trouble is that you don't let very many people get close to you.

From 21 to 30 points: Your friends see you as painstaking, perhaps a little too fussy at times. They see you as very, very cautious and extremely careful, a slow arid steady plodder. It would really surprise them if you ever did something impulsively or on the spur of the moment. They expect you to examine everything carefully from every side and then usually decide against it. They think this reaction on your part is caused partly by your careful nature and partly by laziness.

From 31 to 40 points: Other people see you as sensible, cautious, careful, and practical. They see you as clever, gifted, or talented, but modest. Not a person who makes friends too quickly or too easily, but someone who is extremely loyal to the friends she/he

does make and who expects the same loyalty in return. Those who really get to know you realize that it takes a lot to shake your trust in your friends, but equally, that it takes you a long time to get over it if that trust is shaken.

From 41 50 points: Others see you as fresh, lively, charming, amusing and always interesting; someone who is constantly the centre of attention, but sufficiently well-balanced, not to let it go to your head. They see you also as kind, considerate and understanding; someone who will cheer them up or help them out.

From 51 to 60 points: Your friends see you as an exciting, highly volatile, rather impulsive personality; a natural leader, quick to make decisions (though not always the right ones). They see you as bold and venturesome, someone who will try anything - well, almost anything - once; someone who takes a chance and enjoys an adventure. They enjoy being in your company because of the excitement you radiate.

Over 60 points: Others see you as someone they should “handle with care”. You are seen as vain, self-centred, and extremely dominant. Others may admire you and wish they could be more like you but they don't always trust you and hesitate to become too deeply involved with you.

Test 5.13. School's out for Summer

- 1. Will you to be sad to miss your favourite TV programmes?**
  - a) No, it won't matter; I'll do video them.
  - b) Maybe, but the holiday will be different, and it will be fun.
  - c) No, I can always amuse without TV.

- 2. Will you go swimming while you're on holiday?**
  - a) Yes – if the water's warm
  - b) You're joking! The sea is full of sharks.
  - c) Of course. Why go on holiday if you don't swim?

- 3. What about foreign food?**
  - a) McDonald's hamburgers are the limit for me.
  - b) OK, but not too hot and spicy.
  - c) Pizza, paella, sauerkraut, spaghetti, roast beef, curry ... you name it and I'll eat it.

- 4. What will you enjoy best about your holiday?**
  - a) New friends, new things to see and do.
  - b) A good rest after a hard year at school.
  - c) The journey home again.

- 5. Will you try to speak another language if you visit a foreign country?**
  - a) Why? I'll speak loudly and slowly and everyone will understand.
  - b) I can say “please” and “thank you” in many languages – that's enough.
  - c) Of course. That's why I'm going.

- 6. Are you going to visit any ruins?**
  - a) Of course. I adore history.
  - b) A pile of old stones? Why?

c) Of course – but I hope there’s a good café for a cold drink or an ice cream there too.

7. Will you buy any presents on this trip for your friends or family?

- a) Absolutely not. I haven’t got enough money.
- b) Yes – small cheap presents; special things from that region.
- c) Of course! I’ll “shop till I drop”.

Key

1	a) 1	b) 2	c) 3	2	a) 2	b) 1	c) 3
3	a) 1	b) 2	c) 3	4	a) 3	b) 2	c) 1
5	a) 1	b) 2	c) 3	6	a) 3	b) 1	c) 2
7	a) 1	b) 2	c) 3				

7 – 10 – you’ll be happier if you stay at home, but if your parents have organized a family holiday, try to enjoy it and then it will be fun for everyone.

11 – 16 – relax and you’ll enjoy your holiday. Try new things and you’ll have a pleasant surprise.

17 – 21 – holiday will be your idea of heaven. You know how to entertain yourself and know how to get the best from your holiday.

Test 5.14. New Year Test

What kinds of Christmas-tree decorations do you remind the first when it’s time to decorate the Christmas tree? Ordinary decorations can tell us a lot about your character.

A glass ball

You are a punctual and rather conservative person. Your relatives feel themselves very reliable close to you (they know that in hard times you offer them a helping hand).

A garland

You are a bright and witty person, all people are glad to see you at any party. You are an easy-going person, you like music, you have something bohemian at your character. You seldom act without profit; you spend money easy and irrationally. You are considered to be the life and soul of the party.

A snowman

You are a big child in your soul that’s why you get along well with children. Your relatives continue to present plush toys to you. You often dream even when it’s time to act.

Your friends love you because you have a forgiving nature and kind heart.

An icicle

You are a prudent and economical person. You have a good taste and talent to decorate your house without anything. You understand the role of details that's why you think about all – from accessories for clothes to colour of napkin for festive table. Also you consider gifts for your relatives and friends beforehand.

Gold or silver rain

You are an improvident and contradictory person. You like to shine in a big party and then to stay at home for a week. You adore receiving presents but you remind to buy them at the last moment. However you are a very kind and sincere person.

PART VI

АНГЛІЙСЬКІ ІДІОМИ

ENGLISH IDIOMS

*A Dog's Dinner!***Phrases**

dog eat dog - a situation in which people compete very hard and will do anything to be successful: *It's dog eat dog in the television industry.*

a dog in the manger - someone who does not want or need something, but will not let other people have it;

dressed up like a dog's dinner - dressed in a way that shows that you are trying to impress people, but is not suitable for the occasion;

every dog has its/his day - used for saying that every person will have a time during their life when they are important, lucky, or successful;

give a dog a bad name - used for saying that once someone has a bad reputation, people will blame them for everything;

going to the dogs - if a place or organization is going to the dogs, it is not as good as it was in the past: *He's always saying that the country is going to the dogs.*

it's a dog's life - used for saying that life is not fair and is full of troubles;

like a dog with a bone - not willing to stop until you have finished dealing with something, especially a problem that is worrying you;

in the doghouse - if you are in the doghouse someone is angry with you because you have done something wrong;

call off the/your dogs - to stop criticizing or attacking another person: *All right, you win - you can call off the dogs now.*

you can't teach an old dog new tricks - used for saying that it is very difficult to make someone do something in a new way when they have been doing it their own way for a long time;

let sleeping dogs lie - to leave a person or situation alone if they might cause you

trouble: *Don't ask him again. It's better to let sleeping dogs lie.*

the tail wagging the dog - used for saying that a situation is stupid because something important is being decided or controlled by something less important.

Headwords

dogsbody - someone who is forced to do all the jobs that no one else wants to do;

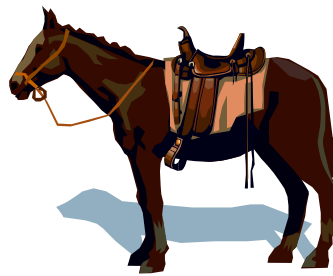
dog days - the hottest days of the year;

dog-tired - extremely tired;

puppy love - love that a young boy and a girl feel for each other that does not last;

top dog - the best, most important, or most powerful person, often the winners in a competition;

a dog's breakfast/dinner - something that is very untidy or badly done.

From the House's Mouth!

Phrases

back/pick the wrong horse – to choose the wrong thing or person for a particular purpose;

change horse in midstream - to change your mind about something in the middle of doing it;

get on/off your high horse - behave/stop behaving as if you know more or are better than anyone else;

hold your horses - used for telling someone to wait before doing something;

I could eat a horse - used for saying that you are very hungry;

wild horses couldn't/wouldn't drag smb somewhere or wild horses couldn't/wouldn't make smb do smth - used for emphasizing that someone is determined not to do something;

you can lead/take a horse to water but you can't make him drink - used for saying that you can try to help someone do something but they may still choose not to do it;

put the cart before the horse - to do one thing before another thing that you should have done first;

don't/never look a gift horse in the mouth - used for saying that if you are given something good, you should not complain about it or try to find things that are wrong with it;

from the horse's mouth – information from the horse's mouth comes from someone who is directly involved;

Headwords

dark horse - 1) someone with a secret, especially a secret ability, skill, or achievement, that surprises you when you finally discover it; 2) someone who wins a race, competition, election etc that no one expected them to win.

Don't Count your Chicken before they are Hatched

Phrases

chickens come home to roost - used for saying that the bad results of something someone has done are starting to happen or to become clear;

don't count your chickens (before they are hatched) - used for telling someone not to make plans that depend on the success of something until they are certain that it is successful;

Headwords

Chicken -

1) a game played especially by children in which the winner is the person who continues doing something dangerous the longest: **play chicken** - *The kids were playing chicken on the railway track when the accident happened.*

2) a situation in which two groups or countries threaten each other until one gives the other what they want: **game of chicken** - *The affair degenerated into the longest game of chicken in diplomatic history.*

chicken - not brave enough to do something: *I was terrified, but I didn't want the others to think I was chicken.*

chicken/chicken out - to not do something you were going to do because you are too frightened: *I was going to tell her how much it really cost, but I chickened out.*

chicken-and-egg - a chicken-and-egg situation is one where it is impossible to say which of two things happened first or caused the other to happen;

hen night or hen party - a celebration for a woman who is about to be married, in which only her women friends take part - compare STAG NIGHT;

spring chicken - **be no spring chicken** - (humorous) to be rather old;

Monkey Business

Phrases

cheeky monkey - used for telling someone that they are not showing respect, when you are not really angry;

smb couldn't/doesn't give a monkey's - used for saying that someone really does not care: *Who gives a monkey's where she's gone?*

make a monkey out of smb - to make someone seem stupid.

Headwords

monkey - **monkey around** or **monkey a boat** - to behave in a silly way;

monkey business - dishonest or bad behaviour;

monkeyshines - silly tricks or jokes;

monkey suit - a man's formal black suit.

A Fish out of Water

Phrases

a fish out of water - someone who is in a situation that they know nothing about or are not used to;

a big fish in a small pond - someone who is important or powerful only because there are not many other people competing with them;

a cold fish - someone who is not friendly;

drink like a fish - to drink a lot of alcohol regularly;

have bigger/other fish to fry - to have more important things to do or think about;

neither fish nor fowl - used for saying that you do not know what something is;

there are plenty more fish in the sea - used for telling someone whose boyfriend or girlfriend has left them that they will soon have another relationship.

Headwords

red herring – something not relevant that confuses you or takes your attention away from what you should be concentrated on.

Smell a Rat

Phrases

like rats deserting a sinking ship - in a hurry to leave when problems develop;

look like a drowned rat - to look very wet and cold;

smell a rat - to begin to think that something is wrong in a situation for example that someone has tricked you.

Headwords

rat or **1) rat on (rat on smb)** to tell someone in authority about something that someone you know has done wrong; **2) rat on smth** - not do something that you promised to do: ***I can't back someone who rats on his promises.***

rat race - an activity, job, or situation in which there is a lot of competition and people are too busy to relax or enjoy themselves;

rat run – a small road that drivers use at busy times of the day in order to avoid traffic on the main roads;

rat trap - a dirty old building in bad condition.

Pigs Might Fly

Phrases

make a pig of yourself – to eat far too much food at one time;

make a pig's ear of sth - to do very badly;

a pig in a poke - some you have bought without seeing it first;

make a silk purse out of a sow's ear - to try to improve a person or object that cannot be changed;

pig off - to make someone feel very annoyed or upset: *He admits the experience left him thoroughly pigged off.*

pig out - to eat an extremely large of food: *Kids pigging out on junk food & soda.*

pigs might fly - used for saying that something is completely impossible.

Headwords

piggyback - if you give someone a piggyback, you carry them on your back with your arms supporting their legs;

piggy bank - a container used by children for saving money in, sometimes shaped like a pig;

piggy-in-the-middle - 1) children's game in which two people throw a ball to each other and a third person stands between them and tries to catch it; 2) someone who is caught between two people or groups who are having an argument, especially when they are friendly with both sides.

The Goose that Lays the Golden Eggs

Phrases

what's good for the goose is good for the gander or **what's sauce for the goose is sauce for the gander** - used for saying that if something is good or acceptable for one person it is therefore good or acceptable for another person;

smb wouldn't say boo to a goose - used for saying that someone is very quiet and shy;

the goose that lays the golden eggs – a person or thing that provides money.

Headwords

golden goose - something that will continue to make someone very rich or successful for a long time;

goose bumps – if you get goose bumps, very small lumps appear on your skin and your hairs stand up straight, because you are cold, frightened, or excited;

goose-step – to march by without bending your leg when you raise it;

wild-goose chase - an attempt to find something that does not exist or that you are very unlikely to discover.

Get all your Ducks in a Row

Phrases

get (all) your ducks in a row - to prepare something carefully so that you make no mistakes;

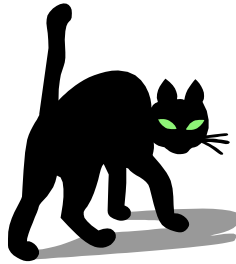
break the duck - to be successful again after a series of failures;

take to smth like a duck to water - to learn a new activity very easily, as if you have been doing it for a very long time;

water off a duck's back - used for saying that advice, warnings, or insults do not affect someone.

Headwords

dead duck - something that will certainly fail.

Let the Cat out of the Bag**Phrases**

let the cat out of the bag - to tell someone something that was intended to be secret:
He has let the cat out of the bag about the government's true intentions.

be the cat's whiskers - to be better than everyone else;

(has the) cat got your tongue - used when someone does not speak when you expect them to;

it's raining cats and dogs - used for saying that a lot of rain is falling;

like a cat on hot bricks - unable to stay still or concentrate because you are very nervous or worried;

like the cat that got the cream - very pleased about something you have achieved;

look like something the cat dragged/brought in - to have a very dirty or untidy appearance;

not enough room to swing a cat - used for saying that a room is very small and there is not enough space to live comfortably in it;

not have a cat in hell's chance - to have no chance at all of doing something: *We don't have a cat in hell's chance of changing her mind.*

put/set the cat among the pigeons - to cause trouble by doing or saying something;

when/while the cat's away (the mice will play) - used for saying that people will do what they want and have fun if someone in authority is not there;

have kittens - to be very nervous, worried, or upset;

fight like cat and dog - to fight or argue often or with a lot of anger.

Headwords

cat and mouse - a situation in which you let someone else believe that they have managed to escape, before you actually catch them: *a game of cat and mouse.*

fat cat - a very rich and powerful person, usually in business or politics. This word shows that you dislike people like this.

Count Sheep**Phrases**

count sheep - to imagine sheep and count them as a way of making yourself go to sleep;

separate the sheep from the goats - to separate the people who are clever or good from the ones who are not;

a wolf in sheep's clothing – 1) someone who seems friendly but is in fact unpleasant or cruel; 2) something that seems good at first but is in fact harmful.

Headwords

black sheep - someone who is not approved of by the other members of their family or the group they belong to because they are thought to behave badly;

sheepish - ashamed or embarrassed about something you have done: ***a sheepish grin/smile***.

The Early Bird Catches the Worm**Phrases**

be (strictly) for the birds - to have no use, purpose, or importance;

the bird has flown - used for saying that someone you are trying to find has already gone or has escaped;

a bird in the hand (is worth two in the bush) - used for saying that it is better to have something that you can be certain of than to want something that might be better but you are not certain to get;

the birds and the bees - the facts about sex, when they are explained to children for the first time;

birds of a feather (flock together) - used for saying that people of a similar type tend to support and agree with each other;

do bird - to be in prison;

be a box of birds - be happy or in good health;

kill two birds with one stone - to achieve two aims with one action;

a little bird told me - used for saying that you are not going to say who told you something: ***A little bird told me you'd got a new job.***

Headwords

bird-brained - stupid in an annoying way: ***a bird-brained idea.***

6.1. Check yourself**Task 1. Animal Idioms**

<i>to kill two birds with a stone</i>	to do two things at one and the same time;
<i>a bull in a china shop</i>	an awkward, heavy-footed person;
<i>to let sleeping dogs lie</i>	to leave alone things that might cause trouble;
<i>to take the bull by the horns</i>	to take bold decisive measures;
<i>to let the cat out of the bag</i>	not to keep a secret;
<i>you can lead a horse to the water, but you</i>	there are some things you can't force people

<i>can't make it drink</i>	to do;
<i>to work like a horse</i>	to be hard-working;
<i>to lead a cat and dog life</i>	not to get on very well together;
<i>to be like a cat on hot bricks</i>	to fuss;
<i>birds of a feather flock together</i>	to mix with people of one's own kind;
<i>straight from the horse's mouth</i>	to know smth for a fact.

Fill in the idioms:

1. How awkward you are, Tom! You are like ...
2. She is very nervous today. Don't trouble her - ...
3. Oh, Henry and Lucy always quarrel. They lead ...
4. Sarah is a real fusspot - she is always like ...
5. I know this for sure - ...
6. Tom ..., he just can't keep secrets.
7. Be decisive! ...
8. She works so hard. - Yes, she works ...
9. Henry is careful what company he keeps. As they say, ...

Key:

1. How awkward you are, Tom! You are like *a bull in a china shop*.
2. She is very nervous today. Don't trouble her - *to let sleeping dogs lie*.
3. Oh, Henry and Lucy always quarrel. They *lead a cat and dog life*.
4. Sarah is a real fusspot - she is always *like a cat on hot bricks*.
5. I know this for sure - *straight from the horse's mouth*.
6. Tom *lets the cat out of the bag*, he just can't keep secrets.
7. Be decisive! *Take the bull by the horns!*
8. She works so hard. - Yes, she *works like a horse*.
9. Henry is careful what company he keeps. As they say, *birds of a feather flock together*.

Task 2. Guessing the meanings of idioms

1. The brakes on my car are bad. I bought *a lemon*.
2. When I told him what had happened he *went bananas*.
3. Play soccer in the rain? Are you *nuts*?
4. I works six days a week *to bring home the bacon*.

Answers:

1. *A lemon* is something that is *a failure* or that is not as good as you expected it to be.
2. He *became* very *angry*.
3. If you say that someone is *nuts*, you mean that he/she is *mad*.
4. The person in a family who *brings* home the *bacon* *provides* the family with *money, food* and *other necessary things*.

PART VII

АНГЛІЙСЬКИЙ АЛФАВІТ - ENGLISH ALPHABET

Aa [ei]	Nn [en]
Bb [bi:]	Oo [ou]
Cc [si:]	Pp [pi:]
Dd [di:]	Qq [kju:]
Ee [i:]	Rr [ɑ:]
Ff [ef]	Ss [es]
Gg [dʒi:]	Tt [ti:]
Hh [eitʃ]	Uu [ju:]
Ii [ai]	Vv [vi:]
Jj [dʒei]	Ww [ˈdʌblju]
Kk [kei]	Xx [eks]
Ll [el]	Yy [wai]
Mm [em]	Zz [zed]

7.1. УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКА ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ – UKRAINIAN-ENGLISH TRANSLITERATION

№	Ukrainian letter	English letter	Note	Example
1	А	A		Алушта - Alushta
2	Б	B		Борщагівка - Borschahivka
3	В	V		Вишгород - Vyshhorod
4	Г	H, gh	H - in most cases, gh - when recreating the combination “зг”	Гадяч - Hadiach; Згорани - Zghorany
5		G		Галаган - Galagan
6	Д	D		Дон - Don
7	Е	E		Рівне - Rivne
8	Є	Ye ie	Ye - at the beginning of the words, ie - in other positions	Єнакієво - Yenkoievo; Наєнко - Naienko
9	Ж	zh		Житомир - Zhytomyr
10	З	Z		Закарпаття - Zakarpattia
11	И	Y		Медвин - Medvyn
12	І	I		Іршава - Irshava
13	Ї	I	Yi - at the beginning of the words, i - in other positions	Їжакевич - Yizhakevych; Кадіївка - Kadiivka
14	Й	y	Y - at the beginning of the words, i - in other positions	Стрий - Stryi; Йосипівка - Yosypivka
15	К	k		Київ - Kyiv
16	Л	l		Лебедин - Lebedyn
17	М	m		Миколаїв - Mykolaiv
18	Н	n		Ніжин - Nizhyn
19	О	O		Одеса - Odesa
20	П	P		Полтава - Poltava
21	Р	R		Ромни - Romny
23	С	S		Суми - Sumy
24	Т	T		Тетерів - Teteriv
25	У	U		Ужгород - Uzhghrod
26	Ф	F		Фастів - Fastiv
27	Х	Kh		Харків - Kharkiv
28	Ц	Ts		Біла Церква - Bila Tserkva
30	Ч	Ch		Чернівці - Chernivtsi
31	Ш	Sh		Шостка - Shostka
32	Щ	Sch		Гоща - Hoscha
33	Ь	‘		Русь - Rus`; Львів - L`viv
34	Ю	yu, iu	Yu - at the beginning of the words, iu - in other positions	Юрій - Yuri;ii; Крюківка - Kriukivka
35	Я	ya, ia	Ya - at the beginning of the words, ia - in other positions	Яготин - Yahotyn; Ічня - Ichnia
36	‘	ia		Знам`янка - Znamianka

Правила українсько-англійської транслітерації прийняті 19 квітня 1996 р. українським правовим термінологічним комітетом (Рішення № 9).

	<i>Спрощення</i>	<i>Точно</i>
ЬЙ - і ЬО - о	Львів - Lviv	L`viv
	Ананьїв - Ananiv	Anan`iv
	Стеф`юк - Stefiuk	Stef`iuk
	Короп`є - Koropie	Korop`ie

7.2. ПРАВОПИС - SPELLING

Утворення дієслів у формі теперішнього неозначеного часу

1) дієслова, які закінчуються на приголосний: **m, n, p, s, v** + **-y** мають закінчення **-ies** у формі III-ї особи однини:

carry	it carries
try	he tries
deny	she denies

2) якщо **-y** стоїть після голосного **a, e, i, o, u**:

buy	it buys
say	he says
employ	she employs

3) винятки:

go	goes
do	does
have	has
be	am, is, are

Утворення *-ing* - форми

1) „німа” **-e** на кінці слова:

ride	riding
come	coming
take	taking

2) приголосний **d, m, r, t**, після голосного під наголосом подвоюється:

run	running
grab	grabbing
permit	permitting
prefer	preferring

3) якщо кінцевий приголосний не під наголосом, подвоєння немає:

enter	entering
profit	profiting

4) якщо дієслово закінчується на *-ie*:

<u>lie</u>	<u>lying</u>
<u>tie</u>	<u>tying</u>

5) *-l* в кінці слова після голосного подвоюється:

<u>travel</u>	<u>travelling</u>
<u>cancel</u>	<u>cancelling</u>

6) до *-c* в кінці слова після голосного додається приголосний *k - ck*:

<u>picnic</u>	<u>picnicking</u>
---------------	-------------------

Німі букви

1.	- в кінці слів: e - bake [beik]; make [meik]
2.	- перед n : k - know [nou]; knee [ni:]
3.	- перед n : g - gnaw [no:]
4.	- після m : b - bomb [bom]
5.	- перед r в середині та часто в кінці слів: w - write [rait]; gh - high [hai] straight [streit]
6.	- “німа” w , якщо після сполучення іде буква o , в інших випадках “німа” h : wh + o - whole [houl] wh + y - why [wai]
7.	- перед t : b - debt [det] p - receipt [ri'si:t]

PART VIII

ГРАМАТИКА

GRAMMAR

The purpose of the Part "**Grammar**" is to facilitate understanding of English grammar and carrying-out of exercises. This part will be a necessary reference material for the students and it will help to systematize grammar phenomena for the teacher.

Our reference book doesn't claim to completeness and detaility of the grammar textbook but all grammar materials in English, which are given in the tables, scemes, models, in our point of view, are explained rather detailed, in easy, short form in Ukrainian.

Practice testifies that the main difficulty for Ukrainian students is the usage of Tenses, verb-links, Auxiliary Verbs **to be, to have**, the Word Order in sentence, usage of Articles etc.

When you begin to study English you at the same time begin to study English grammar. We think you sometimes find it difficult and boring. Look through this book and you will probably change your mind. You will see that English grammar may be not so dull, and learning it may be fun.

You will make acquainted with English Parts of Speech, Non-Finite Forms of the Verb, Tenses etc., and it will help you to make a pleasant journey into the wonderful land of the English language.

If you do not know this or that word, do not hesitate to look it up in the vocabulary at the end of the book.

Мета розділу "**Граматика – Grammar**" – полегшити розуміння англійської граматики і виконання вправ. Для учнів та студентів цей розділ є необхідним довідковим матеріалом, а викладачу допоможе систематизувати явища граматики.

Навчальний посібник не претендує на повноту і детальність підручника з граматики, але ті граматичні явища з англійської мови, які подані у вигляді таблиць, схем, моделей, на наш погляд, пояснені достатньо докладно, в доступній стислій формі українською мовою.

Практика свідчить про те, що найбільшою складністю для україномовного учня

або студента є часи англійського дієслова, вживання дієслів-зв'язків **to be, to have**, допоміжних дієслів, порядок слів в англійському реченні, вживання артиклів та ін.

Коли Ви розпочинаєте вивчати англійську мову, одночасно вивчаєте її граматику. Думаємо, що Ви вважаєте цю справу важкою та нудною. Але після ознайомлення з цим посібником, можливо, Ви зміните свою думку та побачите, що вивчення англійської граматики може бути цікавим та захоплюючим.

Ви познайомитесь із частинами англійської мови, неособовими формами, часовими формами дієслова тощо, і це допоможе Вам здійснити приємну подорож у чудову країну англійської мови. Якщо деякі слова будуть незрозумілими, то їхні значення можна знайти у словнику, який розташований на останніх сторінках цього посібника.

8.1. ІМЕННИК –

THE NOUN

Іменник – частина мови, яка означає предмет. Відповідає на питання „хто? що?”. Наприклад:

Who is this? Хто це?		a man чоловік
Who is this? Хто це?		a girl дівчинка
Who is this? Хто це?		a sportsman спортсмен
What is this? Що це?		a telephone телефон
What is this? Що це?		rain дощ
What is this? Що це?		a sofa диван
What is this? Що це?		music музика

8.1.1. МОРФОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІМЕННИКІВ – MORPHOLOGICAL CHARACTERISTIC OF NOUNS

Англійські іменники можуть бути **Simple Nouns** простими іменниками (які не мають у своєму складі ні префіксів, ні суфіксів, ні закінчень), **Derivative Nouns** складними іменниками (які мають у своєму складі префікси, суфікси та закінчення) і **Compound Nouns** складеними іменниками (які складені за допомогою декількох основ:

<i>Simple Nouns</i> Прості іменники	<i>Derivative Nouns</i> Складні іменники	<i>Compound Nouns</i> Складені іменники
an arm рука	a <u>writer</u> письменник	school+girl= a schoolgirl школярка
a pencil олівець	a <u>sailor</u> моряк	pen+knife= a penknife складаний ніжик
snow сніг	<u>happiness</u> щастя	rain+bow=rainbow веселка
a ball м'яч	a <u>building</u> будівля	rail+way+man= a railwayman залізничник
a girl дівчинка	<u>strength</u> сила	merry+go+round=a merry-go-round карусель

a knife ніж 	childhood дитинство	forget+me+not= a forget-me-not - незабудка
sun сонце 	kingdom королівство	fountain+pen= a fountain-pen авторучка
a fountain фонтан	friendship дружба	black+board= a blackboard шкільна дошка

Іменники поділяються на злічувані **Countable Nouns** та незлічувані **Uncountable Nouns**:

<i>Countable Nouns</i> Злічувані іменники означають предмети, які можна полічити	<i>Uncountable Nouns</i> Незлічувані іменники це назви речовин і багатьох абстрактних понять, які не можна перерахувати
a chair стілець a girl дівчинка a question запитання an engineer інженер a table стіл a man чоловік a textbook підручник a doctor лікар an apple яблуко etc.	water вода tea чай love кохання music музика information інформація news новина, новини advice порада, поради knowledge знання education освіта etc.

Злічувані іменники вживаються в однині **the Singular** та множині **the Plural**: **a chair** стілець – **chairs** стільці **a girl** дівчинка - **girls** дівчата *etc.*

Незлічувані іменники форми множини не мають.

Коли незлічуваний іменник в реченні виступає підметом, то дієслово-присудок має бути в однині:

Gold costs a lot. Золото дорого коштує.

Her hair is beautiful. В неї чудове волосся.

Речові незлічувані іменники вживаються з займенниками *some* (у стверджувальних реченнях) і *any* (у питальних та заперечних реченнях), коли мова йде про незначну кількість речовини:

I have bought some butter. Я купив масло.

Bring me some water. Принесіть мені води.

We have not any sugar. У нас немає цукру.

Have you bought any cheese. Ви купили сир?

Речовинні іменники, які означають різні сорти та види речовин, стають злічуваними:

It is a good wine. Це хороше (добре) вино.

He prefers Italian wines. Йому подобаються італійські вина.

Незлічувані іменники можуть бути злічуваними у словосполученнях:

<i>Uncountable Nouns</i> Незлічувані іменники	<i>Countable Nouns</i> Злічувані іменники
абстрактні поняття	
news новина;	a piece of news новина;

<i>information</i> повідомлення; <i>gossip</i> плітка; <i>advice</i> порада;	<i>two items of information</i> два повідомлення; <i>a bit of gossip</i> плітка; <i>a few pieces of advice</i> кілька порад;
речовинні іменники	
<i>bread</i> хліб; <i>milk</i> молоко; <i>water</i> вода	<i>a loaf of bread</i> буханка хліба; <i>a bottle of milk</i> пляшка молока; <i>some bottles of water</i> декілька пляшок води

Прикметник ***much*** вживається з незлічуваними іменниками: ***much money*** багато грошей, ***much food*** багато їжі, ***much time*** багато часу, ***much coffee*** багато кофе, а прикметник ***many*** - зі злічуваними: ***many books*** багато книжок, ***many shops*** багато крамниць, ***many people*** багато людей, ***many questions*** багато питань.

Словосполучення ***a lot of*** вживається з незлічуваними іменниками: ***a lot of food*** багато їжі, ***a lot of water*** багато води або іменниками у множині: ***a lot of girls*** багато дівчат, ***a lot of pencils*** багато олівців, ***a lot of pictures*** багато малюнків.

Незлічувані іменники в деяких випадках можуть бути і злічуваними:

<i>Uncountable Nouns</i>	<i>Countable Nouns</i>
ice лід	an ice морозиво
cooper (Cu) мідь	a copper копійка
glass скло	a glass склянка; окуляри
iron (Fe) залізо	an iron праска
tin (Sn) олово	a tin консервна банка
paper папір	a paper контрольна робота
wood дерево; деревина	a wood ліс; гай the woods дерев'яні музичні інструменти
cloth тканина	a cloth скатертину

В англійській мові, як і в українській, є іменники, що вживаються тільки в однині або тільки в множині.

Так, назви речовин, а також багато іменників, що виражають абстрактні поняття, вживаються тільки в однині: ***chalk*** крейда, ***silver*** срібло, ***peace*** мир, ***courage*** відвага.

Деякі іменники в англійській мові вживаються тільки в однині, а відповідні їм іменники в українській мові мають форми однини й множини або навіть тільки множини: ***advice*** порада, поради; ***knowledge*** знання; ***information*** інформація, відомості; ***news*** новина, новини; ***progress*** успіх, успіхи; ***money*** гроші; ***luggage***, ***baggage*** (амер.) багаж.

The news is good. Це добра новина.

This is my luggage. Це мій багаж.

До іменників, які в англійській мові вживаються лише у множині, належать, як і в українській мові, назви предметів, що складаються з двох рівних або подібних частин: ***spectacles (glasses)*** окуляри, ***trousers*** штани; ***scissors*** ножиці, ***stairs*** сходи, ***jeans*** джинси.

Порівнюємо також іменники, що вживаються у множині в англійській мові, але в однині в українській:

<i>the Plural</i> Множина	<i>the Singular</i> Однина
------------------------------	-------------------------------

clothes	<i>одяг</i>
contents	<i>зміст</i>
blinds	<i>жалюзі</i>
wages	<i>зарплата</i>
(the) police	<i>поліція</i>
cattle	<i>худоба</i>
politics	<i>політика</i>
gymnastics	<i>гімнастика</i>
athletics	<i>атлетика</i>

Зверніть увагу на такі іменники: **blinds** жалюзі; **goods** товар, товари; **news** новина, новини;

Blinds (іменник) жалюзі – якщо забрати закінчення **-s** – **blind** (прикметник) сліпий. **Pull down the blinds.** (іменник) Опустіть жалюзі. **He was blind.** (прикметник) Він був сліпий.

Goods (іменник) товар, товари **good** (прикметник) добрий, хороший. **They concluded an agreement on the delivery of new goods.** (іменник) Вони уклали угоду на поставку нових товарів. **This is the very good** (прикметник) **book.** Це дуже хороша книжка.

News (іменник) новина, новини **new** (прикметник) новий. **No news** (іменник) **is good news.** (іменник) Немає новин – хороша новина. **Helen bought the new** (прикметник) **dress.** Олена купила нову сукню.

8.1.2. ЧИСЛО ІМЕННИКА – NUMBER OF THE NOUN

Утворення множини

Більшість іменників утворюють множину додаванням до форми однини закінчення **-(e)s**. Це закінчення вимовляється:

[s] - після глухих приголосних, крім [s], [ʃ], [tʃ]:

a lamp лампа   **lamps** [læmps]
a lake озеро   **lakes** [leiks]

[z] - після голосних і дзвінких приголосних, крім [z], [ʒ], [dʒ]:

a train поїзд   **trains** [treinz]
a name ім'я   **names** [neimz]
a sea море   **seas** [si:z]

[ɪz] - після звуків [s], [z], [ʃ], [tʃ], [ʒ], [dʒ]:

a place місце   **places** ['pleisiz]
a rose троянда   **poses** ['rouziz]

a wish бажання   **wishes** ['wiʃiz]
a bench лава   **benches** ['bentʃiz]
a garage гараж   **garages** ['gærɑ:ʒiz]
a page сторінка   **pages** ['peidʒiz]

Більшість іменників має у множині закінчення **-s**. Закінчення **-es** додається,

ЯКЩО:

1. іменник в однині закінчується на -s, -ss, -sh, -ch, -tch, -x:

a bus автобус

buses

a class клас

classes

a bush кущ

bushes

a lunch сніданок

lunches

a watch годинник

watches

a box коробка

boxes

2. іменник в однині закінчується на -y з попередньою приголосною; при цьому у змінюється на і; наприклад:

a story оповідання

stories

a company компанія (фірма)

companies

a fly муха

flies

А л е, якщо попередня голосна буква – е, змін у слові нема:

a monkey мавпа

monkeys

a donkey осел

donkeys

3. іменник в однині закінчується на -o з попередньою приголосною:

a hero герой

heroes

a tomato помідор

tomatoes

а л е

a piano рояль

pianos

a photo фото

photos

Окремі випадки утворення множини іменників

У деяких іменниках, що в однині закінчуються на -f або -fe, у множині f змінюється на v з додаванням закінчення -(e)s; буквосполучення -ves вимовляється [vz]:

a wife дружина

wives

a shelf полиця

shelves

a wolf вовк

wolves

a half половина

halves

a leaf листок

leaves

a calf теля

calves

a knife ніж

knives

a life життя

lives

а л е

a roof дах

roofs

a safe сейф

safes

a cliff круча, стрімка скеля

cliffs

a kerchief хустка

kerchiefs

a chief шеф

chiefs

Якщо іменник в однині закінчується на **-th** [θ] після голосного або дифтонга, то у множині кінцевий звук [θ] змінюється на [ð], після якого закінчення множини **-s** вимовляється як [z]:

a **path** [pɑ:θ] *стежка*   **paths** [pɑ:ðz]
a **mouth** [mauθ] *рот*   **mouths** [mauðz]

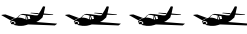

Але якщо перед кінцевим **-th** стоїть приголосний або короткий голосний, то множина утворюється за загальним правилом:

a **month** [mʌnθ] *місяць*   **months** [mʌnθs]
a **smith** [smiθ] *коваль*   **smiths** [smiθs]

У слові **house** *будинок* кінцевий звук [s] перед закінченням множини змінюється на [z]:

a **house** [haʊs] *будинок*   **houses** [ˈhaʊzɪz]

Множина деяких іменників утворюється зміною кореневого голосного (без додавання закінчення):

a man [mæn] <i>чоловік</i> 	men [men]
a woman [wʊmən] <i>жінка</i> 	women [wɪmɪn]
a foot [fʊt] <i>нога, фут</i>	feet [fi:t]
a tooth [tu:θ] <i>зуб</i>	teeth [ti:θ]
a louse [laʊs] <i>воша</i>	lice [lais]
a mouse [maʊs] <i>миша</i>	mice [maɪs]
a goose [gu:s] <i>гуска</i>	geese [gi:s]
a child [ˈtʃaɪld] <i>дитина</i>	children [ˈtʃɪldrən]
an ox [ɒks] <i>бик</i>	oxen [ˈɒksn]
a sheep [ˈʃi:p] <i>вівця</i>	sheep [ˈʃi:p]
a deer [ˈdiə] <i>олень</i>	deer [ˈdiə]
a buffalo [ˈbʌfələʊ] <i>буйвол</i>	buffalo [ˈbʌfələʊ]
a swine [swaɪn] <i>свиня</i>	swine [swaɪn]
a fish [fɪʃ] <i>риба</i>	fish [fɪʃ]
an aircraft [ˈeəkra:ft] <i>літак</i>	aircraft [ˈeəkra:ft]
a spacecraft [ˈspeɪskra:ft] <i>космічний корабель</i>	spacecraft [ˈspeɪskra:ft]
a shassis [ˈʃæsi] <i>шасі</i>	shassis [ˈʃæsɪz] <i>шасі</i>
a corps [kɔ:z] <i>корпус (військ.)</i>	corps [kɔ:z]

He saw some **deer** in the forest. Він побачив в лісі кілька оленів.

They caught a lot of **fish**. Вони зловили багато риби.

I caught two **fish**. Я зловив дві риби.

Але, форма **fishes** може вживатися, коли йдеться про різні види риб.

In this lake there are **fishes** of many varieties. У цьому озері є риба різних видів.

Іменник **people** має два значення

	- люди (множина) - a lot of people багато <u>людей</u>
--	---

people	
	- <i>народ</i> (однина) - all peoples of the world <i>всі народи світу</i>

Деякі іменники латинського та грецького походження зберігають форми множини, які вони мали в цих мовах:

a phenomenon [fi'nɒmɪnən] <i>явище, феномен</i>	phenomena [fi'nɒmɪnə] <i>явища</i>
an erratum [ə'ɾɑ:təm] <i>друкарська помилка</i>	errata [ə'ɾɑ:tə] <i>друкарські помилки</i>
a datum ['deɪtə] <i>дана величина</i>	data [deɪtə] <i>дані, відомості</i>
a medium ['mi:djəm] <i>засіб</i>	media ['mi:djə] <i>засоби</i>
a memorandum [memə'rændəm] <i>замітка</i>	memoranda [memə'rændə] <i>замітки</i>
a spectrum [spektrəm] <i>спектр</i>	spectra [spektrə] <i>спектри</i>
an antenna [æn'tenə] <i>антена</i>	antennae [æn'teni:] <i>антени</i>
a formula ['fɒmjulə] <i>формула</i>	formulae ['fɒmjuli:] <i>формули</i>
a nucleus ['nju:kliəs] <i>ядро</i>	nuclei ['nju:kliai] <i>ядра</i>
a genius ['dʒi:njəs] <i>геній, дух</i>	genii ['dʒi:ni:ai] <i>генії, духи</i>
a radius [reɪdi:əs] <i>радіус</i>	radii [reɪdi:ai] <i>радіуси</i>
a basis ['beɪsɪs] <i>основа, підстава, базис</i>	bases [beɪsi:z] <i>основи, підстави, базиси</i>
a stimulus ['stimjʊləs] <i>стимул</i>	stimuli ['stimjulai] <i>стимули</i>
an ellipsis [ɪl'ɪpsɪs] <i>еліпс</i>	ellipses [ɪl'ɪpsi:z] <i>еліпси</i>
a crisis ['kraɪsɪs] <i>криза</i>	crises ['kraɪsi:z] <i>кризи</i>
an analysis ['ænləɪz] <i>аналіз</i>	analyses [ə'næləɪsɪs] <i>аналізи</i>
a bacillus [bə'sɪləs] <i>бацила, паличка</i>	bacilli [bə'sɪləi] <i>бацили, палички</i>
a cactus ['kæktəs] <i>кактус</i>	cacti ['kæktai] <i>кактуси</i>
a fungus ['fʌŋɡəs] <i>гриб, грибок, пліснява</i>	fungi ['fʌŋɡai] <i>гриби, грибок, пліснява</i>
a terminus ['tɜ:rnɪnəs] <i>кінцева зупинка</i>	termini ['tɜ:rnɪnai] <i>кінцеві зупинки</i>
a bacterium [bæk'tɪəriəm] <i>бактерія</i>	bacteria [bæk'tɪəriə] <i>бактерії</i>
a stratum [st'reɪtəm] <i>пласт, формація</i>	strata [st'reɪtə] <i>пласти, формації</i>
a parenthesis [prə'renθɪsɪs] <i>вставне слово, речення; дужки</i>	parentheses [prə'renθɪsi:z] <i>вставні слова, речення; дужки</i>
a thesis ['θi:sɪs] <i>теза; дисертація</i>	theses ['θi:si:z] <i>тези; дисертації</i>

У складених іменниках форму множини приймає лише головний іменник:

a daughter-in-law *невістка*   **daughters-in-law**
a school-mate *шкільний товариш*   **school-mates**

Якщо ж складений іменник утворений з різних частин мови, то закінчення множини додається в кінці слова:

a forget-me-not *незабудка*   **forget-me-nots**
a merry-go-round *карусель*   **merry-go-rounds**

8.1.3. ВІДМІНКИ ІМЕННИКІВ – CASES OF NOUNS

Що стосується відмінків, то англійська система набагато простіша. На відміну від української мови, де є шість відмінків іменника, в англійській мові їх лише два: **Загальний the Common Case** і **присвійний the Possessive Case**.

Загальний відмінок **the Common Case** не має спеціальних відмінкових закінчень. Зв'язок іменника в загальному відмінку з іншими словами виражається прийменниками, а також місцем, яке іменник займає в реченні.

Присвійний відмінок **the Possessive Case** відповідає на запитання **whose? “чий? чия? чиє? чий?”**.

Присвійний відмінок однини утворюється додаванням до іменника апострофа та закінчення -s:

<i>друзі Джека</i>	Jack's friends
<i>іграшка Катрусі</i>	Kate's toy

Якщо іменник у множині закінчується на **-s**, то у присвійному відмінку множини до нього додається лише апостроф, а у вимові ніяких змін не відбувається:

the meeting of pupils <i>учнівські збори</i>	the pupils' meeting
the rooms of managers <i>кімнати менеджерів</i>	the managers' rooms

У присвійному відмінку вживаються в основному іменники, що означають назви істот:

my friend's mother	<i>мати мого друга</i>
the hawk's nest	<i>гніздо яструба</i>

Крім назв істот, у присвійному відмінку вживаються:

а) іменники, що означають час та відстань:

last week's salary	<i>зарплата за минулий тиждень</i>
two year's absence	<i>дворічна відсутність</i>
at a mile's distance	<i>на відстані в одну милю</i>

б) назви країн, міст, а також слова **country** *країна*; **town, city** *місто*; **world** *світ*; **ocean** *океан*; **river** *річка*:

Kyiv's parks	<i>парки Києва</i>
England's foreign trade	<i>зовнішня торгівля Англії</i>
the river's banks	<i>береги річки</i>

в) назви небесних тіл: **the sun** ☉ *сонце*; **the moon** ☾ *місяць*; **the earth** 🌍 *земля*:

the sun's rays	<i>промені сонця</i>
the Moon's surface	<i>поверхня Місяця</i>

г) збірні іменники типу **government** *уряд*; **party** *партія*; **army** *армія*; **crew** *команда, екіпаж*; **family** 👪 *сім'я*; **society** *суспільство, товариство*:

the government's proposals	<i>пропозиції уряду</i>
the society's members	<i>члени товариства</i>

У присвійному відмінку вживаються також стійкі словосполучення: **a stone's**

throw *незначна відстань*, **to one's heart's content** *досхочу*.

Також присвійний відмінок утворюється за допомогою прийменника *of*:
my friend's father або **the father of my friend** *батько мого друга*;
the teacher's book або **the book of the teacher** *книга викладача*.

8.1.4. GRAMMAR EXERCISES

1. Напишіть множину

Singular однина	Plural множина
a boy	
a company	
a payment	
a branch	
a hero	
a dish	
a child	
a shelf	
a fish	

2. Перекладіть наведені слова та визначте іменник (the Simple Noun, the Derived Noun, the Compound Noun)

Arm, schoolgirl, rain, railroad, pianist, building, ice, dictation, book-lover, writer, happiness, school, fountainpen, rainbow, water, friendship, drinking-song, childhood, way, house, merry-go-round.

3. Перекладіть словосполучення:

українською мовою

a piece of information; a piece of news; a sheet of paper; a tablespoonful of sugar; a teaspoonful of salt; exotic fruits; French perfumes; two pieces of good advice;

англійською мовою

пляшка мінеральної води; пакет цукру; буханка білого хліба; італійські вина; три корисні поради; погана новина.

4. Напишіть множину слів латинського походження. Перекладіть

Curriculum, medium, memorandum, datum, alumnus, genus, symposium, corpus, synopsis, diagnosis, criterion, appendix, portmanteau, matrix.

5. Доберіть правильну форму множини

1. **child** (*childs, children*)
2. **delay** (*delais, delayes, delays*)
3. **watch** (*watch, watches, watches*)
4. **gas** (*gases, gas*)
5. **eagle** (*eagls, eagle, eagles*)

6. **holiday** (*holidays, holidayes, holidayis*)
7. **wife** (*wifs, wives, wifes*)
8. **currency** (*currencys, currency, currencies*)
9. **chief** (*chieves, chiefs, chiefes*)
10. **kiss** (*kisses, kiss*)
11. **secretary-elect** (*secretarys-elect, secretaries-elect, secretaries-elects*)
12. **studio** (*studios, studioes*)
13. **basis** (*basis, bases, basises*)
14. **vice-president** (*vice-presidents, vices-presidents, vice-presidentes*)
15. **son-in-law** (*sons-in-low, son-in-laws, sons-in-laws*)
16. **toothbrush** (*teethbrushes, teethbrush, toothbrushes*)
17. **radio** (*radios, radio, radioes*)
18. **mainframe** (*mainsframe, mainframs, mainframes*)

6. Доберіть потрібне дієслово

1. The pieces of advice he gave me (is, are) good.
2. His jeans (look, looks) fine.
3. Money (is, are) better than everything else.
4. Your eye-glasses (is, are) on the desk.
5. Bad news (fly, flies) fast.
6. Her hair (is, are) too long.
7. His clothes (is, are) scattered all over the room.

8.2. АРТИКЛЬ

THE ARTICLE

Артикль це особливе службове слово, яке вживається тільки з іменником. В українській мові такої частини мови немає.

Сучасна англійська мова має три артикли: **неозначений Indefinite Article a (an)**, **означений Definite Article the** і **нульовий**, або **значуща відсутність артикля**.

Неозначений артикль бере початок від староанглійського числівника **ān (one один)**. Ось чому він вживається лише перед злічуваними іменниками в однині. Вживання **неозначеного артикля** показує, що об'єкт є представником якогось класу.

Означений артикль розвинувся з староанглійського вказівного займенника **se (той)** і вживається в однині і в множині. Вживання **означеного артикля** показує, що мається на увазі якійсь конкретний об'єкт.

a book - an interesting English book – цікава англійська книга (невідомо яка);

the book - the interesting English book – цікава англійська книга (саме ця книга).

Article Артикль		
Indefinite Article Неозначений Артикль <u>a</u> (або <u>an</u>)	Definite Article Означений Артикль <u>the</u>	нульовий артикль або значуща відсутність артикля
a book - якась одна книга, про яку йде мова вперше; an apple - якесь яблуко, з багатьох інших;	the book - визначена, певна книга, про яку щось відомо	Термін “нульовий” артикль підкреслює, що будь-який артикль у цьому випадку буде помилкою
<i>Але є окремі випадки, коли потрібно ставити тільки певний артикль</i>		
<p>1) після слова <i>such</i>: Such <u>a</u> good book. </p> <p>2) перед словами <i>hundred, thousand, million</i> якщо мається на увазі одна сотня, одна тисяча тощо: <u>a</u> (one) hundred сто; а також: <u>a</u> dozen дюжина; <u>a</u> score двадцять;</p> <p>3) перед іменниками, які означають <u>одиниці виміру</u>, <u>періоди часу</u>: <u>a</u> (one) glass of milk склянка молока; <u>a</u> cup of чашка (чогось) ;</p>	<p>1) коли ціла родина називається на прізвище: The Joneses live in California. Джонси (родина Джонсів) живуть у Каліфорнії.;</p> <p>2) перед назвами річок, каналів, морів, океанів: the Dnipro Дніпро; the Black Sea Чорне море; the Pasific Ocean Тихий океан;</p> <p>3) перед назвами країн і штатів, які включають слова <i>union союз, republic республіка, kingdom королівство, state штат, emirates емірати</i>:</p>	<p>1) перед власними назвами: Ivanova Іванова; Helen Олена;</p> <p>2) перед назвами міст, сіл, вулиць, парків, аеропортів, вокзалів, університетів і т.ін.: Kyiv; Trafalgar Square; Coronation Street; Cambridge University; London Zoo; Westminster Abbey; Gatwick Airport; </p>

<p>an (one) hour одна година;</p> <p>4) в кількісних словосполученнях: half a kilo півкіло; 40 kilometres an hour 40 кілометрів на годину; five times a week п'ять разів на тиждень;</p> <p>5) в сталих виразах: to catch a cold застудитися; to have a headache [ˈhedeɪk] мати головний біль; a lot of багато, безліч; a bit трошки; to ask a question ставити запитання; to be a child бути дитиною; a little трошки;</p> <p>to make a noise галасувати; to have a talk розмовляти; a number of цілий ряд/певна кількість; to be in a hurry поспішати; to be in a position бути у змозі; it's a pity шкода; as a result of в результаті (чогось); to have a good time чудово провести час; to have a mind намагатися; to have a look поглянути;</p> <p>6) якщо іменник означає назву професії однієї особи: a doctor; an engineer.</p>	<p>the USA США; the Republic of Ireland республіка Ірландія; the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland Об'єднане королівство Великої Британії та Північної Ірландії;</p> <p>4) the next (у значенні: наступний) the last (у значенні: останній);</p> <p>5) the best найкращий найвищий ступінь порівняння прикметника;</p> <p>6) перед назвами наукових винаходів: the TV set телевізор;</p> <p>the radio радіо;</p> <p>7) місцезнаходження: in the middle of посередині; in the street на вулиці; near the біля;</p> <p>8) in the morning зранку; in the afternoon вдень; in the evening ввечері;</p> <p>9) the same (той самий);</p> <p>10) перед назвами музичних інструментів: the piano піаніно; the guitar гітара; the trumpet труба;</p> <p>11) перед назвами унікальних предметів та явищ, що існують в однині: the Moon місяць; the sun сонце; the sky небо; the world світ; the earth земля; the Bible Біблія; the North Pole Північний Полюс;</p> <p>12) у сталих виразах: to speak the truth говорити правду; on the one hand з одного боку; to read in the original читати в оригіналі; the day before yesterday позавчора; the day after tomorrow післязавтра; in the country в селі (за містом); on the whole в цілому;</p> <p>13) перед іменниками, що означають державні служби:</p>	<p>3) назви країн: Ukraine Україна; </p> <p>France Франція; </p> <p>4) перед незлічуваними іменниками: ice лід; water вода; sand пісок; air повітря; tea чай; coffee кофе;</p> <p>5) перед абстрактними поняттями: television телебачення; music музика; life життя; examinations екзамени; love любов; friendship дружба;</p> <p>6) перед деякими сталими виразами та словосполученнями: at school в школі; in time вчасно; by bus автобусом; </p> <p>at home вдома; from beginning to end від початку до кінця; from right to left справа наліво; from north to south з півночі на південь; to go to sea виїти в море; from face to face віч на віч;</p> <p>7) у таких виразах: have dinner обідати; have breakfast снідати; have supper вечеряти;</p> <p>8) перед назвами днів тижня та місяців: Sunday неділя; Monday понеділок; Tuesday вівторок; November листопад; December грудень;</p> <p>9) якщо перед іменником стоять такі прикметники: many/much/every/each much snow багато снігу; every year щороку;</p> <p>10) перед назвами ігор: tennis теніс; golf гольф; </p> <p>boxing бокс;</p> <p>11) перед назвами деяких хвороб: measles [m'i:zlz] кір;</p>
--	--	---

	<p><u>the police</u> міліція; <u>the army</u> армія; <u>the fire brigade</u> пожежна команда; 14) у виразі What is <u>the time now</u>? у значенні: <i>Яка зараз година?</i> 14) перед назвами сторін світу: <u>the West</u>, <u>the South</u>, <u>the East</u>, <u>the North</u>; 16) перед назвами театрів, музеїв, готелів, ресторанів: <u>the Hilton Hotel</u>; <u>the Drezden Gallery</u>; <u>the National Theatre</u>. 17) перед назвами більшості англійських та американських газет та журналів: <u>the Washington Post</u> <u>the Daily Telegraph</u> <u>the Guardian</u> <u>the Independent</u> <u>the Daily Worker</u> <u>the Timber Trade</u> <u>the Times</u> <u>the Daily Sport</u> 18) перед назвами суден: <u>the "Titanic"</u>; <u>the "Admiral Nakhimov"</u>; 19) перед іменником у значенні народ: <u>the people</u>; 20) перед назвами країн, що мають форму множини: <u>the Netherlands</u> Нідерланди (Голандія); 21) перед назвою міста Гаага: <u>the Hague</u>.</p>	<p>mumps [mʌmps] свинка; 12) перед назвами мов: English англійська мова; Russian російська мова; Italian італійська мова; Spanish іспанська мова; 13) next у значенні: майбутній, last у значенні: минулий. 14) перед назвами озер, водоспадів: lake Ontario, lake Baikal, Niagara waterfall; 15) перед назвами планет: Mars, Venus, Saturn; 16) перед назвами журналів: Cosmopolitan, Natalie; 17) якщо перед іменником стоїть займенник: my brother; his book; this bag; each child; every student; no books; 18) перед назвами свят: Easter; New Year; Christmas 19) перед назвами кольорів у значенні іменників: I like red. He prefers black. 20) перед назвами континентів: Africa, Europe, Australia.</p>
--	---	---

Можна подати безліч правил щодо того, який саме артикль слід вживати у тому чи іншому випадку, стільки ж буде і винятків.

Наприклад, щодо **вживання означеного артикля:**

1) Коли власне ім'я супроводжується постійним означенням:

Alexander the Great

Elizabeth the Second

2) Перед незлічуваними та абстрактними поняттями, як weather погода, musik музика; food їжа і т.д. артикля нема, але

I like nice weather. Мені подобається хороша погода.

але

The weather is very nice today. Сьогодні хороша погода. (мається на увазі – „погода сьогодні”)

I like <u>music</u>. Я люблю <u>музику</u> . 	I like <u>the music</u> of this film. Мені подобається <u>музика</u> з цього кінофільма. (мається на увазі – „саме ця музика”)
--	---

3) Перед назвами шкільних дисциплін також не ставиться артикль, але:

I don't like <u>History</u> because it's boring subject. Мені не подобається <u>історія</u> , тому що це нудний предмет.	He is interested in <u>the History</u> of his country. Він цікавиться <u>історією</u> своєї країни („історія його країни”).
---	--

Отже, узагальнимо основні характеристики артиклів, які допоможуть у нескладних ситуаціях.

<p style="text-align: center;"><u>A (AN)</u> <u>неозначений:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ставить в ряд із йому подібними; - якийсь один, деякий, будь-який; <ul style="list-style-type: none"> - вперше згаданий; - один із групи подібних. 	<p style="text-align: center;"><u>THE</u> <u>означений:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - конкретизує; - відомий, ось цей; - не вперше згаданий; - єдиний у своєму роді.
---	---

Хотілося б мати чіткі правила, де і який артикль ставити, але їх, на жаль, немає.

Ціла низка виразів пишеться без артикля:

to go to school ходити в школу;

to go to college ходити в коледж;

to go to work ходити на роботу;

at night вночі;

by day вдень;

at first sight з першого погляду;

by heart напам'ять;

by mistake помилково;

at dinner (breakfast, supper) за обідом (сніданком, вечерєю);

from time to time час від часу;

to take part брати участь;

to declare war оголошувати війну.

Можна ще раз підкреслити, що артикль ставиться перед іменником для того, щоб конкретизувати його значення. Якщо цю функцію виконують інші показники іменника, то артикль стає непотрібним.

8.2.1. GRAMMAR EXERCISES

1. Вставте потрібне слово з відповідним артиклем

*middle, sky, breakfast, time, dinner, guitar, radio, TV set,
police, end, army, piano, lunch, same, sun, television*

1. Can you tell me _____ please?
2. We had _____ at the restaurant.

3. _____ is a star. It gives us light & warmth.
4. Did you see the film on _____ last night?
5. I was hungry this morning, because I didn't have _____.
6. _____ stopped me because I was driving too fast.
7. Can you play _____?
8. What did you have for _____? Just a salad.
9. When I am working at home I like listening to _____.
10. _____ is very clear tonight. You can see all the stars.
11. My house is at _____ of this street.
12. The table is in _____ of the room.
13. My brother is in _____ now.
14. Tom can play _____.
15. I like watching _____.
16. We live in _____ street.

2. Вставте потрібне слово з артиклями a/an or the

*bicycle, cigarette, play, difficult language,
kitchen, nice day, next train, roof*

1. Can you ride _____?
2. What's the man doing on _____ of that house? Is he repairing something?
3. We went to the theatre last night but _____ was not very good.
4. Do you think English is _____ for people to learn?
5. Would you like _____? No, thanks. I don't smoke.
6. Where is Jack? He is in _____. He is cooking something.
7. Excuse me, what time is _____ to London?
8. It is _____ today. Let's go out.

3. Поставте відповідний артикль

Cup, sand, tea, apple, toothpaste, credit card, money, hat, soap, toothbrush, classical music, coffee, car, honey, chocolate, glass of milk, USA, radio, hundred, bit, moon, piano, dinner, cup of, love, same, football, October, child, Mathematics, Spain, army, million, children, Italian, Friday, engineer, Niagara Falls.

4. Вставте артикль, якщо це необхідно:

- 1) ... Mediterranean Sea is laying between ... Africa and ... Europe.
- 2) ... Danube flows through ... Vienna, ... Budapest and ... Belgrade.
- 3) ... Peru is in ... South America.
- 4) ... Alps are in ... Europe.
- 5) ... Hague is the city in ... Netherlands.
- 6) ... Pacific Ocean is between ... America and ... Asia.
- 7) ... Panama Channel joins ... Atlantic and Pacific Ocean.

8.3. ПРИКМЕТНИК –

THE ADJECTIVE

8.3.1. МОРФОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИКМЕТНИКІВ – MORPHOLOGICAL CHARACTERISTIC OF ADJECTIVES

Adjective прикметник - частина мови, яка відповідає на питання “який? яка? яке? які?”.

Наприклад: **red** червоний, **good** хороший, **interesting** цікавий, **Ukrainian** український.

Англійські прикметники не змінюються ні за родами, ні за числами, ні за відмінками:

a clever student розумний студент,

clever students розумні студенти,

a young girl молода дівчина,

young girls молоді дівчата,

young people молоді люди,

with a young man з молодим чоловіком.

Прикметники в англійській мові змінюються тільки за ступенями порівняння:
long довгий, **longer** довший, **the longest** найдовший.

За морфологічною структурою розрізняють три види прикметників:

Simple Adjectives (прості прикметники, які у своєму складі не мають префіксів, суфіксів, закінчень)	Derivative Adjectives (прикметники, утворені за допомогою префіксів, суфіксів, закінчень)	Compound Adjectives (прикметники, утворені за допомогою декількох основ)
nice красивий tall високий small маленький	wonderful чудовий lucky удачливий unhappy нещасливий dangerous небезпечний careless безтурботний troublesome що завдає клопоту wooden дерев'яний foolish дурний comfortable зручний	well-known добре-відомий long-legged довгоногий good-looking гарний five-seat (car) п'ятимісна (машина) three-wheel (bicycle) трьохколісний (велосипед) five-year-old (girl) п'ятирічна (дівчинка) 100-page (book) книжка на 100 сторінок absent-minded неуважний

Пропонуємо цікаві випадки утворення прикметників, складених за допомогою декількох основ:

bread-and-butter letter лист-подяка (лист який?);

bread-and-butter miss школярка, дівчинка шкільного віку (дівчинка яка?);

bread-and-buttery юний;

ground-in пришліфований, притертий;

hail-fellow дружній, приятельський;

half-witted недоумкуватий;

hand-go-hand рукопашний;

breast-high 1) що, доходить до грудей; 2) занурений по груди;

hard-fisted 1) що має сильні кулаки або руки; 2) скупий;

good-natured добродушний, щиросердний;

gravel-blind майже сліпий;

green-blind що страждає на дальтонізм;

higgledy-piggledy безладний, сумбурний;

out-of-date застарілий, старомодний;

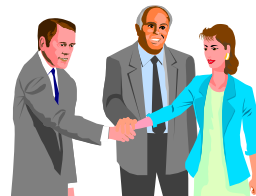
out-of-the-way 1) віддалений, далекий; 2) дивний, незвичайний;

out-of-truth погано встановлений, погано пригнаний;

well-bred 1) добре вихований; 2) чистокровний;

well-timed своєчасний;

up-to-date сучасний, новітній.

8.3.2. СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ – DEGREES OF COMPARISON

Прикметники утворюють два ступені порівняння: вищий **the Comparative Degree** та найвищий **the Superlative Degree**.

Щоправда, існують і такі прикметники, які не мають ступенів порівняння (**empty** порожній, **dead** мертвий), однак їх не так вже і багато.

Прості або односкладові прикметники утворюють вищий ступінь порівняння **the Comparative Degree** за допомогою додавання суфікса **-er**:

tall + er = taller; **small + er = smaller**; **cold + er = colder**.

Найвищий ступінь порівняння **the Superlative Degree** утворюється за допомогою суфікса **-est**:

tall + est = the tallest; **small + est = the smallest**; **cold + est = the coldest**.

SIMPLE ADJECTIVES		
Основний ступінь <i>the Positive Degree</i>	Вищий ступінь <i>the Comparative Degree</i>	Найвищий ступінь <i>the Superlative Degree</i>
sharp гострий	sharper гостріший	the sharpest найгостріший
cold холодний	colder холодніший	the coldest найхолодніший
short короткий	shorter коротіший	the shortest найкоротіший

A man lives **longer** than a dog. Людина живе довше, ніж собака.

David is **taller** than his father was at this age. Девід вищий, ніж був його батько у цьому віці.

This is **the shortest** way to London. Це найкоротіший шлях до Лондону.

Так само утворюються ступені порівняння двоскладових прикметників, які закінчуються на **-y, -er, -ow, ly; -le** та ряд інших двоскладових прикметників:

<i>the Positive Degree</i>	<i>the Comparative Degree</i>	<i>the Superlative Degree</i>
clever розумний	cleverer розумніший	the cleverest найрозумніший
able здатний	abler більш здатний	the ablest найбільш здатний
simple простий	simpler простіший	the simplest найпростіший

Розглянемо двоскладові прикметники, які закінчуються на **-ful; -ous; -re**, та двоскладові прикметники, у яких наголос падає на перший склад. Такі прикметники утворюють ступені порівняння за допомогою слів **more** та **most**:

DERIVATIVE ADECTIVES		
<i>the Positive Degree</i>	<i>the Comparative Degree</i>	<i>the Superlative Degree</i>
stupid ['stju:pid] дурний	more stupid дурніший	the most stupid найдурніший
decent ['di:snt] порядний, стриманий	more decent порядніший, стриманіший	the most decent найбільш порядний, найбільш стриманий
careful обережний	more careful обережніший	the most careful найбільш обережний
famous відомий	more famous більш відомий	the most famous найбільш відомий

Багато двоскладових прикметників: **polite** ввічливий, **handsome** гарний, **common** загальний, **cruel** жорстокий, **friendly** дружній, **happy** щасливий, **narrow** вузький, **pleasant** приємний, **quiet** спокійний, **sincere** щирий, **true** вірний та інші утворюють ступені порівняння двома способами.

<i>the Positive Degree</i>	<i>the Comparative Degree</i>	<i>the Superlative Degree</i>
polite ввічливий	politer / more polite більш ввічливий	the politest / the most polite найбільш ввічливий
handsome гарний	handsomer / more handsome гарніший	the handsomest / the most handsome найгарніший

Зверніть увагу на **орфографію**:

1. Якщо прикметник закінчується на голосний німий **-e**, при додаванні суфіксів **-er** та **-est** буква **e** не пишеться:

large великий	larger більший	the largest найбільший
brave хоробрий	braver хоробріший	the bravest найхоробріший

2. Якщо прикметник закінчується на приголосний, який стоїть після **голосного**, то у вищому та найвищому ступені кінцевий **приголосний звук подвоюється**:

big великий	bigger більший	the biggest найбільший
hot гарячий	hotter гарячіший	the hottest найбільш гарячий
thin тонкий	thinner тонкіший	the thinnest найбільш тонкий
wet мокрий	wetter мокріший	the wettest найбільш мокрий

3. Якщо прикметник закінчується на **y** з попереднім приголосним, то у вищому та найвищому ступені буква **y** завжди змінюється на **i**:

busy зайнятий	busier більш зайнятий	the busiest найбільш зайнятий
easy легкий	easier легіший	the easiest найлегіший
dirty брудний	dirtier брудніший	the dirtiest найбрудніший

Але якщо перед буквою **y** стоїть *голосний*, то буква **y** лишається без змін:

gay веселий	gay<u>e</u>r веселіший	the gay<u>e</u>st найвеселіший
--------------------	-------------------------------	---------------------------------------

Більшість *двоскладових* прикметників, а також прикметники, що складаються з *трьох* або *більш* складів, утворюють вищий ступінь за допомогою слова **more**, а найвищий ступінь - за допомогою слова **most**. Ці слова ставляться перед прикметником у формі *основного ступеня*:

<i>the Positive Degree</i>	<i>the Comparative Degree</i>	<i>the Superlative Degree</i>
active <i>активний</i>	more active <i>активніший</i>	the most active <i>найбільш активний</i>
famous <i>відомий</i>	more famous <i>відоміший</i>	the most famous <i>найбільш відомий</i>
difficult <i>складний</i>	more difficult <i>складніший</i>	the most difficult <i>найскладніший</i>

This newspaper is more interesting. 🗞️ *Ця газета – цікавіша.*

Chinese is more difficult than English. *Китайська мова складніша ніж англійська.*

Зверніть увагу, що іменник, який *визначається прикметником у найвищому ступені*, завжди вживається з *означенням артиклем the*:

This is the shortest way to the station. *Це - найкоротший шлях на станцію.*

This is the most interesting story in the book. *Це - найцікавіше оповідання в цій книзі.*

She is the most beautiful girl in our class. *Вона – найгарніша дівчина в нашому класі.*

Слово **most** має додаткове значення: перед іменниками воно означає **більшість, більша частина**. Зверніть увагу на два варіанти його вживання:

most children - most of the children - у першому випадку маються на увазі – *діти взагалі*; а в другому - *конкретні діти, які є поблизу вас*.

Most drivers break the speed limit. 🚗 *Більшість водіїв перевищують швидкість.*

Most of the drivers in our group are over 50. *Більшість водіїв у нашій групі старше 50 років.*

It rained for most of the day. ☁️ *Більшу частину дня падав дощ.*

She sits and eats most of the time. *Більшу частину часу вона сидить і їсть.*

Most of us know him. *Більшість з нас його знає.*

Наведемо ще два сталих вирази: **at (the) most** *найбільше*:

I can pay \$200 at the most. 💰 *Я можу заплатити найбільше 200 доларів.*

For the most part *в більшості, в основному;*

I agree with your plan for the most part. *В основному я погоджуюсь з вашим планом.*

Ще одне зауваження - два прикметники в порівняльному ступені з означеним артиклем показують пропорційну зміну **чим ... тим ...**:

The sooner the better. *Чим швидше, тим краще.*

The more you have, the more you want. *Чим більше маєш, тим більше хочеш.*

The better I get to know him, the less I like him. *Чим більше я його пізнаю, тим менш він мені подобається.*

Особлива конструкція описує схожість за будь-якою ознакою: **as ... as ...** - **такий**

самий, як ... :

The car is **as big as** its owner. *Машина така ж велика, як її господар.*
 It's not **as cold as** yesterday. *Зараз не так холодно як вчора.*
 His hand was **as cold as** ice. *Його рука була холодна як лід.*
 I ate **as much as** I could. *Я з'їв стільки, скільки зміг.*

Деякі прикметники утворюють ступені порівняння від іншого кореня:

<i>the Positive Degree</i>	<i>the Comparative Degree</i>	<i>the Superlative Degree</i>
good хороший	better кращий	the best найкращий
bad поганий	worse гірший	the worst найгірший
little маленький	less менший	the least найменший
old старий, старший	older старіший, старший elder старіший, старший	the oldest найстаріший, найстарший the eldest найстаріший, найстарший
Прикметник far має дві форми вищого та найвищого ступеню:		
far далекий	farther, further більш далекий	the farthest, the furthest найбільш далекий

Слова **farther, farthest** та **further, furthest** вживаються паралельно для визначення відстані:

I found him in the farthest (furthest) corner of the garden. *Я знайшов його у самому далекому куточку саду.*

Слово **further** також вживається у значенні *подальший, додатковий*:

I have got further information on this problem. *Я отримав подальшу (додаткову) інформацію з цього питання.*

Після прикметника у вищому ступені порівняння вживається сполучник **than**, який відповідає українському **ніж**:

Better an egg today than a hen tomorrow. *Дослівний переклад: Краще яйце сьогодні, ніж курка завтра.* Близько до українського прислів'я: *Краще синиця у руці, ніж журавель в небі.*

Two heads are better than one. *Одна голова – добре, а дві - краще.*

Прикметник у вищому ступені може бути посилений вживанням перед ним словами **much** або **far** із значенням *набагато, значно*:

She looks much better now. *Вона зараз виглядає набагато краще.*

He understands much more than you think. *Він розуміє набагато більше, ніж ви думаєте.*

This book is far better than that one. *Ця книга значно краща, ніж та.*

8.3.3. СУБСТАНТИВОВАНІ ПРИКМЕТНИКИ – SUBSTANTIVIZED ADJECTIVES

Субстантивованими прикметниками називають прикметники, що набувають характеристики іменника. Вони поділяються на групи:

1) вказують на певний клас:

The old receive pensions. *Люди похилого віку отримують пенсію.*

The young like modern music. *Молодим подобається сучасна музика.*

2) вказують на абстрактні поняття (зверніть увагу на присудок – вживається у однині):

The past was better than the present. *Минуле було кращим ніж сучасне.*

3) вказують на національність (зверніть увагу на присудок – вживається у множині) ***the English*** англійці, ***the British*** британці, ***the Spanish*** іспанці:

The Germans are great lovers of beer. *Німці дуже люблять пиво.*

8.3.4. GRAMMAR EXERCISES

1. Перекладіть та визначте прикметник (the Simple Adjective, the Derived Adjective, the Compound Adjective)

Hopeless, overcrowded, illegal, hairless, reddish, interesting, unhappy, yellowish, cold-hearted, childish, dangerous, careful, childlike, absent-minded, good-looking, impatient, tall, snow-white, irregular.

2. Напишіть ступені порівняння

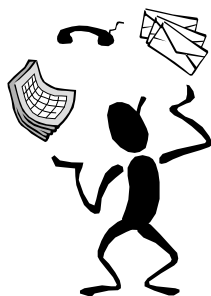
<i>the Positive Degree</i>	<i>the Comparative Degree</i>	<i>the Superlative Degree</i>
short		
comfortable		
bad		
good		
little		
far		
stupid		
polite		
dead		

3. Перекладіть прикметники українською мовою

Red-faced, typical, long-faced, unexact, unkind, long-nosed, unplanned, stone-hearted, warm-hearted, ungrammatical, cold-blooded, unwritten, full-blooded, unscientific, uncultured, thin-skinned, unreal, thick-skinned, dark-skinned, long-eared, ice-cooled, global.

8.4. ЧИСЛІВНИК –

THE NUMERAL

Англійська частина мови – **числівник the Numeral** особливо не відрізняється від українського числівника.

Вони також поділяються на **кількісні Cardinal Numerals** та **порядкові Ordinal Numerals**.

8.4.1. КІЛЬКІСНІ ЧИСЛІВНИКИ – CARDINAL NUMERALS

Кількісні числівники Cardinal Numerals означають кількість предметів та відповідають на питання **how many скільки?** Наприклад: **one** один, **two** два, **ten** десять, **eleven** одинадцять.

Кількісні числівники - Cardinal Numerals 1 – 20	
1 – one	11 – eleven
2 – two	12 – twelve
3 – three	13 – thirteen
4 – four	14 – fourteen
5 – five	15 – fifteen
6 - six	16 - sixteen
7 – seven	17 – seventeen
8 – eight	18 – eighteen
9 – nine	19 – nineteen
10 - ten	20 - twenty

Кількісні числівники - Cardinal Numerals 21 - ...	
21 – twenty-one	101 – one hundred and one
22 – twenty-two	121 – one hundred and twenty-one
30 – thirty	200 – two hundred
40 – fourty	1000 – one thousand
50 – fifty	1021 – one thousand and twenty-one
60 – sixty	3624 – three thousand six hundred and twenty-four
70 - seventy	
80 – eighty	
90 – ninety	
100 – one hundred	

Як бачимо з таблицки, числівники з 11 до 19 утворюються за допомогою суфікса **-teen**, крім *одинадцять eleven*, *дванадцять twelve*, а від 20 до 90 – за допомогою суфікса **-ty**.

Кількісні числівники, на відміну від української мови, вживаються для позначення номерів розділів, сторінок, частин книг, параграфів:

перша частина **part one**;

десятий параграф **paragraph ten**;

одинадцята сторінка **page eleven**.

Зверніть увагу, що іменники у таких випадках вживаються без артикля.

Також кількісними числівниками позначають номери будинків, кімнат, автобусів, тролейбусів, трамваїв, розмірів одягу та взуття:

The meeting will take place in classroom 15. *Збори відбудуться у п'ятнадцятій аудиторії (аудиторії №15).*

I live in apartment 10 (ten). *Я живу у квартирі №10.*

You need bus 11. *Вам потрібен автобус №11.*

My brother wears size forty-one shoes. *Мій брат носить 41 розмір взуття.*

Числівники в арифметичних діях:

$2 + 2 = 4$	two plus two is four або two and two is four
$5 - 2 = 3$	five minus two is three або two from five is three
$2 \times 2 = 4$	two times two is four
$10 : 2 = 5$	ten divided by two is five

У спортивних іграх також використовують кількісні числівники:

- у тенісі	20 – 30 40 – 0 44 - 44	twenty thirty або twenty games to thirty fourty love deuce [dju:s] (<i>нічия</i>)
- у футболі, хокеї	5 – 0 4 – 6 4 – 4	five-nil [nil] four (goals to) six four all (<i>нічия</i>) або a draw [drɔ:]
- у баскетболі	46 – 98 44 - 44	fourty-six, ninety-eight a tie (<i>нічия</i>) або fourty-four – fourty-four

Звернемо увагу, що спортивна термінологія різними термінами визначає однакові поняття:

нічия – **all (a draw)** - футбол, хокей; **deuce** - теніс; **a tie** – баскетбол;

0 (нуль) - **nil** - футбол, хокей; **love** – теніс.

Числа місяця також позначаються порядковими числівниками

10 грудня – **the 10th of December**;

1 січня – **the 1st of January**;

17 травня 1982 – **the 17th of May, nineteen eighty-two**;

25.09.99 – **the 25th of September, nineteen ninety-nine**.

Кількісними числівниками позначаються хронологічні дати:

1915 nineteen fifteen	2001 two thousand and one
1961 nineteen sixty-one	1072 ten seventy-two

1900 nineteen hundred	
1907 nineteen seven (nineteen oh seven)	

Стосовно телефонних номерів: у Англії кожна цифра номеру називається окремо.

12-35-21 **one two three five two one**

24-72-12 **two four seven two one two**

Цифра 0 читається [ou]:

70-30-40 **seven oh three oh four oh**

Якщо дві цифри номеру однакові, вживається слово **double** *подвійний*:

77-31-448 **double seven three one double four eight**

884-788-88 **double eight four seven double eight double eight**

8.4.2. ПОРЯДКОВІ ЧИСЛІВНИКИ – ORDINAL NUMERALS

Порядкові числівники **Ordinal Numerals** означають порядок предметів та відповідають на питання **which** який? Наприклад: **first** перший, **second** другий, **tenth** десятий, **twentieth** двадцятий.

Порядкові числівники – Ordinal Numerals		
1 st – first	11 th – eleventh	21 st – twenty-first
2 nd – second	12 th – twelfth	22 nd – twenty-second
3 rd – third	13 th – thirteenth	30 th – thirtieth
4 th – fourth	14 th – fourteenth	40 th – fortieth
5 th – fifth	15 th – fifteenth	50 th – fiftieth
6 th – sixth	16 th – sixteenth	100 – one hundredth
7 th – seventh	17 th – seventeenth	101 st – one hundred and first
8 th – eighth	18 th – eighteenth	121 st – one hundred and twenty-first
9 th – ninth	19 th – nineteenth	1000 th – one thousandth
10 th – tenth	20 th – twentieth	1024 th – one thousand and twenty-fourth

Іменник, що визначається порядковим числівником, вживається з означеним артиклем **the**.

the first book перша книга;

the second place друге місце;

the one hundred and twenty-fourth student сто двадцять четвертий студент.

It is the fifth part of the textbook. Це п'ята глава цього підручника.

Артикль зберігається навіть у випадку відсутності іменника:

Your second mark was better than the first. Твоя друга оцінка краща за першу.

Числівники **hundred** сто, **thousand** тисяча, **million** мільйон не приймають закінчення –s якщо перед ними стоїть числівник:

two hundred pupils 2 сотні учнів;

three thousand years 3 тисячі років;

two million two hundred forty-three thousand five hundred and sixty-seven
2.243.567.

Однак, іноді слова **hundred, million, thousand** приймають закінчення **-s** (у такому випадку ще додається **прийменник of**):

1) коли вони виражають неозначену кількість сотень, тисяч, мільйонів:

hundreds of people сотні людей;

thousands of years тисячі років;

millions of birds мільйони птахів

millions of books мільйони книжок

2) коли вони вживаються зі словом **some** декілька:

some hundreds of stamps декілька сотень поштових марок

some thousands of letters декілька тисяч листів

Зверніть увагу на такі слова:

dozen дюжина;

gross 12 дюжин (грос);

score 2 десятка;

team упряжка коней.

Слова **gross** та **team** потребують **прийменника of**, наприклад:

5 gross of pencils 720 штук олівців;

a few gross of pens багато ручок;

several team of horses декілька упряжок коней.

А слова **dozen** та **score** не потребують **of**:

5 score years 100 років;

6 dozen eggs 6 дюжин яєць,

a few score years декілька двадцятиліть;

several dozen eggs декілька дюжин яєць.

Що ж стосується порядкових числівників, то і там все дуже просто. Порядкові числівники, крім перших трьох (1-й, 2-й, 3-й), які утворюються не за правилами (**first** перший, **second** другий, **third** третій), утворюються від відповідних кількісних числівників за допомогою суфікса **-th**:

four – **the fourth** четвертий

fifteen – **the fifteenth** п'ятнадцятий

При цьому в числівниках **five** і **twelve** **-ve** змінюється на **f**:

five – **the fifth** п'ятий

twelve – **the twelfth** дванадцятий

До числівника **eight** вісім додається тільки буква **h**:

eight – **the eighth** [ˈeɪtθ] восьмий

У числівнику **nine** перед суфіксом **-th** буква **e** опускається:

nine – **the ninth** дев'ятий

У складених порядкових числівниках, як і в українській мові, форму порядкового числівника має лише останнє слово:

the one hundred and twenty-first 121-й - сто двадцять перший;

the two thousand one hundred and forty-seventh 2147-й – дві тисячі сто сорок сьомий.

8.4.3. ДРОБИ – FRACTIONAL NUMERALS

У простих дробових числівників чисельник виражається кількісним числівником **the Numerator**, а знаменник – порядковим числівником **the Denominator**:

1/3 – a (one) third;

1/5 - a (one) fifth;

Дробові числівники $\frac{1}{2}$ і $\frac{1}{4}$ читаються:

$\frac{1}{2}$ - a (або **one**) **half** *половина*;

$\frac{1}{4}$ - a (**one**) **quarter** *чверть*.

Якщо чисельник більше одиниці, знаменник приймає закінчення **-s**:

$\frac{2}{3}$ - **two thirds**;

3/5 – three fifths.

При читанні змішаних чисел між цілою і дробовою частиною вживається сполучник **and**:

1 $\frac{1}{2}$ one and a half (або one and one half);

3 $\frac{7}{8}$ three and seven eighths;

2 $\frac{5}{8}$ two and five eighths;

1 $\frac{1}{8}$ one and one eighth.

В англійських текстах десяткові дроби відділяються від цілих чисел не комою, а крапкою, яка читається **point** [pɔɪnt]. Кожна цифра цілої і дробової частини десяткового дробу читається окремо. Нуль читається **nought** [nɔ:t] (а в Америці – **zero** ['ziərou]):

0.5 nought (zero) point five;

1.25 one point twenty-five;

2.38 two point thirty-eight;

3.14 three point fourteen.

8.4.4. GRAMMAR EXERCISES

Перекладіть англійською мовою

Багато шкарпеток

100 років

2.143 людини

57.189-й студент

5 сотень жінок

Сотні птахів

Декілька тисяч книжок

2 мільйони дітей

8.5. ЗАЙМЕННИК –

THE PRONOUN

Англійська назва цієї частини мови **the Pronoun** немов би показує її призначення – **замінити іменник**.

За значеннями і граматичними особливостями займенники в англійській мові поділяються на кілька груп:

- особові – **personal pronouns**
- присвійні – **possessive pronouns**
- зворотні – **reflexive pronouns**
- взаємні - **reciprocal [ri'siprəkəl] pronouns**
- вказівні - **demonstrative pronouns**
- питальні – **interrogative pronouns**
- неозначені – **indefinite pronouns**
- заперечні – **negative pronouns**
- кількісні - **quantitative pronouns**

8.5.1. ОСОБОВІ ЗАЙМЕННИКИ - PERSONAL PRONOUNS

Найважливіша група займенників – особові займенники **Personal Pronouns: I я; you ви, ти; we ми; they вони; he він; she вона; it воно (вона, він)** мають два відмінки: **називний the Nominative Case і об'єктний the Object Case:**

Називний відмінок the Nominative Case	Об'єктний відмінок the Object Case
I я	me мене, мені
you ви, ти	you вас, вам, тебе, тобі
we ми	us нас, нам
they вони	them їх, їм
he він	him його, йому
she вона	her її, їй
it воно (вона, він)	it його, йому

Займенник **it** замінює іменники – назви неістот, тварин, рослин, а також іменник **baby** немовля. Українською мовою особовий займенник **it** перекладається словами **він, вона, воно** залежно від роду відповідного іменника в українській мові:

Take this book. **It is good.** Візьми цю книжку. Вона хороша.

8.5.2. ПРИСВІЙНІ ЗАЙМЕННИКИ - POSSESSIVE PRONOUNS

В англійській мові присвійні займенники **my, mine** *мій, моє, моя, мої*; **your, yours** *ваш, ваша, ваше, ваші, твій, твоя, твоє, твої*; **our, ours** *наш, наша, наше, наші*; **their, theirs** *їхній, їхня, їхнє, їхні*; **his** *його*; **her, hers** *її*; **its** *його, її* мають дві форми: залежну Conjoint Form і незалежну Absolute Form:

Залежна форма Conjoint Form	Незалежна форма Absolute Form	Українські відповідники
my	mine	<i>мій, моє, моя, мої</i>
your	yours	<i>ваш, ваша, ваше, ваші твій, твоя, твоє, твої</i>
our	ours	<i>наш, наша, наше, наші</i>
their	theirs	<i>їхній, їхня, їхнє, їхні</i>
his	his	<i>його (чоловічий рід)</i>
her	hers	<i>її</i>
its	-	<i>його, її</i>

Присвійні займенники в залежній формі вживаються перед іменниками у ролі означення: **my dog** *мій собака*; **his car** *його машина*; **its windows** *його вікна (наприклад, будинку)*; **our bags** *наші сумки*; **your telephone** *твій (ваш) телефон*; **their picture** *їхня картина*.

Присвійні займенники в незалежній формі не вживаються перед іменниками; вони заміняють їх і виконують функції підмета, іменної частини присудка або додатка:

Where are all <u>our</u> toys? – <u>Mine</u> are here.	<i>Де всі <u>наші</u> іграшки? – <u>Мої</u> тут.</i>
I have eaten all <u>my</u> sandwiches, can I have one of <u>yours</u>?	<i>Я вже з'їв всі <u>мої</u> бутерброди, чи можна мені з'їсти один з <u>твоїх</u>?</i>
Susan wants to know if you have seen a file of <u>hers</u>.	<i>Сьюзан хоче знати, чи не бачив ти <u>її</u> файл.</i>
This is <u>my</u> room and that is <u>yours</u>.	<i>Це <u>моя</u> кімната а то – <u>твоя</u>.</i>
Whose book is it? It's <u>mine</u>.	<i>Чия це книга? <u>Моя</u>.</i>
I don't think <u>your</u> car is better than <u>mine</u>. 	<i>Я не думаю, що <u>ваша</u> машина краща за <u>мою</u>.</i>
<u>Their</u> house is big and <u>ours</u> is small.	 <i>Їхній будинок великий, а <u>наш</u> - маленький.</i>
<u>Your</u> luggage is here and where is <u>hers</u>?	<i><u>Ваш</u> багаж тут, а де <u>її</u>?</i>
This pen is <u>yours</u>, and not <u>mine</u>. 	<i>Ця ручка <u>ваша</u>, а не <u>моя</u>.</i>

В англійській мові нема такого присвійного займенника, що відповідав би українському *свій* і стосувався будь-якої особи. Український присвійний займенник *свій* англійською мовою перекладається різними присвійними займенниками залежно

від особи, якої він стосується:

Я користуюсь своїм принтером. 🖨️ I use my printer.

Вони користуються своїм фотоапаратом. 📷 They use their camera.

Вона користується своїм комп'ютером. 💻 She use her computer.

May I borrow your pen? 🖋️ Чи можу я позичити вашу ручку? I've lost mine. Я загубив свою.

Mary sold her house. 🏠 Мері продала свій будинок.

Слово свій в українській мові вживається, коли підмет описує того, кому належить об'єкт. Отже, в англійській мові є два однакові способи показати, кому належить об'єкт:

This is our car. Це наша машина. 🚗

This car is ours. 🚗 Ця машина наша.

І тільки в одному випадку є зворот, який має перевагу: коли мова іде про дружбу:

a friend of mine мій друг звучить вагомніше, ніж my friend мій друг:

He is an old friend of mine. Він – мій старий друг.

8.5.3. ЗВОРОТНІ ЗАЙМЕННИКИ – REFLEXIVE PRONOUNS

Зворотні займенники утворюються додаванням закінчення **-self** в однині і **-selves** у множині до присвійних займенників **my**, **your**, **our**, особових займенників у об'єктному відмінку **him**, **her**, **it**, **them**, та неозначеного займенника **one**: **myself**, **yourself**, **himself**, **herself**, **itself**, **ourselves**, **yourselves**, **themselves**, **oneself**:

She often speaks to herself. Вона часто розмовляє сама з собою.

This fact speaks for itself. Цей факт говорить сам про себе.

Наголос у зворотних займенниках падає на **-self**, **-selves**.

Деякі дієслова із зворотними займенниками перекладаються українською мовою дієсловами із зворотною часткою **-ся** (**-сь**):

I dressed myself. Я одяглася.

I cut myself. Я порізався.

He washes himself in cold water. Він вмивається холодною водою.

Зворотні займенники вживаються також, як підсилювальні слова і відповідають українським **сам**, **особисто**, **власною персоною**:

I saw it myself. - Я сам це бачив.

We spoke to the President himself. Ми говорили із самим президентом.

The house **itself** is very old, but you don't feel that. Сам будинок дуже старий, але ви цього не відчуєте.

Деякі вирази потрібно запам'ятати:

We really enjoyed ourselves. Ми чудово провели час.

Please make yourself at home. Будь ласка, почувайтеся, як вдома.

I did it all by myself. Я все це зробив сам.

I'm all by myself in this house. Крім мене, у цьому домі нікого немає.

8.5.4. ВЗАЄМНІ ЗАЙМЕННИКИ - RECIPROCAL PRONOUNS

В англійській мові є два взаємних займенники: **each other** і **one another**, що мають однакове значення – *один одного, один одному*. Взаємні займенники мають два відмінки: загальний **the Common Case** – **each other, one another** і присвійний **the Possessive Case** - **each other's, one another's**.

We loved each other very much. Ми дуже любили *один одного*.

They greeted one another. Вони привітали *один одного*.

They looked at each other. Вони дивились *один на одного*.

We said "Good by" to each other. Ми сказали „До побачення” *один одному*.

8.5.5. ВКАЗІВНІ ЗАЙМЕННИКИ – DEMONSTRATIVE PRONOUNS

До вказівних займенників належать: **this цей, that той, such такий, the same той самий**. Займенники **this** і **that** мають форми множини: **these ці** і **those ті**.

Give me that document. Дай мені *той* документ.

He knows these documents. Він знає *ті* документи.

This is the same document. *Це той самий* документ.

It was such a pleasant party! То була *така* приємна вечірка!

8.5.6. ПИТАЛЬНІ ЗАЙМЕННИКИ – INTERROGATIVE PRONOUNS

Англійські питальні займенники: **who хто, what що, який, which який, котрий, whose чий**.

Питальний займенник **who** має два відмінки: **називний (the Nominative Case)** -

who *хто* і об'єктний (the Objective Case) – **whom** *кого, кому*.

Who is your friend? *Хто твоєї товариш?*

Whom did you see in the house? *Кого ти бачив в будинку?*

What are you doing? *Що ти робиш?*

What book do you read? *Яку книжку ти читаєш?*

Which month is the warmest? *Який місяць найтепліший?*

Окремо розглянемо групу питальних складених займенників, які передають емоції: здивування, дратування, сумління тощо:

Whatever

Whatever are you talking about?!

Про що ж ти говориш?!

Whoever

Whoever has told you so?!

Хто ж тобі таке сказав?!

Whichever

Whichever shall I choose?!

Що ж мені вибрати?!

Whenever

Whenever shall I look for?!

Де ж мені ще шукати?!

8.5.7. НЕОЗНАЧЕНІ ЗАЙМЕННИКИ – INDEFINITE PRONOUNS

До неозначених займенників належать: **some** *деякі, який-небудь, якийсь, кілька, деякі*; **any** *який-небудь, які-небудь, скільки-небудь*; **one** (дивись розділ **Зворотні займенники**); а також складні займенники **somebody, someone** *хтось, хто-небудь*; **something** *щось*; **anybody, anyone** *хто-небудь*; **anything** *що-небудь*.

У більшості випадків займенники **some, somebody, someone, something** вживаються у стверджувальних та, іноді, в питальних реченнях:

Somebody is knocking on the door. *Хтось стукає в двері.*

There are some books on the table. *На столі кілька книжок.*

Will you have some more tea? *Вам ще налити чаю?*

Give me some book to read. *Дайте мені почитати яку-небудь книжку.*

He will listen to someone. *Він вислухає кого-небудь.*

Займенники **any, anybody, anyone, anything** вживаються

а) у загальних питаннях і заперечних реченнях:

Are there anybody in the room? *Хтось є в кімнаті?*

He does not speak anything. *Він нічого не сказав.*

б) у стверджувальних реченнях, де неозначені займенники мають значення: **any** *будь-який*, **anybody, anyone** - *будь-хто*, **anything** *будь-що*:

You can buy stamps at any post-office. *Марки можна придбати у будь-якому поштовому відділенні.*

8.5.8. НЕОЗНАЧЕНИЙ ЗАЙМЕННИК ONE

Неозначений займенник **one** не стосується конкретної особи, він вживається щодо людей взагалі і має значення *якийсь, хтось, будь-хто, кожний* тощо:

One should learn to count. *Кожному слід навчитися рахувати.*

One must go in for sports. *Спортом рекомендується займатися кожному.*

Займенник **one** вживається в загальному і присвійному відмінках.

У загальному відмінку **one** виконує функцію **підмета** або **додатка**:

One never knows what he can do. *Ніколи не знаєш, що він зробить.*

One should be careful when crossing the street. *Слід бути обережним, коли переходиш вулицю.*

One often hears about such things. *Про це часто можна почути.*

One can buy cheese at the dairy counter. *Сир можна купити в молочному відділі.*

One can buy here apples, lemons and grapes. *Тут можна купити яблук, лимонів та винограду.*

У присвійному відмінку **one's** виконує роль **означення**:

One must always keep one's word. *Треба завжди дотримувати свого слова.*
to do one's duty *виконувати свій обов'язок*

One у сполученні з іменниками, що вказують на час, виражає невизначений час:

One day he will do it. *Колись він зробить це.*

Також займенник **one** вживається замість раніш вжитих в реченні злічуваних іменників:

I have not got a dictionary. I must buy one (a dictionary). *В мене немає словника. Я маю його купити.*

This is a black pencil and that is a red one (a pencil). *Це чорний олівець, а то – червоний.*

One (ones) у сталих словосполученнях:

it's all one to me *для мене це не має значення;*

one after the other *один за одним; поступово; не всі разом;*

one by one *поодиноці;*

the little ones *діти;*

the pretty ones *гарненькі дівчата.*

8.5.9. ЗАПЕРЕЧНІ ЗАЙМЕННИКИ – NEGATIVE PRONOUNS

До заперечних займенників належать: **no ні; nobody, no one ніхто; nothing ніщо, нічого; none ніхто, жоден, ніщо; neither жоден:**

I saw nobody there. *Я нікого там не бачив.*

She knows nothing. *Вона нічого не знає.*

I have no brother. (або **I have not a brother.**) *В мене немає брата. Зверніть увагу, що артикль не ставиться, якщо стоїть неозначений займенник **no**.*

No dictionary could help you. *Ніякий словник не зміг допомогти йому.*

Neither of us mentioned him. *Жоден з нас не згадував його.*

Також характерно вживання парних займенників: **either ... or** або ... або, **neither ... nor** ні ... ні.

I know neither him, nor his friends. *Я не знаю ні його, ні його друзів.*

8.5.10. КІЛЬКІСНІ ЗАЙМЕННИКИ – QUANTITATIVE PRONOUNS

Кількісні займенники: **many, much** багато, **few, little** мало, **a few, a little** кілька, трохи.

There were many students in the classroom. *В аудиторії було багато студентів.*

She has few books. *В неї мало книжок.*

I have very little time. *У мене дуже мало часу.*

Слова **many** багато та **few** мало вживаються зі злічуваними іменниками:

many students багато студентів;

few people мало людей;

few apples мало яблук.

Слова **much** багато та **little** мало вживаються із незлічуваними іменниками:

much time багато часу;

much information багато інформації;

little money мало грошей.

Займенники **many** та **much** особливо у стверджувальних реченнях можна замінити на **a lot of**:

We have a lot of books. *У нас багато книжок.*

They spend a lot of time. *Вони витрачають багато часу.*

Наявність неозначеного артикля перед **few** і **little** змінює їх значення. Артикль підкреслює наявність певної, хоч і невеликої, кількості. Порівняємо речення:

We have little sugar. <i>У нас мало цукру.</i>	We have a little sugar. <i>У нас є трохи цукру.</i>
I have few books. <i>У мене мало книжок.</i>	I have a few books. <i>У мене є кілька книжок.</i>

Few і **little**, вжиті без артикля, означають мала, недостатня кількість, погано, недостатньо в негативному розумінні:

She had little rest during Sunday and looked tired. *Вона погано (недостатньо) відпочила у неділю і виглядала втомленою.*

Але, якщо до цих слів додається неозначений артикль, вони набувають позитивного змісту:

I have few pencils. *В мене мало (недостатньо) олівців.*

I have a few pencils. *В мене є кілька олівців.*

We have little time to do this exercise. У нас мало часу, щоб зробити цю вправу.
 We have a little time to do this exercise. У нас є трохи часу, щоб зробити цю вправу.

8.5.11. GRAMMAR EXERCISES

1. Доповніть речення словами з дужок (my, mine, your, yours)

- _____ office is large.
- These business correspondence is _____.
- I have eaten all _____ sandwiches, can I have one of _____.

2. Перекладіть речення, враховуючи особливості займенників (whichever, whoever, whatever, one)

- Хто ж це зробив!?
- Що ж мені сказати?
- Можна завжди таке подумати.
- Діаманти можна придбати у ювелірному відділі.

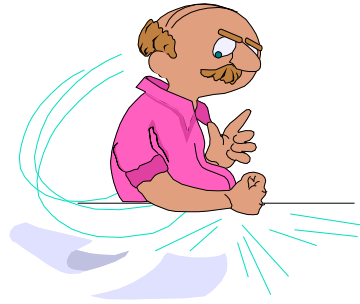
3. Складіть речення, використовуючи таблицю

two pairs of jeans	is are	mine his hers ours yours theirs
two ping-pong bats		
the thermos-flask		
the pairs of sun-glasses		
the sigarettе-box		
the box of sweets		
the flute		
the old Latin textbook		
fishing tackle		

4. Вставте *few, a few, little* або *a little*

- There isn't much to see in this place, so ... tourists come here.
- My aunt knows French ..., so she agreed to help me with the translation.
- This is not the first time. It has happened ... times before.
- We are short of water because there has been very ... rain recently.
- The village is very small. There are ... houses there.
- Let's mention ... things here we can't understand.

8.6. ДІЄСЛОВО –

THE VERB

Дієслово – це повнозначна, самостійна частина мови, яка означає дію (**to build** *будувати*; **to run** *бігати*; **to stand** *стояти*), стан (**to be** *бути, існувати*; **to sleep** *спати*), відчуття (**to feel** *відчувати*; **to smell** *нюхати*), процеси мислення (**to consider** *розглядати*; **to think** *думати*).

Всі англійські дієслова, за виключенням модальних, мають 4 форми.

1-а форма дієслова – основна або інфінітив без частки **to**. Вживається для утворення часових форм групи **Simple** та наказового способу **Imperatives**.

2-а форма дієслова – форма минулого часу. Вживається для утворення минулого неозначеного часу **Past Indefinite Tense**.

3-я форма дієслова – форма дієприкметника минулого часу. Вживається для утворення часових форм групи **Perfect** та пасивного стану **Passive Voice**.

4-а форма дієслова – більш розповсюджена назва - форма **-ing**. Вживається для утворення часових форм групи **Continuous**.

В англійській мові всі дієслова поділяються на **правильні Regular Verbs** та **неправильні Irregular Verbs** за способом утворення 2-ї і 3-ї форми.

8.6.1. ПРАВИЛЬНІ ДІЄСЛОВА – REGULAR VERBS

Утворення минулого часу правильних дієслів: до дієслів у всіх особах додається закінчення **-ed**: (**to work + ed = worked, to ask + ed = asked etc.**).

Infinitive	Past Simple II форма	Past Participle III форма
to work <i>працювати</i>	work <u>ed</u>	work <u>ed</u>
to supply <i>постачати</i>	supply <u>ed</u>	supply <u>ed</u>
to apply <i>просити</i>	apply <u>ed</u>	apply <u>ed</u>
to stay <i>залишатися</i>	stay <u>ed</u>	stay <u>ed</u>
to play <i>грати</i>	play <u>ed</u>	play <u>ed</u>
to finish <i>закінчувати</i>	finish <u>ed</u>	finish <u>ed</u>

to open <i>відкривати</i>	opened	opened
to clean <i>прибирати</i>	cleaned	cleaned
to stop <i>припиняти</i>	stopped	stopped
to drop <i>кранати</i>	dropped	dropped

При цьому існує цілий ряд особливостей. Дивись таблицку **Правопис - Spelling**.

8.6.2. НЕПРАВИЛЬНІ ДІЄСЛОВА – IRREGULAR VERBS

Утворення минулого часу неправильних дієслів.

Їх кількість відносно невелика, але ці дієслова найчастіше вживаються в англійській мові. Деякі з них ви вчили в школі, пригадайте:

Infinitive	Past Simple II – форма	Past Participle III - форма
to awake <i>прокидатись</i>	awoke	awoken
to be <i>бути</i>	was, were	been
to beat <i>бити</i>	beat	beaten
to become <i>ставати (ким/чим)</i>	became	become
to begin <i>починати</i>	began	begun
to bind <i>в'язати, зв'язувати</i>	bound	bound
to bite <i>кусати</i>	bit	bitten
to blow <i>дути, продувати, цвісти</i>	blew	blown
to break <i>ламати</i>	broke	broken
to breed <i>вирощувати</i>	bred	bred
to bring <i>приносити</i>	brought	brought
to build <i>будувати</i>	built	built
to buy <i>купувати</i>	bought	bought
to choose <i>вибирати</i>	chose	chosen
to come <i>приходити</i>	came	come
to cut <i>різати</i>	cut	cut
to deal <i>мати справу, поводитися</i>	dealt	dealt
to dig <i>копати</i>	dug	dug
to do <i>робити</i>	did	done
to draw <i>малювати, тягнути</i>	drew	drawn
to dream <i>мріяти, уявляти</i>	dreamt	dreamt
to drink <i>пити</i>	drank	drunk
to drive <i>їхати, гнати</i>	drove	driven
to eat <i>їсти</i>	ate	eaten
to fall <i>падати</i>	fell	fallen
to feed <i>годувати</i>	fed	fed
to feel <i>відчувати</i>	felt	felt
to fight <i>боротися</i>	fought	fought
to find <i>знаходити</i>	found	found
to fly <i>літати</i>	flew	flown
to forget <i>забувати</i>	forgot	forgotten

to forbid <i>забороняти</i>	forbade	forbidden
to forgive <i>прощати</i>	forgave	forgiven
to freeze <i>замерзати, заморожувати</i>	froze	frozen
to get <i>одержувати</i>	got	got
to give <i>давати</i>	gave	given
to go <i>йти</i>	went	gone
to grow <i>рости</i>	grew	grown
to have <i>мати</i>	had	had
to hear <i>чути</i>	heard	heard
to hide <i>ховатися</i>	hid	hidden
to hold <i>тримати</i>	held	held
to keep <i>берегти</i>	kept	kept
to know <i>знати</i>	knew	known
to lay <i>(по)класти</i>	laid	laid
to lead <i>вести</i>	led	led
to learn <i>вчити</i>	learnt	learnt
to leave <i>поїхати, (за)лишити</i>	left	left
to lend <i>позичати</i>	lent	lent
to lie <i>лежати</i>	lay	lain
to lose <i>губити</i>	lost	lost
to make <i>робити</i>	made	made
to meet <i>зустрічати</i>	met	met
to mean <i>значити, мати на увазі</i>	meant	meant
to mistake <i>неправильно розуміти</i>	mistook	mistaken
to pay <i>платити</i>	paid	paid
to put <i>класти</i>	put	put
to read [ri:d] <i>читати</i>	read [red]	read [red]
to ride <i>їхати (верхи)</i>	rode	ridden
to ring <i>дзвонити</i>	rang	rung
to run <i>бігати</i>	ran	run
to say <i>казати</i>	said	said
to see <i>бачити</i>	saw	seen
to sell <i>продавати</i>	sold	sold
to send <i>посилати</i>	sent	sent
to sing <i>співати</i>	sang	sung
to sit <i>сідати</i>	sat	sat
to sleep <i>спати</i>	slept	slept
to speak <i>говорити</i>	spoke	spoken
to spend <i>витрачати (гроші), проводити (час)</i>	spent	spent
to stand <i>стояти</i>	stood	stood
to steal <i>красти</i>	stole	stolen
to sweep <i>підмітати</i>	swept	swept
to swim <i>плавати</i>	swam	swum
to take <i>брати</i>	took	taken
to teach <i>вчити, навчати</i>	taught	taught
to tell <i>розповідати</i>	told	told
to think <i>думати</i>	thought	thought
to throw <i>кидати</i>	threw	thrown

to understand <i>розуміти</i>	understood	understood
to wear <i>носити</i>	wore	worn
to write <i>писати</i>	wrote	written

8.6.3. ДОПОМІЖНІ ДІЄСЛОВА – AUXILIARY VERBS

Деякі дієслова в англійській мові, крім свого змістового навантаження, мають ще й функції **допоміжних дієслів Auxiliary** [:g'ziljəri] *Verbs*, тобто вживаються для утворення часових форм та пасивного стану.

Ці дієслова *to be, to have, to do, shall (should), will (would)*.

Дієслово to be

1) у теперішньому часі, на відміну від інших дієслів, має окремі форми для 1-ї, 2-ї, 3-ї особи однини та множини:

Дієслово <i>to be</i>		
<i>am</i>	<i>is</i>	<i>are</i>
<i>I</i>	<i>he, she, it</i>	<i>you, we, they</i>

2) у минулому часі має також різні форми для однини та множини:

Дієслово <i>to be</i>	
<i>was</i>	<i>were</i>
<i>I, he, she, it</i>	<i>you, we, they</i>

Дієслово *to be* допомагає утворювати часові форми *Continuous*:

The Present Continuous Tense

I *am* *waiting* for you. *Я чекаю на тебе.*

He *is* *writing* the letter now. *Він пише листа зараз.*

They *are* *sitting* at the meeting. *Вони сидять на зборах.*

The Past Continuous Tense

She *was* *reading* the text at 5 o'clock. *Вона читала текст о 5 годині.*

We *were* *swimming* in the river at 11 o'clock. *Ми плавали у річці об 11 годині.*

The Future Continuous Tense

I shall *be* *writing* it at 3 o'clock. *Я писатиму це о 3 годині.*

Часові форми групи **Perfect Continuous**:

The Past Perfect Continuous Tense

We had *been* *writing* it since 5 yesterday. *Ми писали це вчора з 5 години.*

The Present Perfect Continuous Tense

We have been writing it for 2 hours. *Ми пишемо це вже 2 години.*

The Future Perfect Continuous Tense

By the end of this month he shall have been writing it for 5 weeks. *До кінця цього місяця він писатиме це вже 5 тижнів.*

Дієслово to have

Допомагає утворювати часові форми групи **Perfect**. Також у теперішньому часі має окремі форми для 1-ї, 2-ї, та 3-ї особи однини та множини:

Дієслово <i>to have</i>	
<i>have</i>	<i>has</i>
<i>I, you, we, they</i>	<i>he, she, it</i>

The Present Perfect Tense

I have seen a new film. *Я подивився новий фільм.*

We have finished our work. *Ми закінчили нашу роботу.*

He has bought a new house. *Він купив новий будинок.*

The Future Perfect Tense

I shall have translated it by 6 o'clock. *Я перекладу це до 6-ї години.*

У минулому часі - форму **had** для всіх осіб:

The Past Perfect Tense

I had seen this film by 5 o'clock. *Я подивився цей фільм до 5-ї години.*

We had finished his work. *Ми закінчили його роботу.*

Часові форми групи **Perfect Continuous**:

The Past Perfect Continuous Tense

We had been writing it since 5 yesterday. *Ми писали це вчора з 5 години.*

The Present Perfect Continuous Tense

We have been writing it for 2 hours. *Ми пишемо це вже 2 години.*

The Future Perfect Continuous Tense

By the end of this month he shall have been writing it for 5 weeks. *До кінця цього місяця він писатиме це вже 5 тижнів.*

Також дієслово **to have** *мати* вживається у конструкціях з деякими іменниками і тоді втрачає своє основне значення, наприклад:

to have breakfast *снідати*;

to have dinner *обідати;*
to have supper *вечеряти;*
to have a meal *їсти;*
to have a drink *пити;*
to have a cup of tea *пити чай;*
to have a wash *вмиватися;*
to have a sleep *спати;*
to have a rest *відпочивати;*
to have a swim *плавати;*
to have a walk *гуляти;*
to have a good time *розважатися;*
to have a talk *поговорити;*
to have a quarrel *сваритися;*
to have a fight *битися;*
to have a look *подивитись;*
to have a try/to have a go *спробувати.*

Дієслово *to do*

Утворює заперечну та питальну форми **Present Indefinite** та **Past Indefinite**.

1) Present Indefinite:

Дієслово <i>to do</i> у Present Indefinite	
<i>do</i>	<i>does</i>
<i>I, you, we, they</i>	<i>he, she, it</i>

The Present Indefinite Tense

I **don't** know about it. *Я не знаю про це.*

Do you speak English? *Чи розмовляєш ти англійською?*

He **doesn't** work there. *Він тут не працює.*

Does she go to the theatre? *Чи ходить вона у театр?*

2) в Past Indefinite – форму ***did*** для всіх осіб:

I **did** not go to the theatre. *Я не ходив у театр.*

She **did** not write a letter. *Вона не писала листа.*

Did you see him yesterday? *Чи бачив ти його вчора?*

They **didn't** speak to me about it. *Вони не розмовляли зі мною про це.*

Дієслова *shall (should), will (would)*

Ці дієслова називаються недостатніми, тому що вживаються тільки у двох формах: у теперішньому часі – **shall, will** та минулому – **should, would**:

The Future Indefinite Tense

I shall be busy on Monday. *Я буду зайнятий у понеділок.*

He will do it tomorrow. *Він зробить це завтра.*

The Future Indefinite-in-the-Past Tense

I said that I should be busy on Monday. *Я сказав, що буду зайнятий у понеділок.*

He said that he would do it. *Він сказав, що зробить це.*

Детальніше ви познайомитесь з вживанням допоміжних дієслів у розділах **Часи дієслова - Tenses; Часи групи Continuous; Часи групи Perfect; Пасивний стан – The Passive Voice**, пов'язаних з утворенням часових форм.

8.6.4. GRAMMAR EXERCISES**1. Напишіть три форми наведених дієслів**

Make, cut, play, conclude, break, run, speak, get, know, come, forget, put, buy, build, do, go, tell, understand, find, clean, live, repaire, accept, act, add, cost, set, assist, shut, connect, direct, lend, distribute, draw, spell, deal, impress, inform, feel, keep, lay, lose, manage, pay, sell, occupy, operate, have, hold, drink, fly, grow, prefer, produce, show, catch, restrict, fall, forgive, satisfy, stand, take, stick, suit, vary.

8.7. МОДАЛЬНІ ДІЄСЛОВА –

MODAL VERBS

В англійській мові є група дієслів **can, could, may, must, ought to, have to, be able to, should, will, would, need, dare**, які називаються модальними. Ці дієслова не мають усіх основних форм, властивим іншим дієсловам, і тому вони ще називаються недостатніми (**Defective Verbs**):

1) модальні дієслова не мають **форми інфінітиву, 3 особи однини, майбутнього часу**, а деякі – **форми минулого часу**;

2) модальні дієслова не вживаються самостійно, а лише в сполученні з інфінітивом іншого дієслова. Після модальних дієслів не вживається частка **to**, за виключенням **have to** та **ought to**:

I can speak English. *Я можу розмовляти англійською.*

She must do it. *Вона повинна зробити це.*

3) питальні та заперечні речення модальні дієслова утворюють самостійно, без допомоги допоміжних дієслів:

May I come in? *Чи можна мені увійти?*

What can you see in the picture? *Що ти бачиш на малюнку? (можеш бачити)*

Модальні дієслова не виражають дію або стан, а лише **можливість, необхідність, бажаність, імовірність, сумнів, дозвіл, заборону, здатність виконання дії**, позначеної інфінітивом.

Розглянемо деякі з них:

CAN		
1) фізична або розумова здатність, вміння:	I <u>can</u> speak English.	Я розмовляю (<u>вмію</u> розмовляти) англійською.
	He <u>can't</u> swim.	Він <u>не вміє</u> плавати.
2) можливість:	I <u>can't</u> call him.	Я <u>не можу</u> йому зателефонувати. (не працює телефон)
3) можливість у майбутньому:	I <u>can</u> do it tomorrow.	Я зроблю (<u>зможу</u> зробити) це завтра.
4) прохання, пропозиція:	<u>Can</u> I help you?	Чим я <u>можу</u> Вам допомогти?
5) дозвіл, пропозиція:	You <u>can</u> take it.	Ви <u>можете</u> це взяти.
6) заборона:	You <u>can't</u> take it.	Це брати <u>не можна</u> .

Заперечна форма вказує на неймовірність дії:

He can't tell lies. Він нездатний говорити неправду.

He can't have told. Не може бути (неймовірно), щоб він це сказав.

COULD		
1) здатність у минулому:	She <u>could</u> play the piano, when she was little.	Вона <u>вміла</u> грати на піаніно, коли була маленькою.
2) можливість у майбутньому:	We <u>could</u> take a taxi.	Ми <u>могли би</u> взяти таксі.
3) ввічливе прохання:	<u>Could</u> you help me?	Чи <u>не могли би</u> Ви мені допомогти?
4) імовірність у теперішньому або майбутньому:	He <u>could</u> be in the pool now.	Він, <u>можливо</u> , зараз у басейні.

Дієслова *can/could* у заперечній формі *can't/couldn't* вживаються у сталих словосполученнях:

can't/couldn't help (doing) не можу утриматись від; не можу не робити (чогось);

can't/couldn't do smth нічого іншого не залишається, як зробити (щось);

She can't help crying. Вона не може не плакати.

He couldn't help laughing. Він не може утриматись від сміху.

I can't but ask him about it. Нічого іншого не залишається, як запитати його про це.

They couldn't but refuse him. Нічого іншого не залишається, як відмовити йому.

BE ABLE TO		
1) здатність, можливість у минулому:	They <u>were not able to</u> answer all the questions.	Вони <u>не змогли</u> відповісти на всі запитання.
2) здатність, можливість у майбутньому:	We <u>will not be able to</u> come.	Ми <u>не зможемо</u> прийти.

MAY		
1) можливість, імовірність у теперішньому або минулому:	He <u>may</u> be at home now.	Він <u>може бути</u> вдома зараз.
2) ввічливе прохання, пропозиція:	<u>May</u> I help you?	Чи я <u>можу</u> Вам допомогти?
3) дозвіл:	You <u>may</u> take it.	Ви <u>можете</u> взяти це.

MIGHT		
можливість, імовірність у теперішньому або майбутньому:	The bag <u>might</u> be hers. It <u>might</u> snow tonight.	Ця сумка, <u>можливо</u> її. Сьогодні ввечері, <u>можливо</u> піде сніг.

MUST		
1) необхідність, обов'язок:	I must apologize.	Я <u>повинен</u> вибачитися.
2) імовірність, впевненість:	You must have a lot of friends.	У вас, <u>мабуть</u> , (<u>напевно</u>) чимало друзів.

HAD TO		
необхідність у минулому:	He had to return to home.	Він <u>повинен був</u> повернутися додому.

HAVE TO		
1) необхідність у теперішньому майбутньому обставин:	I have to work tomorrow. He has to be careful.	Я <u>повинен</u> працювати завтра. Він <u>повинен</u> бути обережним.
2) відсутність необхідності:	You don't have to hurry.	Вам <u>не потрібно</u> поспішати.

SHOULD та OUGHT TO		
необхідність як порада:	You should see a doctor.	Вам <u>слід</u> звернутися до лікаря.
	You should take it.	Вам <u>слід</u> це взяти.
	You ought to call home.	Вам <u>слід</u> зателефонувати додому.
	She ought to be careful.	Їй <u>слід</u> бути обережною.

Розглянемо декілька найбільш уживаних у повсякденній мові модальних дієслів.

can	You can use the printer. 	Ти <u>вмієш</u> користуватися принтером.	фізична здатність
may	You may use the printer.	Тобі <u>дозволено</u> користуватися принтером.	дозвіл

Обидва модальні дієслова **can**, **may** можна перекладати однаково – можеш. Але є невелика різниця:

Can фізична здатність людини	May дозвіл на щось
I can speak Spanish. Я <u>вмію</u> розмовляти іспанською мовою.	May I take your pen? Чи <u>можна</u> мені взяти твою ручку?
I can not speak German. Я не <u>вмію</u> розмовляти німецькою мовою.	May I go out? Чи <u>можна</u> мені вийти?
I can see. Я <u>можу</u> бачити.	May I come in? Чи <u>можна</u> мені увійти?

Наведемо простий приклад: уявіть собі ситуацію: Бабуся напекла велику миску пиріжків.

Онука питає у бабусі: “**May I eat all these cakes?** Чи *можна мені з’їсти всі пиріжки (чи дозволено мені)?*” Бабуся відповідає: “**Yes, you may if you can.** Так, ти *можеш, якщо зможеш.*” (іншими словами „Я тобі *дозволюю, якщо ти зможеш з’їсти все.*”).

must	You must use the printer.	Ти повинен користуватися принтером.	наказ
should	You should use the printer.	Тобі слід користуватися принтером.	порада

Модальні дієслова **must** та **should** також можна перекласти однаково – **повинен**. Але:

Must <i>повинен як наказ</i>	Should <i>повинен як порада, слід</i>
You must do it. Ти повинен зробити це.	You should do it. Тобі слід зробити це.
It must be Mr. Smith. Це має бути містер Сміт.	You should be more attentive. Вам слід бути уважнішим.

Розглянемо конструкції з модальними дієсловами:

USED TO + Infinitive <i>колись, звичайно</i>	
I used to think that all people were good.	<i>Колись я вважав, що всі люди хороші.</i>
She used to return by the last train.	<i>Вона <u>завичай</u> поверталася останнім потягом.</i>
TO BE USED TO + дієслово з -ing-закінченням <i>звикнути:</i>	
I am not used to returning so late.	<i>Я не <u>звик</u> повертатися так пізно.</i>
She is used to getting up early.	<i>Вона <u>звикла</u> рано вставати.</i>

8.7.1. GRAMMAR EXERCISES

Перекладіть речення

1. Ти не повинен цього робити.
2. Чи вміють вони друкувати?
3. Покажіть, будь ласка, ваші права.
4. Тобі не слід палити.

5. Вони зазвичай робили це зранку.
6. Чи ти вмієш читати англійською мовою?
7. Вони не звикли читати великі тексти.
8. Не можна спізнюватися на заняття.
9. Колись ми думали, що він – лікар.

8.8. НЕОСОБОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА –

NON-FINITE FORMS OF THE VERB (VERBALS)

До неособових форм дієслова в англійській мові належать:

- неозначена форма дієслова / інфінітив **the Infinitive**;
- дієприкметник **the Participle**;
- герундій **the Gerund**.

<i>Non-Finite Forms of the Verb (Verbals)</i>			
<i>the Infinitive</i>	<i>the Gerund</i>	<i>the Participle</i>	
		<i>Present Participle (Participle I)</i>	<i>Past Participle (Participle II)</i>
<i>to speak</i> <i>to swim</i> <i>to read</i> <i>to write</i>	<i>speaking</i> <i>swimming</i> <i>reading</i> <i>writing</i>	<i>speaking</i> <i>swimming</i> <i>reading</i> <i>writing</i>	<i>spoken</i> <i>swum</i> <i>read</i> <i>written</i>

Неособові форми дієслова

- не мають граматичних ознак особи, числа і способу;
- не виконують у реченні функцію присудка, але можуть входити до його складу;
- можуть виконувати в реченні функції інших членів речення – підмета, додатка, означення та обставини.

8.8.1. ІНФІНІТИВ - THE INFINITIVE

Інфінітив – неозначена форма дієслова, відповідає на питання „що робити? що зробити?": **to read** читати, прочитати; **to write** – писати, написати; **to buy** купляти, купити; **to sell** продавати, продати. Формальною ознакою інфінітиву є частка **to**, яка не має самостійного значення.

I began to translate the article. Я почав перекладати статтю.

Your duty is to conclude the agreements. Ваш обов'язок – укладати угоди.

I asked him to help me. Я попросив його допомогти мені.

She likes to watch the old films. Їй подобається (вона любить) дивитися старі фільми.

The doctor told me not to go out for a week. Лікар наказав мені не виходити з дому протягом тижня.

Інколи інфінітив вживається без частки **to**:

1. Після модальних дієслів **must, can (could), may (might), should, need**:

I can speak English. Я можу розмовляти англійською мовою.

She must do it. Вона повинна це зробити.

They could help me. Вони могли допомогти мені.

We need tell about this event. Нам потрібно розказати про цю подію.

2. Після дієслів **to make** примушувати, **to let** дозволяти, а також після **to help** допомагати:

You let him tell this story. Ти дозволив йому розказати цю історію.

She made me read this newspaper. 📖 Вона примусила мене прочитати цю газету.

Help him do home task. Допоможіть йому зробити домашнє завдання.

8.8.2. GERUNDS – THE GERUND

Герундій – це неособова дієслівна форма, яка має властивості (ознаки) іменника і дієслова. В українській мові відповідної герундію частини мови немає, тому дуже складно зрозуміти функції цієї форми. До герундія, як до будь-якої частини мови, можна поставити питання. Доцільно вживати форму питання „**що робити?**”. Потім речення можна відредагувати.

I like <u>swimming</u>.	Я люблю (що робити?) <u>плавати</u>.	Мені подобається <u>плавання</u>.
I hate <u>smoking</u>.	Я ненавиджу <u>палити</u>.	Я ненавиджу <u>паління</u>.
<u>Reading</u> is useful. 📖	<u>Читати</u> корисно.	<u>Читання</u> корисно.

Утворюється герундій за допомогою приєднання закінчення **-ing** до основи дієслова без частки **to**:

to read – reading,

to speak – speaking.

Зверніть увагу, що це призводить до змін в основі дієслів. Дивись таблицю **Правопис - Spelling**.

Swimming is his hobby. Плавання (плавати) – його хобі.

I am fond of cooking. Мені подобається готувати їжу (кухарити).

She hates waiting. Вона ненавидить чекати (чекання).

Smoking is harmful. Палити – шкідливо.

Thank you for telling me. Дякую, що ви сказали мені.

We finished dressing. Ми закінчили одягатися.
They went on eating. Вони продовжували їсти.

Для української мови вживання форми типу „читання, плавання, куріння” є явищем зрозумілим, але неприродним. В англійській мові практично кожне дієслово має герундій, і вживається він дуже широко. Перекладається герундій на українську мову різними способами:

1. Іменником:

We looked through the contract before signing it. Ми проглянули контракт перед його підписанням.

2. Інфінітивом:

She is afraid of swimming there. Вона боїться плавати там.
 Прислів'я **Seeing is believing.** Побачити - означає повірити.

3. Дієприкметником:

He went away without leaving his address. Він поїхав, не залишивши своєї адреси.

Деякі звороти вимагають саме присутності герундія - інша форма дієслова там не існує:

No smoking. Не паліть.

No parking. Не можна паркувати (авто).

Для того, щоб звикнути до англійського герундія, потрібно запам'ятати кілька простих прикладів його використання. Перекладати його українською мовою слід дієсловом, а потім фразу можна “відшліфувати”:

Thank you for calling. Дякую за дзвінок.

Thank you for coming. Дякую, що прийшли.

He stopped smoking. Він кинув палити.

His car passed us without stopping. Його машина проїхала повз нас не зупиняючись.

I find working in the garden very useful. Я вважаю роботу в саду дуже корисною.

He avoids staying in hotels. Він уникає зупинятися в готелях.

They went on talking. Вони продовжували розмовляти.

Your attorney signed the deal of buying the house. Твій адвокат підписав угоду про купівлю цього будинку.

Випадки вживання інфінітива та герундія

1. Такі дієслова вимагають після себе тільки інфінітив:

to want <i>хотіти</i>	to decide <i>вирішувати</i>	to hope <i>сподіватися</i>	to try <i>намагатися</i>	
to need <i>потребувати</i>	to offer <i>пропонувати</i>	to expect <i>очікувати</i>	to forget <i>забувати</i>	+ to do (to work, to write, to be etc.)

to plan <i>планувати</i>	to refuse <i>відмовляти</i>	to promise <i>обіцяти</i>	to learn <i>вчитись</i>	
------------------------------------	---------------------------------------	-------------------------------------	-----------------------------------	--

What do you want to do this evening?

Що ти хочеш робити цього вечора?

I am learning to drive.

Я вчуся керувати машиною.

2. Ще одна група словосполучень, які потребують інфінітиву:

should/would like	should/would hate	+ to do (to go, to work, to write etc.)
should/would love	should/would prefer	

I would like to meet you. Я хотів би зустріти її.

She would like to be a teacher. Вона хотіла б бути вчителем.

We would like to speak to this doctor. Ми хотіли б поговорити з лікарем.

3. Дієслова, після яких може вживатись як інфінітив, так і герундій:

to start <i>починати</i>	to continue <i>продовжувати</i>	+ to do (to go, to work etc.) + -ing (<i>going, working</i> etc.)
to begin <i>починати</i>	to prefer <i>надавати перевагу</i>	

For example:

It started <i>raining</i> .	It started <i>to rain</i> . ☔	<i>Пішов дощ.</i>
I prefer <i>traveling</i> by plane.	I prefer <i>to travel</i> by plane.	<i>Мені подобається подорожувати літаком.</i> ✈️

4. Герундій завжди вживається після певних дієслів:

admit <i>допускати, припускати</i>	involve <i>уплутувати, викликати</i>
avoid <i>уникати</i>	mind <i>мати на увазі, пам'ятати</i>
consider <i>розглядати, обмірковувати</i>	miss <i>пропускати</i>
delay <i>затримувати</i>	postpone <i>відкладати</i>
deny <i>заперечувати</i>	practice <i>практикувати</i>
excuse <i>вибачати</i>	regret <i>шкодувати</i>
fancy <i>уявляти</i>	risk <i>ризикувати</i>
finish <i>закінчувати</i>	suggest <i>пропонувати</i>
forgive <i>вибачати</i>	enjoy <i>насолоджуватися</i>
imagine <i>уявляти</i>	stop <i>припиняти</i>
love <i>любити</i>	

They avoided stepping on the grass. Вони намагалися не ходити по траві.
We postpone the selling of this company. Ми відкладаємо продаж цієї компанії.
She excused his smoking. Вона пробачила йому те, що він палить.
I enjoy dancing. Я люблю танцювати.
Ann loves going to the cinema. Ганна любить ходити в кіно.

5. Герундій завжди вживається після таких дієслів з прийменниками:

accuse of звинувачувати у	insist on наполягати на
agree to погоджуватися з	keep on продовжувати
approve of схвалювати	leave off перестати
burst out вибухнути	object to заперечувати
carry on продовжувати	persist on наполягати на
complain of скаржитися	prevent from запобігати
depend on залежати від	put off відкладати
give up відмовитись, припинити	rely on покладатися на
go on продовжувати щось робити	speak of говорити про
feel like бути схильним до	suspect of підозрювати у
thank for дякувати за	think of думати про, обмірковувати

Don't put off repairing the watch. Не зволікай з ремонтом годинника.
He gave up smoking after that accident. Він кинув палити після того випадку.
They kept on giving the same answers. Вони відповідали одне й те ж саме.
She insists on buying of this book. Вона наполягає на тому, щоб купити цю книгу.

6. Герундій вживається після певних сталих словосполучень:

give up the idea of відмовитись від наміру
look forward to очікувати з нетерпінням
not to like the idea of не подобатись (про ідею)
miss an opportunity of втратити можливість

We are looking forward to your answering. З нетерпінням чекаємо на вашу відповідь.

He does not to like the idea of signing this agreement. Йому не подобається думка про підписання цієї угоди.

7. Герундій вживається після словосполучень з дієсловом **to be**:

be afraid of боятися	be pleased/displeased at бути задоволеним / незадоволеним
be aware of знати, усвідомлювати	be proud of пишатися
be busy in бути зайнятим у	be sure of бути впевненим
be capable of бути здатним до	be surprised at бути здивованим
be famous for бути відомим	be tired of бути втомленим
be fond of захоплюватися	be worth бути вартим

be guilty of <i>бути винним</i>	be no point in <i>не мати сенсу</i>
be keen on <i>захоплюватися</i>	

He was fond of playing the piano, when he was a child. *Він захоплювався грою на піаніно, коли був дитиною.*

There is no point in doing it. *Немає сенсу робити це.*

This book is worth reading. *Цю книгу варто прочитати.*

8. Герундій вживається також у пасивному стані:

а) після дієслова *to bear* у питальній та заперечній формах:

This work can't bear comparing with his previous composition. *Ця робота не витримує порівняння з його першими творами.*

б) після слів *beyond, past*:

Those criminals are beyond saving. *Цих злочинців неможливо врятувати.*

The patient is past operating on. *Цього пацієнта вже не можна оперувати.*

9. Ряд прийменників також потребує герундія:

We worked without talking. *Ми працювали, не розмовляючи.*

He left without saying anything. *Він вийшов, не сказавши жодного слова.*

She went home instead of coming here. *Вона пішла додому замість того, щоб прийти сюди.*

It goes without saying. *Само собою зрозуміло.*

А тепер зверніть увагу на герундій у англійських прислів'ях:

Doing is better than saying. *Робити краще, ніж говорити.*

A good beginning makes a good ending. *Добрий початок – добрий кінець.*

8.8.3. ДІЄПРИКМЕТНИК – THE PARTICIPLE

Дієприкметник *the Participle* – неособова форма дієслова, що має властивості дієслова, прикметника та прислівника. В англійській мові є два дієприкметники - дієприкметник теперішнього часу *the Present Participle (Participle I)* та дієприкметник минулого часу *the Past Participle (Participle II)*.

Дієприкметник теперішнього часу *the Present Participle (Participle I)* утворюється за допомогою закінчення **-ing**, яке додається до основи дієслова: **to read – reading; to begin – beginning.**

Signing the letter the manager asked the secretary to send it off. *Підписавши листа менеджер попросив секретаря відправити його.*

Listening to the tapes I every time improve my English. *Слухаючи фонограми я кожен раз удосконалюю свою англійську мову.*

Having seen the play before, he refused to go with us. *Він відмовився піти з нами, тому що бачив цю п'єсу раніше.*

We came to the river dividing the city into two parts. Ми підійшли до річки, що розділяє місто на дві частини.

They saw him running across the field. Вони бачили як він біг через поле.

Дієприкметник минулого часу *the Past Participle (Participle II)* правильних дієслів утворюється за допомогою додавання закінчення **-ed** до основи дієслова: **to ask – asked; to work – worked.**

I have sent the letters typed by him. Я відіслав листи, надруковані ним.

Дієприкметник минулого часу *the Past Participle (Participle II)* неправильних дієслів утворюється за таблицею неправильних дієслів, III форма (дивись розділи Дієслово – The Verb; Неправильні дієслова – Irregular Verbs) **to make – made; to take – taken.**

The partnership is the association established by some partners. Партнерство - це компанія, яка заснована декількома партнерами.

Have you had a photo taken? Вас вже сфотографували?

The frightened dogs are running across the street. Перелякані собаки бігли через вулицю.

Present Participle вживається для позначення дії, одночасної з дією вираженою дієсловом-присудком:

Reading English books I always write out new words. Читаючи англійські книжки, я завжди виписую нові слова.

She is looking at the woman sitting at the window. Вона дивиться на жінку, яка сидить біля вікна.

Knowing the English language well, he will be able to translate newspaper articles without a dictionary. Знаючи добре англійську мову, він може перекладати газетні статті без допомоги словника.

Past Participle має лише одну форму і є пасивним дієприкметником. Він вживається тоді, коли іменник або займенник, до якого він відноситься, позначає об'єкт вираженої ним дії:

They bought the equipment made at this plant. Вони придбали обладнання, виготовлене на цьому заводі.

A broken cup was lying on the table. Розбита чашка лежала на столі.

They took the signed agreements. Вони забрали підписані угоди.

Everybody liked the dinner cooked by my mother. Усім сподобався обід, приготований моєю мамою.

In the Art Museum one can see pictures painted by famous artists. У музеї образотворчого мистецтва можна побачити картини намальовані відомими художниками.

8.8.4. GRAMMAR EXERCISES

1. Утворіть нові слова за допомогою закінчення **-ing**:

Зразок: *to read - reading*

The Verb	-ing	The Verb	-ing
to speak		to plan	
to clean		to cancel	
to pay		to jog	
to write		to travel	
to see		to print	
to begin		to sit	
to grow		to stop	
to drive		to allow	
to fax		to answer	
to hope		to train	

2. Вставте дієслово у потрібній формі **to ... or -ing**

1. Have you finished (clean) the kitchen?
2. I am tired. I want (go) to bed.
3. Do you enjoy (read) books?
4. They were very angry and refused (speak) to me.
5. Where is Ann? I need (talk) to her.
6. Why did you start (cry)?
7. I enjoy (visit) other countries.
8. I do not mind (travel) by train but I prefer (fly).

3. Перекладіть речення

1. Speaking English is difficult for you.
2. You must give up smoking.
3. I can see her cooking dinner in the kitchen.
4. Swimming boys are my pupils.
5. I don't like dancing.

4. Розкрийте дужки, перекладаючи українські слова англійським герундієм

1. (Піднімати) such weights is not easy.
2. Children like (бідати).
3. (Мінати) the shape of the vessel changes the shape of the liquid.
4. (Читати) that book helped me in my work.

5. Складіть речення за зразком:

Зразок: *I love sitting in the sun.*

I	hate	look at the sky, listen to the birds, go to work when the sun shines, stand in the rain, queue at a bus stop, read a paper on a train, walk through the snow, watch all the people as off to work they go, doze in a chair without a care, stay at home, read
They	love	
We	like	

		a book, be alone, think of you
--	--	--------------------------------

6. Розкрийте дужки, вживаючи інфінітив з часткою to чи без неї:

1. You must (do) this work.
2. You ought (try) harder.
3. I want (learn) English, and I promise (work) harder.
4. My friends are expected (arrive) here on Saturday, and I hope (meet) them at the airport.
5. He was too tired (listen) to her.
6. I saw Peter (give) her the book.
7. Make him (speak) louder.
8. Help me (carry) this bag.
9. It cannot (be done) today.
10. Let me (help) you with your work.
11. We had the siren (sound) and saw the ship (move).
12. She was made (repeat) the song.

8.9. ПРИЙМЕННИК –

THE PREPOSITION

Чітких правил, які визначають, де і які треба вживати прийменники, немає. Є тільки прийняті норми (**usage**).

Прийменники **in, on, at** використовуються для опису місцезнаходження.

IN - у тривимірному сприйманні (об'єм):

The pencil is in the box.

Олівець у коробці.

My children are playing in the garden.

Мої діти граються в саду.

The table is in the middle of the room

Стіл - посередині кімнати.

Mother cooks dinner in the kitchen.

Мати готує обід в кухні.

ON - у двовимірному сприйманні (площина):

The books are on the table.

Книжки на столі.

The number is on the door.

Номер на дверях.

A dirt is on your shirt.

Бруд на вашій сорочці.

He lives on the second floor.

Він живе на другому поверсі.

ON - в одновимірному сприйманні (лінія):

A town on the Mississippi River.

Місто на річці Міссісіпі.

His village is on the border.

Його село на кордоні.

AT – місцезнаходження:

He is standing at the door.

Він стоїть біля дверей.

She is sitting at my desk.

Вона сидить за моїм столом.

The car is at the crossroads.

Машина стоїть на перехресті.

Зверніть увагу: дуже важливо, як сприймається це місце, “що всередині”:

We meet at the theatre.

Зустрічаємось у театрі. (місце зустрічі)

There are 200 seats in the theatre.

У театрі 200 місць.

Прийменники перед географічними назвами:

IN перед назвами континентів: **in Europe**; перед назвами країн: **in Cuba**; перед назвами штатів: **in Florida**; перед назвами міст: **in Paris** .

ON - перед назвами вулиць: **on Broadway**, **on Naberezhna Street**, **on Soborna Street**.

AT - перед номерами будинків, адресами, місцезнаходженням:

He lives <u>at 45 Ozerna Street</u>.	<i>Він живе у будинку №45 на вулиці Озерній.</i>
Please, write me <u>at my new address</u>.	<i>Будь ласка, пишіть мені за моєю новою адресою.</i>
You can see the timetable <u>at the station (at the airport)</u>.	<i>Ви можете побачити розклад на вокзалі (в аеропорту).</i>
They spent their holiday <u>at the seaside</u>.	<i>Вони провели відпустку на морі.</i>
Snow is <u>at the top of the mountain</u>.	<i>Сніг на вершині гори.</i>
We shall meet <u>at Bob's house</u>.	<i>Ми зустрінемося у Боба вдома.</i>
at the table at the door Why is that woman standing <u>at the door</u>?	<i>біля столу</i> <i>біля дверей:</i> <i>Чому та жінка стоїть біля дверей?</i>
at the traffic lights Turn left <u>at the traffic lights</u>.	<i>біля світловора:</i> <i>Повертайте наліво біля світлофора.</i>
at the bus stop	<i>біля автобусної зупинки;</i>
at the top (of the page) Please, write your surname <u>at the top of the page</u>.	<i>у верхній частині (сторінки):</i> <i>Будь ласка, напишіть своє прізвище у верхній частині сторінки.</i>
at the dentist	<i>у зубного лікаря;</i>
at my sister's (house)	<i>в будинку моєї сестри;</i>
at a concert	<i>на концерті;</i>
at a party	<i>на вечірці;</i>
at the age of ... He left school <u>at 16 (at the age of 16)</u>.	<i>у віці ...:</i> <i>Він закінчив школу у 16 років (у віці 16 років).</i>
at 90 kilometres an hour	<i>90 кілометрів на годину;</i>
at 100 degrees Water boils <u>at 100 degrees Celsius</u>.	<i>при температурі 100 градусів:</i> <i>Вода кипить при температурі 100 градусів за Цельсієм.</i>

Прийменники часу. Різні інтервали часу вимагають різних прийменників.

hours AT	days ON	months, seasons, years, decades, centuries IN
at 6 o'clock о 6-ій год.; at 7.30 о 7.30 at midnight опівночі	on Tuesday у вівторок; on November 1st 1-го листопада; on 25 April 25 квітня; on New Year's Day на Новий Рік	in May у травні; in summer влітку; in 1976 у 1976 році; in the 60s у 60-ті роки; in the 20th century у XX столітті.

Запам'ятайте такі сталі словосполучення з прийменниками часу:

at present	зараз/в даний час;
at lunch time	під час обіду
at the same time	в той самий час
at the weekend Are you going away <u>at the weekend</u>?	на вихідних: Чи поїдеш ти кудись <u>на вихідні</u> ?
at night	вночі;
at Christmas (Easter) In Germany children get presents <u>at Easter</u>.	на Різдво (Великдень): 🎁 В Німеччині діти отримують подарунки <u>на Великдень</u> .
at the end of ... I am going on holiday <u>at the end of October</u>.	в кінці ...: Я збираюсь у відпустку <u>в кінці жовтня</u> .
at the moment Are you busy <u>at the moment</u>?	зараз: Чи не зайнятий ти <u>зараз</u> ?
in the past	в минулому;
in an hour	через годину
in the future	у майбутньому;
in the morning (afternoon, evening) I always feel good <u>in the morning</u>.	вранці (вдень, ввечері): Я завжди <u>вранці</u> добре себе почуваю..
by 10 o'clock	до 10 години
while you are sleeping	поки ти спиш
for an hour	впродовж години
during another hour	впродовж наступної години
during the lesson	впродовж заняття
before 10 o'clock	до 10 години
after 10 o'clock	після 10 години
since 10 o'clock	з 10 години
from 10 till 11 AM	від 10 до 11 ранку

Але, жодне правило не обходиться без винятків:

on Monday morning
I met her on Monday morning.

вранці у понеділок
Я зустрів її у понеділок вранці.

Деякі вирази потрібно просто вивчити напам'ять:

on holiday Helen is not at work because she is <u>on holiday</u> .	у відпустці: Олена зараз не на роботі, тому що вона у <u>відпустці</u> .
on television They watched the news <u>on television</u> .	по телебаченню: Вони подивились новини <u>по телебаченню</u> .
on the radio We listened to the news <u>on the radio</u> .	по радіо: Ми почули новини <u>по радіо</u> .
on the telephone	по телефону;
on fire The room is <u>on fire!</u>	в огні (горить): Кімната <u>горить!</u>
on (in) time The train was <u>on time</u> . 	вчасно: Потяг прийшов <u>за розкладом</u> .
a reason for	причина чого-небудь
a need for	потреба у чомусь
an invitation to	запрошення на
a reaction to	реакція на
a solution to	рішення чогось
a relationship with	стосунки з
contact with	контакт з
by accident	випадково
by chance	завдяки щасливому випадку
by mistake	помилково
on a diet	на дієті
on business	по справах
an increase / a decrease in	збільшення / зменшення чогось
in (my) opinion	на мою думку
a cause in an accident	причина інциденту

Деякі випадки також слід запам'ятати:

in a room в кімнаті;

in a shop в магазині;

in a town в місті;

in the city centre у центрі міста;

in the water у воді;

in the sea в морі: I like swimming **in the sea**. Мені подобається плавати в морі.

in my coffee у моїй каві;

in bed у ліжку;

in a street на вулиці;

in the sky в небі;

in the world в світі;

in a newspaper (magazine) в газеті (в журналі); 📰

in a book в книжці; 📖

in a photograph у фотографі; 📷

in a picture на малюнку;

in a car у машині (**але** зверніть увагу: **on a bus** 🚌 у автобусі; **on a train** 🚂 у поїзді; **on a plane** ✈️ у літаку);

to be at school навчатися в школі;

to be at college навчатися в коледжі;

to be at work бути на роботі;

to be at home бути вдома;

to be in hospital лікуватися;

to be in bed спати/відпочивати;

to be in prison відбувати покарання;

About – цей прийменник вживається:

1) із дієсловами: **to talk** розмовляти; **to speak** говорити; **to think** думати; **to hear** чути; **to know** знати:

Some people **talk about** their work all the time. Деякі люди весь час розмовляють про свою роботу.

I do not **know much about** cars. Я не знаю багато про машини.

2) з іменниками: **a book** книга; **a question** питання; **a programme** програма:

Did you see **the programme about** animals. Чи дивився ти програму про тварин?

Коли іде мова про час, український прийменник “через” перекладається як **in**:

In two hours you must be at home. Через 2 години ти маєш бути вдома.

Такі фрази, як “наступного року”, “наступного тижня” в англійській мові як і в українській (на відміну від російської) взагалі не потребують прийменника:

next year наступного року: I'll see him **next year**. Я побачу його наступного року.

last year торік: We did it **last year**. Ми зробили це торік.

this morning цього ранку;

every day кожного дня;

next week наступного тижня.

Не вживається прийменник і в такому звороті:

two times a day двічі на день;

three times a year тричі на рік: I go to school **five times a week**. Я ходжу до школи 5 разів на тиждень.

А тепер розглянемо декілька прийменників, близьких за значенням, але різних за правилами вживання:

During <i>під час, впродовж</i>	I met some interesting people <u>during</u> my holidays.	<i>Я зустрів цікавих людей <u>під час</u> своєї відпустки.</i>
For <i>впродовж деякого часу</i>	She has been ill <u>for half a year</u>.	<i>Вона хворіла <u>впродовж півроку</u>.</i>

Above <i>вище (чогось або когось)</i>	This town lies a hundred feet <u>above</u> sea-level.	<i>Це місто розташоване на 100 метрів <u>вище рівня моря</u>.</i>
Over <i>над</i>	Many planes can be seen <u>over the</u> capital. 🛩️ 🛩️ 🛩️ 🛩️	<i>Багато літаків можна побачити <u>над столицею</u>.</i>

Below <i>нижче (чогось, когось)</i>	Temperature has dropped <u>below</u> zero.	<i>Температура впала <u>нижче нуля</u>.</i>
Under <i>під чимось</i>	The dog is lying <u>under the</u> table.	<i>Собака <u>під столом</u>. 🐕</i>

Except <i>за винятком, крім</i>	All of them joined us <u>except</u> John.	<i>Всі вони <u>за винятком (крім) Джона</u> приєдналися до нас.</i>
Besides <i>крім (того)</i>	<u>Besides</u> friends of mine there were lots of other people.	<i><u>Крім моїх друзів</u> там було багато інших людей.</i>

Between <i>між (двома)</i>	The car was parked <u>between two</u> very expensive ones.	<i>Ця машина припаркована <u>між двома</u> дуже дорогими машинами.</i>
Among <i>серед (багатьох)</i>	I could not find her <u>among all those</u> people.	<i>Я не міг знайти її <u>серед усіх</u> тих людей.</i>

As <i>як</i>	<u>As a doctor</u> I know what I am talking about.	<i><u>Як лікар</u>, я знаю що говорю.</i>
Like <i>схожий</i>	He walked <u>like a drunken man</u>.	<i>Він йшов <u>як п'яна людина</u> (схожий на п'яного).</i>

Till <i>доки, до певного часу</i>	He waited <u>till sunset</u>.	<i>Він чекав <u>до заходу сонця</u>. ☾</i>
As far as <i>до певного місця</i>	He travelled with me <u>as far as</u> Kyiv.	<i>Він їхав зі мною <u>до Києва</u>.</i>

In <i>в, на</i>	She stayed <u>in the hotel</u> all evening.	<i>Вона була <u>в готелі</u> весь вечір. (де?)</i>
Into <i>в</i>	I am going <u>into the room</u>.	<i>Я іду <u>в кімнату</u>. (куди?)</i>

Against <i>проти, в очікуванні</i>	They were <u>against</u> it.	<i>Вони були <u>проти</u> цього.</i>
	We grew more and more excited <u>against</u> this event.	<i>Ми все більше хвилювалися <u>в очікуванні</u> цієї події.</i>
Towards <i>у напрямку</i>	She is walking <u>towards</u> me.	<i>Вона йшла <u>у напрямку</u> до мене.</i>
By <i>до певного часу</i>	I shall do it <u>by</u> Thursday.	<i>Я зроблю це <u>до четверга</u>.</i>

8.9.1. GRAMMAR EXERCISES

1. Вставте потрібний прийменник at/on/in

- Where were you _____ 28 February?
- I got up _____ 7 o'clock this morning.
- My sister got married _____ May.
- We often go to the beach _____ summer.
- George is not here _____ the moment.
- I will send you the money _____ the end of this month.
- _____ autumn, the leaves fall from the trees.
- The company started _____ 1969.
- I often go away _____ the weekend.
- I like looking _____ the stars _____ the sky _____ night.

2. Вставте прийменник about, after, against, before, between, from, into, like, over, same

February comes _____ January. March is _____ April. August comes _____ July and _____ September. We fight _____ war. Both the English and Americans speak the _____ language. Birds fly _____ our heads. I would like to tell you _____ this book. He divided the apple _____ two boys. I live in the _____ street.

3. Вставте потрібний прийменник

- He used to live here ... 1994 ... 1997.
- I'm sorry, he's off. Please call him back ... an hour.
- My birthday is ... March 26.
- Let's meet ... the beginning of the lesson.
- Bye, see you ... Monday!
- The lesson begins ... half past eight.
- We haven't seen him ... last year.
- I hope to meet you ... Easter.
- He graduated from school ... the age of 16.
- She takes English classes ... Wednesday nights.
- I won't see you ... the time you come home.

4. Вставте потрібний прийменник

- None of us has got an invitation ... the party.
- We have some need ... spare parts to our computers.

3. Tom has no reasons ... leaving school.
4. Ann is ... a diet now, and she is losing weight very quickly.
5. I was surprised at their reaction ... what I said.
6. Ann took my umbrella ... mistake.
7. Who knows the solution ... this problem?
8. I'm sorry, but my father is out ... business.
9. We arrived just ... time for the second half of the game.
10. Do you have a good relationship ... your teachers?
11. I'm going to watch a new film ... television.
12. We had some sandwiches and tea ... lunch.
13. ... my opinion, the weather isn't fine at all.

8.10. ПРИЙМЕННИК ТА “ПІСЛЯЙМЕННИК” –

THE PREPOSITION & THE POSTPOSITION

Англійське речення (найчастіше питальне) може закінчуватися прийменником; це дивує тих, хто щойно починає вивчати англійську мову.

Where are you from? *Звідки ви?*

What is it for? *Навіщо це?*

What is all that noise about? *Що цей шум означає?*

Подібні приклади незвичні і тому заслуговують на особливу увагу. Деякі англійські прийменники є складеними:

where from *звідки*; **Where are you going and where from?** *Куди ви ідете і звідки?*

what for *навіщо*; **I need this book. - What for?** *Мені потрібна ця книга. – Навіщо?*

He is from Ukraine. *Він – з України.*

What country is he from? *З якої він країни?*

This is for him. *Це - для нього.*

Whom is it for? *Для кого це?*

She is looking at the wall. *Вона дивиться на стіну.*

What is she looking at? *На що вона дивиться?*

В українській мові прийменник з легкістю переходить на початок фрази, а в англійській він, навпаки, намагається залишитися на місці.

We are talking about music. 🎵 *Ми говоримо про музику.*

What are we talking about? *Про що ми говоримо?*

He opened the bottle with a knife. 🔪 *Він відкрив пляшку ножем (за допомогою ножа).*

What did he open the bottle with? *Чим він відкрив пляшку?*

Отже, одна з причин цього явища – “небажання” англійського прийменника міняти своє місце в реченні при переході від ствердження до запитання.

В англійській мові існує група прийменників, які вживаються з дієсловами. В деяких підручниках їх називають “**prepositional verbs**” „дієслова з прийменниками”. Дієслова завдяки закріпленям за ними прийменникам мають багато значень. Наприклад, в залежності від прийменника-„післяслівника” дієслово **to give** *давати* має значення:

to give away *віддавати; зраджувати;*

to give back *повертати;*

to give in *поступатися;*
to give under *не витримувати;*
to give out *видавати; випускати;*
to give up *відмовитись.*

Практична порада: якщо ви побачите в англійському тексті прийменник, який стоїть після дієслова, ніколи не перекладайте на українську мову навіть добре знайоме дієслово його основним значенням. Прийменник-супутник неодмінно вплинув на значення дієслова: посилив, послабив або зовсім його змінив. Якщо ці словосполучення перекладати окремо, а не у комбінації, буде відсутній зміст. Запам'ятати всі такі ідіоми неможливо, але деякі з них вживаються досить часто і запам'ятовуються автоматично, мимовільно (якщо ж таке словосполучення зустрічається в тексті, потрібно дивитися в словнику комбінацію дієслово + прийменник).

Наприклад:

be afraid <u>of</u> <i>боятися (чогось), лякатися</i>	What are you <i>afraid of</i>? <i>Чого ви боїтесь?</i> She was <i>afraid of</i> a dog. <i>Вона налякана собакою.</i>
apply <u>for</u> <i>подавати заяву (на)</i>	What position did you <i>apply for</i>? <i>На яку посаду ви подали заяву?</i>
angry <u>about</u> smth	<i>сердитись на щось</i>
annoyed <u>about</u> smth	<i>ображатися на щось</i>
ask <u>for</u> <i>просити, напрошуватися (на)</i>	What help are you <i>asking for</i>? <i>Якої допомоги ви просите?</i> He is <i>asking for</i> trouble. <i>Він напрошується на неприємності.</i>
laugh <u>at</u> <i>сміятися (з)</i>	What is he <i>laughing at</i>? <i>З чого він сміється?</i> They <i>laugh at</i> you. <i>Вони сміються з вас.</i>
listen <u>to</u> <i>слухати (щось, когось)</i>	What music are you <i>listening to</i>? 🎵 <i>Яку музику ви слухаєте?</i>
nervous <u>about</u>	<i>нервувати з приводу</i>
excited <u>about</u>	<i>хвилюватися про</i>
worried <u>about</u>	<i>непокоїтися з приводу</i>
upset <u>about</u>	<i>засмучуватися від</i>
happy <u>about</u>	<i>відчувати радість від</i>
be proud <u>of</u> <i>пишатися (кимось, чимось)</i>	What are you so <i>proud of</i>? <i>Чим ви так пишаєтесь?</i>
scared <u>of</u>	<i>панікувати</i>
kind <u>of</u>	<i>люб'язно з боку</i>
to wait <u>for</u> <i>очікувати (на чогось, на когось)</i>	What are you <i>waiting for</i>? <i>Чого ви чекаєте?</i> Whom are you <i>waiting for</i>? <i>На кого ви чекаєте?</i>
aware <u>of</u>	<i>усвідомлювати</i>
surprised <u>at</u>	<i>дивуватися</i>
shocked <u>at</u>	<i>бути шокованим</i>
good <u>at</u> / bad <u>at</u> <i>встигати з / не встигати з</i>	He is <i>bad at</i> mathematics. <i>Він не встигає з математики.</i>

hopeless <u>at</u>	безнадійно відставати у
annoyed <u>with</u> smb	ображатися на когось
pleased <u>with</u> / satisfied <u>with</u>	бути задоволеним
disappointed <u>with</u>	розчаруватися у
keen <u>on</u>	захоплюватися
similar <u>to</u>	бути схожим
kind <u>to</u> робити ласку	It's so kind to you to help me. Дуже люб'язно з твого боку допомогти мені.
polite <u>to</u> бути ввічливим з	He is very polite to people. Він дуже ввічливий з іншими людьми.
rude <u>to</u>	бути грубим з
famous <u>for</u>	бути відомим завдяки чомусь
responsible <u>for</u>	бути відповідальним за

Деякі з них можуть об'єднуватися більше ніж з одним прийменником, набуваючи при цьому різних значень:

be made <u>of</u> бути зробленим (з чого)	This dress is made of cotton. Воно зроблене з бавовни.
be made <u>in</u> бути виготовленим (в, у)	It is made in Italy. Воно виготовлено в Італії.
care <u>about</u> хвилюватися	I don't care about your problems - I've got enough of my own. Мене не хвилюють твої проблеми – у мене досить своїх власних.
care <u>for</u> турбуватися, піклуватися;	Those people care for and about senior citizens. Ті люди опікуються старшими людьми і турбуються про них
take care <u>of</u> доглядати, опікуватися;	Who will care of you? Хто опікуватиметься вами?
think <u>of</u>, to think <u>about</u> думати (про)	What are you thinking of? Про що ви тепер думаєте?
dream <u>of</u>, to dream <u>about</u> мріяти (про)	What do you dream about? Про що ви мрієте?
look <u>at</u> дивитися (на)	I look at you. Я дивлюсь на вас.
look <u>after</u> дивитися, доглядати (за)	I can look after your children while you are at work. Я можу доглянути ваших дітей, поки ви на роботі.
look <u>for</u> шукати	What are you looking for? Що ви шукаєте?
remind <u>about</u> нагадувати (про)	He reminded me about the appointment. Він нагадав мені про домовлену зустріч.
remind <u>of</u> нагадувати (когось)	He reminds me of my uncle. Він нагадує мені мого дядька.
fill <u>in</u> заповнювати (анкету)	Please, fill in an application form. Будь ласка, заповніть анкету (заяву).
put <u>out</u> загасити (вогонь, цигарку і т.д.)	Please, put out the sigarette. Будь ласка, загасіть цигарку.

cross <u>out</u> викреслити (слово, помилку)	I wrote the wrong name at the form, so I crossed it out. Коли я помилюся у написанні імені в анкеті, я викреслив його.
give <u>up</u> здаватися; відмовлятися від; втрачати надію; кидати (звичку) (наприклад, кидати палити)	Do you smoke? - No, I gave it up two years ago. Ви палите? Ні, я кинув два роки тому.
look <u>up</u> підводити (очі); шукати (в довіднику і т. ін.); (розм.) поліщуватися	If you don't understand the word look it up in a dictionary. Якщо не знаєте слова, подивіться його переклад в словнику.
be run <u>out of</u> закінчитися, вичерпатися	We have run out of sugar. У нас закінчився цукор.
knock <u>over</u> розбити (чашку, склянку, скло)	I knocked over a glass. Я розбила склянку.
be <u>about to</u> збиратися щось зробити у найближчий час	He is about to read the letter. Він збирається прочитати листа.
keep <u>up with</u> триматися на рівних, не пасти задніх	Wait, I don't keep up with you. Почекайте, я не встигаю за вами.
jump <u>at</u> використовувати (можливість, шанс)	I jumped at the opportunity to make her acquaintance. Я скористався можливістю познайомитися з нею.
hint <u>at</u> натякати (на щось), нагадувати (про)	They hinted at the thing that had been promised to them. Вони нагадали про речі, які їм пообіцяли. What are you hinting at? На що ви натякаєте?
happen <u>to</u> ставатися (з)	A horrible thing happened to her. З нею сталася страшна річ.
translate <u>into</u> перекладати (на)	He translated the story from Ukrainian into English. Він переклав оповідання з української мови на англійську.
kiss <u>on</u> поцілувати (в)	She kissed the baby on the forehead. Вона поцілувала дитину в лоба.
die <u>of</u> померти (від)	The soldier died of severe burns. Солдат помер від важких опіків. He died of heart attack. Він помер від інфаркту.
suffer <u>from</u> страждати (чимось)	She is suffering from headaches. Вона страждає на головний біль.
be sick <u>with</u> хворіти (чимось)	She is sick with diabetes. Вона хворіє на діабет.

Розглянемо спрямованість дії на об'єкт. Прийменник "**at**":

to aim <u>at</u> цілитися (в); to shoot <u>at</u> стріляти (в)	The terrorist aimed at the policeman but didn't shoot at him. Терорист прицілювався в полісмена, але не вистрілив у нього.
to get angry <u>at</u> розсердитися (на)	My teacher got angry at me when I cut the lesson. Моя вчителька розсердилася на мене, коли я зірвав заняття.
be mad <u>at</u> розсердитися (на)	Do you know why she is mad at me? Чи не

	<i>знаєте ви, чому вона сердита на мене?</i>
point <u>at</u> спрямовувати (на), вказувати (на)	Don't point at people – it's rude. Не показуй (пальцем) на людей – це нечемно.
smile <u>at</u> усміхатися (до)	She smiled at the baby. Вона усміхнулася дитині.
throw <u>at</u> кидати (в)	He threw a stone at her. Він кинув в неї камінь.
throw <u>to</u> кидати (комусь)	He threw the ball to her. Він кинув їй м'яча.
shout <u>at</u> кричати (на)	Stop shouting at me! Перестаньте кричати на мене!
shout <u>to</u> кричати (до когось, комусь)	He shouted to us that we should call the police. Він крикнув нам, що ми повинні викликати поліцію.
belong <u>to</u> належати (комусь)	This house belongs to my brother. Цей будинок належить моєму брату.
belong <u>in</u> перекладається зворотом “йому місце (в)”	This box belongs in the basement. Ця коробка має стояти в підвалі. This guy belongs in jail. Цьому чоловікові місце у в'язниці.
borrow <u>from</u> позичати	I'll have to borrow 5 dollars from you. Мені доведеться позичити у вас п'ять доларів. She borrowed the car from me. Вона позичила мою машину.
invite <u>to</u> запрошувати (на)	She invited us to the party. Вона запросила нас на вечірку.
complain <u>about</u> жалітися (на), нарікати (на)	She always complains about her health. Вона завжди скаржиться на своє здоров'я.
depend <u>on</u> залежати (від) Інколи це дієслово винятково вживається без прийменника	Now everything depends on you. Тепер все залежить від вас. Will you go with us? - It depends. Чи поїдете ви з нами? - Важко сказати. (або: Це залежить від обставин.).

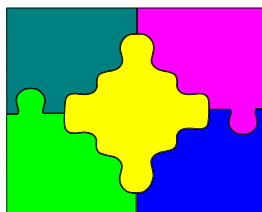
В англійській мові прийменник може закінчувати не тільки питальне, але й стверджувальне речення:

This is the house that I <u>told</u> you <u>about</u>.	<i>Це той будинок, <u>про</u> який я вам <u>говорив</u>.</i>
I know what I'm <u>talking</u> <u>about</u>.	<i>Я знаю, <u>про</u> що <u>говорю</u>.</i>
I know the woman whom you were <u>talking</u> <u>to</u>.	<i>Я знаю жінку з якою ви <u>розмовляли</u>.</i>
I like the restaurant which we normally <u>go</u> <u>to</u>.	<i>Мені подобається ресторан, <u>куди</u> ми зазвичай <u>ходимо</u>.</i>
He found the letter that he was <u>looking</u> <u>for</u>.	<i>Він знайшов лист, який <u>шукав</u>.</i>

Дієслова **talk (to; with)**, **speak (to; with)** вживаються з двома прийменниками, різниці практично немає. Американський варіант англійської мови надає перевагу

прийменнику “to”, однак, не плутайте його з часткою, яка стоїть перед дієсловом (інфінітивом):

Whom do you want to <u>talk to</u> ?	З ким ви хочете <u>поговорити</u> ?
It was nice <u>talking to</u> you.	Приємно було <u>поговорити</u> з вами.
Could I <u>speak to</u> the manager, please?	Чи можу я <u>поговорити</u> з менеджером?

8.10.1. СТАЛІ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ – THE CONSTANT WORD-COMBINATIONS

В англійській мові заслуговують особливої уваги словосполучення: дієслово + прийменник. Такі словосполучення називаються сталими, їх потрібно запам'ятати.

І в українській, і в англійській мові прийменники, як правило, багатозначні, внаслідок чого одному й тому ж англійському прийменнику відповідає кілька українських прийменників, а той самий український прийменник у різних контекстах перекладається різними англійськими прийменниками.

Так, англійський прийменник **on** може відповідати українським прийменникам *на, у(в), з, про, від* та ін.:

The plate is on the table. *Тарілка на столі.*
He was here on Monday. *Він був тут у понеділок.*
A lecture on Physics. *Лекція з фізики.*
A lecture on Shakespeare. *Лекція про Шекспіра.*
It depends on you. *Це залежить від тебе.*

З другого боку, український прийменник *на* може перекладатися англійськими прийменниками **on, in, at, into, for** та ін.:

Карта на стіні. **The map is on the wall.**
Я зустрів його на вулиці. **I met him in the street.**
Ми дивилися на нього. **We were looking at him.**
Перекладіть на англійську мову. **Translate into English.**
Я чекаю на неї. **I am waiting for her.**

Часто дієслово в англійській мові вимагає додатка з прийменником, а відповідне йому українське дієслово вживається з безприйменниковим додатком і, навпаки, прямому додатку англійської мови в українській мові відповідає додаток з прийменником:

We were listening to music. 🎵 *Ми слухали музику.*
He answered the question. *Він відповів на запитання.*

Прийменник *by* тісно пов'язаний з групою іменників. Наприклад: їхати на чомусь:

to go by train їхати на поїзді;
to go by taxi їхати на таксі;
to go by bus їхати на автобусі.

У відповідних зворотах української та англійської мов вживаються різні прийменники. Наведемо кілька прикладів “яскравої” невідповідності:

in the East (South, etc.) на сході (півдні і т.д.);
in the rain під дощем;
to be in the money бути при грошах;
in the tree на дереві;
in the picture на картині;
in the fresh air на свіжому повітрі;
for this reason з цієї причини.

Ці звороти потрібно запам'ятати:

an excellent mark on the exam п'ятірка з екзамену;
exception to the rules виняток із правил;
to learn by heart вивчити напам'ять;
play on words гра слів;
a program on the radio передача по радіо;
on TV по телебаченню;
plans for the evening плани на вечір;
I did it on principle. Я зробив це з принципу.
I did it on purpose. Я зробив це навмисне.

Особливо важким є вживання прийменника *at*:

<u>at</u> any cost	будь-якою ціною; You must do it <u>at</u> any cost. <i>Ти повинен це зробити - кров з носу.</i>
<u>at</u> high speed	<u>на</u> великій швидкості;
<u>at</u> my expense	<u>за</u> мій рахунок;
<u>at</u> a right angle	<u>під</u> прямим кутом;
<u>at</u> your own risk	<u>на</u> твій ризик;
<u>at</u> his request	<u>на</u> його прохання.

Розглянемо еквівалентність значень деяких слів: чому перемогу можна тільки здобути, а поразку зазнати; чому роль можна грати, відігравати, значення мати, а висновки і компліменти робити? Чому англійське слово *to pay*, що означає *платити*, сполучається з такими несполучуваними, з погляду нашої мови, словами як *attention* увага, *visit* візит, відвідування, *compliments* комплімент, поздоровлення? Чому такі

сполучення як *висока трава*, *міцний чай*, *сильний дощ* по-англійськи звучать, як „*довга трава*” **long grass**, *сильний чай* **strong tea**, „*важкий дощ*” **heavy rain**?

Переклад слів за допомогою словника, що містить еквіваленти значень слів, інколи заплутує, провокуючи на вживання іноземних слів у звичних контекстах іноземної мови, а ці контексти рідко збігаються.

Наприклад, поширене слово *книжка* і його еквівалент. В англо-українських словниках це слово входить до складу багатьох сталих сполучень. Лише в одному з них воно перекладається словом *книжка*:

a book on/about birds книжка про життя птахів;
a reference book довідник;
a cheque book чекова книжка;
a ration book картки;
to do book вести рахунки;
our order books are full ми більше не приймаємо замовлень;
to be in smb's good (bad) book бути на гарному (поганому) рахунку;
I can read her like a book я бачу її наскрізь;
we must go by the book треба діяти за правилами.

Отже, кожне слово в кожній мові має своє, властиве тільки їй, коло сполучуваності. Іншими словами, воно сполучається з одними словами і не сполучається з іншими.

Деякі звороти дієслів з прийменниками, як наприклад: **get along** *жити*; **make up** *зробити* – навіть змінюють значення дієслова, тому їх називають дієслівними ідіомами або „післяслівниками” (в англійській мові на відміну від української прийменник може стояти і в кінці речення). Ці дієслівні ідіоми ми розглянемо пізніше.

Деякі з таких дієслів вживаються з цілою групою однотипних об'єктів:

to play tennis (basketball, etc.) *грати в теніс (баскетбол і т.д.);*

to play cards ♣ ♦ ♥ ♠ *грати в карти;*

to play guitar (violin, etc.) *грати на гітарі (скрипці і т.д.);*

to hit in (some part of the body) *бити по (якійсь частині тіла):* **The goalie hit the forward in the leg.** *Воротар вдарив нападаючого по нозі.*

to read cards *гадати на картах.*

Третя група слів – стійкі словосполучення, які не допускають заміни слів:

be interested in <i>цікавитись</i>	They are interested in the computer equipment. <i>Їх цікавить комп'ютерне обладнання.</i>
be different from <i>відрізнятися</i>	It is very different from the sample. <i>Це дуже відрізняється від зразка.</i>
be sorry about <i>вибачатися</i>	I am sorry about the mistakes. <i>Вибачте мене за помилки.</i>
be married to (to get married) <i>бути одруженим</i>	She was married to John. <i>Вона одружилась з Джоном.</i>
wait for <i>чекати</i>	He waited me for an hour. <i>Він чекав на мене годину.</i>

look out бути обережним	Look out in the street! Будь обережним на вулиці!
hold on залишатись на зв'язку (не вішати телефонну трубку)	Please, hold on a moment. ☞ Зачекайте хвилину, не кладіть трубку.
carry on продовжувати	Carry on working. Продовжуйте працювати.
wake up прокидатися	I wake up at seven o'clock. Я прокидаюсь о сьомій ранку.
grow up вирости	What does your son want to do when he grows up? Ким хоче бути твій син, коли виросте?
get up вставати з ліжка	He got up in the evening. Він встав з ліжка ввечері.
speak up говорити голосніше	I can not hear you. Can you speak up? Я тебе не чую. Чи не міг би ти говорити голосніше?
wash up мити посуд	Please, wash up after dinner. Будь ласка, помий посуд після обіду.

Тепер розглянемо ідіоми:

She <u>crossed</u> her legs.	Вона поклала ногу <u>на</u> ногу.
The store is closed <u>for</u> renovation.	Крамниця зачинена у зв'язку з <u>ремонт</u> ом.
My car is <u>under</u> repair.	Моя машина у <u>ремонті</u> .
<u>in</u> the open air	<u>під</u> відкритим небом;
It's <u>off</u> the wall!	Ти попав пальцем <u>в</u> небо!
<u>from</u> generation <u>to</u> generation	<u>з</u> покоління <u>в</u> покоління;
<u>by</u> the light of a lamp	<u>при</u> світлі лампи;
to talk heart <u>to</u> heart	поговорити душа <u>в</u> душу;
the life <u>of</u> the party	душа товариства;
Don't keep standing <u>over</u> me!	Не <u>стійте</u> <u>над</u> душею!

Дієслово **to have** мати у словосполученнях може перекладатися по різному:

to have	
як to do робити	to have a bath митися to have a break зламатися to have a talk поговорити to have a coffee пити каву to have a meal їсти to have a cigarette палити to have a drink пити to have a walk гуляти to have a laugh сміятися to have a try спробувати to have a trouble турбуватися, мати клопіт
як to possess володіти	to have a new car мати нову машину

	to have two brothers мати двох братів to have a cold застудитися to have brown hair мати темне волосся to have a good idea мати гарну ідею
--	---

Дієслово **to get** діставати, одержувати також має декілька значень у словосполученнях:

to get	
	to get rid of позбутися кого (чого) to get on okay добре справлятися з чимось
як to travel подорожувати або to go їздити	to get on a train (bus) сісти на поїзд (автобус) to get a taxi взяти таксі
як to arrive приїздити	to get here (there) дістатися сюди (туди) to get home дістатися до дому
як to buy купляти	to get smth cheap купити щось дешево
як to receive одержувати, отримувати або to obtain здобувати, домагатися, одержувати	to get help отримувати допомогу to get advice отримувати пораду to get a message отримувати повідомлення to get a job отримувати роботу to get a degree отримувати ступінь to get a cold застудитися
як to become ставати	to get better (worse) кращати (гіршати) to get hot (cold, light) ставати спекотніше (холодніше, світліше) to get married (divorced) одружуватися (розлучатися) to get angry (annoyed, confused) розлютитися (роздратуватися, збентежитися) to get bigger (older, stronger) ставати більшим (старшим, сильнішим)

Розглянемо значення слів **time** час та **place** місце, становище, посада у словосполученнях:

time	
a waste of time	марнувати час
from time to time	час від часу
in three hour's time	за три години часу
every time	кожен час
in time (on time)	вчасно
the last time	останній раз
a long time ago	дуже давно
have a lovely (awful) time	провести приємно (жахливо) час
Have you got a time, please?	В тебе є годинник?

place	
a place in a team	<i>місце в команді (як член команди)</i>
the place where I was born	<i>місце, де я народився</i>
a place to park	<i>місце для парковки</i>
a place to meet	<i>місце зустрічі</i>
a place to eat	<i>їдальня, ресторан, кафе</i>
my parent's place	<i>батьківський дім</i>
the place where the accident happened	<i>місце, де сталася аварія</i>

Ідіоми – необхідний елемент живої мови, але складність в тому, що їх існує дуже багато.

8.10.2 GRAMMAR EXERCICES

1. Перекладіть речення, використовуючи прийменники та „післяйменники”

1. I knocked over a vase.
2. I want those papers. Don't throw them away.
3. Please, put out the sigarette.
4. We have run out of sugar.
5. They set out for the mountains at dawn.
6. He is always boasting of his money.
7. They complain of lack of information.
8. I jumped at the opportunity to make her acquaintance.
9. She quickly glanced at her watch.
10. I'll ask him to see to the tickets.
11. The house teems with mice.
12. Do you smoke? No, I gave it up two years ago.

2. Перекладіть англійські речення українською мовою, а українські англійською

1. I prefer to go by train.
2. He likes to be in the money.
3. It is exception to the rules.
4. Have you plans for the evening?
5. I did it at his request.
6. Він дивиться на дітей.
7. Ми сміємось з тебе.
8. Він грає в теніс.
9. Я повинен це зробити не дивлячись ні на що (кров із носу).
10. Він душа товариства.

3. Перекладіть англійські вирази українською мовою:

the high seas; it is high time (to do smth); to live high; high spirits; in low water; to live low; low spirit; long face; long-sighted; long ears; long price; long dozen; to make a long story short; short-sighted; short memory; short a money; short hand.

4. Вставте потрібний прийменник

1. Bill isn't very good ... physics, but he is excellent ... languages.
2. Mary isn't interested ... football at all. But she is keen ... dancing.
3. Their children have always been polite ... us.
4. It's so kind ... you to give us a lift.
5. Jim's parents are often upset ... his marks.
6. Despite they are brothers; they are quite different ... each other.
7. Your handwriting is similar ... mine.
8. Our city is famous ... its historical sights.
9. She has been happily married ... John for two years.
10. I am not pleased ... my progress in Chemistry.
11. Our son has entered the university. We've proud ... him.
12. Last week our tutor wasn't satisfied ... our class.
13. It's silly ... him to be from school so often.

8.11. ПРИСЛІВНИК –

THE ADVERB

The Adverb прислівник є частиною мови, яка характеризує дію, стан, якість і відповідає на запитання „*як? як часто? як довго? скільки часу? коли?*”.

За своєю структурою прислівники діляться на **прості Simple Adverbs**, що складаються з одного кореня; **похідні Derivative [di'rivətiv] Adverbs**, що мають у своєму складі суфікси або префікси; **складні Compound Adverbs**, що складаються з двох, трьох коренів; **складені Composite Adverbs**, що складаються з кількох слів:

Прості прислівники Simple Adverbs	Похідні прислівники Derivative Adverbs	Складні прислівники Compound Adverbs	Складені прислівники Composite Adverbs
well <i>добре, гаразд;</i>	slowly <i>повільно;</i>	anyhow <i>як-небудь, щоб не було, у всякому разі;</i>	at once <i>добре, гаразд; відразу, негайно</i>
hard <i>сильно, наполегливо;</i>	forward <i>уперед, далі;</i>	sometimes <i>іноді, інколи;</i>	at last <i>нарешті;</i>
much <i>багато, значно;</i>	headlong <i>стрімголов, необачно, наосліп;</i>	nowhere <i>ніде, нікуди;</i>	

Похідні, складні та складені прислівники утворюються від інших частин мови (здебільшого від прикметників та іменників) за допомогою суфіксів **-ly, -ward, -long** (дивись розділи **Словотворення – Word-Formation, Утворення прислівників – Formation of Adverbs**):

1. Прислівники, що збігаються значенням з тими іменниками або прикметниками, від яких вони утворені:

Іменник the Noun	Прислівник the Adverb
day <i>день</i>	daily <i>щоденно, щодня</i>
part <i>частина</i>	partly <i>частково</i>

Прикметник the Adjective	Прислівник the Adverb
quick швидкий	quickly швидко
slow повільний	slowly повільно
easy легкий	easily легко

2. Прислівники, що не збігаються значенням з прикметниками, від яких вони утворені:

Прикметник the Adjective	Прислівник the Adverb
short короткий	shortly нещодавно
deep глибокий	deeply дуже
bare 1) голий; 2) незначний; 3) неприкрашений	barely 1) ледве; 2) відверто
hard твердий	hardly ледве, навряд чи, насилу
fair 1) справедливий; 2) непоганий; 3) сприятливий; 4) ясний; 5) гарний	fairly 1) досить, певною мірою; 2) справедливо
just 1) справедливий; 2) заслужений; 3) вірний	justly законно
near близький	nearly майже, приблизно
scarce [skeəs] недостатній	scarcely ледве-ледве, навряд
late пізній, колишній	lately нещодавно, за останній час

I live quite **near**. Я живу зовсім близько.

I have **nearly** forgotten about it. Я ледве не забула про це.

She works **hard**. Вона наполегливо працює.

She **hardly** works. Вона мало (ледве) працює.

They came **late**. Вони прийшли пізно.

The children have **lately** become restless. Останнім часом діти стали неспокійні.

3. Багато прислівників а англійській мові своєю формою цілком збігаються з іншими частинами мови і можуть бути визначені як прислівники лише залежно від їх ролі в реченні. Прислівники, що збігаються формою з прикметниками:

Прислівник the Adverb	Прикметник the Adjective	Прислівник the Adverb
fast	швидкий	швидко
long	довгий	довго
loud	голосний	голосно
late	пізній	пізно
wide	широкий	широко
hard	твердий	уперто, тяжко
early	ранній	рано

Прикметник the Adjective	Прислівник the Adverb
They took a fast train. Вони сіли на <u>швидкий</u> потяг. („який?“)	He rode fast . Він їхав <u>швидко</u> . („як?“)
That was a long day. То був <u>довгий</u> день. („який?“)	She waited long . Вона <u>довго</u> чекала. („як довго? скільки часу?“)

Порівняємо прикметник та прислівник:

Прикметник the Adjective	Прислівник the Adverb	Примітка the Note
Sue is very <u>quiet</u>. Сью дуже <u>швидко</u> . („яка?“)	Sue speaks very <u>quietly</u>. Сью дуже <u>швидко</u> розмовляє. („як?“)	не може бути: „ speaks very quiet ”
Be <u>careful</u>! Будь обережним! („яким?“)	Listen <u>carefully</u>! Слухай <u>уважно!</u> („як?“)	не може бути: „ listen careful ”

4. Деякі слова мають різне значення в залежності від того, якою частиною мови вони є:

Прикметник the Adjective	Прислівник the Adverb
only єдиний	only тільки, виключно
pretty гарненький	pretty досить, цілком
well здоровий	well добре, гаразд

Але потрібно зауважити, що в англійській мові є деякі прикметники, що закінчуються на суфікс **-ly**, які не слід вважати за прислівники, наприклад:

lovely милий, приємний;

manly мужній;

friendly дружній: **He speaks in a friendly way.** Він розмовляє дружнім тоном.

В англійській мові, особливо з дієсловами **to taste** пробувати на смак, мати смак (присмак); **to feel** почувати, відчувати, сприймати на дотик; **to sound** звучати; **to look** дивитися; **to smell** пахнути, відчувати запах іноді вживаються прикметники, які ми можемо перекласти як прислівники:

That sounds good.

Звучить непогано.

The flowers smell wonderful.

Квіти пахнуть чудово.

8.11.1. ГРУПИ ПРИСЛІВНИКІВ – GROUPS OF ADVERBS

За значенням прислівники в англійській мові поділяються на 5 основних груп:

1. Прислівники часу **Adverbs of Time: today** сьогодні, **yesterday** вчора, **now** тепер, **soon** незабаром, **early** рано, **late** пізно, **then** тоді, **before** до того як та ін.

2. Прислівники місця **Adverbs of Place: here** тут, **there** там, **where** де, **near** поблизу, **above** зверху та ін.

3. Прислівники повторюваності й частотності **Adverbs of Repetition and Frequency: often** часто, **never** ніколи, **sometimes** іноді, **ever** будь-коли, **usually** звичайно та ін.

4. Прислівники ступеня **Adverbs of Degree: very** дуже, **quite** зовсім, **little** мало, **too** занадто, **much** багато та ін.

5. Прислівники способу дії **Adverbs of Manner: quickly** швидко, **well** добре, **badly** погано, **slowly** повільно, **easily** легко та ін.

8.11.2. СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ПРИСЛІВНИКІВ – DEGREES OF COMPARISON OF ADVERBS

В сучасній англійській мові прислівники є морфологічно незмінними словами. Єдиною формальною зміною, що збереглася у невеликої групи прислівників, головним чином, у прислівників, які визначають характер дії **Adverbs of Manner** є зміна при порівнянні.

Односкладові прислівники, які часто збігаються формами з прикметниками, у вищому ступені мають суфікс **-er**, у найвищому ступені - суфікс **-est**:

late пізно	later	latest
fast швидко	faster	fastest

We can't wait any **longer**. Ми не могли чекати довше.

Of all the singers I have heard she sang **loudest**. Серед всіх співаків, яких я чув, вона співала найголосніше.

Більшість прислівників, що закінчуються на **-ly** утворюють ступені порівняння за допомогою слів **more** у вищому ступені і **most** у найвищому ступені:

slowly повільно	more slowly	most slowly
quietly спокійно, тихо	more quietly	most quietly
carefully обережно	more carefully	most carefully

She did it **more carefully**. Вона зробила це ще обережніше.

Could you speak **more loudly**, please. Чи не могли би ви говорити голосніше.

You can find it **most easily** by turning right. Тобі набагато легше буде знайти це, якщо ти повернеш праворуч.

Порівняння робиться також за допомогою слів **less** та **least**:

slowly повільно – **less slowly** повільніше – **least slowly** дуже повільно

Зверніть увагу на зауваження - не плутайте словосполучення: **at least** – в усякому разі, принаймні; **at last** – нарешті:

It's hard but **at least** you can try. Це важко, але принаймні, ви можете спробувати.

At last you did it. Нарешті ви зробили це.

Least of all he worries about you. Менш за все він турбується про тебе.

Кілька прислівників, що збігаються в своєму значенні з відповідними прикметниками, утворюють ступені порівняння від різних основ:

good <i>добре</i>	better	best
bad <i>погано</i>	worse	worst
little <i>мало</i>	less	least
much <i>багато</i>	more	most
far <i>далеко</i>	farther, further	farthest, furthest

Now you do it **better** than you did it last year. *Зараз ти робиш це краще, ніж робив це торік.*

I love music **more and more**. 🎵 *Музика подобається мені більше і більше.*

8.11.3. GRAMMAR EXERCISES

Вставте потрібний прислівник

**carefully, clearly, easily,
well, carefully, quickly, hard, badly**

1. I'm doing to say something very important, so please listen to me _____ .
2. I need you help. Come _____ !
3. I met him but I don't know him very _____ .
4. They work _____. At the end of the day they were always tired.
5. I am tired this morning. I slept _____ last night.
6. You are much better tennis player than me. When we play you always win _____ .
7. Think _____ before you answer the question.
8. Our teacher is not very good. He does not explain things very _____ .

8.12. СПОЛУЧНИКИ –

CONJUNCTIONS

8.12.1. МОРФОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СПОЛУЧНИКІВ - MORPHOLOGICAL CHARACTERISTIC OF CONJUNCTIONS

В англійській мові сполучники **Conjunctions** служать для з'єднання між собою окремих слів або окремих речень, поділяються на **сполучники сурядності Coordinating Conjunctions** та **сполучники підрядності Subordinating Conjunctions**. Сурядні сполучники з'єднують між собою однорідні слова, а також окремі речення. Вони поділяються на три основні групи:

а) єднальні сполучники **Copulative Conjunctions**: **and** *і, та*; **as well as** *так само, як і*; **both ... and ...** *як ... так і*; **not only ... but also** *не тільки ... а й*; **neither ... nor** *ні ... ні*:

The sun has set and he turned homeward. *Сонце зайшло, і він повернувся додому.*

Nick was like neither his father nor his mother. *Микола не був схожий ні на батька ні на матір.*

б) розділові сполучники **Disjunctive Conjunctions**: **and** *але*; **as well as** *так само, як і*; **both ... and ...** *як ... так і*; **or** *або, чи*; **either ... or** *або ... або*:

You must be ready or you will be late. *Ти повинен поспішати, або запізнишся.*

в) протиставні сполучники **Adversative Conjunctions**: **but** *але*; **yet** *проте*; **still** *все ж*; **whereas** *тоді як*:

I came here yesterday but you were not in. *Я приходив вчора, але вас не було вдома.*

Сполучники не мають самостійної синтаксичної функції, тобто не є членами речення, а лише з'єднують слова або речення.

За своєю морфологічною структурою сполучники діляться на **прості Simple Conjunctions** (складаються з одного кореня); **похідні Derivative Conjunctions** (мають у своєму складі суфікси або префікси); **складні Compound Conjunctions** (складаються з двох, трьох коренів); **складені Composite Conjunctions** (складаються з кількох слів):

Прості сполучники Simple Conjunctions	Похідні сполучники Derivative Conjunctions	Складні сполучники Compound Conjunctions	Складені сполучники Composite Conjunctions
and <i>i, та</i>	unless <i>якщо не</i>	therefore <i>тому, отже</i>	as soon as <i>як тільки</i>
but <i>але</i>	because <i>тому що</i>	nevertheless <i>хоча, незважаючи на, проте</i>	as if <i>неначе, ніби</i>
or <i>чи</i>	until <i>доки, поки (не)</i>	however <i>проте, однак, незважаючи на</i>	in order to <i>для того, щоб</i>
that <i>що, щоб</i>			though as <i>хоч як, наче, ніби, немов (би)</i>
if <i>якщо</i>			
so <i>отже, тому</i>			
though <i>хоч, хоча</i>			

8.12.2. GRAMMAR EXERCISES

1. Складіть речення, використовуючи потрібні сполучники and/but/or та речення з таблиці

**he did not see me; don't come back;
she looked out; do you want to get a taxi;
did you stay at home; I did not read it;
they do not use it very often;
I can not remember his name;
she swam to the other side;
they took some photographs**

1. I bought a newspaper _____ !
2. She went to the window _____ .
3. I saw Jack _____ .
4. The girl jumped into the river _____ .
5. Did you go out last night _____ ?
6. They walked round the town _____ .
7. They have got a car _____ .
8. I can remember his face _____ .
9. Go away _____ .
10. Shall we walk to the hotel _____ ?

2. Складіть речення, використовуючи потрібні сполучники so/because та речення з таблиці

<p>she was ill; do not phone me; I walked in; we walked home; we did not play tennis; we did not go swimming; the have not got a key; she does the same thing all the time; it was very hot in the room; she is friendly and interesting; I could not sleep</p>
---

1. I opened the window _____ .
2. The water was not very clean _____ !
3. The door was open _____ .
4. Ann did not go to work _____ .
5. I like Carol _____ .
6. It was raining _____ .
7. There were no buses _____ .
8. I got up in the middle of the night _____ .
9. I won't be at home this evening _____ .
10. They can not get into the house _____ .
11. She does not like her job _____ .

8.13. СЛОВОТВОРЕННЯ –

WORD-FORMATION

Для того, щоб перекласти будь-яке новостворене англійське слово необхідно знати словотворчі **префікси, суфікси та закінчення** англійської мови.

8.13.1. ПРЕФІКС У МОРФОЛОГІЇ – PREFIX IN THE MORPHOLOGY

Ознайомимось з основними префіксами:

префікс	значення	новостворене слово	переклад
anti-	<i>анти-, проти-</i>	anti-aircraft	<i>протиповітряний, (aircraft повітряний)</i>
		antiseptic	<i>антисептичний</i>
		antipathy	<i>антипатія</i>
co-	<i>спів-</i>	co-operation	<i>співпраця</i>
		co-education	<i>спільне навчання</i>
		coexist	<i>співіснувати</i>
counter-	<i>контр-, проти-</i>	counteract	<i>протидіяти</i>
		counterbalance	<i>противага</i>
		counterblow	<i>контрудар</i>
inter-	<i>між-, взаємо-</i>	intercession	<i>посередництво</i>
		interchange	<i>обмінювати(ся); чергувати(ся)</i>
		interconnection	<i>взаємозв'язок</i>
		interdependence	<i>взаємозалежність</i>
		intercontinental	<i>міжконтинентальний</i>
		interethnic	<i>міжетнічний; міжнаціональний</i>
		interface	<i>взаємодія</i>
mis-	<i>надає слову значення протилежного основі, або означає „неправильно”</i>	misbehave	<i>погано поводитись</i>
		misfortune	<i>нещастя</i>
		misprint	<i>друкарська помилка</i>
		mistrust	<i>недовір'я</i>
		misunderstand	<i>неправильно розуміти</i>
		mischief	<i>зло; шкода</i>
non-	<i>надає слову протилежний зміст</i>	nonage	<i>неповноліття</i>
		nonchalant	<i>безтурботний</i>
		nonentity	<i>небуття</i>

over-	<i>пере-</i>	overbalance	<i>переважувати; перевершувати</i>
		overcome	<i>перемогти; побороти</i>
		over-estimate	<i>переоцінювати</i>
		overlive	<i>пережити</i>
pre-	<i>надає значення передування (до-, перед-)</i>	precede	<i>передувати</i>
		preface	<i>передмова; вступ</i>
		prehistoric	<i>доісторичний</i>
		preliminary	<i>попередній</i>
pre-	<i>надає значення повторюваності (ще-, знов-)</i>	pre- mature	<i>передчасний</i>
		reread	<i>перечитати</i>
		reappear	<i>з'явитися знов</i>
		rewrite	<i>переписати</i>
re-	<i>надає значення повторюваності (ще-, знов-)</i>	reorganize	<i>реорганізувати</i>
		reunion	<i>возз'єднання</i>
		subconscious	<i>підсвідомий</i>
		subdivide	<i>підрозділяти(ся)</i>
sub-	<i>під-</i>	subdual	<i>підкорення; підпорядкування</i>
		subordinate	<i>підлеглий</i>
		submarine	<i>підводний</i>
		underdone	<i>недосмажений</i>
under-	<i>під- недо-</i>	underground	<i>підземний</i>
		underline	<i>підкреслювати</i>
		underrate	<i>недооцінювати</i>

Префікси, що надають словам *заперечне значення*:

префікс	новостворене слово	переклад
dis-	disability	<i>нездатність</i>
	disadvantage	<i>невигідне становище; недолік</i>
	disagree	<i>суперечити; не погоджуватися</i>
	disappear	<i>зникати</i>
il-	illegal	<i>незаконний; нелегальний</i>
	illegible	<i>нечіткий; нерозбірливий</i>
	il liberal	<i>неосвічений; погано вихований</i>
	illogical	<i>нелогічний</i>
im-	immemorial	<i>незапам'ятний</i>
	immobile	<i>нерухомий</i>
	immoderate	<i>непомірний</i>
	immoral	<i>аморальний</i>
	immortal	<i>безсмертний</i>
in-	inactive	<i>бездіяльний; пасивний</i>
	inadmissible	<i>недопустимий</i>
	inadvertent	<i>неуважний</i>
	inarticulate	<i>нерозбірливий</i>
ir-	irrational	<i>нерозумний</i>
	irreclaimable	<i>непоправний</i>
	irrelevant	<i>недоречний</i>
	irregular	<i>неправильний</i>

	irresponsible	безвідповідальний
	premature	передчасний
un-	unable	нездатний
	unaccustomed	незвичний
	unacquainted	незнайомий
	unalterable	незмінний; сталий
	undecided	невирішений

Префікс *self*

Префіксом може бути і слово *self*, яке перекладається як *власна особа, сам*:

self-service самообслуговування;

self-acting автоматичний;

self-confident самовпевнений;

self-made man зобов'язаний усім лише самому собі;

self-portrait автопортрет;

self-conscious сором'язливий;

self-control самовладання;

self-criticism самокритика;

self-defence самооборона;

self-government самоуправління;

self-interest егоїзм;

self-less самовідданий;

self-taught або **self-educated person** людина, яка навчалась самотійно.

8.13.2. СУФІКС У МОРФОЛОГІЇ – SUFFIX IN THE MORPHOLOGY

Суфікси - лінгвістичне явище. При вивченні англійської мови потрібно враховувати, що інколи суфікс додається до однієї частини мови, а в результаті утворюється зовсім інша.

Суфікс **-er (read-reader)**, найбільш розповсюджений. Він додається до дієслова і утворює іменник: **verb+er = noun**. В результаті слово означає особу або предмет, який виконує дію, про яку повідомляє дієслово. Те, що (або той, хто) робить:

writer письменник;

runner людина, яка бігає;

eater той, хто їсть;

drinker той, хто п'є;

sleeper той, хто спить.

He is a good drinker and sleeper. Він любить випити і поспати.

player той, хто (або те, що) грає;

tennis player людина, яка грає в теніс;

record player програвач (плівок);

CD-player програвач компактних дисків. Слово “гравець” близьке за значенням, але відрізняється: гравець, як азартна людина “**gambler**”.

lover той, хто любить;

jazz lover шанувальник джазу;

lover of animals любитель тварин;

lover of good food гурман;
worker працівник;
social worker соціальний працівник.
He is a good worker. Він хороший працівник.
He is a hard worker. Він - трудяга.

Тепер декілька прикладів складних слів:

baby-sitter   няня;

movie-goer той, хто любить ходити в кіно;

newcomer новенький.

Words that are newcomers in the language. Слова, які щойно увійшли до мови.

Суфікс лише підкреслює значення новоствореного слова:

speaker той, хто (або те, що) говорить;	1) <i>оратор</i> – той, хто виступає: He is a good speaker. Він – хороший оратор. She was a first speaker at the meeting. Вона була першим промовцем на зборах.
	2) динамік радіо або магнітофону , (не плутати з мікрофоном): loud-speaker гучномовець .
teller	1) <i>розповідач</i> ;
	2) story-teller казкар, вигадувач.
opener те, що (або той, хто) відкриває:	1) bottle opener пристрій, що відкриває пляшки;
	2) can opener консервний ніж (can консервна бляшанка);
	3) eye-opener відкриття. That was an eye-opener for her. Це відразу відкрило їй очі.
breaker	1) <i>те, що ламає, розбиває</i> ;
	2) <i>порушник (закону і. т.д.)</i> ;
	3) <i>бурун</i> ;
	4) <i>електричний вимикач</i> .
ice-breaker	1) <i>криголам (корабель)</i> ;
	2) <i>зауваження, репліка</i> , знімає напруження в розмові (в Америці навіть серйозні виступи часто починають невеликим жартом).
maker той, хто робить, творить	1) policy-maker людина, яка визначає політику;
	2) law-maker законодавець;
	3) trouble-maker той, хто спричинює неприємності.

Дієслово **to curl** означає як дієслово: *завивати(ся); вити(ся)*; як іменник: *локон; завивка; крива лінія*. Слово **curler** має багато різних значень, але прийнялося одне, зовсім конкретне *бігуді*. Але порівняно недавно в рекламі факс-машини з'явилося нове слово **anti-curler** – ясно, що це *пристрій, що не дозволяє паперу скручуватися*.

Дієслово **hang** *вішати* (як предмети, так і людей), **hanger 1)** *вішак (петля)*; 2) *гак*. Однак, у слова *кат* є і інший переклад **hangman**.

Інші суфікси ми розглянемо у розділах **Утворення іменників – Formation of Nouns**; **Утворення прикметників - Formation of Adjectives**; **Утворення дієслів - Formation of Verbs**; **Утворення прислівників - Formation of Adverbs**.

8.13.3. УТВОРЕННЯ ІМЕННИКІВ – FORMATION OF NOUNS

Спочатку розглянемо суфікси та закінчення, що утворюють іменники від дієслів:

1. Суфікси **-er** або **-or** – додаються до дієслів, утворюють іменник з активним значенням, вказують на професію:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-er	to speak <i>розмовляти</i>	speaker	<i>дповідач; диктор</i>
-er	to destroy <i>знищувати</i>	destroyer	<i>винищувач</i>
-er	to train <i>виховувати, навчати, тренувати</i>	trainer	<i>вихователь, тренер</i>
-er	to teach <i>вчити</i>	teacher	<i>вчитель</i>
-er	to cut <i>різати</i>	cutter	<i>різець; закрійник</i>
-or	to sail <i>плавати</i>	sailor	<i>моряк</i>
-or	to construct <i>будувати</i>	constructor	<i>будівельник</i>
-or	to cultivate <i>вирощувати; обробляти (землю)</i>	cultivator	<i>землероб; культиватор</i>
-or	to act <i>виконувати роль</i>	actor	<i>актор</i>
-or	to visit <i>відвідувати</i>	visitor	<i>відвідувач</i>

2. Суфікс **-ee** додається до дієслів, утворює іменник з пасивним значенням:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ee	to adopt <i>усиновляти</i>	adoptee	<i>усиновлений</i>
-ee	to train <i>виховувати, навчати, тренувати</i>	trainee	<i>стажер, учень</i>
-ee	to employ <i>наймати, давати роботу</i>	employee	<i>службовець, робітник</i>

3. Суфікс **-ment** – утворює іменники від дієслів. Ці іменники мають значення дії, стану, або результату дії:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ment	to employ <i>наймати, давати роботу</i>	employment	<i>наймання, робота</i>
-ment	to amaze <i>дивувати</i>	amazement	<i>здивування</i>
-ment	to measure <i>вимірювати</i>	measurement	<i>вимірювання</i>

-ment	to develop <i>розвивати</i>	<u>development</u>	<i>розвиток</i>
-ment	to achieve <i>досягати</i>	<u>achievement</u>	<i>досягнення</i>

4. Закінчення **-ion, -tion, -ation, -sion, -ssion** – утворюють іменники від дієслів та іменників. У більшості мають значення дії, процесу або стану:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ation	to stabilize <i>стабілізувати(ся)</i>	<u>stabilization</u>	<i>стабілізація</i>
-ation	to declaim <i>декламувати</i>	<u>declamation</u>	<i>декламація</i>
-sion	to collide <i>зіткнутися</i>	<u>collision</u>	<i>зіткнення</i>
-ion	to concoct <i>варити, готувати</i>	<u>concoction</u>	<i>вариво</i>
-ion	to accommodate <i>приспосовуватися</i>	<u>accommodation</u>	<i>приспосовування</i>
-ion	concept <i>поняття; загальне уявлення</i>	<u>conception</u>	<i>розуміння; концепція</i>
-ion	to conciliate <i>заспокоювати</i>	<u>conciliation</u>	<i>примирення</i>
-tion	to educate <i>давати освіту, виховувати</i>	<u>education</u>	<i>освіта, навчання, виховання</i>
-tion	to organize <i>організувати</i>	<u>organization</u>	<i>організація</i>

5. Закінчення **-ing** – утворює від дієслів віддієслівні іменники. Вони мають значення процесу, дії, результату дії:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ing	to cool <i>охолоджувати</i>	<u>cooling</u>	<i>охолодження</i>
-ing	to swim <i>плавати</i>	<u>swimming</u>	<i>плавання</i>
-ing	to build <i>будувати</i>	<u>building</u>	<i>будівництво</i>
-ing	to read <i>читати</i>	<u>reading</u>	<i>читання</i>
-ing	to account <i>рахувати</i>	<u>accounting</u>	<i>бухгалтерська справа</i>

6. Суфікс **-ant** – утворює іменники від дієслів:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ant	to assist <i>допомагати</i>	<u>assistant</u>	<i>помічник</i>
-ant	to serve <i>обслуговувати</i>	<u>servant</u>	<i>слуга</i>

7. Суфікс **-age** також утворює іменники від дієслів:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-age	to pack <i>пакувати(ся)</i>	<u>package</u>	<i>пакунок</i>
-age	to marry <i>одружувати(ся)</i>	<u>marriage</u>	<i>шлюб, весілля</i>
-age	to break <i>ламати(ся)</i>	<u>breakage</u>	<i>поломка</i>
-age	to stop <i>зупиняти(ся)</i>	<u>stoppage</u>	<i>зупинка</i>

8. Суфікс **-al** утворює іменники від дієслів:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-al	to approve <i>схвалювати</i>	approval	<i>схвалення</i>
-al	to arrive <i>приїздити</i>	arrival	<i>приїзд, прибуття</i>
-al	to refuse <i>відмовляти(ся)</i>	refusal	<i>відмова</i>

9. Суфікс **-ery** утворює іменники від дієслів:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ery	to deliver <i>передавати, доставляти</i>	delivery	<i>доставка</i>
-ery	to discover <i>відкривати, робити відкриття</i>	discovery	<i>відкриття</i>

10. Суфікс **-ure** утворює іменники від дієслів:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ure	to depart <i>відходити (про поїзд)</i>	departure	<i>від'їзд</i>
-ure	to fail <i>знавати невдачі</i>	failure	<i>невдача, провал</i>

11. Суфікси **-ance, -ence** – утворюють іменники від дієслів та прикметників:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ance	to import <i>мати значення</i>	importance	<i>важливість</i>
-ance	to appear <i>з'являтися</i>	appearance	<i>поява</i>
-ance	to perform <i>ставити (п'єсу)</i>	performance	<i>вистава</i>
-ance	important <i>важливий</i>	importance	<i>важливість</i>
-ence	to depend <i>залежати</i>	dependence	<i>залежність</i>
-ence	to differ <i>відрізнятися</i>	difference	<i>різниця, відмінність</i>
-ence	present <i>присутній</i>	presence	<i>присутність</i>

А зараз зверніть увагу на **утворення іменників від інших частин мови**:

1. Суфікс **-ist** – утворює іменник від іменника і вказує на професію або відношення до певної політичної або наукової групи:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ist	machine <i>машина</i>	machinist	<i>машиніст, механік</i>
-ist	archaeology <i>археологія</i>	archaeologist	<i>археолог</i>
-ist	drama <i>драма</i>	dramatist	<i>драматург</i>
-ist	telegraph <i>телеграф</i>	telegraphist	<i>телеграфіст</i>
-ist	science <i>наука</i>	scientist	<i>вчений</i>
-ist	tour <i>подорож</i>	tourist	<i>турист</i>

2. Суфікс *-ess* – утворює іменник від іменника і вказує на жіночу професію:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
<i>-ess</i>	heir <i>спадкоємець</i>	<i>heiress</i>	<i>спадкоємиця</i>
<i>-ess</i>	host <i>господар</i>	<i>hostess</i>	<i>господиня</i>
<i>-ess</i>	actor <i>актор</i>	<i>actress</i>	<i>актриса</i>

3. Суфікс *-ness* – утворює іменники від прикметників. Іменники означають якість, властивість, стан:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
<i>-ness</i>	dark <i>темний</i>	<i>darkness</i>	<i>темнота</i>
<i>-ness</i>	kind <i>добрий</i>	<i>kindness</i>	<i>доброта</i>
<i>-ness</i>	effective <i>ефективний</i>	<i>effectiveness</i>	<i>ефективність</i>
<i>-ness</i>	abrupt <i>раптовий</i>	<i>abruptness</i>	<i>раптовість</i>
<i>-ness</i>	black <i>чорний</i>	<i>blackness</i>	<i>чорнота</i>
<i>-ness</i>	mad <i>божевільний</i>	<i>madness</i>	<i>божевілля</i>

4. Суфікс *-ism* – утворює іменники від прикметників:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
<i>-ism</i>	social <i>соціальний</i>	<i>socialism</i>	<i>соціалізм</i>
<i>-ism</i>	national <i>національний</i>	<i>nationalism</i>	<i>націоналізм</i>
<i>-ism</i>	imperial <i>імперський</i>	<i>imperialism</i>	<i>імперіалізм</i>

5. Суфікс *-hood* утворює іменники від іменників із значенням „якість”:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
<i>-hood</i>	child <i>дитина</i>	<i>childhood</i>	<i>дитинство</i>
<i>-hood</i>	mother <i>мати</i>	<i>motherhood</i>	<i>материнство</i>
<i>-hood</i>	man <i>чоловік</i>	<i>manhood</i>	<i>змужнілість, мужність</i>

6. Суфікс *-dom* додається до прикметників та іменників і утворює іменник із розширеним значенням:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
<i>-dom</i>	free <i>вільний</i>	<i>freedom</i>	<i>свобода, воля</i>
<i>-dom</i>	king <i>король</i>	<i>kingdom</i>	<i>королівство</i>

7. Суфікс *-ship* – утворює іменники від іменників:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
<i>-ship</i>	friend <i>друг</i>	<i>friendship</i>	<i>дружба</i>
<i>-ship</i>	scholar <i>стипендіат</i>	<i>scholarship</i>	<i>стипендія</i>

8. Суфікси **-ty, -ity** – утворюють іменники, які мають значення стану, якості від прикметників:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ty	cruel жорстокий	cruelty	жорстокість
-ity	regular регулярний	regularity	регулярність
-ity	responsible відповідальний	responsibility	відповідальність
-ity	absurd безглуздий; абсурдний	absurdity	безглуздя; абсурд
-ity	dense густий	density	густина
-ity	generous великодушний	generosity	великодушність
-ity	able здатний, здібний	ability	здатність, здібність
-ity	active активний, діяльний	activity	активність, діяльність
-ity	equal рівний, однаковий	equality	рівність, рівноправність

9. Суфікс **-ian** – утворюють іменники від прикметників:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ian	academic академічний	academician	академік
-ian	electric електричний	electrician	електрик

10. Суфікс **-th** – утворює іменники від прикметників:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-th	long довгий, тривалий	length	довжина, тривалість
-th	true правдивий	truth	правда

8.13.4. УТВОРЕННЯ ПРИКМЕТНИКІВ – FORMATION OF ADJECTIVES

Окремо розглянемо утворення прикметників (**Derived Adjective**) за допомогою суфіксів та закінчень:

1. Суфікси **-able, -ible** – утворюють прикметники:
 а) від дієслів та іменників. Такі прикметники мають значення ознаки, відповідності:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-able	to suit підходити	suitable	що відповідає, придатний
-ible	response відповідь, відгук	responsible	відповідальний
-able	reason розум, глузд	reasonable	розсудливий, розумний
-able	comfort зручність, комфорт	comfortable	зручний, комфортабельний
-ible	horror жах, огида	horrible	жахливий, огидний

б) від дієслів та іменників. Такі прикметники мають пасивне значення:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-able	to drink <i>пити</i>	<u>drinkable</u>	<i>придатний до вживання</i>
-able	to separate <i>відділяти, розділяти</i>	<u>separatable</u>	<i>відокремлений</i>
-able	sale <i>продаж</i>	<u>saleable</u>	<i>придатний для продажу</i>
-able	to accept <i>приймати</i>	<u>acceptable</u>	<i>прийнятний</i>

2. Суфікси **-ant**, **-ent** – утворюють прикметники від дієслів:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ant	to observe <i>спостерігати</i>	<u>observant</u>	<i>спостережливий</i>
-ent	to depend <i>залежати</i>	<u>dependent</u>	<i>залежний</i>
-ant	to import <i>мати значення</i>	<u>important</u>	<i>важливий</i>

3. Суфікс **-ful** утворює прикметник від іменника та означає наявність якості:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ful	beauty <i>краса</i>	<u>beautiful</u>	<i>красивий, вродливий</i>
-ful	wonder <i>чудо</i>	<u>wonderful</u>	<i>чудовий, дивовижний</i>
-ful	peace <i>мир</i>	<u>peaceful</u>	<i>мирний</i>
-ful	faith <i>віра</i>	<u>faithful</u>	<i>вірний</i>
-ful	care <i>обережність</i>	<u>careful</u>	<i>обережний</i>
-ful	harm <i>шкода, збиток</i>	<u>harmful</u>	<i>шкідливий</i>

4. Суфікс **-en** – утворює прикметники від іменників та означає якість:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-en	gold <i>золото</i>	<u>golden</u>	<i>золотий</i>
-en	wood <i>дерево</i>	<u>wooden</u>	<i>дерев'яний</i>
-en	wool <i>вовна</i>	<u>woolen</u>	<i>шерстяний</i>

5. Суфікси **-ic**, **-ical**, **-al** – утворюють прикметники від іменників (переважно, це інтернаціональні слова):

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ic	magnet <i>магніт</i>	<u>magnetic</u>	<i>магнітний</i>
-ic	despot <i>деспот</i>	<u>despotic</u>	<i>деспотичний</i>
-ical	alphabet <i>алфавіт</i>	<u>alphabetical</u>	<i>алфавітний</i>
-al	cynic <i>цинік</i>	<u>cynical</u>	<i>цинічний</i>
-al	centre <i>центр</i>	<u>central</u>	<i>центральний</i>

6. Суфікс **-ish** – утворює

а) прикметники від іменників із значенням „схожий на”:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ish	child <i>дитина</i>	<i>childish</i>	<i>дитячий, легковажний</i>
-ish	fever <i>гарячка, жар</i>	<i>feverish</i>	<i>гарячковий; збуджений</i>
-ish	girl <i>дівчина</i>	<i>girlish</i>	<i>дівочий</i>
-ish	fool <i>дурень</i>	<i>foolish</i>	<i>дурний</i>

б) прикметники від прикметників із значенням „неповна міра даної якості” (відповідає українському суфіксу **-ватий**):

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ish	white <i>білий</i>	<i>whitish</i>	<i>білуватий</i>
-ish	red <i>червоний</i>	<i>reddish</i>	<i>червонуватий</i>
-ish	sweet <i>солодкий</i>	<i>sweetish</i>	<i>солодкуватий</i>

7. Суфікс **-less** – утворює прикметники від іменників. Такі прикметники мають значення „відсутність чогось”:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-less	noise <i>шум, галас</i>	<i>noiseless</i>	<i>безшумний</i>
-less	faith <i>віра, довір'я</i>	<i>faithless</i>	<i>віроломний</i>
-less	help <i>допомога</i>	<i>helpless</i>	<i>безпорадний, безпомічний</i>
-less	guilt <i>обман, підступність, хитрість</i>	<i>guiltless</i>	<i>простодушний</i>
-less	hope <i>надія</i>	<i>hopeless</i>	<i>безнадійний</i>
-less	fried <i>друг</i>	<i>friendless</i>	<i>самітний</i>
-less	harm <i>шкода, збиток</i>	<i>harmless</i>	<i>нешкідливий</i>

8. Суфікси **-ive**, **-ative** – утворюють прикметники від дієслів:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ive	to repress <i>репресувати, стримувати</i>	<i>repressive</i>	<i>репресивний, стриманий</i>
-ive	to abuse <i>лягати, образати</i>	<i>abusive</i>	<i>образливий</i>
-ive	to express <i>виражати</i>	<i>expressive</i>	<i>виразний</i>
-ative	to talk <i>розмовляти</i>	<i>talkative</i>	<i>балакучий</i>

9. Суфікс **-ous** – утворює прикметники від іменників та дієслів:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ous	to cumber <i>обтяжувати</i>	<i>cumberous</i>	<i>обтяжливий</i>
-ous	mountain <i>гора</i>	<i>mountainous</i>	<i>гористий</i>
-ous	danger <i>небезпека</i>	<i>dangerous</i>	<i>небезпечний</i>

10. Суфікс **-y** – утворює прикметники від іменників:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-y	rock <i>скеля</i>	rocky	<i>скелястий</i>
-y	luck <i>щастя, удача</i>	lucky	<i>щасливий</i>

11. Суфікс **-some** – утворює прикметники від іменників:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-some	trouble <i>проблема</i>	troublesome	<i>проблемний</i>

12. Суфікс **-like** – утворює також прикметники від іменників:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-like	child <i>дитина</i>	childlike	<i>схожий на дитину (поводиться як дитина)</i>

13. Суфікс **-ward** – утворює прикметники із значенням „напря́м” від іменників:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ward	east <i>схід</i>	eastward	<i>на схід</i>
-ward	west <i>захід</i>	westward	<i>на захід</i>

8.13.5. УТВОРЕННЯ ДІЄСЛІВ – FORMATION OF VERBS

Тепер розглянемо утворення дієслів. Найпоширенішими словоутворюючими суфіксами є:

1. Суфікс **-en** – утворює дієслова від прикметників та іменників:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-en	deep <i>глибокий</i>	to deepen	<i>поглиблювати, посилювати</i>
-en	dark <i>темний, темрява</i>	to darken	<i>затемняти</i>
-en	deaf <i>глухий</i>	to deafen	<i>оглушати</i>

2. Суфікс **-ize** – також утворює дієслова від прикметників та іменників:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ize	national <i>національний</i>	to nationalize	<i>націоналізувати</i>
-ize	crystal <i>кристал</i>	to crystallize	<i>кристалізувати</i>
-ize	fertile <i>багатий, родючий</i>	to fertilize	<i>удобрювати</i>

В англійській мові є багато складених дієслів, утворених з різних частин мови:

to broadcast *передавати по радіо;*

to overlook 1) *оглядати, стежити;* 2) *не помічати;* 3) *не звертати уваги,*

ігнорувати; 4) дивитися крізь пальці;

to whitewash білити, реабілітувати та ін.

Особливої уваги заслуговує словосполучення дієслово + прийменник, наприклад:

to go on продовжувати;

to break down втратити здоров'я та ін. (Дивись розділ **Прийменник та „післяйменник” – Preposition and Postposition, Сталі словосполучення – The Constant Word-Combinations**)

8.13.6. УТВОРЕННЯ ПРИСЛІВНИКІВ – FORMATION OF ADVERBS

Похідні, складні та складені прислівники утворюються від інших частин мови (здебільшого від прикметників та іменників) за допомогою суфіксів **-ly, -wards, -long**:

1. Суфікс **-ly** утворює прислівник від прикметників:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-ly	practical <i>практичний</i>	<i>practically</i>	<i>практично</i>
-ly	fortunate <i>щасливий</i>	<i>fortunately</i>	<i>на щастя</i>

2. Суфікс **-wards** утворює прислівник від іменників:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-wards	down <i>спуск, падіння</i>	<i>downwards</i>	<i>вниз, донизу, під ухил</i>
-wards	up <i>підйом</i>	<i>upwards</i>	<i>угору, вище</i>

3. Суфікс **-long** утворює прислівник від іменників:

суфікс	слово	утворене слово	переклад
-long	head <i>голова, розум</i>	<i>headlong</i>	<i>стрімголов, необачно, наосліп</i>

8.13.7. GRAMMAR EXERCISES

1. Перекладіть наведені слова українською мовою

Teacher; builder; amateur; apartment; assistant; composer; conductor; consumer; drinker; elevator; engineer; explorer; farmer; folder; former; instructor; observer; operator; driver; organizer; toaster; traveller.

2. Утворіть прикметники за допомогою суфіксів *-ful*, *-less*. Перекладіть

	-ful		-less
care		care	
colour		colour	
hope		hope	
meaning		meaning	
help		help	
use		use	
law		law	
power		power	

3. Утворіть прислівники від прикметників. Перекладіть

прикметник	прислівник
natural	
close	
emphatical	
real	
frank	
apparent	
actual	
intimate	

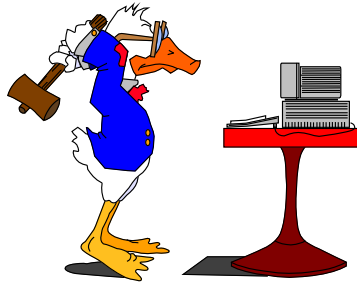
4. Утворіть іменники від дієслів за допомогою суфіксів *-(a)tion*, *-sion*.
Перекладіть

	<i>-(a)tion, -sion</i>
devote	
observe	
prepare	
recognize	
occupy	
suppose	

5. Утворіть іменники за допомогою суфікса *-ment*. Перекладіть

	<i>-ment</i>
state	
advertise	
develop	
judge	
adjust	

8.14. ПРОСТО ПРО СКЛАДНЕ –

SOMETHING ABOUT COMPLEX THINGS

Дозвольте запропонувати вам перекласти фразу:

First bottle the milk.

Одна підказка: це не просто кілька слів, а закінчене речення. Звичайно, можна почати будувати ланцюг міркувань, який приведе вас до правильної відповіді. Граматика починається для нас із розподілу всіх слів за частинами мови. Хоча ми припускаємо, що частини мови є рівноправними, все ж деякі з них – “більш рівні”, ніж інші.

Необхідно розрізняти три основні частини мови, потрібно також знати їх скорочені позначення:

(n.) **noun** іменник;

(a.) **adjective** прикметник;

(v.) **verb** дієслово.

У кожній частині мови є свої “правила поведінки”, тобто своя граматики. Але проблема полягає в тому, що в українській і англійській мовах одні і ті ж частини мови поводять себе по-різному, постійно загадуючи нам загадки.

У кожній мові слова живуть родинками, які складаються з різних частин мови: *хвороба* іменник **the Noun**, *хворобливий* прикметник **the Adjective**, *хворіти* дієслово **the Verb**. Якщо уявити, що споріднені слова - це кімнати в одному помешканні, то суфікси і префікси - ті двері, які їх з’єднують. Якою частиною мови, наприклад, є слово “хвора”? Є дві відповіді:

Він - дуже хвора людина. прикметник **the Adjective**

У лікарню постуила нова хвора. іменник **the Noun**

Таке явище - перехід однієї частини мови в іншу без зміни форми - називається конверсією: в українській мові воно трапляється нечасто, а в англійській – на кожному кроці.

В цілому існує три основні способи творення споріднених слів, що належать до різних частин мови (в англійській мові всі вони активно використовуються):

1) без зміни форми (конверсія):	2) за допомогою суфікса:	3) інші випадки:
(v.) drink пити; (n.) drink напій;	(a.) real справжній; (n.) reality дійсність;	(v.) eat їсти; (n.) food їжа;

Найбільш незвичайний для нас - це перший спосіб, конверсія. Засвоїти його ознаки необхідно на початковому етапі навчання, адже це – особливість англійської мови. При цьому деякі слова не змінюють “обсягу значення”: **(noun), (verb) work, love, play**; інші ж - тільки частково зберігають своє значення:

(noun) head <i>голова;</i>	(noun) hand <i>рука;</i>	(noun) face <i>обличчя;</i>
(verb) head <i>очолювати;</i>	(verb) hand <i>вручати, передавати;</i>	(verb) face <i>дивитися в обличчя; бути оберненим, спрямованим у бік чогось;</i>

Let us face the truth. *Подивимося в обличчя правді.*

The house faces the river. *Будинок стоїть фасадом до річки.*

(n.) father *батько;*

(v.) father *по-батьківськи піклуватися;*

(a.) cold *холодний;*

(n.) cold *застуда.*

Як бачите, кожне слово має свої особливості, але й одна загальна, дивна для нас закономірність: кожен іменник перед іншим, стає його означенням, тобто бере на себе роль прикметника.

a stone heart *кам'яне серце;*

a shoe store *взуттєвий магазин;*

a pocket book *кишенькова книжка.*

Вирішальним у цьому випадку є порядок слів, оскільки попередній іменник завжди виконує означальну функцію щодо наступного:

a coffee table *журнальний столик;*

table tennis *настільний теніс;*

a paper wall *паперова стіна;*

wall paper *шпалери (тобто настінний папір).*

Зовсім незвичайним для нас є те, що один за одним можуть стояти і три іменники, і чотири, і навіть п'ять, і при цьому кожен із них означає наступне слово.

toy house furniture *меблі для лялькового будиночка;*

a front page story *матеріал на першій сторінці (газети);*

a blood sugar level *рівень цукру в крові;*

Boston university football team *футбольна команда Бостонського університету.*

Тепер розглянемо, як частини мови можуть замінити одна одну. Пам'ятаєте, ми вже бачили, як дієслово з легкістю дублює іменник і прикметник, а іменник виконує роботу прикметника. Таким чином, взаємозаміна йде не тільки в один бік.

Дієслово є фундаментом англійської фрази. І так само, як не буває будинку без фундаменту, не буває англійського речення без дієслова (в українській мові це не так).

Повернемося до нашої першої фрази: **First bottle the milk.** Якщо ви не можете її перекласти, це означає, що ви не бачите дієслова. Слово **milk** у ній має артикль *i*, отже, є іменником. До речі, чи могло б воно бути дієсловом? Легко: **Milk the cow.** *Подоїть*

корову. У цьому реченні є ще одна складність. Слово **first**, крім звичайного значення - “перший”, має ще один переклад - “спочатку”, як наприклад, у прислів’ї **First things first**. *Спочатку про головне.*

Таким чином, ми підійшли до відповіді: **First bottle the milk**. *Спочатку розлийте молоко у пляшки.* Це і є один із основних принципів англійської граматики. Ще один хитрий приклад: **Mothers father children**. *Матері піклуються про дітей.*

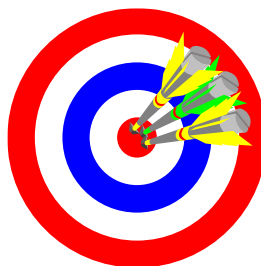

8.14.1. GRAMMAR EXERCISES

Перекладіть речення

1. Вечір.	1. I like black coffee.
2. Я люблю зиму.	2. She goes to college every day.
3. У мене є собака і кіт.	3. Do you speak English?
4. Композитор пише пісні.	4. They are swimming in the sea.
5. Я бачу дівчат у саду.	5. It is raining.

8.15. ПОРЯДОК СЛІВ У РЕЧЕННІ –

WORD ORDER

З точки зору порядку слів українська мова дуже гнучка. Немає значення, що буде стояти на першому місці - підмет чи присудок, або зовсім нічого: “Зима”, “Це зима”, “Ранок”, “Світає”.

В англійській мові **ПОРЯДОК СЛІВ** чітко встановлений, і змінювати його не можна. На першому місці завжди стоїть підмет, на другому – допоміжне дієслово або присудок, на третьому – додаток, і в кінці речення - обставина часу.

He reads a newspaper every evening. 🗞️ *Він читає газету щовечора.* **He** (хто? - він – підмет) **reads** (що робить? - читає – присудок) **a newspaper** (що? - газету – додаток) **every evening** (коли? - щовечора – обставина часу). І ніколи не може бути: **He reads every evening a newspaper.** – НЕПРАВИЛЬНО.

They go to school every day. *Вони ходять до школи щодня.* **They** (хто? - вони – підмет) **go** (що роблять? - ходять – присудок) **to school** (куди? - до школи – додаток) **every day** (коли? як часто? щодня – обставина часу). Додаток повинен стояти перед обставиною часу, а не після: **They go every day to school.** – НЕПРАВИЛЬНО.

8.15.1. ГОЛОВНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ – THE PRINCIPAL PARTS OF THE SENTENCE

Головними членами речення є підмет *the Subject* і присудок *the Predicate*. Підмет найчастіше виражається іменником або особовим займенником. Присудок виражається особовою формою дієслова у будь-якому часі, стані, способі; модальним дієсловом у сполученні з інфінітивом і т.п.

They tried to do it. *Вони намагалися це зробити.* **They** (хто? - вони – підмет) **tried to do** (що роблять? – намагалися зробити – присудок).

She is writing the letter. *Вона пише листа.* **She** (хто? - вона – підмет) **is writing** (що робить? – пише – присудок).

I shall read this book. *Я прочитаю цю книжку.* **I** (хто? - я – підмет) **shall read** (що зроблю? – прочитаю – присудок).

Для кращого запам'ятовування складемо просту схему:

Стверджувальна форма:

1	2	3	4
Підмет	Допоміжне дієслово (деякі часові форми обходяться без нього)	Присудок	Другорядні члени речення
The Present Indefinite Tense			
The boy	-	swims	in the river every day
The Present Continuous Tense			
The boy	is	swimming	in the river now
The Present Perfect Tense			
The boy	has	swum	in the river.

Заперечна форма:

1	2	3	4
Підмет	Допоміжне дієслово	Заперечна частка	Присудок
The Present Indefinite Tense			
The boy	does	not	swim
The Present Continuous Tense			
The boy	is	not	swimming
The Present Perfect Tense			
The boy	has	not	swum

8.15.2. ТИПИ ПИТАЛЬНИХ РЕЧЕНЬ – TYPES OF INTERROGATIVE SENTENCES

Загальне питання:

Загальне питання передбачає відповідь „так” або „ні”.

У питальних реченнях порядок слів змінюється. На першому місці – допоміжне дієслово, на другому – підмет, на третьому – присудок:

1	2	3	4
Допоміжне дієслово	Підмет	Присудок	Другорядні члени
The Present Indefinite Tense			
Does	the boy	swim	in the river?
The Present Continuous Tense			
Is	the boy	swimming	in the river?
The Present Perfect Tense			
Has	the boy	swum	in the river?

Спеціальне питання:

Спеціальні питання починаються з питальних слів:

Who?	<i>Хто?</i>	Where?	<i>Де? Куди?</i>
Whom?	<i>Кому?</i>		
Whose?	<i>Чий?</i>	Which?	<i>Який? Котрий?</i>
What for?	<i>Навіщо? Для чого?</i>	What?	<i>Що? Хто?</i>
What kind?	<i>Який?</i>	How?	<i>Як? Яким чином?</i>
When?	<i>Коли?</i>	How old?	<i>Скільки років?</i>
What time?	<i>О котрій годині?</i>	How tall?	<i>Якого зросту?</i>
Why?	<i>Чому? Навіщо?</i>	How much?	<i>Скільки? (незліч.)</i>
How far?	<i>Де? (про відстань)</i>	How many?	<i>Скільки? (зліч.)</i>
How long?	<i>Скільки? (про час)</i>	Where from?	<i>Звідки?</i>

У спеціальних питаннях на першому місці стоїть питальне слово, на другому - допоміжне дієслово, на третьому – підмет, на четвертому – присудок:

1	2	3	4
Питальне слово	Допоміжне дієслово	Підмет	Присудок
The Present Indefinite Tense			
What	does	the boy	do?
The Present Continuous Tense			
Where	are	they	swimming?
The Present Perfect Tense			
When	has	the boy	swum?

Питання до підмета:

У такому реченні на першому місці стоїть питальне слово **Who? Хто? What? Що?**, яке є підметом, на другому - допоміжне дієслово, на третьому – присудок:

1	2	3
Питальне слово	Допоміжне дієслово	Присудок
Who	has	swum?

Розділове питання:

Розділові питання перекладаються українською мовою: *Чи не так? Чи правда?* Зверніть увагу на порядок слів у такому реченні:

1	2	3	4	5	6
Підмет	Допоміжне дієслово	Присудок	Другорядні члени	Допоміжне дієслово у заперечній формі	Підмет (займенник)
Helen		knows	languages,	doesn't	she?
John	has	travelled	a lot,	hasn't	he?

Your friend speaks Spanish, doesn't he? *Твій друг розмовляє іспанською, чи не так?*

Caroline bought a house, doesn't she? *Кароліна купила будинок, чи правда?*

8.15.3. ДРУГОРЯДНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ – THE SECONDARY PARTS OF THE SENTENCE

Другорядні члени речення також мають своє місце в реченні:

- додаток** (відповідає на питання „що?“, „кому?“, „кого?“ і т.п.; виражений іменником або займенником);
- обставина місця** (відповідає на питання „де?“, „куди?“, „звідки?“ і т.п.; виражена іменником або займенником);
- обставина часу** (відповідає на питання „коли?“; виражена іменником, прислівником або словосполученням);
- обставина способу дії** (відповідає на питання „як?“; виражена прислівником або словосполученням);

Підмет	Присудок	Додаток	Обставина місця	Обставина часу	Обставина способу дії
We	are meeting	him	at the airport	at 7 o'clock.	
I	have bought	a house	in the country	recently.	
John	drives	his car	-	-	very fast.

Слова в ролі **обставини часу**: **always** завжди, **usually** звичайно, **often** часто, **багато разів**, **sometimes** коли-небудь, **seldom** рідко, **rarely** рідко, не часто, **never** ніколи, **ever** коли-небудь, **будь-коли**, **also** теж, також, **just** саме, якраз, **still** усе ж таки, **дотепер**, **все ще**, як і раніше, **already** вже, **both** обидва, обидві, і той і інший, **all** весь, уся, усі, усе завжди стоять разом з присудком у середині речення:

My brother never speaks to him. *Мій брат ніколи з ним не розмовляє.*

I sometimes eat too much. *Я іноді дуже багато їм.*

They often have supper in restaurants. *Вони часто вечеряють в ресторані.*

She sometimes feel sad. ☹️ *Вона іноколи буває сумна.*

8.15.4. ОЗНАЧЕННЯ – THE ATTRIBUTE

Всі **означення Attributes** (відповідають на питання „який?“, „яка“, „яке?“, „які?“; виражені прикметниками) стоять перед словом, яке вони означають.

He is an intelligent and talented person. *Він дуже розумна та талановита людина.*

Look at that big white house! *Подивіться на цей великий білий будинок!*

Якщо означень декілька і всі вони визначають одне слово, вони стоять у такому порядку:

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Кількість Quantity	Якість Quality	Розмір Size	Форма Shape	Вік Age; Температура Temperature	Колір Colour	Візерунок Pattern	Походження Origin	Матеріал Material
a/an	good	little	round	old	light	plain	Chinese	wooden
one	bad	big	square	modern	red	flowered	French	plastic
some	special	long	oval	new	white	striped	Swiss	silk
five	cheap	tiny	thin	1999	blue	plaid	Greek	cotton
a few	pretty	small	wide	warm	black	checked	German	leather
a lot of	ugly	fat	short	cold	dark	polka-dot	American	metal

She bought a beautiful long black French-made dress. Вона купила красиву довгу чорну шовкову французьку сукню.

He is selling two expensive medium-sized old red bricks houses. Він продає два дорогі, середнього розміру будинки з червоної цегли.

8.15.5. GRAMMAR EXERCISES

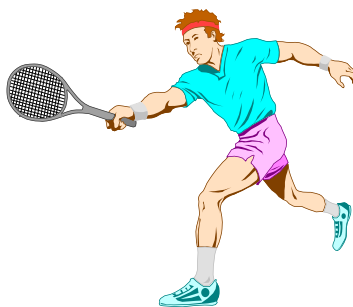
1. Побудуйте правильно речення

1. football / don't like / very much / I -
2. Tom / the letter / every day / writes -
3. every day / do / the same thing / we -
4. I / this picture / don't like / very much -
5. in her bag / the money / puts / the woman -
6. a lot of housework / did / I / yesterday -
7. we / at the concert / some friends / met -
8. you / the same clothes / wear / every day -
9. she / every day / ten cigarettes / smokes -
10. my plan / last day / I / explained -

2. Побудуйте речення, звертаючи увагу на місце означення в реченні

1. table / have bought / French / a / wooden / beautiful / brown / round / big / old / Peter and Jane -
2. white / loaves of bread / fresh / several thousands / one can buy / in this shop / usually -
3. striped / green / a lot of / , / Chinese / black / modern / , / long / and / flowered / cotton / carpets / expensive / polka-dot / and / red / square / and / my friend / round / sold -
4. wonderful / cat / ! / new / what / black / little -
5. look at / American / special / ancient / books / some / thin -

8.16. ЧАСИ ДІЄСЛОВА –

TENSES

В англійській мові розрізняють чотири групи часових форм дієслова: **Indefinite Tenses** неозначені часи, **Continuous Tenses** тривалі часи, **Perfect Tenses** перфектні, або **доконані часи** та **Perfect Continuous Tenses** перфектно-тривалі часи.

У кожній групі, крім теперішнього (**Present**), минулого (**Past**) та майбутнього часу (**Future**), є ще форма **Future-in-the-Past**, що виражає майбутню дію відносно минулого часу.

	Past	Present	Future
Simple	Simple Past	Simple Present	Simple Future
	<p>I (you, we, they, he, she, it) <u>played</u> football yesterday. Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) <u>грав</u> у футбол вчора.</p> <p>I (you, we, they, he, she, it) <u>did not played</u> football yesterday. Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) <u>не грав</u> у футбол вчора.</p>	<p>I (you, we, they) <u>play</u> football on Tuesdays. Я (ти, ви, ми, вони) <u>граю</u> у футбол по вівторках.</p> <p>He (she, it) <u>plays</u> football on Tuesdays. Він (вона, воно) <u>грає</u> у футбол по вівторках.</p> <p>I (you, we, they) <u>do not play</u> football on Tuesdays. Я (ти, ви, ми, вони) <u>не граю</u> у футбол по вівторках.</p> <p>He (she, it) <u>does not play</u> football on Tuesdays. Він (вона, воно) <u>не грає</u> у футбол по вівторках.</p>	<p>I (you, we, they, he, she, it) <u>will play</u> football tomorrow. Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) <u>гратиму</u> у футбол завтра.</p> <p>I (you, we, they, he, she, it) <u>will not play</u> football tomorrow. Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) <u>не гратиму</u> у футбол завтра.</p>
Continuous	Past Continuous	Present Continuous	Future Continuous
	<p>I (he, she, it) <u>was playing</u> football at 5 yesterday. Я (він, вона, воно) <u>грав</u> у футбол вчора о 5 годині.</p> <p>You (we, they) <u>were</u></p>	<p>I <u>am playing</u> football now. Я <u>граю</u> у футбол зараз.</p> <p>He (she, it) <u>is playing</u> football now. Він (вона, воно) <u>грає</u> у футбол зараз.</p>	<p>I (you, we, they, he, she, it) <u>will be playing</u> football tomorrow at 5. Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) <u>гратиму</u> у</p>

	<p><u>playing</u> football at 5 yesterday. <i>Ти (ви, ми, вони) <u>грав</u> у футбол вчора о 5 годині.</i></p> <p>I (he, she, it) <u>was</u> not <u>playing</u> football at 5 yesterday. <i>Я (він, вона, воно) <u>не грав</u> у футбол вчора о 5 годині.</i></p> <p>You (we, they) <u>were</u> not <u>playing</u> football at 5 yesterday. <i>Ти (ви, ми, вони) <u>не грав</u> у футбол вчора о 5 годині.</i></p>	<p>We (you, they) <u>are</u> <u>playing</u> football now. <i>Ми (ти, ви, вони) <u>граємо</u> у футбол зараз.</i></p> <p>I <u>am</u> not <u>playing</u> football now. <i>Я <u>не граю</u> у футбол зараз.</i></p> <p>He (she, it) <u>is</u> not <u>playing</u> football now. <i>Він (вона, воно) <u>не грає</u> у футбол зараз.</i></p> <p>We (you, they) <u>are</u> not <u>playing</u> football now. <i>Ми (ви, ти, вони) <u>не граємо</u> у футбол зараз.</i></p>	<p><i>футбол завтра о 5 годині.</i></p> <p>I (you, we, they, he, she, it) <u>will</u> not <u>be</u> <u>playing</u> football tomorrow at 5. <i>Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) <u>не гратиму</u> у футбол завтра о 5 годині.</i></p>
Perfect	Past Perfect	Present Perfect	Future Perfect
	<p>I (you, we, they, he, she, it) <u>had</u> <u>played</u> football by 5 yesterday. <i>Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) <u>зіграв</u> у футбол до 5 години вчора.</i></p> <p>I (you, we, they, he, she, it) <u>had</u> not <u>played</u> football by 5 yesterday. <i>Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) <u>не зіграв</u> у футбол до 5 години вчора.</i></p>	<p>I (you, we, they) <u>have</u> <u>played</u> football already. <i>Я (ти, ви, ми, вони) <u>вже зіграв</u> у футбол.</i></p> <p>He (she, it) <u>has</u> <u>played</u> football already. <i>Він (вона, воно) <u>вже зіграв</u> у футбол.</i></p> <p>I (you, we, they) <u>have</u> not <u>played</u> football yet. <i>Я (ти, ви, ми, вони) <u>ще не зіграв</u> у футбол.</i></p> <p>He (she, it) <u>has</u> not <u>played</u> football yet. <i>Він (вона, воно) <u>ще не зіграв</u> у футбол.</i></p>	<p>I (you, we, they, he, she, it) <u>will</u> <u>have</u> <u>played</u> football by 5 tomorrow. <i>Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) <u>зіграю</u> у футбол до 5 години завтра.</i></p> <p>I (you, we, they, he, she, it) <u>will</u> not <u>have</u> <u>played</u> football by 5 tomorrow. <i>Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) <u>не зіграю</u> у футбол до 5 години завтра.</i></p>
Perfect Continuous	Past Perfect Continuous	Present Perfect Continuous	Future Perfect Continuous
	<p>I (you, we, they, he, she, it) <u>had</u> <u>been</u> <u>playing</u> football since 5 yesterday. <i>Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) <u>грав</u> у футбол вчора з 5 години.</i></p> <p>I (you, we, they, he, she, it) <u>had</u> not <u>been</u> <u>playing</u></p>	<p>I (you, we, they) <u>have</u> <u>been</u> <u>playing</u> football for 2 hours. <i>Я (ти, ви, ми, вони) <u>граю</u> у футбол вже 2 години.</i></p> <p>He (she, it) <u>has</u> <u>been</u> <u>playing</u> football for 2 hours. <i>Він (вона, воно) <u>грає</u> у футбол вже 2 години.</i></p> <p>I (you, we, they) <u>have</u> not <u>been</u> <u>playing</u> football</p>	<p>By the end of the month I (you, we, they, he, she, it) <u>shall/will</u> <u>have</u> <u>been</u> <u>playing</u> football for 10 years. <i>До кінця цього місяця я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) <u>гратиму</u> у футбол вже 10 років.</i></p> <p>By the end of the month I (you, we,</p>

	football since 5 yesterday. Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) <u>не грав</u> у футбол вчора з 5 години.	for 2 hours. Я (ти, ви, ми, вони) <u>не граю</u> у футбол вже 2 години. He (she, it) has not been playing football for 2 hours. Він (вона, воно) <u>не грає</u> у футбол вже 2 години.	they, he, she, it) shall/will not have been playing football for 10 years. До кінця цього місяця я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) <u>не гратиму</u> у футбол вже 10 років.
--	--	---	--

8.16.1. НЕОЗНАЧЕНІ ЧАСИ - INDEFINITE TENSES

Неозначені часи Indefinite Tenses вживаються для вираження дії, що відбувається в теперішньому, минулому чи майбутньому часі, але не вказують на її характер, тривалість, завершеність чи передування іншій дії або певному моменту в минулому чи майбутньому. Дієслова в неозначеному часі можуть перекладатися на українську мову дієсловами доконаного чи недоконаного виду.

8.16.2. ТЕПЕРІШНІЙ НЕОЗНАЧЕНИЙ ЧАС – THE PRESENT INDEFINITE TENSE

The Present Indefinite Tense теперішній неозначений час - одна з часових форм дієслова, що вживається для вираження дії, яка відбувається у **теперішньому часі**.

1. The Present Indefinite Tense вживається для вираження постійної дії або дії, яка повторюється стосовно **теперішнього часу**:

I wash the stairs every second day. Я мию сходи через день.

She goes to school every day. Вони ходять в школу щодня.

2. The Present Indefinite Tense вживається для вираження дії, яка характеризує підмет постійно або протягом **теперішнього періоду часу**:

He speaks both French and English fluently. Він вільно розмовляє як французькою, так і англійською мовами.

She dances very badly. Вона танцює дуже погано.

3. The Present Indefinite Tense вживається для вираження дії або стану, які **не обмежені часовими рамками** і відбуваються незалежно від волі людини:

Sugar dissolves in the water. Цукор розчиняється у воді.

4. The Present Indefinite Tense вживається для вираження дії, яка відбувається в **момент мовлення**:

а) з дієсловами, що не вживаються у формі **Continuous: to see** бачити, **to know** знати, **to hear** чути, **to feel** відчувати, **to like** подобатись, **to hate** ненавидіти, **to love** любити, **to understand** розуміти:

I see anything. Я все бачу.

All cats like milk. Всі коти люблять молоко.

I do not (don't) know. Я не знаю.

б) якщо той, хто говорить, лише констатує факт, а не передає дію, як процес, що триває:

He wants you to be manager. Він хоче, щоб ви стали менеджером.

The Present Indefinite Tense часто вживається з такими обставинами часу: **every day** щодня, **every week** щотижня, **every month** щомісяця, **every year** щороку; **on Sundays** по неділях, **on Mondays** по понеділках; **in the evening** ввечері, **in the morning** зранку, **in the afternoon** по обіді, **in spring** навесні; **always** завжди, **never** ніколи, **seldom** рідко, **rarely** рідко, не часто, винятково; **frequently**, **often** часто, неодноразово, **usually** звичайно, **sometimes** інколи. Ці прислівники мають своє місце в реченні: завжди стоять перед присудком, але після допоміжного дієслова **to be** (дивись розділ Порядок слів у реченні - Word Order):

We go to school every day. Ми ходимо в школу щодня.

They often play golf. Вони часто грають в гольф.

He is never late. Він ніколи не запізнюється.

Розглянемо теперішній неозначений час the Present Indefinite Tense детальніше. Для початку складемо таблицю порядку слів.

Стверджувальна форма:

Я (ти, ми, вони) плаваю в річці щодня.

Він (вона, воно) плаває в річці щодня.

1	2	3	4
Підмет	Допоміжне дієслово (деякі часові форми обходяться без нього)	Присудок	Другорядні члени речення
I, you, we, they	-	swim	in the river every day.
He, she, it	-	swims	in the river every day.

До дієслова у III особі однини (he він, she вона, it воно) додається закінчення -s:

to swim *плавати* + -s = swims;

to work *працювати* + -s = works;

to do *робити* + -s = does;

to go *ходити* + -s = goes;

to read *читати* + -s = reads;

to play *грати* + -s = plays etc.

I, II особа однини та множини: I я, you ти, ви, we ми, you ви, та III особа множини: they вони не потребують дієслова з закінченням -s:

swim, work, do, go, read, play etc.

Заперечна та питальна форми вимагають допоміжних дієслів. Існує група дієслів (*to do, to be etc.*), які є допоміжними, тобто, тільки допомагають утворювати часові форми, але не перекладаються. (Дивись розділ Дієслово – The Verb, Допоміжні дієслова – Auxiliary Verbs.) У теперішньому неозначеному часі the Present Indefinite Tense допоміжним дієсловом є *to do*, яке має дві форми:

<i>to do</i>	
<i>do</i>	<i>do + -(e)s=does</i>
I, you, we, they	he, she, it

Допоміжне дієслово **does** у питальній та заперечній формах „бере на себе обов’язок” основного дієслова (присудка) **III особи однини (he він, she вона, it воно)** закінчення -s:

He does not go to the theatre. Він *не ходить* у театр.
Does she go to the theatre? Чи *ходить* вона у театр?

Знов потрібно скласти табличку, так як кожне слово в англійському реченні має своє місце в реченні.

Заперечна форма:

Я (ти, ми, вони) не плаваю в річці щодня.
Він (вона, воно) не плаває в річці щодня.

1	2	3	4	5
Підмет	Допоміжне дієслово	Заперечна частка NOT	Присудок	Другорядні члени речення
I, you, we, they	do	not	swim	in the river every day.
He, she, it	does	not	swim <small>(якщо є допоміжне дієслово does - у цьому випадку закінчення -s немає)</small>	in the river every day.

Питальна форма:

Чи ти плаваєш щодня?
Чи плаває цей хлопець щодня?

1	2	3	4
Допоміжне дієслово	Підмет	Присудок	Другорядні члени речення
Do	you	swim	in the river every day?
Does	the boy	swim	in the river every day?

Де ти плаваєш щодня?
Де плаває цей хлопець щодня?

1	2	3	4	5
Питальне слово	Допоміжне дієслово	Підмет	Присудок	Другорядні члени речення
Where	do	you	swim	every day?
Where	does	the boy	swim	every day?

Питальне слово – **WHO?** – ХТО (III особа однини – відповідно дієслово – присудок із закінченням -s (*speaks, goes, swims, reads, sits etc.*)):

Хто плаває щодня?

1	2	3
Питальне слово ХТО? WHO?	Присудок	Другорядні члени речення
Who	swims	in the river every day?

8.16.3. МИНУЛИЙ НЕОЗНАЧЕНИЙ ЧАС – THE PAST INDEFINITE TENSE

The Past Indefinite Tense минулий неозначений час – часова форма дієслова, яка виражає дію, що відбувалася в минулому. **Past Indefinite Tense** вживається для вираження одноразової або постійної дії в минулому. Час, у якому відбувалася дія, вже пройшов і з теперішнім не пов'язаний.

Past Indefinite правильних дієслів утворюється додаванням до інфінітива без частки **to** закінчення **-ed**:

to play *грати* + **-ed** = **played**;

to work *працювати* + **-ed** = **worked**;

to stop *припиняти* + **-ed** = **stopped**.

Past Indefinite (II форма) неправильних дієслів утворюється за таблицею неправильних дієслів:

to write *писати* – **wrote**;

to bring *приносити* – **brought**;

to go *ходити* - **went**. (Дивись розділ Дієслово – The Verb).

The Past Indefinite Tense часто уточнюється обставинами часу: **yesterday** *учора*, **last week** *минулого тижня*, **last year** *торік*, **last summer** *минулого літа*, **half an hour ago** *півгодини тому*, etc.

They saw him yesterday. Вони бачили його *вчора*.

We did it last year. Ми зробили це *торік*.

Тепер розглянемо будову **минулого неозначеного часу the Past Indefinite Tense**. Знов складемо таблицю:

Стверджувальна форма:

Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) грали у дворі торік.

Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) плавали в річці торік.

1	2	3	4
Підмет	Допоміжне дієслово (деякі часові форми обходяться без нього)	Присудок	Другорядні члени речення
I, you, we, they, he, she, it	-	<u>played</u>	in the yard last summer.
I, you, we, they, he, she, it	-	<u>swam</u>	in the river last year.

Заперечна та питальна форми також вимагають допоміжних дієслів. У минулому неозначеному часі **the Past Indefinite Tense** допоміжним дієсловом також є *to do* – в цій часовій формі - **did** для всіх осіб без виключення. У заперечній та питальній формах завдяки допоміжному дієслову **did** у минулому неозначеному часі **Past Indefinite Tense** основне дієслово - присудок лишається у формі інфінітива без частки **to**:

I did not write a letter yesterday. *Я не написав листа вчора.*

Did they sign the agreement last Monday? *Чи підписали вони угоду минулого понеділка?*

Заперечна форма:

Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) не плавали в річці минулого дня. Se

1	2	3	4	5
Підмет	Допоміжне дієслово	Заперечна частка <i>NOT</i>	Присудок	Другорядні члени речення
I, you, we, they, he, she, it	did	not	swim	in the river last day.

Питальна форма:

Чи плавав ти вчора?

Чи плавав вчора цей хлопець? Se

1	2	3	4
Допоміжне дієслово	Підмет	Присудок	Другорядні члени речення
Did	you	swim	in the river last day?
Did	the boy	swim	in the river last day?

Де ти плавав вчора? Se

Де плавав цей хлопець вчора?

1	2	3	4	5
Питальне слово	Допоміжне дієслово	Підмет	Присудок	Другорядні члени речення
Where	did	you	swim	last day?
Where	did	the boy	swim	last day?

Хто плавав вчора? Se

1	2	3
Питальне слово ХТО? WHO?	Присудок	Другорядні члени речення
Who	swam	in the river last day?

8.16.4. МАЙБУТНІЙ НЕОЗНАЧЕНИЙ ЧАС – THE FUTURE INDEFINITE TENSE

The Future Indefinite Tense майбутній неозначений час – часова форма дієслова, що виражає дію, яка **відбудеться** або **відбудатиметься** у майбутньому.

The Future Indefinite Tense утворюється за допомогою допоміжних дієслів **shall** і **will** та інфінітива основного дієслова без частки **to**.

We **shall write** the letter. Ми напишемо листа.

They **will read** this book. Вони прочитають цю книгу.

The Future Indefinite Tense також вимагає певних обставин часу: **tomorrow** завтра, **next week** наступного тижня, **next year** наступного року, **next summer** наступного літа.

They will see him **tomorrow**. Вони побачать його завтра.

We will go there **next year**. Ми поїдемо туди на наступного року.

Допоміжне дієслово **shall** вживається в **I особі** однини та множини (**I я, we ми**), **will** – у **II та III особах** однини та множини (**you ти, ви, he він, she вона, it воно, they вони**):

I	shall sign it.	<i>Я підпишу це.</i>
We	shall read it.	<i>Ми прочитаємо це.</i>
You	will work.	<i>Ви попрацюєте.</i>
You	will go.	<i>Ти підеш.</i>
He	will write it.	<i>Він напише це.</i>
She	will tell.	<i>Вона розкаже.</i>
It	will work.	<i>Воно попрацює.</i>
They	will sit.	<i>Вони посидять.</i>

Нагадаємо, що допоміжні дієслова не перекладаються, а тільки виконують свою пряму функцію: **допомагають** утворити часову форму. Сучасна англійська мова не застосовує допоміжне дієслово **shall**, його функцію виконує допоміжне дієслово **will**. Тож і ми не будемо ускладнювати:

I **will go** to the theatre tonight. Я іду у театр сьогодні ввечері.

We **will sign** the agreement tomorrow. Ми підпишемо цю угоду завтра.

He **will read** the book. Він прочитає книгу.

Розглянемо майбутній неозначений час **the Future Indefinite Tense**. Для кращого розуміння знову складаємо таблицю:

Стверджувальна форма:

Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) зратимусь у дворі наступного літа.

Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) плаватиму в річці наступного року.

1	2	3	4
Підмет	Допоміжне дієслово	Присудок	Другорядні члени речення
I, you, we, they, he, she, it	will	play	in the yard next summer.
I, you, we, they, he, she, it	will	swim	in the river next year.

Заперечна та питальна форма утворюються за аналогією з вищезгаданими часовими формами.

Заперечна форма:

Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) не плаватиму в річці завтра. Se

1	2	3	4	5
Підмет	Допоміжне дієслово	Заперечна частка <i>NOT</i>	Присудок	Другорядні члени речення
I, you, we, they, he, she, it	will	not	swim	in the river tomorrow.

Питальна форма:

Чи плаватимеш ти завтра?

Чи плаватиме завтра цей хлопець? Se

1	2	3	4
Допоміжне дієслово	Підмет	Присудок	Другорядні члени речення
Will	you	swim	in the river tomorrow?
Will	the boy	swim	in the river tomorrow?

Де ти плаватимеш завтра?

Де плаватиме цей хлопець завтра?

1	2	3	4	5
Питальне слово	Допоміжне дієслово	Підмет	Присудок	Другорядні члени речення
Where	will	you	swim	tomorrow?
Where	will	the boy	swim	tomorrow?

Хто завтра плаватиме? Se

1	2	3	4
Питальне слово ХТО? WHO?	Допоміжне слово	Присудок	Другорядні члени речення
Who	will	swim	in the river tomorrow?

8.16.5. МАЙБУТНІЙ НЕОЗНАЧЕНИЙ ЧАС З ТОЧКИ ЗОРУ МИНУЛОГО - THE FUTURE INDEFINITE-IN-THE-PAST TENSE

Майбутня дія, що розглядається з точки зору якогось минулого моменту – називається **the Future Indefinite-in-the-Past**. Цей час вживається у розповідях про минулі події під час переказу у непрямій мові слів або думок якої-небудь особи стосовно майбутнього часу.

The Future Indefinite-in-the-Past вживається у підрядних додаткових реченнях, якщо дієслово головного речення виражає минулу дію, а також у простих реченнях, коли у розповіді про минуле згадуються майбутні дії.

We never thought you would do it. *Ми ніколи не думали, що ти зробиш це.*

The Future Indefinite-in-the-Past утворюється за допомогою допоміжних дієслів **should** і **would** та інфінітива основного дієслова без частки **to**:

I, we	you, he, she, it, they
<i>should + do</i>	<i>would + do</i>

He did not know I should work in this company. *Він не знав, що я працюватиму у цій компанії.*

Ann said the doctor would come tomorrow. *Анна сказала, що лікар прийде завтра.*

He said he would come in two years. *Він сказав, що прийде через два роки.*

Заперечна та питальна форма утворюються за аналогією з вищезгаданими часовими формами.

У заперечній формі частка **not** ставиться після допоміжного дієслова перед присудком:

The doctor would not come tomorrow.

У питальній формі допоміжне дієслово ставиться перед підметом:

Would you do it?

8.16.6. МАЙБУТНІЙ ЧАС З КОНСТРУКЦІЄЮ **BE GOING TO**

В англійській мові існує конструкція для вираження дії у майбутньому.

I	<i>am</i>	going to	do something
you, we, they	<i>are</i>		
he, she, it	<i>is</i>		

Конструкція **be going to** + **основне дієслово** означає:

1) **намір**

I am going to watch this film on Sunday. 📺 *Я збираюсь подивитися цей фільм у неділю.*

I am going to play football after the lessons. Я збираюсь пограти у футбол після уроків.

Helen is going to buy new dress. Олена збирається купити нову сукню.

Bogdan is not going to do this exercise. Богдан не збирається робити цю вправу.

What are you going to wear to the party? Що ти збираєшся вдягнути на вечірку?

2) передбачення

It is going to rain. Має бути дощ.

We are going to read it. Ми прочитаємо це.

3) сплановані дії

They are going to sell their house. Вони продають (думають продавати) свій будинок.

We are going to visit a lot of museums and galleries. Ми відвідаємо (згідно програми) багато музеїв та галерей.

8.16.7. GRAMMAR EXERCISES

1. Перекладіть речення у *Future Indefinite Tense*. Напишіть заперечну та питальні форми

1. Він закаже кімнату в готелі.
2. Ми будемо вечеряти о 7 годині.
3. Вони припаркують машини.
4. Він спізниться на поїзд
5. Ми задекларуємо всі подарунки.

2. Поставте слова в дужках в *Past Indefinite*

1. Last year I (to decide) to go to England.
2. When I left Kiev it (rain), but when I (to arrive) in London it (clear up).
3. I (to go) to my hotel by bus.
4. I (to write) some letters yesterday.
5. He (to do) his homework.
6. As soon as I (to fill in) I (to see) a friend of mine from Ukraine.

3. Поставте слова в дужках в *Present Indefinite*

1. General Director (to conclude) the agreements every day.
2. He ____ (not; to like) black coffee.
3. I (to sign) the contracts every day.
4. She (to read) detective every evening.
5. ____ you (to go) for a walk every day?

4. Вставте слова: *boil, close, cost, go, have, like, meet, open smoke, teach, wash* у потрібному часі

1. Steve _____ ten cigarets a day.
2. We usually _____ dinner at 7 o'clock.
3. I _____ films. I often _____ to the cinema.
4. Water _____ at 100 degrees Celsius.
5. In Britain the banks _____ at 9.30 in the morning and _____ at 18.30 in the evening.
6. Shoes are expensive. They _____ a lot of money.
7. Tina _____ mathematics to young teacher.
8. Your job is very interesting. You _____ many people.
9. Peter _____ his hair twice a week.

5. Вставте слова: *clean, die, enjoy, finish, happen, live, open, play, rain, smoke, start, stay, want* у потрібному часі

1. I _____ my teeth 3 times yesterday.
2. He _____ 20 cigarettes yesterday evening.
3. The concert last night _____ at 7.30 and _____ at 10 o'clock.
4. The accident _____ last Sunday afternoon.
5. When I was a child I _____ to be a doctor.
6. Mozart _____ from 1756 to 1791.
7. We _____ our holiday last year. We _____ at a very good hotel.
8. Today the weather is nice, but yesterday it _____.
9. It was hot in the room so I _____ the window.
10. The weather was good yesterday afternoon so we _____ tennis.
11. William Shakespeare _____ in 1616.

6. Вставте слова: *break, buy, do, go, lose, paint, read, take* у потрібному часі

1. I _____ some new shoes. Do you want to see them?
2. "Is Tom here?" "No, he _____ to work."
3. "_____ you _____ the shopping?" "No, I am going to do it later."
4. "Where is your key?" "I do not know. I _____ it."
5. Look! Somebody _____ that window.
6. Your house looks different. _____ you _____ it?
7. I can find my umbrella. Somebody _____ it.
8. I am looking for Jane. Where _____ she _____?
9. "Do you want the newspaper?" "No, thanks. I _____ it."

8.17. ЧАСИ ГРУПИ CONTINUOUS

На відміну від часів групи **Indefinite**, які вживаються для вираження дії стосовно теперішнього, минулого або майбутнього часу, часи групи **Continuous** виражають дію як процес, тобто дію, що відбувається (триває) в момент мовлення або в теперішній період часу **Present Continuous**, тривала в якійсь момент чи період часу в минулому **Past Continuous**, триватиме в певний момент чи період часу в майбутньому **Future Continuous**.

Часи групи **Continuous** утворюються з відповідних часів групи **Indefinite** допоміжного дієслова **to be** та дієприкметника теперішнього часу **Present Participle** основного дієслова.

8.17.1. ТЕПЕРІШНІЙ ТРИВАЛИЙ ЧАС – THE PRESENT CONTINUOUS TENSE

The Present Continuous Tense теперішній тривалий час утворюється за допомогою допоміжного дієслова **to be** та основного дієслова у якості присудка **Present Participle** тобто до інфінітива без частки **to** додається закінчення **-ing**:

to read читати + **-ing** = **reading**;

to work працювати + **-ing** = **working**.

Занотуємо, що допоміжне дієслово **to be** змінюється за особами:

ОСОБА	to be
I	<i>am</i>
you, we, they	<i>are</i>
he, she, it	<i>is</i>

А дієслово із закінченням **-ing** ні за яких обставин вже не змінюється.

Стверджувальна форма:

Я плаваю в річці зараз.

Ти (ми, вони) плаваєш в річці зараз. ~~swims~~

Хлопчик плаває в річці зараз.

1	2	3	4
Підмет	Допоміжне дієслово	Присудок	Другорядні члени речення
I	am	swim <u>ming</u>	in the river now
You, we, they	are	swim <u>ming</u>	in the river now
The boy	is	swim <u>ming</u>	in the river at the moment

Зверніть увагу, що додавання закінчення **-ing** призводить до змін в основі дієслів. Дивись таблицю **Правопис – Spelling**.

Заперечна форма:

Я не плаваю в річці зараз. ~~se~~

Ти (ми, вони) не плаваєш в річці зараз.

Хлопчик не плаває в річці зараз.

1	2	3	4	5
Підмет	Допоміжне дієслово	Заперечна частка <i>NOT</i>	Присудок	Другорядні члени речення
I	am	not	swimming	in the river now
You, we, they	are	not	swimming	in the river now
The boy	is	not	swimming	in the river now

Питальна форма:

Чи ти плаваєш в річці зараз?

Чи плаває в річці цей хлопчик зараз? ~~se~~

1	2	3	4
Допоміжне дієслово	Підмет	Присудок	Другорядні члени речення
Are	you	swimming	in the river now?
Is	the boy	swimming	in the river now?

Де ти плаваєш зараз?

Де зараз плаває цей хлопчик? ~~se~~

1	2	3	4	5
Питальне слово	Допоміжне дієслово	Підмет	Присудок	Другорядні члени речення
Where	are	you	swimming	now?
Where	is	the boy	swimming	now?

Питальне слово – **WHO?** – ХТО (III особа однини – відповідно допоміжне дієслово - *is*). Питання перекладається:

Хто зараз плаває в річці?

1	2	3	4
Питальне слово ХТО? WHO?	Допоміжне дієслово	Присудок	Другорядні члени речення
Who	is	swimming	in the river now?

8.17.2. МИНУЛИЙ ТРИВАЛИЙ ЧАС – THE PAST CONTINUOUS TENSE

The Past Continuous Tense утворюється за допомогою допоміжного дієслова **to be** в **Past Indefinite** минулий неозначений час та дієприкметника теперішнього часу **Present Participle** основного дієслова (до інфінітива без частки **to** додається закінчення **-ing**):

to tell розповідати + **-ing** = **telling**;
to visit відвідувати + **-ing** = **visiting**.

Особа	Допоміжне дієслово <i>to be</i>	Основне дієслово Present Participle
I, he, she, it	<i>was</i>	looking
You, we, they	<i>were</i>	working

1. The Past Continuous Tense вживається для вираження дії, що відбувалась, тривала в певний момент у минулому. На час дії звичайно вказують такі обставинні слова типу **at 2 o'clock** в 2 години, **at midnight** о півночі, **at that moment** на даний час (момент), **at 5 o'clock** в 5 годин або підрядні речення з дієсловом присудком у **Past Indefinite**:

At 9 o'clock PM we were sitting in the room listening to the radio. 📻 В 9 годин вечора ми сиділи у кімнаті та слухали радіо.

2. The Past Continuous Tense вживається для вираження дії, що тривала протягом якогось періоду часу в минулому:

In the spring of the year 1999 they were visiting their relatives. Навесні 1999 року вони гостювали у своїх родичів.

Знову складемо таблицю Порядок слів у реченні – **Word Order**.

Стверджувальна форма:

Я (він, вона, воно) плавав в річці об 11 годині.

Ти (ми, вони) плавав в річці об 11 годині.

1	2	3	4
Підмет	Допоміжне дієслово	Присудок	Другорядні члени речення
I, he, she, it	was	swimming	in the river at 11 o'clock.
You, we, they	were	swimming	in the river at 11 o'clock.

Заперечна форма:

Я (він, вона, воно) не плавав в річці об 11 годині.

Ти (ми, вони) не плавав в річці об 11 годині.

1	2	3	4	5
Підмет	Допоміжне дієслово	Заперечна частка <i>NOT</i>	Присудок	Другорядні члени речення
I, he, she, it	was	not	swimming	in the river at 11 o'clock.
You, we, they	were	not	swimming	in the river at 11 o'clock.

Питальна форма:*Чи ти плавав в річці об 11 години?**Чи плавав цей хлопець в річці об 11 години?*

1	2	3	4
Допоміжне дієслово	Підмет	Присудок	Другорядні члени речення
Were	you	swimming	in the river at 11 o'clock?
Was	the boy	swimming	in the river at 11 o'clock?

*Де ти плавав об 11 години?**Де плавав цей хлопець об 11 години?*

1	2	3	4	5
Питальне слово	Допоміжне дієслово	Підмет	Присудок	Другорядні члени речення
Where	were	you	swimming	at 11 o'clock?
Where	was	the boy	swimming	at 11 o'clock?

Питальне слово – **WHO?** – ХТО (III особа однини – відповідно допоміжне дієслово - *was*). Питання перекладається:

Хто плавав в річці об 11 години?

1	2	3	4
Питальне слово ХТО? WHO?	Допоміжне дієслово	Присудок	Другорядні члени речення
Who	was	swimming	in the river at 11 o'clock?

- Yesterday at 7 I was looking for you. Вчора я шукав тебе в 7 годин.
- Where were you then? *Де ти був?*
- At 7 I was working in the laboratory. В 7 годин я працював в лабораторії.
- And where were you in the evening? *А де ти був ввечері?*
- When you called on me I was reading the magazine in the library. Коли ти заходив до мене, я читав журнал у бібліотеці.

8.17.3. МАЙБУТНІЙ ТРИВАЛИЙ ЧАС – THE FUTURE CONTINUOUS TENSE

The Future Continuous Tense утворюється за допомогою допоміжного дієслова **to be** у Future Indefinite майбутній неозначений час та дієприкметника теперішнього часу Present Participle основного дієслова (до інфінітива без частки **to** додається закінчення **-ing**):

Особа	Допоміжне дієслово to be	Основне дієслово Present Participle
I, we	<i>shall be</i>	looking
he, she, it, you, they	<i>will be</i>	working

The Future Continuous Tense вживається для вираження тривалої дії, що відбудеться в якійсь момент або період часу у майбутньому:

We shall be playing all morning. *Ми будемо гратися весь ранок.*

У сучасній англійській мові **the Future Continuous Tense** часто вживається у тому ж самому значенні, що й **Future Indefinite**, тобто виражає майбутню дію:

I shall be asking thousands of questions. *Я буду ставити тисячі запитань.*

Складаємо таблицю:

Стверджувальна форма:

Я (ми) буду плавати в річці завтра.

Ти (він, вона, воно, вони) будеш плавати в річці завтра.

1	2	3	4
Підмет	Допоміжне дієслово	Присудок	Другорядні члени речення
I, we	shall be	swimming	in the river tomorrow.
You, he, she, it, they	will be	swimming	in the river tomorrow.

Заперечна форма:

Я (ми) не буду плавати в річці завтра.

Ти (він, вона, воно, вони) не будеш плавати в річці завтра.

1	2	3	4	5	6
Підмет	Перше допоміжне дієслово	Заперечна частка <i>NOT</i>	Друге допоміжне дієслово	Присудок	Другорядні члени речення
I, we	shall	not	be	swimming	in the river.
You, he, she, it, they	will	not	be	swimming	in the river.

Питальна форма:

Чи ти будеш плавати в річці завтра?

Чи ми будемо плавати в річці завтра?

1	2	3	4	5
Перше допоміжне дієслово	Підмет	Друге допоміжне дієслово	Присудок	Другорядні члени речення
Will	you	be	swimming	in the river?
Shall	we	be	swimming	in the river?

Де ти будеш плавати?

Де ми будемо плавати?

1	2	3	4	5
Питальне слово	Перше допоміжне дієслово	Підмет	Друге допоміжне дієслово	Присудок
Where	will	you	be	swimming?
Where	shall	we	be	swimming?

Питальне слово – **WHO?** – ХТО (III особа однини – відповідно допоміжне дієслово – *will be*).

Хто буде плавати в річці?

1	2	3	4
Питальне слово ХТО? WHO?	Допоміжне дієслово	Присудок	Другорядні члени речення
Who	will be	swimming	in the river?

Дієслова, що не вживаються в формі Continuous

Дієслово у формі **Continuous** виражає дію, як процес, що триває в момент мовлення або в певний період теперішнього часу. Дієслова, які не виражають дію як процес, як правило, в формі **Continuous** не вживаються.

До них належать:

а) дієслова, що виражають відношення між предметами: **to be** *бути*; **to have** *мати*; **to possess, to own** *володіти*; **to consist** *складатися*; **to contain, to hold** *вміщувати*; **to belong** *належати*; **to depend** *залежати*; **to resemble** *бути схожим* та ін.;

б) дієслова, що виражають відчуття: **to see** *бачити*; **to hear** *чути*; **to smell** *відчувати запах, нюхати*;

в) дієслова, що виражають бажання, почуття, волевиявлення: **to want** *хотіти*; **to wish, to desire** *бажати*; **to love** *любити*; **to like** *подобатися*; **to hate** *ненавидіти*; **to refuse** *відмовлятися*; **to agree** *погоджуватись*; **to prefer** *віддавати перевагу*;

г) дієслова, що виражають розумову діяльність: **to know** *знати*; **to believe** *вірити*; **to suppose** *припускати*; **to recognize** *впізнавати*; **to remember** *пам'ятати, пригадувати*; **to understand** *розуміти*.

Сучасна англійська мова, особливо усна, допускає вживання цих дієслів у формі **Continuous**:

I am waiting to see you. *Я хочу бачити вас.*

He is just being sentimental. *Він зараз занадто сентиментальний.*

What are you thinking about? *Про що ви думаєте?*

8.17.4. МАЙБУТНІЙ ТРИВАЛИЙ ЧАС З ТОЧКИ ЗОРУ МИНУЛОГО – THE FUTURE CONTINUOUS-IN-THE-PAST TENSE

The Future Continuous-in-the-Past вживається замість **Future Continuous** переважно у підрядних реченнях, якщо дієслово-присудок головного речення вжито у минулому часі.

The Future Continuous-in-the-Past утворюється так само, як і **Future Continuous**, але замість **shall/will** вживаються відповідно **should/would**:

They said that they would be playing all evening. Вони сказали, що вони будуть гратися весь вечір.

8.17.5. GRAMMAR EXERCISES

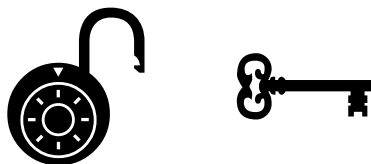
1. Поставте слова в дужках в *Present Continuous*

1. General Director (to conclude) the agreement now.
2. We ____ not (to speak) to him at the moment.
3. She (to sign) the present contract now.
4. You (to watch) an interesting film at the moment.
5. They (to clean) the room now.

2. Поставте дієслова у дужках у потрібну форму (*Present Continuous* або *Present Indefinite*)

1. Who is that lady who ... (to stand) in the doorway?
2. You ... (not / to recognise) her? It ... (to be) Helen, my aunt.
3. My grandfather ... (not / to work). He is a pensioner.
4. You ... (not / to see) the kettle ... (to boil)?
5. I ... (to think) that the weather ... (to improve).
6. Mary ... (to come) this evening?
7. She always ... (to come) on time.
8. "Where is Michael?" "He ... (to have) a smoke."
9. We usually ... (to have) our lunch at 2 p.m.
10. You ... (to try) to learn the poem by heart?
11. She ... (to speak) three languages.
12. I can ... (to see) somebody who ... (to go) along the street.
13. He ... (to look) like my cousin.
14. Your sister ... (to go) to the exhibition next Saturday?
15. I ... (to remember) well the things I ... (to like).

8.18. ЧАСИ ГРУПИ PERFECT

Перфектні (доконані) часи виражають дію, що **відбулася до певного моменту чи періоду** в теперішньому часі **Present Perfect**, минулому **Past Perfect**, майбутньому **Future Perfect** стосовно минулого **Future-in-the-Past**.

Перфектні часи звичайно виражають наявність якогось **результату дії**, пов'язаної з наступними подіями.

Перфектні часи утворюються з відповідних неозначених часів допоміжного дієслова **to have** та дієприкметника минулого часу **Past Participle** основного дієслова. (Дивись розділ **Дієслово – The Verb**).

8.18.1. ТЕПЕРІШНІЙ ПЕРФЕКТНИЙ ЧАС – THE PRESENT PERFECT TENSE

The Present Perfect Tense теперішній перфектний час утворюється за допомогою допоміжного дієслова **to have** у **Present Indefinite** та дієприкметника минулого часу **Past Participle** (III форма, дивись таблицю неправильних дієслів) основного дієслова.

Дієслова у **Present Perfect** зазвичай вказують на те, що дія здійснилася до моменту мовлення.

I have brought a book for you. Here it is. Я приніс тобі книгу. Ось вона.

They have broken the old house and built the new one. Вони зруйнували старий будинок та побудували новий.

We had finished our work before he came. Ми закінчили роботу, перш ніж він прийшов.

By 5 o'clock we had done all tasks. До 5 години ми зробили всі завдання.

Past Participle правильних дієслів утворюється додаванням до інфінітива закінчення **-ed**:

to stay залишатися + **-ed** = **stayed**;

to work працювати + **-ed** = **worked**;

to conclude укладати + **-ed** = **concluded**, тобто за формою **Past Participle** не відрізняється від **Past Indefinite**. (Дивись розділ **Часи дієслова – Tenses**.)

Past Participle неправильних дієслів треба запам'ятати:

to write писати **written**;

to do робити **done**;

to speak розмовляти **spoken**.

Допоміжне дієслово **to have** змінюється за особами:

ОСОБА	to have
I, you, we, they	<i>have</i>
he, she, it	<i>has</i>

I have locked the door. *Я замкнув двері (двері зараз замкнені).*
He has told me about him. *Він розповів мені про нього.*

Стверджувальна форма:

Я (ти, ви, ми, вони) прожив 40 років у цьому місті.
Хлопчик прожив 40 років у цьому місті.

1	2	3	4
Підмет	Допоміжне дієслово	Присудок III форма	Другорядні члени речення
I, you, we, they	have	lived	40 years in this town.
The boy	has	lived	40 years in this town.

Заперечна форма:

Я (ти, ви, ми, вони) не прожив 40 років у цьому місті.
Хлопчик не прожив 40 років у цьому місті.

1	2	3	4	5
Підмет	Допоміжне дієслово	Заперечна частка NOT	Присудок	Другорядні члени речення
I you, we, they	have	not	lived	40 years in this town.
The boy	has	not	lived	40 years in this town.

Питальна форма:

Чи ти прожив 40 років у цьому місті?
Чи хлопчик прожив 40 років у цьому місті?

1	2	3	4
Допоміжне дієслово	Підмет	Присудок	Другорядні члени речення
Have	you	lived	40 years in this town?
Has	the boy	lived	40 years in this town?

Де ти прожив 40 років?
Де хлопчик прожив 40 років?

1	2	3	4	5
Питальне слово	Допоміжне дієслово	Підмет	Присудок	Другорядні члени речення
Where	have	you	lived	40 years?

Where	has	the boy	lived	40 years?
-------	-----	---------	-------	-----------

Питальне слово – **WHO?** – **ХТО** – III особа однини, відповідно допоміжне дієслово – **has**:

Хто прожив 40 років в цьому місті?

1	2	3	4
Питальне слово ХТО? WHO?	Допоміжне дієслово	Присудок	Другорядні члени речення
Who	has	lived	40 years in this town?

Present Perfect вживається у реченнях з обставинами часу:

а) що означають період часу, який почався в минулому і триває до моменту мовлення: **up to now**, **up to the present** до цього часу; **lately** нещодавно, за останній час; **recently** останнім часом; **so far** до цього часу; **since** відтоді; **not yet** ще не:

You have not shown me your room yet. Ви ще не показали мені своєї кімнати.

She has known Jack ever since she was a child. Вона знає Джека з того часу, як була дитиною.

б) що означають період часу, який ще не закінчився: **today** сьогодні; **this week** цього тижня; **this month** цього місяця; **this year** цього року; **this morning** сьогодні вранці:

I have not see him this year. Я не бачив його цього року.

в) **Present Perfect** вживається у реченнях з прислівниками неозначеного часу і частотності: **ever** коли-небудь; **never** ніколи; **often** часто; **seldom** рідко; **already** вже; **just** щойно:

Have you ever thought about it? Ви коли-небудь думали про це?

8.18.2. МИНУЛИЙ ПЕРФЕКТНИЙ ЧАС – THE PAST PERFECT TENSE

The Past Perfect Tense минулий перфектний час утворюється за допомогою допоміжного дієслова **to have** у **Past Indefinite** та дієприкметника минулого часу **Past Participle** основного дієслова. Дієслова в **Past Perfect** не змінюються за особами й числами:

I (he, she, it, we, you, they) had locked the door. 🗝 Я (він, вона, воно, ми, ти, ви, вони) замкнув двері (двері вже замкнені).

The Past Perfect Tense вживається для вираження дії, що відбулася раніше іншої минулої дії, позначеної дієсловом у **Past Indefinite**:

I told you I had met her. Я казав тобі, що зустрічав її (зустрічав її раніше, ніж говорив про це).

The sun had set. Сонце вже зайшло.

The Past Perfect Tense також вживається для вираження минулої дії, що **вже** закінчилася до певного моменту в минулому. Цей момент позначається такими

словосполученнями: **by two o'clock** до другої години; **by that time** до того часу; **by the 1st of September** до першого вересня тощо:

I had read the book by that time. 📖 Я прочитав книгу до того часу.

Стверджувальна форма:

Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) прочитали цю книжку до 9 години.

1	2	3	4
Підмет	Допоміжне дієслово	Присудок III форма	Другорядні члени речення
I, you, we, they, he she, it	had	read	the book by 9 o'clock.

Заперечна форма:

Я (ти, ви, ми, вони, він, вона, воно) не прочитали цю книжку до 9 години.

1	2	3	4	5
Підмет	Допоміжне дієслово	Заперечна частка NOT	Присудок	Другорядні члени речення
I, you, we, they, he she, it	had	not	read	the book by 9 o'clock.

Питальна форма:

Чи прочитаєш ти цю книжку до 9 години?

1	2	3	4
Допоміжне дієслово	Підмет	Присудок	Другорядні члени речення
Had	you	read	the book by 9 o'clock?

Де ти прочитав цю книжку до 9 години?

1	2	3	4	5
Питальне слово	Допоміжне дієслово	Підмет	Присудок	Другорядні члени речення
Where	had	you	read	the book by 9 o'clock?

Хто прочитав цю книжку до 9 години?

1	2	3	4
Питальне слово ХТО? WHO?	Допоміжне дієслово	Присудок	Другорядні члени речення
Who	had	read	the book by 9 o'clock?

8.18.3. МАЙБУТНІЙ ПЕРФЕКТНИЙ ЧАС – THE FUTURE PERFECT TENSE

The Future Perfect Tense майбутній перфектний час утворюється з допоміжного дієслова **to have** у **Future Indefinite** та дієприкметника минулого часу **Past Participle** основного дієслова.

Допоміжне дієслово **to have** змінюється за особами:

ОСОБА	Допоміжне дієслово
I, you, we, they	<i>shall have</i>
he, she, it	<i>will have</i>

You will have forgotten me by that time. *До того часу ви мене забудете.*
I shall have read the story by the time you come back. *Я прочитаю оповідання до того часу як ти повернешся.*

Стверджувальна форма:

Я (ти, ви, ми, вони) прочитаю цю книжку завтра до 9 години.
Він (вона, воно) прочитає цю книжку завтра до 9 години.

1	2	3	4
Підмет	Допоміжне дієслово	Присудок III форма	Другорядні члени речення
I, you, we, they	shall have	read	the book by 9 o'clock tomorrow.
He, she, it	will have	read	the book by 9 o'clock tomorrow.

Заперечна форма:

Я (ти, ви, ми, вони) не прочитаю цю книжку завтра до 9 години.
Він (вона, воно) не прочитає цю книжку завтра до 9 години.

1	2	3	4	5	6
Підмет	Перше допоміжне дієслово	Заперечна частка <i>NOT</i>	Друге допоміжне дієслово	Присудок	Другорядні члени речення
I, you, we, they	shall	not	have	read	the book by 9 o'clock tomorrow.
He, she, it	will	not	have	read	the book by 9 o'clock tomorrow.

Питальна форма:

Чи прочитаєш ти цю книжку до 9 години?

1	2	3	4	5
Перше допоміжне дієслово	Підмет	Друге допоміжне дієслово	Присудок	Другорядні члени речення
Shall	you	have	read	the book by 9 o'clock?

Де ти прочитаєш цю книжку до 9 години?

1	2	3	4	5	6
Питальне слово	Перше допоміжне дієслово	Підмет	Друге допоміжне дієслово	Присудок	Другорядні члени речення
Where	shall	you	have	read	the book by 9 o'clock?

Хто прочитає цю книжку до 9 години?

1	2	3	4
Питальне слово ХТО? WHO?	Допоміжне дієслово	Присудок	Другорядні члени речення
Who	will have	read	the book by 9 o'clock?

8.18.4. МАЙБУТНІЙ ПЕРФЕКТНИЙ ЧАС З ТОЧКИ ЗОРУ МИНУЛОГО – THE FUTURE PERFECT-IN-THE-PAST TENSE

The Future Perfect-in-the-Past Tense вживається замість **Future Perfect** переважно в підрядних додаткових реченнях, якщо дієслово головного речення виражає минулу дію:

I thought her would have gone. Я думав, що вона вже пішла.

The Future Perfect-in-the-Past Tense утворюється так само, як і **Future Perfect**, але замість допоміжних дієслів **shall/will** вживаються відповідно **should/would**:

ОСОБА	Допоміжне дієслово
I, we	<i>should have done</i>
he, she, it, you, they	<i>would have done</i>

My father promised that he would have bought me that dog. Мій батько пообіцяв мені, що купить того собаку.

8.18.5. GRAMMAR EXERCISES

1. Доберіть правильну форму допоміжного дієслова

1. He (have/has) seen this film.
2. I (have/has) read many books.
3. She (have/has) not met him.
4. They (have/has) sung two songs.
5. We (have/has) translated the text.
6. Peter (have/has) finished school.

7. (Have/has) his friends finished school too?
8. The teacher (have/has) not given us any home task.

2. Поставте дієслова у дужках у *Present Perfect*

1. It's the first time he (not / make) any mistakes.
2. My parents (be) to many countries.
3. They (go) to Italy twice.
4. Tom (not / receive) any letters up to now.
5. Jane is the prettiest girl I (ever / see).
6. Sheila (buy) a lot of things in the supermarket.
7. ... you (hear) anything from him?
8. How many times ... you (be) in love?
9. It (not / rain) for ages.

3. Поставте дієслова у дужках у *Present Perfect, Past Perfect* або *Past Indefinite*

1. Columbus (discover) America in 1494.
2. Columbus (not / know) that he (discover) America.
3. My Friend just (phone) me from New York.
4. My mother just (come) home when I (phone) her. She (be) at work.
5. I (feel) tired, so I (go) straight to bed.

4. Поставте дієслова у дужках у *Future Perfect, Future Indefinite* або *Future Continuous*

1. This time tomorrow we (sit) in the train on our way home.
2. Mr. Dickson (be) happy to answer your questions.
3. By the time we get to the airport, Tom's plane (already, arrive).
4. I hope it (stop) raining by tomorrow morning.
5. ... (use) your computer tomorrow afternoon?
6. Before our vacations ends, we (spend) all our money.
7. He (get) in touch with you the day after tomorrow.
8. Next Saturday Tom (read) the newspaper as usually.
9. When we get to school the lesson (begin).
10. Don't worry! By the time you come back, we (take) care of everything.
11. I am sure you (do) well on the test.
12. When Professor Brown retires next month, he (teach) for 20 years.
13. At midnight tomorrow I (sleep).
14. Next weekend I (visit) my relatives in the country.
15. I (go) to bed after I finish my work.

8.19. ПАСИВНИЙ СТАН –

THE PASSIVE VOICE

Ми розглядали англійські дієслова у **активному стані the Active Voice**. Порядок слів у активному стані:

1	2	3
Підмет	Присудок	Додаток
I Я	wrote написав	the letter. листа.
She Вона	paints малює	the pictures. картини.

Пасивний стан the Passive Voice вживається для того, щоб описати дію, не називаючи діючу особу. У центрі уваги – особа або предмет, над яким відбувається дія:
She is always invited to parties. Її завжди запрошують на вечірки.

Якщо розглянути з граматичної точки зору тексти, наукові статті, анотації, резюме, то можна побачити, що більшість речень складена у **пасивному стані the Passive Voice**. Спробуємо зрозуміти яким чином утворюється **пасивний стан**.

Усі часові форми пасивного стану в англійській мові утворюються з відповідних часів допоміжного дієслова та дієприкметника минулого часу основного дієслова.

Як завжди, для кращого розуміння складаємо таблицю:

Часові форми	Допоміжне дієслово	Присудок – <i><u>дієприкметник минулого часу</u></i> <i><u>Past Participle основного дієслова</u></i>
<i>the Present Indefinite Tense</i>	am, is, are	worked <u>gone</u>
<i>the Past Indefinite Tense</i>	was, were	played <u>known</u>
<i>the Future Indefinite Tense</i>	shall be will be	stopped <u>written</u>
<i>the Present Continuous Tense</i>	am being is being are being	finished <u>spoken</u>
<i>the Past Continuous Tense</i>	was being were being	started <u>blown</u>

<i>the Present Perfect Tense</i>	have been has been	visited <u>chosen</u>
<i>the Past Perfect Tense</i>	had been	celebrated <u>drunk</u>
<i>the Future Perfect Tense</i>	shall have been will have been	washed <u>eaten</u>

А тепер розглянемо утворення пасивного стану дивлячись на таблицю.

<i>ACTIVE VOICE</i>	<i>PASSIVE VOICE</i>
<i>the Present Indefinite Tense</i>	
You always <u>inform</u> me in time. <i>Ти завжди інформуєш мене вчасно.</i>	I <u>am</u> always <u>informed</u> by you in time. <i>Я завжди проінформований тобою вчасно.</i>
He <u>concludes</u> the agreements every day. <i>Він укладає угоди кожен день.</i>	The agreements <u>are concluded</u> by him every day. <i>Угоди укладаються ним кожен день.</i>
<i>the Past Indefinite Tense</i>	
He <u>informed</u> me in time. <i>Він проінформував мене вчасно.</i>	I <u>was informed</u> by him in time. <i>Я був проінформований ним вчасно.</i>
They <u>concluded</u> the agreements yesterday. <i>Вони уклали угоди вчора.</i>	The agreements <u>were concluded</u> by them yesterday. <i>Ці угоди були укладені ними вчора.</i>
<i>the Future Indefinite Tense</i>	
They <u>will conclude</u> the agreement tomorrow. <i>Вони укладуть угоду завтра.</i>	The agreement <u>will be concluded</u> by them tomorrow. <i>Угода буде укладена ними завтра.</i>
<i>the Present Continuous Tense</i>	
They <u>are concluding</u> the agreement now. <i>Вони зараз укладають угоду.</i>	The agreement <u>is being concluded</u> by them now. <i>Угода зараз укладається ними.</i>
<i>the Past Continuous Tense</i>	
They <u>were concluding</u> the agreement at 4 o'clock. <i>Вони укладали угоду о 4 годині.</i>	The agreement <u>was being concluded</u> by them at 4 o'clock. <i>Угода укладалася ними о 4 годині.</i>
<i>the Present Perfect Tense</i>	
They <u>have</u> just <u>concluded</u> the agreement. <i>Вони щойно уклали угоду.</i>	The agreement <u>has been</u> just <u>concluded</u> by them. <i>Угода щойно укладена ними.</i>
<i>the Past Perfect Tense</i>	
They <u>had</u> <u>concluded</u> the agreement by 3 o'clock. <i>Вони уклали угоду до 3 години.</i>	The agreement <u>had been concluded</u> by them by 3 o'clock. <i>Угода укладена ними до 3 години.</i>

<i>the Future Perfect Tense</i>	
They <u>will have concluded</u> the agreement by that time. Вони укладуть угоду до того часу.	The agreement <u>will have been concluded</u> by them by that time. Угода буде укладена ними до того часу.

Зверніть увагу, що пасивний стан вимагає певних прийменників: **by, with, in**.
Наприклад:

Country music **is played with** guitars. Музика в стилі „кантрі” грається (виконується) на гітарах.

Actor **was met with** a storm of applause. Актора зустріли аплодисментами.

The post-card **was sent by** mail. Листівка послана поштою.

These souvenirs **were made by** hand. Ці сувеніри були зроблені руками (власноруч).

Her picture **was drawn in** pencil. Її картина намальована олівцем.

We **were woken up by** the noise. Ми прокинулися від галасу.

8.19.1. GRAMMAR EXERCISES

1. Перекладіть речення. Змініть активний стан на пасивний

1. Деревя оточили будинок.
2. Банк зберігає ваші гроші.
3. Мої друзі користуються комп'ютером.
4. Я запам'ятовую популярну музику.
5. Поет пише віршований текст пісні.

2. Перекладіть речення

1. Ця книга написана поетом.
2. Небо вкрито хмарами.
3. Неправильний номер був даний мені моїми друзями.
4. Помилка зроблена секретарем.
5. Права водія вимагаються поліцейським.

3. Доповніть речення словами у відповідному стані: *build, damage, find, invent, make, pay, show, speak, make, steal*

1. Paper _____ from wood.
2. There was a fire at the hotel last week. Two rooms _____ .
3. Many different languages _____ in India.
4. These houses are very old. They _____ about 5 years ago.
5. Many American programmes _____ on British television.
6. “Is this a very old film?” “Yes, it _____ in 1949.
7. My car _____ last week. The next day it _____ by the police.
8. The transistor _____ in 1948.
9. She has a ver good job. She _____ \$300 a month.

4. Доповніть речення словами у відповідному стані:

1. In our country psychology _____ in universities. (to teach)
2. The ball _____ in the river yesterday. (to find)
3. Twenty-six cars _____ from the city centre since October. (to steal)
4. Where _____ the next Olympics _____ ? (to hold)
5. Alcoholic drinks _____ to children under 16. (not to sell)
6. The hole in my roof _____ next Friday. (to repair)
7. Mary _____ about the accident yet. (not to tell)

5. Змініть активний стан на пасивний

1. They must prepare the food tonight.
2. Someone attacked Sam on Saturday night.
3. The maid makes beds every morning.
4. He will write the letter next week.
5. Gary had finished the project.
6. Catherine is baking the birthday cake.
7. The police were watching the burglars.
8. You should complete your homework tonight.
9. They teach three languages at that school.
10. Mrs. Jefferson was tidying the kitchen.

8.20. СЛОВА З ПОДІБНИМ ЗНАЧЕННЯМ –

WORDS WITH SIMILAR MEANING

Коли треба сказати “Що ви говорите?”, а коли - “Що ви кажете?”. Буває, що значення деяких слів переплітаються. Тут логіки немає, вступає в силу те, що називається **word usage** - традиція слововживання. Спробуємо систематизувати те, що може полегшити запам’ятовування.

Такі слова існують у кожній мові. Згадайте, адже Ви, не замислюючись, вживаєте українські слова з близьким значенням. Можливо, в рідній мові ми знайдемо підказку, як із кількох англійських слів, близьких за значенням, вибрати потрібне.

Проаналізуємо англійські слова **to speak, to say, to tell, to talk**:

to speak	to say	to tell	to talk
<i>говорити, розмовляти, вимовляти слова, казати (означає сам факт мови, а не її зміст):</i>	<i>передавати, що сказано (зміст, які слова):</i>	<i>передавати інформацію, розповідати:</i>	<i>розмовляти, спілкуватися:</i>
<p>Dogs cannot speak. Собаки не вміють розмовляти.</p> <p>I can speak English. Я можу розмовляти англійською.</p> <p>Speak louder! Говоріть голосніше!</p>	<p>Don't forget to say “thank you.” Не забудь сказати “дякую”.</p> <p>I'm here”, - she says. “Я тут”, - каже вона.</p> <p>“Look at me”, - she said. “Подивись на мене”, - сказала вона.</p> <p>Це ж дієслово звичайно передає і непряму мову.</p> <p>He says he wants to come with us. Він каже, що хоче піти з нами.</p> <p>So to say. Так би мовити.</p> <p>I must say that you are wrong. Я повинен сказати, що ви не маєте рації.</p> <p>That is to say. Тобто, іншими словами.</p> <p>In 5 days, that's to say, next Tuesday. Через 5</p>	<p>Don't tell your mother about it. - Не розповідай своїй матері про це.</p> <p>You promised not to tell. Ви обіцяли не розповідати.</p> <p>to tell the secret розказати таємницю;</p> <p>to tell the truth говорити правду;</p> <p>to tell a lie говорити неправду;</p> <p>to tell a joke розповісти жарт, анекдот.</p> <p>When in doubt, tell the truth. Коли маєш сумнів, говори правду.</p>	<p>We can talk all day. Ми можемо розмовляти цілий день.</p> <p>When they start talking it's hard to stop them. Коли вони починають розмовляти, їх важко зупинити.</p> <p>Stop talking! Перестаньте розмовляти!</p> <p>talk-show загальна дискусія по радіо або телебаченню.</p> <p>What are you talking about? Про що ви говорите?</p> <p>You should talk to your doctor. Вам слід поговорити з вашим лікарем.</p>

	<p>днів, тобто наступного вівторка.</p> <p>Choose a number - say, twelve. <i>Виберіть число, скажімо, 12.</i></p>		<p>I must talk to your parents. <i>Я повинен поговорити з твоїми батьками.</i></p>
--	--	--	---

Як вже говорилося, близькі за змістом слова в українській та англійській мовах вживаються по-різному. Одному українському слову може відповідати два і більше англійських, і навпаки. Звичайного заучування перекладу слова недостатньо: треба крок за кроком опановувати різні варіанти його вживання в англійській мові.

Прислів'я: **Live and learn.** *Вік живи, вік учися.* важко перекласти, бо англійському дієслову *вчити* відповідають різні слова:

to learn *вчити, навчатися, вивчати;*

to study *вчити, вивчати, займатися.*

При цьому **to study** означає *вивчати свідомо*:

to study biology *вивчати біологію*: **I'm studying all the literature on this subject.**

Я вивчаю всю літературу з цього питання. **We studied the map before we started.** *Ми вивчили карту перед тим, як вирушити в дорогу.*

У протиположності цьому слову **to learn** означає процес вивчення в загальному:

This child likes to learn. *Ця дитина любить вчитися.*

Girls often learn better than boys. *Дівчата краще навчаються, ніж хлопці.*

It's never too late to learn. *Вчитися ніколи не пізно.*

Також це слово вноситься до навичок, які ми засвоюємо шляхом наслідування, повторення дії (наприклад, танець, їзда на велосипеді і т.д.):

She is learning to swim. *Вона вчиться плавати.*

Ann can't learn how to drive. *Анна не може навчитися керувати машиною.*

Ось ще два прислів'я на цю тему:

Learn to walk before you run. Дослівний переклад: *Навчися ходити перед тим, як бігати.* (тобто, „Вчися поступово, не хапайся відразу за великі справи.”)

If you keep company with the wolf, you will learn to howl. *З вовками жити - по-вовчому вити.*

Існує декілька прикметників, які постійно вживаються з цим дієсловом:

to learn by heart *вивчати напам'ять*: **This song is very simple - you have to learn it by heart.** *Ця пісня дуже проста - вам потрібно вивчити її напам'ять.*

to learn from mistakes *вчитися на помилках*: **He always learns from his mistakes.** *Він завжди вчиться на своїх помилках.*

to learn patience *вчитися терпіння*: **I learn patience from my sister.** *Я вчуся терпіння у своєї сестри.*

Дієслово - **to learn a foreign language** *вивчати іноземну мову (to learn English вивчати англійську мову)* означає, що вивчення несвідоме. Однак, доросла людина може сказати про себе: **I study Spanish.** *Я вивчаю іспанську мову (свідомо).*

Українському слову *вчитися* відповідає англійське **to study**:
to study at school (at college, at the university) навчатися в школі (коледжі, університеті): **She's studying at the university.** Вона *навчається* у університеті.

He's studying to be a doctor. Він *вчиться* на доктора.

She studied very hard at school. Вона наполегливо *вчилася* в школі.

Also, she had to study for many hours at home. Також, вона *займалася* (*навчалася*) по декілька годин вдома.

На відміну від дієслів **to learn, to study**, які означають здобувати знання, дієслово **to teach** описує зворотний процес *навчати, викладати*:

Peter teaches chemistry at the university. Петро *викладає* хімію в університеті.

David taught me to swim. Давид *навчив* мене плавати.

She teaches for a living. Вона заробляє на життя *викладанням*.

Ось декілька ідіом:

I'll teach him a lesson. Я його провчу.

Don't teach a dog to bark. Не вчи собаку брехати (тобто, "не вчи ученого").

to teach an iron to swim вчити праску плавати (тобто, займатися безнадійною справою);

It's hard to teach an old dog new tricks. Це прислів'я дуже популярно у американців: *Старого собаку важко навчити новим фокусам.*

А тепер перекладемо з української мови на англійську:

Як вам вдається вивчати німецьку мову? **How do you manage to learn German?**

Де ви навчилися української мови? **Where did you learn Ukrainian?**

Доживеш до мого віку – тоді повчай інших. **When you live until my age, then you can teach others.**

Для повноти картини розглянемо іменники, які відповідають вищезгаданім дієсловам.

Слово **study** має декілька значень: 1) навчання; 2) вивчення; 3) наукова праця:

He published several studies in this field. Він опублікував декілька *праць* в цієї галузі.

Слово **student** в англійській мові відноситься до учнів будь-якого віку:

Andrew teaches history in the seventh grade. His students love him. Андрій *викладає історію у сьомому класі. Учні його обожнюють.*

French self-taught *самовчитель французької мови.*

І нарешті, слово **learning** *навчання, вивчення.*

Learning does not come easily to him. *Навчання дається йому нелегко.*

Розглянемо ще одне слово **country**, воно має два основних значення. Перше з них – *країна* – особливих складностей не створює: **What country are you from?** *З якої ви країни?*

Друге значення можна перекласти як *сільська місцевість, село*: **We go to the country for the summer.** *На літо ми їдемо в село.*

Важливо зрозуміти, що слово **country** означає тільки село; маленький населений пункт називається **village**, а передмістя – **suburb**:

country life сільське життя,
country music музика в стилі “кантрі” (тобто, у сільському стилі),
a country road польова (степова) дорога,
a country club сільський клуб,
a country house дача, будинок за містом.

Слову місто відповідають два англійських слова:

town <i>містечко (маленьке місто)</i>	city <i>велике місто</i> (цікаво, що історично різницю вважали не за величиною, а за адміністративною важливістю - в минулі часи в city був розташований архієпископ).
Which is the nearest <u>town</u> to your farm? <i>Яке <u>містечко</u> найближче до вашої ферми?</i>	Traffic is a serious problem in large <u>cities</u>. <i>Дорожній рух – серйозна проблема великих <u>міст</u>.</i>

Наприклад, назва відомої кінострічки Чарлі Чапліна – “**City Lights**” “Вогні великого міста”.

Відзначимо знову - коли говориться про **місто** у широкому розумінні, то часто вживається **town** (без артикля).

He lives in the country, but he works in town. *Він живе в селі але працює в місті.*
Last Friday I was out of town. *Минулої п'ятниці мене не було в місті.*

Два англійських слова **house**, **home** відповідають українському поняттю будинок:

house одне з багатьох значень - будівля, хата, будинок:	home 1) дім, житло, помешкання; 2) місце проживання, притулок; 3) батьківщина; 4) родина, домашнє вогнище (у переносному значенні - домашнє тепло):
I live in a five-storey <u>house</u>. <i>Я живу в п'ятиповерховому <u>будинку</u>.</i>	Make yourself at <u>home</u>. <i>Почувайтеся як <u>вдома</u>!</i>
He has an apartment in London and a <u>house</u> in the country. <i>Він має помешкання (квартиру) в Лондоні і <u>будинок</u> за містом.</i>	I do not feel at <u>home</u> in this huge house. <i>Я не почувуюсь як <u>вдома</u> у цьому величезному будинку.</i>

This house is our home. *Ми живемо в цьому домі.* Дослівний переклад: *Цей будинок - наша оселя.*

Англійське прислів'я чітко “фіксує” різницю між цими поняттями: **Men make**

houses, women make homes. Чоловіки будують *будинки*, жінки створюють *домашнє вогнище*. Останнім часом слово **home** вживається у значенні *житло*: Це приклад реклами: **You can buy a home at a reasonable price.** Ти можеш купити *житло* за розумною ціною.

Ось ще декілька словосполучень:

house agent *житловий агент*;

house book *книга обліку господарських витрат*;

house breaking 1) *крадіжка зі зломом*; 2) *знесення будинків*;

household 1) *родина*; 2) *домашнє господарство*: **She is the head of the household.** Вона є головою *сім'ї*.

householder 1) *домовласник*; 2) *голова родини*; 3) *наймач (будинку)*;

household goods *товари домашнього споживання*;

household expenses *домашні витрати*;

housekeeper 1) *економка, домоправителька*; 2) *домогосподарка*;

houseless *бездомний, безпритульний*;

housemate *сусід по будинку*; **housemates** *мешканці одного будинку*;

to be homesick *сумувати за домом*; **He is homesick.** Він сумує за домом.

housewares *амер. посуд, господарські речі*;

house-warm *справляти новосілля*;

housewifery *домашнє господарство, домоведення*;

housing 1) *забезпеченість житлом*; 2) *житлове будівництво*.

Заклади, які надають послуги догляду за дітьми або літніми людьми, називаються словом **home**:

a children's home *дитячий будинок*;

a nursing home *будинок для літніх людей*;

Словосполученню *виходити з дому* відповідає англійське дієслово **to leave**:

When do you leave home in the morning? О котрій годині ранку ви *виходите з дому*?

He left home at the age of 16. Він *залишив* батьківський будинок, коли йому було 16 років.

Також потрібно звернути увагу на слова **other** і **another**. Ці слова не є синонімами:

1) **other** (перед іменниками в множині та однині) *інший, решта*:

I want to go to other place next time. Наступного разу я хочу поїхати в *інше місце*.

He is busy now, call him some other time. Він зайнятий зараз, зателефонуйте *іншим разом*.

There are some other people waiting for you. На вас чекають ще *інші люди*.

Where are the other students? Де *решта студентів*?

2) якщо **other** вживається без іменника, воно може мати форму **others**:

One pen is red, the others are black. Одна ручка червона, *інші* - чорні.

I don't like this lamp - do you have any others? Мені не подобається ця лампа –

чи є у вас інші?

Some people like it, others don't. Деяким людям це подобається, іншим – ні.

3) **another** - ще один, інший, додатковий:

Do you want another cup of tea? Чи не хочете ви ще чашку чаю?

Another two minutes and it'll be late. Ще дві хвилини – і буде пізно.

Порівняйте:

Bring me <u>another</u> chair (Bring me one more chair). <i>Принесіть <u>ще одне</u> (таке саме) крісло.</i>	Bring me the <u>other</u> chair, this one is too small. <i>Принесіть <u>інше</u> крісло, це замале.</i>
---	--

Вираз **each other** і **one another** один одного, один одному - синоніми:

It's natural for friends to help each other. *Природно, що друзі допомагають один одному.*

8.20.1. GRAMMAR EXERCISES

1. Перекладіть речення

1. Я хотів би поговорити з директором.
2. Розкажіть, будь ласка, цю історію.
3. Скажи мені своє прізвище.
4. Чи вмів він розмовляти китайською мовою?
5. Припиніть розмовляти.

2. Перекладіть українською мовою:

1. He studies foreign languages at the university.
2. Susan does not like to learn.
3. My brother is learning to drive.
4. You have to learn this poem by heart.
5. My mother studied very hard at the institute.
6. Mr.Petrenko teaches English at school.
7. David is teaching his son to drive.
8. He is going to defend the dissertation and he published several studies in the scientific journals.
9. We have an apartment in town but prefer to live in the cottage in the country for the summer.
10. I don't like country music.
11. Peter lives in a multy-storey house.
12. We feel at home in his house.
13. What do you think about household expenses?
14. I was homesick when we were abroad.
15. I work in this a nursing home.
16. Where are the other people?
17. Would you like another plate of mashed potatoes?

8.21. ФІКТИВНИЙ ПІДМЕТ –

FICTITIOUS SUBJECT

В українській мові трапляються речення без підмета: “нас багато”; “тут темно”; “на це питання відповісти нелегко”.

В англійській мові і підмет, і присудок мають своє місце в реченні. (Дивись розділ **Порядок слів у реченні – Word Order**). повинні бути на місці. Ми вже знаємо, що англійське речення не існує без підмета та присудка.

Наприклад, фраза:

There are two such cases. Коли потрібно сказати, що якийсь об’єкт існує або є наявним, вживається зворот **there + be**.

Дієслово **to be** при цьому може вживатися в різних часах, а його форма залежить від наступного іменника. СENS цього звороту можна передати словом “мається”, при чому часто робиться акцент на тому, де, в якому місці існують предмети або люди.

В кожному конкретному випадку можна знайти більш вдале українське слово для перекладу: *є, знаходиться, розташований* і т.д.

There is a child in the car! *В машині є дитина!*

There are thirty days in April. *У квітні тридцять днів.*

Is there a kitchen in this building? *Чи є в цьому будинку кухня?*

Українська “конструкція” виглядає логічніше: логічно наголошені слова (обставина місця) знаходяться на початку фрази:

Біля річки є невеликий будинок. **Near the river there is a small house.**

Але зворот **there + be** показує, на що звернути увагу, і такі речення перекладаються українською мовою з кінця:

There are five apples on the table. *На столі л’ять яблук.*

There were seven candidates for the position. *На цю посаду було 7 претендентів.*

There are small trees in the garden. *У саду невеликі дерева.*

There is a big house in the city centre. *У центрі міста - великий будинок.*

There is a dog there. *Там є собака.*

There are flowers there. *Там - квіти.*

Порівняємо переклад двох українських речень:

У мене є стіл. I have a table.

*В кімнаті є стіл. **There is a table in the room.***

Різниця у тому, на чому поставлений акцент: “кому належить”, “де знаходиться”.

Заперечні речення будуються двома способами.

1. За допомогою заперечної частки **not**, при чому допоміжне дієслово **to be** утворює з часткою **not** скорочені форми **isn't, aren't, wasn't, weren't**.

There isn't a telephone in this room. 📞 *В цій кімнаті немає телефону.*

Злічуваний іменник у множині та незлічуваний іменник вживаються із займенником **any**:

There aren't any chairs in the room. *В кімнаті немає стільців.*

There wasn't any water in the bottle. *У пляшці немає води.*

2. За допомогою займенника **no**, який стоїть перед іменником. Іменник після **no** вживається без артикля та без займенника **any**:

There is no telephone in this room. *В цій кімнаті немає телефону.*

There are no chairs in the room. *В кімнаті немає стільців.*

There was no water in the bottle. *У пляшці немає води.*

І, нарешті, ще один приклад - у вигляді питання:

How many children are there in your family? *Скільки дітей у твоїй родині?*

There are four of us. *Нас четверо. або **There are many of us.** Нас багато.*

Приклад “несправжнього” підмета – займенник **it** + дієслово **to be**. Він вживається, коли мова йде про час, відстань, погоду і т.д.:

It is Tuesday today. *Сьогодні вівторок.*

It's (скорочена форма **it is**) **five o'clock.** 🕒 *П'ять годин.*

It was hot yesterday. *Вчора було спекотно.*

It will be dark soon. *Скоро стемніє.*

It's about 5 miles from here to the ocean. *Звідси до океану біля п'яти миль.*

Цей зворот часто починає більш складні речення:

It's a pity that you can't come with us. *Шкода, що ви не зможете піти з нами.*

It's a mystery what he sees in her. *Дивно, що він в ній бачить?*

Is it true that she is sick? *Чи справді вона хвора?*

В англійській мові вживаються багатослівні “важкі” словосполучення, які мають основне змістове навантаження в кінці речення:

To see him with a girl was unusual. *Бачити його з дівчиною було незвично.*

Але може бути й інше розташування слів, коли місце підмета займає **it**:

It was unusual to see him with a girl. *Було незвично бачити його з дівчиною.*

It was nice to meet your friend. Було приємно познайомитися з вашим другом.

It is difficult to be a boss. Важко бути начальником.

It isn't easy to answer this question. На це питання важко відповісти.

It's hard to understand what she is talking about. Важко зрозуміти, про що вона говорить.

Іноді до займенника-підмета **it** додаються інші дієслова:

It always pays to tell the truth. Завжди варто говорити правду.

It always pays to buy good things. Завжди варто купувати хороші речі.

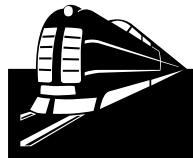
8.21.1. GRAMMAR EXERCISES

Перекладіть речення

1. **There are many apple trees in the garden.**
2. **There was a meeting at the institute yesterday.**
3. **It is Winter now.**
4. **It will be difficult to do.**
5. **It's a pity that you did it.**

1. Було приємно почути це.
2. Весна.
3. Важко розповідати про це.
4. Варто скласти ці іспити.
5. Шкода, що ти не підеш в театр.

8.22. СИНОНІМИ ТА АНТОНІМИ –

SYNONYMS & ANTONYMS

Почнемо цю тему з простих прикладів. **Courageous** *сміливий*, **brave** *хоробрий* – це **синоніми synonyms**. **Light** *легкий* – **heavy** *важкий*, **small** *маленький* – **big** *великий* – це **антоніми antonyms**. У наведених прикладах помітні головні риси цих частин мови. Синоніми відповідають один одному лише частково і вживаються по-різному: людина може бути і сміливою, і хороброю, а, наприклад, думка – тільки сміливою.

Якщо слово має кілька значень (а так найчастіше буває), то і антоніми у нього будуть різні. Навіть зі звичайними повсякденними словами можуть виникати певні труднощі:

high, tall *високий*; **tall** протилежне значення **short** *низький* вживається при описуванні людей, а також об'єктів, які стоять вертикально - дерев, споруд:

He is a very tall man, but his brother is short. *Він дуже високий, а його брат - низького зросту.*

There is a tall tree in our garden. *У нашому саду є високе дерево.*

High *високий* протилежне значення **low** *низький* характеризує відстань від землі:

Mont Blanc is the highest mountain in Europe. *Монблан - найвища гора в Європі.*

The living room has a high ceiling. *У вітальні висока стеля.*

A child standing on a chair is higher than his father, but not taller. *Дитина, яка на кріслі, стоїть вище, ніж її батько, але не вища за батька.*

Коли йде мова про товщину, для опису неживих об'єктів вживаються слова **thick** – **thin** (*товстий* - *тонкий*):

a thick slice of bread *товстий шматок хліба;*

a thin sheet of paper *тонкий лист паперу;*

This orange has a very thick skin. *У цього апельсину дуже товста шкірка.*

Коли мова про щільність, ці два слова перекладаються інакше:

thick - **thin** (*густий* - *рідкий*):

This paint is too thick - add some water to it. *Ця фарба занадто густа - додайте трохи води.*

Blood is thicker than water. *Кров людська - не водиця (кров густіша ніж вода).*

Але: thick or thin forest. *густий або рідкий ліс.*

Коли говорять про людей або тварин, ця пара слів змінюється і в українській, і в англійській мовах:

fat - **thin** (*товстий* - *худий*):

Your cat is too fat. *Ваш кіт занадто товстий.*

He is getting thin. *Він худне.*

Thin as a rail. *Худий як рейка.*

У слова **thin** є ще одне значення *бідний за змістом*:

thin diet *виснажлива дієта*;

thin excuse *непереконливе виправдання*;

thin humor *убоге почуття гумору*.

Наступна пара прикметників:

light - dark (*світлий - темний*):

She has light (dark) hair. *У неї світле (темне) волосся.*

A light-brown shirt *світло-коричнева сорочка*;

a dark-green suit *темно-зелений костюм*.

Слово **light**, не змінюючи своєї форми, може також бути іменником та дієсловом.

Іменник (n.) **light** – *світло, освітлення, вогонь*:

I can't read by the light of the moon. ☾ *Я не можу читати при місячному світлі.*

Turn on the lights - it's getting dark. *Увімкніть світло – темніє.*

Traffic lights *світлофор*;

lighthouse *маяк*;

Do you see the red lights of this car? *Чи бачите ви червоні вогні цієї машини?*

You went through a red light once again! *Ти знову поїхав на червоне світло!*

Дієслово (v.) **to light (lit, lit)** *вмикати, запалювати*:

Light a match - I can't see in the dark. *Запали сірник, я не бачу в темряві.*

A smile lit up her face. *Посмішка освітила її обличчя.*

Lighter *запальничка*.

У слова **light** (прикметник) є ще одне значення, ніяк не пов'язане із попереднім:

light - heavy (*легкий - важкий*):

My bag is light. *Моя сумка не важка.*

Don't lift this bag - it's too heavy. 🎒 *Не піднімайте цю сумку, вона дуже важка.*

Light as a feather *легкий як пір'ячко*;

light clothing (meal) *легкий одяг*;

You can wear light clothes in summer. *Влітку ти можеш носити легкий одяг.*

Інколи *легкий* означає *несерйозний*:

light (serious) illness *легка (серйозна) хвороба*;

light music (reading) *легка музика, (легке читання)*:

I like light music. *Я люблю легку музику.*

Українське слово *легкий* також двозначне (невідповідність різних значень слів в українській і англійській мовах “створює” дивні ланцюжки): **easy - hard** *легкий (у розумінні нескладний, неважкий) – важкий*:

Life is easy for him. *У нього легко життя.*

It's easy to say - do it yourself! *Легко сказати, зроби сам!*

Hard time *важкі часи*.

Значення слова **hard** близьке до слова **difficult**. Але у **hard** є інші значення:

hard - soft *твердий – м'який*:

He doesn't like to sleep on a hard bed. Він не любить спати на *твердому* ліжку.

The seats in this car are too soft. Сидіння в цій машині занадто *м'які*.

You can't wash clothes in such hard water. У такій *жосткій (твердій)* воді неможливо прати.

A book in a hard cover. Книга у *твердій* обкладинці.

He tied the rope in a hard knot. Він зав'язав шнур *тугим* вузлом.

A hard nut to crack *міцний* горішок;

hard words *різкі* слова.

Слово **hardware** (-ware - це своєрідний суфікс, який означає *вироби з даного матеріалу*) можна перекласти як *металовироби*, у протилежність *товарам, виготовленим, наприклад, з тканини*. З появою комп'ютерів з'явилися додаткові значення:

hardware *те, що виготовлене із металу, металовироби*;

software *програмне забезпечення*.

Ще одне значення слова - **hard**, одне із найчастіше вживаних слів в англійській мові, звичайно перекладають як *старанний*. Це значення міцно пов'язане з поняттям праці.

He works hard; he is a hard worker. Він *старанний* працівник.

She is working hard on this project. Вона *багато (старанно)* працює над цим проектом.

If you like hard work, I'll see that you get it. Якщо ви любите *важку* роботу, я допоможу отримати вам її.

8.22.1. GRAMMAR EXERCISES

1. Розподіліть слова на 7 пар антонімів

Thick, great, always, liquid, all, never, thin, small, nothing, solid, question, definite, answer, indefinite

2. Розподіліть наведені слова на 6 пар синонімів

Big, also, for, small, say, too, large, little, tell, land, because, ground.

3. Розподіліть наведені слова на 11 пар антонімів

Yes, rest, boy, under, little, day, why, ask, girl, here, big, because, no, new, sea, answer, old, land, work, night, over, there.

8.23. ВВІЧЛИВІСТЬ -

POLITENESS

Англійські вирази щоденного вжитку, які виражають привітання, вибачення і т.д., через свою відокремленість знаходяться поза межами всіх мовних правил. Англійська мова, наприклад, має таке граматичне правило: окличні речення можуть обходитися без дієслова:

What a nice evening! *Який чудовий вечір!*

Одне з найперших слів під час вивчення англійської мови **thank you** дякую. Але у цього поняття – різний обсяг значення:

to thank (v.) *дякувати* - звичайне дієслово, його потрібно узгоджувати з підметом: **She thanks you.** *Вона дякує тобі. („що робить?“)*

He thanked us for books. *Він подякував нам за книжки. („що зробив?“)*

I thank you for some more tea. *Дякую за чай. („що роблю?“)*

Похідні від цього слова: **thankful** *вдячний*; **thankfulness** *вдячність*; **thanksgiving** *подяка*; **thanks to** *завдяки*:

Thanks to your help, I passed the exam. *Завдяки вашій допомозі, я склав іспит.*

Найближчим до українського дякую є слово **thanks**:

thank (n.) *подяка*;

Give him my thanks for his present. *Передайте йому моє „дякую“ за його подарунок.*

We got no thanks for all our work. *За всю нашу працю нам навіть не сказали „дякую“.*

Ще кілька висловів різної міри вдячності:

Thanks a million. Thank you very much. Thanks a lot. Thank you. Thanks.

Ще більша різниця між українським *будь ласка* або *прошу*, *перепрошую* і англійським **please**:

Дієслово (v.) the Verb	Іменник (n.) the Noun	Прикметник (a.) the Adjective
to please 1) <i>подобатись</i> ; 2) <i>догоджати, приносити задоволення, радувати</i> ; 3) <i>хотіти, бажати.</i>	pleasure 1) <i>задоволення, розвага, утіха</i> ; 2) <i>насолода</i> ; 3) <i>воля, бажання.</i>	pleasant 1) <i>приємний</i> ; 2) <i>милий</i> ; 3) <i>веселий, жартівливий.</i> pleasing 1) <i>що дає</i>

		задоволення; 2) привабливий; 3) догідливий.
--	--	--

You cannot please everybody. *Всім не догодиш.*

Playing the violin takes me pleasure. *Гра на скрипці приносить мені задоволення.*

He is very pleasant person. *Він дуже приємна людина.*

Коли **please** вживається у звертанні, це слово має відтінок прохання, і тільки в цьому випадку перекладається як *прошу* або *будь ласка*.

Close the window, please. *Закрийте вікно, будь ласка.*

Please come in. *Будь ласка, заходьте.* Зверніть увагу, що комою це слово виділяється тільки в кінці речення.

Але українські вирази *будь ласка* або *прошу* використовуються ще у двох ситуаціях, які не мають відношення до прохання, а відповідно і до слова **please**:

Give me the book. *Дайте мені книгу.* **Here you are.** *Ось вона.* **Thank you.** *Дякую.*
You are welcome. (Welcome.) *Нема за що.*

Аналогічно, слово **sorry** лише частково відповідає українському *вибачте*:

Дієслово (v.) the Verb	Іменник (n.) the Noun	Прикметник (a.) the Adjective
to sorry 1) <i>горювати;</i> 2) <i>уболювати;</i>	sorrow 1) <i>сум, смуток;</i> 2) <i>журба.</i>	sorrowful 1) <i>сумний;</i> 2) <i>прикрий.</i>
to be sorry <i>жалітися;</i>		sorry 1) <i>засмучений;</i> 2) <i>нещасний;</i> 3) <i>похмурий.</i>

I'm sorry to say he is ill. *На жаль, повинен сказати, що він хворий.*

Sorry to hear that. *Прикро це чути.*

Why is she so sorrowful today? ☹️ *Чому вона така сумна сьогодні?*

Розглянемо вирази, які означають вибачення:

Pardon me. *Вибачте, будь ласка.*

Excuse me, please. *Пробачте, будь ласка.*

I'm sorry. *Пробачте.*

Сказати **I'm sorry** або **sorry** можна, вибачаючись за свою неадекватну поведінку. Такі слова, як: **pardon, excuse me** – звичайна форма звертання у англомовних країнах, якою людина хоче привернути до себе увагу:

Excuse me, are you Mr. Cartwright? *Пробачте, Ви – містер Картрайт?*

Неформальність американських привітань відома всім: незнайомим людям говорять **Hello**, знайомим - **Hi**:

Hi! How are you? *Привіт! Як справи?* - **Just fine. Nice to see you.** *Добре. Радий вас бачити.*

I'm pleased to meet you. *Радий з вами познайомитися. Або Приємно вас бачити.*

Вважається, що слово **Good-bye** до побачення походить від **God be with you**. Бог буде з тобою. Більш розмовні форми:

Bye-bye або **Bye, now!**

Існує і група виразів типу До побачення! **So long! See you soon! Talk to you soon! See you later!** Досить поширена форма прощання: **Take care (of yourself)!** Бережи себе!

Надзвичайно популярний ще один вираз: **Have a nice trip (day, weekend, etc.)!** – Щасливої дороги (дня, вихідних і т.д.)!

Вислів **Good luck to you**. Бажаю щастя. вживається з більш конкретної причини.

I am going to pass in physics. Я збираюсь скласти іспит з фізики. - **Good luck to you!** Бажаю щастя!

Привітати зі святами дуже просто: **Happy holiday! Happy New Year!**

Незвичайно перекладається слово *Молодець!* **Good job! Good for you! Well done!**

Kids! All of you did a great job today! Діти! Ви всі сьогодні молодці!

Якщо вітають з днем народження, зазвичай кажуть: **Happy Birthday to you!** та співають всім відому пісню:

*Happy Birthday to you!
Happy Birthday to you!
Happy Birthday dear (Olga, Peter etc.),
Happy Birthday to you!
May your Birthday be bright,
From morning till night!
Here's our wish for you
May the whole day go right!*

У вітальних листівках пишуть побажання: **I wish you many happy returns of the day!** або **May all your future troubles be little ones!** Вітаю з днем народження!

Go ahead! означає дозвіл на щось:

May I take your book? Чи можу я взяти вашу книгу? - **Go ahead!** Будь ласка!

Інколи можна почути і протилежну реакцію:

Forget about it! Забудь і думати про це!

Don't even think about it! Навіть про це не думай!

Незвичайний для нас і дуже важливий “додаток” до питання: **How come (that) ...** Як вийшло, (що) ... ?

How come (that) you don't know about her wedding? Як це ти не знаєш про її весілля?

І на завершення ще одне привітання: **Cheer up! Say cheese! Cheese!** *Веселіше! Посміхнися!* Так говорять фотографи. До речі, це прислів'я є прикладом вимови англійського звука [i:], американці дуже енергійно вимовляють цей звук: довгий [i:] повинен виглядати, як посмішка.

Англійська мова – це дуже ввічлива мова. Будь-яке прохання англійці розпочинають виразом: **Would you like ...? Could you ..., please?**, а поради з виразу **You should ...** :

Would you like some coffee? *Чи бажаєте Ви кави?*

The radio is very loud. Could you turn it down, please? *Радіо говорить дуже голосно. Не могли б ви зробити його тихіше?*

I would like to speak to Mr.Klimenko. *Я хотів би поговорити з містером Кліменко.*

If you want to buy diamonds you should go to the jeweller's. *Якщо ти хочеш придбати діаманти, звертайся (тобі слід піти) у ювелірний магазин.*

Вираз: **I would like ...** (скорочена форма: **I'd like**) вважається більш ввічливим ніж: **I want:**

I would like (I'd like) to read this book, please. *Я хотів би прочитати цю книгу.*

8.23.1. GRAMMAR EXERCISES

1. Запросіть своїх друзів, використовуючи вираз: **Would you like to ...:**

- 1) (invite someone to come to a party next Friday)
- 2) (invite someone to go to a concert on Sunday)
- 3) (invite someone to play tennis tomorrow)
- 4) (invite someone to dance)

2. Дайте поради, використовуючи вираз **You should ...**

go to the post-office	go to the police
have something to drink and to eat	reserve a room
go to the shoe-maker	have a rest

1. I didn't sleep well. I am tired.
2. I need some envelopes.
3. I am hungry and thirsty.
4. My purse has disappeared! It was stolen!
5. I need to get my shoes fixed.
6. I want to go on holiday.

3. Що потрібно сказати у таких ситуаціях? (вираз **Could you ... , please?**)

1. There is not enough salt in your soup. (pass me)
2. You are thirsty. (give me some water)

3. It's stuffy in the room. (open the window)
4. You want to pay for your dinner in the restaurant. (give me the bill)
5. You ask your secretary for a cup of coffee. (bring me some coffee)
6. You want to see another shirt in the shop. (show me another shirt)
7. You are at the hair-dresser's. (wash and cut my hair)
8. You need to be at the airport as quickly as possible. (give me a lift in your car)

8.24. ВИСЛОВИ ЧАСОВОГО ЗНАЧЕННЯ –

TIME EXPRESSIONS

Українському слову *час* відповідають англійське слово **time**. Ось розповсюджений вираз, до якого нелегко дібрати відповідний в українській мові:

on the hour *рівно о певній годині* (тобто в 12.00, 11.00 і т.д.);

on the half hour 12.30, 16.30:

The bus departs every hour on the hour. *Автобус відбуває щогодини.*

Слово *доба* не має відповідного в англійській мові. Можна сказати **day and night** або **24 hours**:

I didn't eat all day and all night. *Я не їв цілу добу.*

The trip takes forty-eight hours. *Подорож триває дві доби.*

Однак ідіома *ціла доба* перекладається як **round the clock**:

Some stores in New York work round the clock. *Деякі крамниці в Нью-Йорку працюють цілодобово.*

Слово **season** як іменник означає 1) *пора року*; 2) *сезон*; 3) *час, період*.

The four seasons *чотири пори року.*

Cherries are out of season now. *Вишні ще не дозріли.*

Ось фраза, яку можна часто почути у прогнозі погоди:

Today's weather: sunny and unseasonably cold. *Погода сьогодні: сонячно і не за сезоном холодно.*

Дієслово **to season** 1) *надавати смаку*; 2) *надавати інтересу, пожвавлювати*; 3) *пом'якшувати, стримувати*; 4) *акліматизувати*; 5) *привчати, загартовувати*:

You should season your child to cold. *Вам слід привчати свою дитину до холоду (тобто загартовувати її).*

He is a seasoned traveller. *Він загартований мандрівник.*

Слово **decade** типовий приклад мовної плутанини. Тут очевидним є латинський корінь *десять*, але українське *декада* означає 10 днів, а англійське **decade** 10 років.

The 60's are known as the decade of hippies. *60-ті роки відомі як десятиріччя хіппі.*

Слово **age** має декілька значень, як іменник: 1) вік; 2) покоління; 3) повноліття; 4) старість; 5) епоха.

Stone Age кам'яна епоха, але: **Middle ages** середньовіччя;

His age is 18 years old. Йому 18 років (його вік 18 років).

Необхідно нагадати, що на позначення різних інтервалів часу вживаються різні прийменники. (Дивись розділ **Прийменник – The Preposition**).

at 3 o'clock sharp рівно о третій годині.

on Sunday у неділю.

in winter взимку;

in 1989 у 1989 році;

in the 70's у 70-ті роки;

in the 19th century у 19 столітті.

Український прийменник *через* перекладається як **in**:

I'll be back in a few hours. Я повернуся через кілька годин.

Однак інший вираз вимагає іншого прийменника:

I work every other day. Я працюю через день.

Зверніть увагу на вираз **in years: for the first time in years** - вперше за довгі роки.

Значення слова **time** 1) час; 2) термін; 3) сезон, пора; 4) година, точний час; 5) дозвілля; 6) нагода; 7) мить; 8) раз; 9) життя; 10) **times** епоха змушують бути наготові:

This time you are late. На цей раз ви запізнились.

This time of the year in New York is very hot. Ця пора року в Нью-Йорку дуже спекотна.

I did it many times. Я робив це багато разів.

Важливо також розрізняти два відтінки слова *вчасно*:

1) **on time** точно за розкладом, за планом: **The meeting starts at 10.00, you have to be there on time.** Збори починаються о 10-ій, вам слід бути там вчасно. Наприклад, реклама однієї авіакомпанії: **Our flights: on time, on the hour.** Наші рейси: за розкладом, щогодини.

2) **in (on) time** вчасно: **He was just in time for dinner.** Він встиг на обід.

Тепер про деякі дієслова, які часто вживаються зі словом **time**:

It takes a lot of time to build a house like this. Будівництво такого будинку вимагає багато часу.

Don't waste your time talking to him: he is hopeless. Не витрачай час на розмови з ним, він безнадійний.

We have to be there at 7, and now it's only 6 - we are making good time. Ми маємо бути там о 7-ій, а тепер тільки 6, ми ще встигаємо.

time factor фактор часу;

time-limit регламент;

timeliness своєчасність, вчасність;

time-out 1) тайм-аут; 2) перепочинок;

timer реле часу;

time-worn 1) поношений; 2) застарілий, давній.

timely warning своєчасне попередження;

timing вибір часу;

His speech was well-prepared but its timing was inappropriate. Його доповідь була добре підготовлена, але час для неї був вибраний невдало.

Вираз **to do time** означає відбувати термін покарання. Його синонім – **to serve time**:

A person who **does time** for his life is called a “**lifer**”. Людину, яка відбуває довічне ув'язнення, називають “лайфер” (амер.).

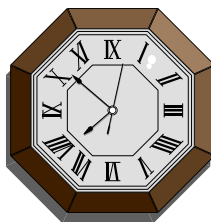
to take time забирати час;

time-consuming трудомісткий;

This work is **time-consuming** - it **takes** a lot of **time**. Ця робота забирає багато часу.

Однак подібний вираз із дієсловом **to take** є дуже популярною ідіомою і має інше значення: **take one's time** не поспішати:

Don't take your time. Не поспішай.

8.24.1. КОТРА ГОДИНА? – WHAT TIME IS IT?

Якщо ми хочемо дізнатися, котра година, ми питаємо: **What is the time?** або **What time is it now?** Інколи питання може виглядати так:

Do you have time? – Чи є у Вас годинник? або Чи маєте Ви час?

Do you have time to talk? - Чи Ви маєте час для розмови?

В англійській мові є різні слова, які означають годинники:

watch наручний, кишеньковий годинник;

clock стінний годинник;

timepiece хронометр;

stopwatch секундомір;

time clock годинник, який показує час початку співробітниками роботи;

alarm clock будильник;

clock watch ручний годинник із сигналом, а дієслово **to clock-watch** означає дивитися на годинник. Звідси **clock-watcher** небалий працівник. Цікаво, що слово **clockwork** - це годинниковий механізм. Воно переходить у прикметник без зміни форми, але перекладається інакше:

I want to buy a clockwork toy. Я хочу купити механічну іграшку.

Це ж слово є основою важливої ідіоми:

to work like clock-work працювати як годинник.

The subway in Vienna is running like clockwork. Метро у Відні як годинник.

Складові частини годинника представлені іншими значеннями відомих слів:

циферблат **clock-face; hour-plate;**

годинникова стрілка **hand (hour hand, minute hand).**

Напрямок руху по колу:

clockwise за годинниковою стрілкою;

counterclockwise - проти годинникової стрілки:

To open the door turn the key clockwise. ☞ Щоб відчинити двері, поверніть ключ за годинниковою стрілкою.

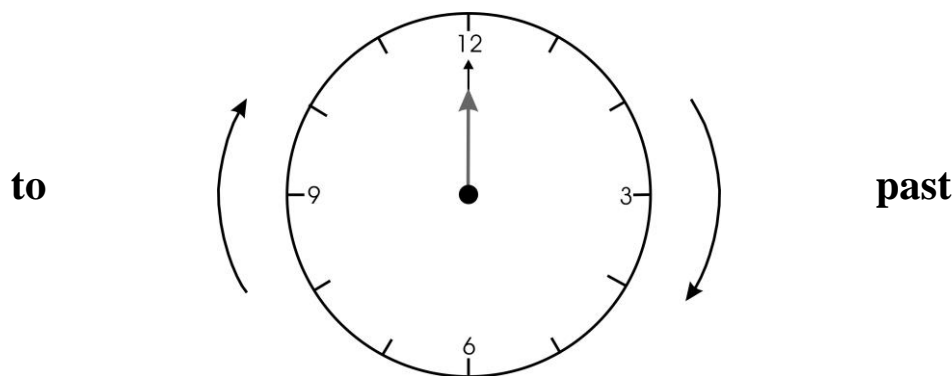
Як правило, американці та англійці вживають тільки 12-годинне позначення часу. Скорочення **a.m. (AM)** (00.00 – 12.00), **p.m. (PM)** (12.00 – 24.00) настільки увійшли в ужиток, що похідні латинські слова майже не вживаються: **ante meridiem** - перед полуднем; **post meridiem** - після полудня:

He is going to catch the 6 p.m. train to Albany. 🚂 Він збирається встигнути на поїзд до Албані, який відправляється о 18.00.

Зверніть увагу, що в цьому випадку слово **o'clock** не потрібне.

Англійська відповідь на питання **What time is it?** *Котра година?* зовсім не відрізняється від української.

Розглянемо малюнок:

Циферблат годинника поділяється на дві частини: перша частина – з часу ночі до дванадцятої години дня (**a.m.**), друга частина – з часу дня до дванадцятої години ночі (**p.m.**).

Стосовно відповіді на питання **What time is it?** *Котра година?*

Показ хвилинової стрілки з 12.00 до 6.00 вимагає прийменника **past** після:

12.10 – **ten minutes past twelve AM** 10 хвилин після 12;

11.15 – **fifteen minutes (a quarter) past eleven AM** 15 хвилин (чверть) після 11;

10.23 – **twenty three minutes past ten AM** 23 хвилини після 10;

6.25 – **twenty five minutes past six AM** 25 хвилин після 6;

Показ хвилинової стрілки з 6.00 до 12.00 - прийменника **to** до:

12.38 – **twenty two minutes to one AM** 22 хвилини до часу або **thirty eight minutes past twelve AM** 38 хвилин після 12;

19.40 – **twenty minutes to eight PM** 20 хвилин до 8;

23.45 – **fifteen minutes (a quarter) to twelve PM** 15 хвилин (*чверть*) до 12;

20.50 – **ten minutes to nine PM** 10 хвилин до 9;

22.58 – **two minutes to eleven PM** 2 хвилини до 11;

What time is it? Котра година? It's ten minutes to five. За десять хвилин п'ята.
It's ten minutes past five. Десять хвилин на шосту.

30 хвилин (половина) позначається таким чином:

1.30 - it is half past one

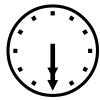
8.30 - it is half past eight

4.30 - it is half past four

5.30 - it is half past five

6.30 - it is half past six

7.30 - it is half past seven

8.30 - it is half past eight

9.30 - it is half past nine

Якщо на годиннику 12.00 – зазвичай кажуть: **It's twelve o'clock.** або **It's twelve o'clock sharp.**

Дієслово **to time** означає 1) *розрахувати (за часом)*; 2) *ставити (годинник)*:

He timed his watch by the time signal. Він наставив годинник за сигналом точного часу.

Ще один вираз, який стосується часу і вживається в різноманітних ситуаціях:

It's time (to...) Час (робити щось);

It's time to go to bed. Час спати.

It's time for a change. Час щось міняти.

Вираз **it's about time** *нарешті* підкреслює, що подія сталася пізніше, ніж сподівалися:

Our team won the cup. It's about time! *Наша команда виграла кубок. Давно пора (нарешті)!*

Слово **time** вживається з прийменником **at**:

at any time в будь-який час;

at the same time в той самий час; одночасно:

At that time I didn't pay attention to his words. В той час я не звернув уваги на його слова.

А тепер порівняйте два ідентичні вирази, які перекладаються зовсім по-різному:
at one time *колись, був час;*

one at a time *по одному, по черзі:*

At one time this song was very popular. *Був час, коли ця пісня була дуже популярною.*

One at a time, kids! *По черзі, діти.*

Наприклад, реклама добродійної організації:

We help 4 million people a year. One at a time. *Ми допомагаємо чотирьом мільйонам людей на рік. Кожному зокрема.*

Ще кілька виразів, які корисно знати:

Times are changing. *Часи міняються.*

to have a hard time *бути у важкому становищі;*

I had a hard time there. *Мені там було нелегко.*

for the time being *поки що;*

from time to time *час від часу;*

time after time *раз за разом;*

time and time again *багато разів;*

Time will tell. *Час покаже.*

All in due time. *Усьому свій час.*

I'll do it in no time (in a moment). *Я зроблю це в мить.*

А тепер протилежні вирази:

I have no time for nonsense like this. *Я не маю часу на подібні нісенітниці.*

He is pressed for time. *У нього не вистачає часу.*

І на завершення три ідіоми:

I'm having the time of my life. *Я чудово проводжу час.*

We are working against time. *Ми вибиваємося із сил, щоб зробити все вчасно.*

It's time to call it a day! *Час закінчувати!*

8.24.2. GRAMMAR EXERCISES

1. Перекладіть речення англійською мовою

1. Потяги ходять щогодини в один і той же час.
2. Вам слід загартовуватися.
3. Це була епоха середньовіччя.
4. Моїй тітці 70 років.
5. Поставка буде здійснена вчасно.
6. Вона зробила це кілька разів.

2. Запишіть час буквами

Example: 5.25 – it is twenty five minutes past five AM

2.46; 15.30; 23.56; 11.15; 19.00; 21.32; 12.40

ВІДПОВІДІ ДО ГРАМАТИЧНИХ ЗАВДАНЬ РОЗДІЛУ VIII ГРАМАТИКА – GRAMMAR

ANSWER KEY

8.1. ІМЕННИК

1. Напишіть множину

Singular <i>однина</i>	Plural <i>множина</i>
a boy	<i>boys</i>
a company	<i>companies</i>
a payment	<i>payments</i>
a branch	<i>branches</i>
a hero	<i>heroes</i>
a dish	<i>dishes</i>
a child	<i>children</i>
a shelf	<i>shelves</i>
a fish	<i>fish</i>

2. Перекладіть наведені слова та визначте іменник (the Simple Noun, the Derived Noun, the Compound Noun)

the Simple Noun	the Derived Noun	the Compound Noun
arm <i>рука</i>	pianist <i>піаніст</i>	school-girl <i>школярка</i>
rain <i>дощ</i>	building <i>будинок, будівля</i>	book-lover <i>любитель книжок (читати)</i>
ice <i>лід</i>	dictation <i>диктант</i>	fountainpen <i>чорнильна ручка</i>
house <i>будинок</i>	writer <i>письменник</i>	rainbow <i>веселка</i>
school <i>школа</i>	happiness <i>щастя</i>	drinking-song <i>застольна пісня</i>
water <i>вода</i>	friendship <i>дружба</i>	merry-go-round <i>карусель</i>
way <i>шлях</i>	childhood <i>дитинство</i>	railroad <i>залізниця</i>

3. Перекладіть словосполучення:

українською мовою

інформація; новина; аркуш паперу; столова ложка цукру; чайна ложка солі; екзотичні фрукти; французькі парфуми; дві корисних поради.

англійською мовою

a bottle of mineral water; a package of sugar; a loaf of white bread; Italian wines; three pieces of good advice; a piece of bad news.

4. Напишіть множину слів латинського походження. Перекладіть
curricula програми, навчальні плани; *media* засоби, способи; *memoranda*
 пам'ятні записки, замітки; *data* дані, відомості; *alumni* колишні вихованці школи,
 коледжу; *genera* види; *symposia* симпозиуми; *corpora* кодекси; *synopses* короткі огляди;
diagnoses діагнози; *criteria* критерії; *appendixes (appendices)* додатки; *portmanteaux*
 чемодани; *matrices* форми

5. Доберіть правильну форму множини

1. **child** (*children*)
2. **delay** (*delays*)
3. **watch** (*watches*)
4. **gas** (*gases*)
5. **eagle** (*eagles*)
6. **holiday** (*holidays*)
7. **wife** (*wives*)
8. **currency** (*currencies*)
9. **chief** (*chiefs*)
10. **kiss** (*kisses, kiss*)
11. **secretary-elect** (*secretaries-elect*)
12. **studio** (*studios*)
13. **basis** (*bases*)
14. **vice-president** (*vice-presidents*)
15. **son-in-law** (*sons-in-law*)
16. **toothbrush** (*toothbrushes*)
17. **radio** (*radios*)
18. **mainframe** (*mainframes*)

6. Доберіть потрібне дієслово

1. The pieces of advice he gave me **are** good.
2. His jeans **look** fine.
3. Money **is** better than everything else.
4. Your eye-glasses **are** on the desk.
5. Bad news **flies** fast.
6. Her hair **is** too long.
7. His clothes **are** scattered all over the room.

8.2. АРТИКЛЬ

1. Вставте потрібне слово з відповідним артиклем

1. Can you tell me the time please?
2. We had dinner at the restaurant.
3. The sun is a star. It gives us light & warmth.
4. Did you see the film on television last night?
5. I was hungry this morning, because I didn't have breakfast.
6. The police stopped me because I was driving too fast.
7. Can you play the piano?
8. What did you have for lunch? Just a salad.

9. When I am working at home I like listening to **the radio**.
10. **The sky** is very clear tonight. You can see all the stars.
11. My house is at **the end** of this street.
12. The table is in **the middle** of the room.
13. My brother is in **the army** now.
14. Tom can play **the guitar**.
15. I am watching **the TVset**.
16. We live in **the same** street.

2. Вставте потрібне слово з артиклями **a/an** or **the**

1. Can you ride **a bicycle** ?
2. What's the man doing on **the roof** of that house? Is he repairing something?
3. We went to the theatre last night but **the play** was not very good.
4. Do you think English is **a difficult language** for people to learn?
5. Would you like **a cigarette**? No, thanks. I don't smoke.
6. Where is Jack? He is in **the kitchen**. He is cooking something.
7. Excuse me, what time is **the next train** to London?
8. It is **a nice day** today. Let's go out.

3. Поставте відповідний артикль

a cup, sand, tea, **an** apple, toothpaste, **a** credit card, money, **a** hat, soap, **a** toothbrush, classical music, coffee, **a** car, honey, chocolate, **a** glass of milk, **the** USA, **the** radio, **a** hundred, **a** bit, **the** moon, **the** piano, dinner, **a** cup of, love, **the** same, football, October, **a** child, Mathematics, Spain, **the** army, **a** million, children, Italian, Friday, **an** engineer, Niagara Falls.

4. Вставте артикль, якщо це необхідно:

- 1) **The** Mediterranean Sea is laying between Africa and Europe.
- 2) **The** Danube flows through Vienna, Budapest and Belgrade.
- 3) Peru is in **the** South America.
- 4) **The** Alps are in Europe.
- 5) **The** Hague is the city in **the** Netherlands.
- 6) **The** Pacific Ocean is between America and Asia.
- 7) **The** Panama Channel joins **the** Atlantic and Pacific Ocean.

8.4. ПРИКМЕТНИК

1. Перекладіть та визначте прикметник (the Simple Adjective, the Derived Adjective, the Compound Adjective)

the Simple Adjective	the Derived Adjective	the Compound Adjective
tall <i>високий</i>	hopeless <i>безнадійний</i>	absent-minded <i>неуважний</i>
	childish <i>дитячий</i>	good-looking <i>добре-виглядаючий</i>
	dangerous <i>небезпечний</i>	cold-hearted <i>холоднокровний</i>
	careful <i>турботливий</i>	snow-white <i>білосніжний</i>
	overcrowded <i>переповнений</i>	
	illegal <i>нелегальний</i>	
	childlike <i>схожий на дитину</i>	

	hairless <i>лисий</i>	
	reddish <i>червонуватий</i>	
	interesting <i>цікавий</i>	
	impatient <i>нетерплячий</i>	
	unhappy <i>нещасливий</i>	
	irregular <i>нерегулярний</i>	
	yellowish <i>жовтуватий</i>	

2. Напишіть ступені порівняння

short	<i>shorter</i>	<i>the shortest</i>
comfortable	<i>more comfortable</i>	<i>the most comfortable</i>
bad	<i>worth</i>	<i>the worst</i>
good	<i>better</i>	<i>the best</i>
little	<i>less</i>	<i>the least</i>
far	<i>farther (further)</i>	<i>the farthest (furthest)</i>
stupid	<i>more stupid</i>	<i>the most stupid</i>
polite	<i>politer</i>	<i>the politest</i>
dead	-	-

3. Перекладіть прикметники українською мовою

червонощокий (-лиций), типовий, довголиций, неточний, злий, довгоносий, неспланований, кам'яне серце (або бездушний), м'якосердний, неграматичний, холоднокровний, ненаписаний (неписаний), повнокровний, ненауковий, невихований, тонкошкірий, недійсний, товстошкірий, темношкірий, довговухий, холодний як лід, глобальний

8.4. ЧИСЛІВНИК

Перекладіть англійською мовою

a few gross of socks

one hundred years

two thousand one hundred and forty-three people

fifty-seven thousand one hundred and eighty-ninth student

five hundred women

hundreds of birds

several thousand of books

two million children

8.5. ЗАЙМЕННИК

1. Доповніть речення словами з дужок (my, mine, your, yours)

1. Your office is large.
2. These business correspondence is mine.
3. I have eaten all my sandwiches; can I have one of yours?

2. Перекладіть речення, враховуючи особливості займенників (whichever, whoever, whatever, one)

1. *Whoever did it?*
2. *Whatever shall I say?*
3. *One always can think about it.*
4. *One can buy diamonds at the jewelery store.*

3. Складіть речення, використовуючи таблицю

Two pairs of jeans are mine.

Two ping-pong bats are yours.

The thermos-flask is hers.

The pairs of sun-glasses are ours.

The cigarette-box is his.

The box of sweets is hers.

The flute is mine.

The old Latin textbook is theirs.

The fishing tackle is his.

4. Вставте *few, a few, little* або *a little*

1. There isn't much to see in this place, so *few* tourists come here.
2. My aunt knows French *a little*, so she agreed to help me with the translation.
3. This is not the first time. It has happened *a few* times before.
4. We are short of water because there has been very *little* rain recently.
5. The village is very small. There are *few* houses there.
6. Let's mention *a few* things here we can't understand.

8.6. ДІЄСЛОВО

1. Напишіть три форми наведених дієслів

Make – *made - made*, cut – *cut - cut*, play – *played - played*, conclude – *concluded - concluded*, break – *broke - broken*, run – *ran - run*, speak – *spoke - spoken*, get – *got - got*, know – *knew - known*, come – *came - come*, forget – *forgot - forgotten*, put – *put - put*, buy – *bought - bought*, build – *built - built*, do – *did - done*, go – *went - gone*, tell – *told - told*, understand – *understood - understood*, find – *found - found*, clean – *cleaned - cleaned*, live – *lived - lived*, repair – *repaired - repaired*, accept – *accepted - accepted*, act – *acted - acted*, add – *added - added*, cost – *cost - cost*, set – *set - set*, assist – *assisted - assisted*, shut – *shut - shut*, connect – *connected - connected*, direct – *directed - directed*, lend – *lent - lent*, distribute – *distributed - distributed*, draw – *drew - drawn*, spell – *spelt - spent*, deal – *dealt -*

dealt, impress – *impressed - impressed*, inform – *informed - informed*, feel – *felt - felt*, keep – *kept - kept*, lay – *laid - laid*, lose – *lost - lost*, manage – *managed - managed*, pay – *paid - paid*, sell – *sold - sold*, occupy – *occupied - occupied*, operate – *operated - operated*, have – *had - had*, hold – *held - held*, drink – *drank - drunk*, fly – *flew - flown*, grow – *grew - grown*, prefer – *preferred - preferred*, produce – *produced - produced*, show – *showed - shown*, catch – *caught - caught*, restrict – *restricted - restricted*, fall – *fell - fallen*, forgive – *forgave - forgiven*, satisfy – *satisfied - satisfied*, stand – *stood - stood*, take – *took - taken*, stick – *stuck - stuck*, suit – *suited - suited*, vary – *varied - varied*.

8.7. МОДАЛЬНІ ДІЄСЛОВА

Перекладіть речення

1. *You must not do it.*
2. *Can they type?*
3. *May I see your licence?*
4. *You should not smoke.*
5. *They used to do it in the morning.*
6. *Can you read English texts?*
7. *They are not used to reading big texts.*
8. *One should not be late for the lessons.*
9. *We used to think that he was a doctor.*

8.8. НЕОСОБОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА

1. Утворіть нові слова за допомогою закінчення **-ing**:

The Verb Дієслово	-ing	The Verb Дієслово	-ing
to speak	<u>speaking</u>	to plan	<u>planning</u>
to clean	<u>cleaning</u>	to cancel	<u>cancelling</u>
to pay	<u>paying</u>	to jog	<u>jogging</u>
to write	<u>writing</u>	to travel	<u>travelling</u>
to see	<u>seeing</u>	to print	<u>printing</u>
to begin	<u>beginning</u>	to sit	<u>sitting</u>
to grow	<u>growing</u>	to stop	<u>stopping</u>
to drive	<u>driving</u>	to allow	<u>allowing</u>
to fax	<u>faxing</u>	to answer	<u>answering</u>
to hope	<u>hoping</u>	to train	<u>training</u>

2. Вставте дієслово у потрібній формі **to ... or -ing**

1. Have you finished cleaning the kitchen?
2. I am tired. I want to go to bed.
3. Do you enjoy reading books?
4. They were very angry and refused to speak to me.

5. Where is Ann? I need ***to talk*** to her.
6. Why did you start ***crying (to cry)***?
7. I enjoy ***visiting*** other countries.
8. I do not mind ***travelling*** by train but I prefer ***flying (to fly)***.

3. Перекладіть речення

- a. *Тобі важко розмовляти англійською.*
- b. *Ти повинен кинути палити.*
- c. *Я бачу, як вона готує їжу на кухні.*
- d. *Хлопці, які плавають – мої учні.*
- e. *Я не люблю танцювати.*

4. Розкрийте дужки, перекладаючи українські слова англійським герундієм

1. ***Lifting*** such weights is not easy.
2. Children like ***running***.
3. ***Changing*** the shape of the vessel changes the shape of the liquid.
4. ***Reading*** that book helped me in my work.

5. Складіть речення за зразком:

I like looking at the sky.

We love listening to the birds.

They like going to work when the sun shines.

I hate standing in the rain.

We hate queuing at a bus stop.

They like reading a paper on a train.

I love walking through the snow.

They hate watching all the people as off to work they go.

I like dozing in a chair without a care.

We hate staying at home.

They like reading a book.

We hate being alone.

I love thinking of you.

6. Розкрийте дужки, вживаючи інфінітив з часткою ***to*** чи без неї:

1. You must ***do*** this work.
2. You ought ***to try*** harder.
3. I want ***to learn*** English, and I promise ***to work*** harder.
4. My friends are expected ***to arrive*** here on Saturday, and I hope ***to meet*** them at the airport.
5. He was too tired ***to listen*** to her.
6. I saw Peter ***give*** her the book.
7. Make him ***speak*** louder.
8. Help me ***carry*** this bag.
9. It cannot ***be done*** today.
10. Let me ***help*** you with your work.
11. We had the siren ***sound*** and saw the ship ***move***.
12. She was made ***to repeat*** the song.

8.9. ПРИЙМЕННИК

1. Вставте потрібний прийменник at/on/in

1. Where were you on 28 February?
2. I got up at 7 o'clock this morning.
3. My sister got married in May.
4. We often go to the beach in summer.
5. George is not here at the moment.
6. I will send you the money at the end of this month.
7. In autumn, the leaves fall from the trees.
8. The company started in 1969.
9. I often go away at the weekend.
10. I like looking at the stars in the sky at night.

2. Вставте прийменник about, after, against, before, between, from, into, like, over, same

February comes after January. March is before April. August comes after July and before September. We fight against war. Both the English and Americans speak the like language. Birds fly over our heads. I would like to tell you about this book. He divided the apple between two boys. I live in the same street.

3. Вставте потрібний прийменник

1. He used to live here from 1994 till 1997.
2. I'm sorry, he's off. Please call him back in an hour.
3. My birthday is on March 26.
4. Let's meet before the beginning of the lesson.
5. Bye, see you on Monday!
6. The lesson begins at half past eight.
7. We haven't seen him since last year.
8. I hope to meet you at Easter.
9. He graduated from school at the age of 16.
10. She takes English classes on Wednesday nights.
11. I won't see you by the time you come home.

4. Вставте потрібний прийменник

1. None of us has got an invitation to the party.
2. We have some need for spare parts to our computers.
3. Tom has no reasons for leaving school.
4. Ann is on a diet now, and she is losing weight very quickly.
5. I was surprised at their reaction to what I said.
6. Ann took my umbrella by mistake.
7. Who knows the solution to this problem?
8. I'm sorry, but my father is out on business.
9. We arrived just in time for the second half of the game.
10. Do you have a good relationship with your teachers?
11. I'm going to watch a new film on television.
12. We had some sandwiches and tea for lunch.
13. In my opinion, the weather isn't fine at all.

8.10. ПРИЙМЕННИК ТА “ПІСЛЯЙМЕННИК”

1. Перекладіть речення, використовуючи прийменники та „післяйменники”

1. *Я розбив вазу.*
2. *Мені потрібні ці папери. Не викидай їх.*
3. *Будь ласка, загаси сигарету.*
4. *У нас закінчився цукор.*
5. *Вони пішли в гори на світанку.*
6. *Він завжди вихваляється своїми грошима.*
7. *Вони жаліються на те, що їм не вистачає інформації.*
8. *Я скористався можливістю познайомитись з нею.*
9. *Вона швидко подивилась на годинник.*
10. *Я попрошу його зайнятися білетами.*
11. *Цей будинок повний мишей.*
12. *Ти палиш? Ні, я кинув два роки тому.*

2. Перекладіть англійські речення українською мовою, а українські англійською

1. *Я надаю перевагу подорожувати поїздом.*
2. *Йому подобається бути при грошах.*
3. *Це – виняток з правил.*
4. *Ти маєш плани на вечір?*
5. *Я зробив це на його прохання.*
6. *He looks at the children.*
7. *We laugh at you.*
8. *He plays tennis.*
9. *I must do it at any cost.*
10. *He is the life of the party.*

3. Перекладіть англійські вирази українською мовою:

відкрите море; давно час (зробити щось); жити багато; бути у доброму настрої; бути без грошей; жити бідно; бути у пригніченому стані; похмуре обличчя; далекозорий; дурниця; висока ціна; чортова дюжина; власне кажучи; короткозорий; коротка (куряча, дівоча) пам'ять; не вистачає грошей; стенографія.

4. Вставте потрібний прийменник

1. Bill isn't very good **at** physics, but he is excellent **at** languages.
2. Mary isn't interested **in** football at all. But she is keen **on** dancing.
3. Their children have always been polite **to** us.
4. It's so kind **of** you to give us a lift.
5. Jim's parents are often upset **about** his marks.
6. Despite they are brothers; they are quite different **from** each other.
7. Your handwriting is similar **to** mine.
8. Our city is famous **for** its historical sights.
9. She has been happily married **to** John for two years.
10. I am not pleased **with** my progress in Chemistry.
11. Our son has entered the university. We've proud **of** him.

12. Last week our tutor wasn't satisfied *with* our class.
13. It's silly *of* him to be from school so often.

8.11. ПРИСЛІВНИК

Вставте потрібний прислівник

1. I'm doing to say something very important, so please listen to me *carefully*.
2. I need you help. Come *quickly*!
3. I met him but I don't know him very *well*.
4. They work *hard*. At the end of the day they were always tired.
5. I am tired this morning. I slept *badly* last night.
6. You are much better tennis player than me. When we play you always win *easily*.
7. Think *carefully* before you answer the question.
8. Our teacher is not very good. He does not explain things very *clearly*.

8.12. СПОЛУЧНИКИ

1. Складіть речення, використовуючи потрібні сполучники and/ but/or та речення з таблиці

1. I bought a newspaper *but I did not read it!*
2. She went to the window *and she looked out.*
3. I saw Jack *but he did not see me.*
4. The girl jumped into the river *and she swam to the other side.*
5. Did you go out last night *or did you stay at home?*
6. They walked round the town *and they took some photographs.*
7. They have got a car *but they do not use it very often.*
8. I can remember his face *but I can not remember his name.*
9. Go away *and don't come back!*
10. Shall we walk to the hotel *or do you want to get a taxi?*

2. Складіть речення, використовуючи потрібні сполучники so/because та речення з таблиці

1. I opened the window *because it was very hot in the room.*
2. The water was not very clean *so we did not go swimming.*
3. The door was open *so I walked in.*
4. Ann did not go to work *because she was ill.*
5. I like Carol *because she is friendly and interesting.*
6. It was raining *so we did not play tennis.*
7. There were no buses *so we walked home.*
8. I got up in the middle of the night *because I could not sleep.*
9. I won't be at home this evening *so do not phone me.*
10. They can not get into the house *because they have not got a key.*
11. She does not like her job *because she does the same thing all the time.*

8.13. СЛОВОТВОРЕННЯ

1. Перекладіть наведені слова з англійської мови на українську

вчитель; будівельник; любитель; квартира; помічник; композитор; кондуктор; споживач; п'яниця; ліфт; інженер; дослідник; фермер; папка; укладач, творець; інструктор; спостерігач; оператор; водій; організатор; тостер; мандрівник, турист.

2. Утворіть прикметники за допомогою суфіксів *-ful*, *-less*. Перекладіть

-ful		-less	
<i>careful</i>	<i>дбайливий, обережний, уважний</i>	<i>careless</i>	<i>недбайливий, безтурботний, неухважний</i>
<i>colourful</i>	<i>барвистий, яскравий</i>	<i>colourless</i>	<i>безбарвний, блідий</i>
<i>hopeful</i>	<i>багатообіцяючий</i>	<i>hopeless</i>	<i>безнадійний</i>
<i>meaningful</i>	<i>значний, багатозначний</i>	<i>meaningless</i>	<i>безглуздий</i>
<i>helpful</i>	<i>допоміжний</i>	<i>helpless</i>	<i>безпорадний, безпомічний</i>
<i>useful</i>	<i>корисний</i>	<i>useless</i>	<i>непотрібний, некорисний</i>
<i>lawful</i>	<i>законний</i>	<i>lawless</i>	<i>беззаконний</i>
<i>powerful</i>	<i>могутній, сильний</i>	<i>powerless</i>	<i>безсилий</i>

3. Утворіть прислівники від прикметників. Перекладіть

прикметник	прислівник	
natural	<i>naturally</i>	<i>звичайно, природно</i>
close	<i>closely</i>	<i>близько, тісно, докладно</i>
emphatical	<i>emphatically</i>	<i>виразно, емоційний</i>
real	<i>really</i>	<i>дійсно, справді</i>
frank	<i>frankly</i>	<i>щиро, відверто</i>
apparent	<i>apparently</i>	<i>безсумнівно, очевидно</i>
actual	<i>actually</i>	<i>насправді, фактично, тепер</i>
intimate	<i>intimately</i>	<i>потаємно, інтимно, особисто</i>

4. Утворіть іменники від дієслів за допомогою суфіксів *-(a)tion*, *-sion*.

Перекладіть

	<i>-(a)tion, -sion</i>	
devote	<i>devotion</i>	<i>відданість, присвячення</i>
observe	<i>observation</i>	<i>спостереження</i>
prepare	<i>preparation</i>	<i>підготовка</i>
recognize	<i>recognition</i>	<i>розпізнавання</i>
occupy	<i>occupation</i>	<i>заняття, окупація</i>
suppose	<i>supposition</i>	<i>здогад, припущення</i>

5. Утворіть іменники за допомогою суфікса *-ment*. Перекладіть

	<i>-ment</i>	
state	<i>statement</i>	<i>заява, виклад</i>

advertise	advertisement	оголошення, реклама
develop	development	розвиток
judge	judgment	судове рішення, покарання
adjust	adjustment	регулювання

8.14. ПРОСТО ПРО СКЛАДНЕ

Перекладіть речення

1. <i>It is evening.</i>	1. Я люблю чорний кофе.
2. <i>I like winter.</i>	2. Вона ходить в школу кожен день.
3. <i>I have a cat and a dog.</i>	3. Ти розмовляєш англійською мовою?
4. <i>Composer writes songs.</i>	4. Вони плавають в морі.
5. <i>I see the girls in the garden.</i>	5. Іде дощ.

8.15. ПОРЯДОК СЛІВ У РЕЧЕННІ

1. Побудуйте правильно речення

1. *I don't like football very much.*
2. *Tom writes the letter every day.*
3. *We do the same thing every day.*
4. *I don't like this picture very much.*
5. *The woman puts money in her bag.*
6. *I did a lot of housework yesterday.*
7. *We met at the concert some friends.*
8. *You wear the same clothes every day/*
9. *She smokes ten cigarettes every day.*
10. *I explained my plan last day.*

2. Побудуйте речення, звертаючи увагу на місце означення в реченні

1. table / have bought / French / a / wooden / beautiful / brown / round / big / old / Peter and Jane - *Peter and Jane have bought a beautiful big round old brown French wooden table.*
2. white / loaves of bread / fresh / several thousands - *One can buy usually in this shop several thousands fresh white loaves of bread.*
3. striped / green / a lot of / , / Chinese / black / modern / , / long / and / flowered / cotton / carpets / expensive / polka-dot / and / red / square / and / my friend / round / sold – *My friend sold a lot of expensive long square and round modern green, black and red striped, polka-dot and flowered Chinese cotton carpets.*
4. wonderful / cat / ! / new / what / black / little – *What a wonderful little new black cat!*
5. look at / American / special / ancient / books / some / thin – *Look at some special thin ancient American books.*

8.16. ЧАСИ ДІЄСЛОВА

1. Перекладіть речення у *Future Indefinite Tense*. Напишіть заперечну та питальні форми

1. *He will reserve a room in the hotel. He will not reserve a room in the hotel. Will he reserve a room in the hotel? Where will he reserve a room? Who will reserve a room in the hotel?*
2. *We will have supper at 7 o'clock. We will not have supper at 7 o'clock. Will we have supper at 7 o'clock? When will we have supper?*
3. *They will park the cars. They will not park the cars. Will they park the cars? What will they do? Who will park the cars?*
4. *He will miss the train. He will not miss the train. Will he miss the train? What will he miss?*
5. *We will declare all gifts. We will not declare all gifts. Will we declare all gifts? What will we declare? Who will declare all gifts?*

1. Поставте слова в дужках в *Past Indefinite*

1. Last year I *decided* to go to England.
2. When I left Kiev it *rained*, but when I *arrived* in London it *cleared up*.
3. I *went* to my hotel by bus.
4. I *wrote* some letters yesterday.
5. He *did* his homework.
6. As soon as I *filled in* I *saw* a friend of mine from Ukraine.

2. Поставте слова в дужках в *Present Indefinite*

1. General Director *concludes* the agreements every day.
2. He *does* not *like* black coffee.
3. I *sign* the contracts every day.
4. She *reads* detective every evening.
5. *Do* you *go* for a walk every day?

4. Вставте слова: *boil, close, cost, go, have, like, meet, open smoke, teach, wash* у потрібному часі

1. Steve *smokes* ten cigaretts a day.
2. We usually *have* dinner at 7 o'clock.
3. I *like* films. I often *go* to the cinema.
4. Water *boils* at 100 degrees Celsius.
5. In Britain the banks *open* at 9.30 in the morning and *close* at 18.30 in the evening.
6. Shoes are expensive. They *cost* a lot of money.
7. Tina *teaches* mathematics to young children.
8. Your job is very interesting. You *meet* many people.
9. Peter *cuts* his hair twice a week.

5. Вставте слова: *clean, die, enjoy, finish, happen, live, open, play, rain, smoke, start, stay, want* у потрібному часі

1. I *cleaned* my teeth 3 times yesterday.
2. He *smoked* 20 cigarettes yesterday evening.

3. The concert last night **opened** at 7.30 and **finished** at 10 o'clock.
4. The accident **happened** last Sunday afternoon.
5. When I was a child I **wanted** to be a doctor.
6. Mozart **lived** from 1756 to 1791.
7. We **enjoyed** our holiday last year. We **stayed** at a very good hotel.
8. Today the weather is nice, but yesterday it **rained**.
9. It was hot in the room so I **opened** the window.
10. The weather was good yesterday afternoon so we **played** tennis.
11. William Shakespeare **died** in 1616.

6. ВСТАВТЕ СЛОВА: *break, buy, do, go, lose, paint, read, take* у потрібному часі

1. I **have bought** some new shoes. Do you want to see them?
2. "Is Tom here?" "No, he **has gone** to work.
3. "**Have** you **done** the shopping?" "No, I am going to do it later."
4. "Where is your key?" "I do not know. I **have lost** it.
5. Look! Somebody **has broken** that window.
6. Your house looks different. **Have** you **painted** it?
7. I can find my umbrella. Somebody **has taken** it.
8. I am looking for Jane. Where **has** she **gone**?
9. "Do you want the newspaper?" "No, thanks. I **have read** it.

8.17. ЧАСИ ГРУПИ CONTINUOUS

1. Поставте слова в дужках в *Present Continuous*

1. General Director **is concluding** the agreement now.
2. We **are** not **speaking** to him at the moment.
3. She **is signing** the present contract now.
4. You **are watching** an interesting film at the moment.
5. They **are cleaning** the room now.

2. Поставте дієслова у дужках у потрібну форму (*Present Continuous* або *Present Indefinite*)

1. Who is that lady who **is standing** in the doorway?
2. **Don't** you **recognise** her? It **is** Helen, my aunt.
3. My grandfather **does not work**. He is a pensioner.
4. **Don't** you **see** the kettle **is boiling**?
5. I **think** that the weather **is improving**.
6. **Is** Mary **coming** this evening?
7. She always **comes** on time.
8. "Where is Michael?" "He **is having** a smoke."
9. We usually **have** our lunch at 2 p.m.
10. **Are** you **trying** to learn the poem by heart?
11. She **speaks** three languages.
12. I can **see** somebody who **is going** along the street.
13. He **looks** like my cousin.
14. **Is** your sister **going** to the exhibition next Saturday?
15. I **remember** well the things I **like**.

8.18. ЧАСИ ГРУПИ PERFECT

1. Доберіть правильну форму допоміжного дієслова

1. He **has** seen this film.
2. I **have** read many books.
3. She **has** not met him.
4. They **have** sung two songs.
5. We **have** translated the text.
6. Peter **has** finished school.
7. **Have** his friends finished school too?
8. The teacher **has** not given us any home task.

2. Поставте дієслова у дужках у *Present Perfect*

1. It's the first time he **has not made** any mistakes.
2. My parents **have been** to many countries.
3. They **have gone** to Italy twice.
4. Tom **has not received** any letters up to now.
5. Jane is the prettiest girl I **have ever seen**.
6. Sheila **has bought** a lot of things in the supermarket.
7. **Have** you **heard** anything from him?
8. How many times **have** you **been** in love?
9. It **has not rained** for ages.

3. Поставте дієслова у дужках у *Present Perfect*, *Past Perfect* або *Past Indefinite*

1. Columbus **discovered** America in 1494.
2. Columbus **did not know** that he **had discovered** America.
3. My friend **has** just **phoned** me from New York.
4. My mother **had** just **come** home when I **phoned** her. She **had been** at work.
5. I **felt** tired, so I **went** straight to bed.

4. Поставте дієслова у дужках у *Future Perfect*, *Future Indefinite* або *Future Continuous*

1. This time tomorrow we **will be sitting** in the train on our way home.
2. Mr. Dickson **will be** happy to answer your questions.
3. By the time we get to the airport, Tom's plane **will have** already **arrived**.
4. I hope it **will have stopped** raining by tomorrow morning.
5. **Will be using** your computer tomorrow afternoon?
6. Before our vacations ends, we **will have spent** all our money.
7. He **will get** in touch with you the day after tomorrow.
8. Next Saturday Tom **will be reading** the newspaper as usually.
9. When we get to school the lesson **will have begun**.
10. Don't worry! By the time you come back, we **will have taken** care of everything.
11. I am sure you **will do** well on the test.
12. When Professor Brown retires next month, he **will have taught** for 20 years.
13. At midnight tomorrow I **will be sleeping**.
14. Next weekend I **will be visiting** my relatives in the country.
15. I **will go** to bed after I finish my work.

8.19. ПАСИВНИЙ СТАН

1. Перекладіть речення. Змініть активний стан на пасивний

1. *The house is surrounded by the trees.*
2. *Money is kept by the bank.*
3. *The computer is used by my friends.*
4. *Pop music is remembered by me.*
5. *Lyrics is written by the poet.*

2. Перекладіть речення використовуючи пасивний стан

1. *This book is written by the poet.*
2. *The sky is covered by the clouds.*
3. *The wrong number was given to me by my friends.*
4. *The mistake was done by the secretary.*
5. *The driving licence is demanded by the policeman.*

3. Доповніть речення словами у відповідному стані: *build, damage, find, invent, make, pay, show, speak, make, steal*

1. Paper is made from wood.
2. There was a fire at the hotel last week. Two rooms were damaged.
3. Many different languages are spoken in India.
4. These houses are very old. They were built about 5 years ago.
5. Many American programmes are shown on British television.
6. "Is this a very old film?" "Yes, it was made in 1949.
7. My car was stolen last week. The next day it was found by the police.
8. The transistor was invented in 1948.
9. She has a ver good job. She is paid \$300 a month.

4. Доповніть речення словами у відповідному стані:

1. In our country psychology is taught in universities.
2. The ball was found in the river yesterday.
3. Twenty-six cars have been stolen from the city centre since October.
4. Where will the next Olympics be hold?
5. Alcoholic drinks are not sold to children under 16.
6. The hole in my roof will be repaired next Friday.
7. Mary has not told about the accident yet.

5. Змініть активний стан на пасивний

1. The food must be prepared by them tonight.
2. Sam was attacked by someone on Saturday night.
3. Beds are made by the maid every morning.
4. The letter will be written by him next week.
5. The project has been finished by Gary.
6. The birthday cake is being baked by Catherine.
7. The burglars were being watched by the police.
8. Your homework should be completed tonight.
9. Three languages are taught by them at that school.
10. The kitchen was being tidied by Mrs. Jefferson.

8.20. СЛОВА З ПОДІБНИМ ЗНАЧЕННЯМ

1. Перекладіть речення

1. *I would like to speak to the Director.*
2. *Tell me, please, this story.*
3. *Say to me your surname.*
4. *Can he speak Chinese?*
5. *Stop talking.*

2. Перекладіть українською мовою:

1. *Він вивчає іноземні мови в університеті.*
2. *Сюзанна не любить вчитися.*
3. *Мій брат навчається керувати машиною.*
4. *Вам потрібно вивчити цей вірш напам'ять.*
5. *Моя мати наполегливо навчалася в інституті.*
6. *Пан Петренко викладає англійську мову в школі.*
7. *Девід навчає свого сина керувати машиною.*
8. *Він збирається захищати дисертацію та опублікував декілька праць у наукових журналах.*
9. *Ми маємо квартиру в місті, але нам більш подобається жити в будинку в селі.*
10. *Я не люблю музику в стилі "кантрі".*
11. *Петро живе у багатоповерховому будинку.*
12. *Ми почуваємось як вдома у його будинку.*
13. *Що ти думаєш про домашні витрати?*
14. *Я сумував за домом, коли ми були за кордоном.*
15. *Я працюю у будинку для літніх людей.*
16. *Де решта людей?*
17. *Чи не хочете Ви ще картопляного пюре?*

8.21. ФІКТИВНИЙ ПІДМЕТ

Перекладіть речення

1. <i>В саду багато яблучних дерев.</i>	1. <i>It was nice to hear it.</i>
2. <i>Вчора в інституті вчора були збори.</i>	2. <i>It is spring now.</i>
3. <i>Зима.</i>	3. <i>It is not easy to tell about it.</i>
4. <i>Це буде дуже важко зробити.</i>	4. <i>It pays to pass this examination.</i>
5. <i>Шкода, що ти це зробив.</i>	5. <i>It is a pity that you will not go to the theatre.</i>

8.22. СИНОНІМИ ТА АНТОНІМИ

1. Розподіліть слова на 7 пар антонімів

thick – thin; great – small; always – never; liquid – solid; all – nothing; question – answer; definite - indefinite

2. Розподіліть наведені слова на 6 пар синонімів

big – large; also – too; for – because; small – little; say – tell; land - ground.

3. Розподіліть наведені слова на 11 пар антонімів

yes – no; rest – work; boy – girl; under - over; little – big; day – night; why – because; ask – answer; here – there; new – old; sea - land.

8.23. ВВІЧЛИВІСТЬ**1. Запросіть своїх друзів, використовуючи вираз: Would you like to ...:**

- 1) **Would you like to come to a party next Friday?**
- 2) **Would you like to go to a concert on Sunday?**
- 3) **Would you like to play tennis tomorrow?**
- 4) **Would you like to dance?**

2. Дайте поради, використовуючи вираз You should ...

1. I didn't sleep well. I am tired. **You should have a rest.**
2. I need some envelopes. **You should go to the post-office.**
3. I am hungry and thirsty. **You should have something to drink and to eat.**
4. My purse has disappeared! It was stolen! **You should go to the police.**
5. I need to get my shoes fixed. **You should go to the shoe-maker.**
6. I want to go on holiday. **You should reserve a room.**

3. Що потрібно сказати у таких ситуаціях? (вираз Could you ... , please?)

1. There is not enough salt in your soup. *Could you pass me some salt, please?*
2. You are thirsty. *Could you give me some water, please?*
3. It's stuffy in the room. *Could you open the window, please?*
4. You want to pay for your dinner in the restaurant. *Could you give me the bill, please?*
5. You ask your secretary for a cup of coffee. *Could you bring me some coffee, please?*
6. You want to see another shirt in the shop. *Could you show me another shirt, please?*
7. You are at the hair-dresser. *Could you wash and cut my hair, please?*
8. You need to be at the airport as quickly as possible. *Could you give me a lift in your car, please?*

8.24. ВИСЛОВИ ЧАСОВОГО ЗНАЧЕННЯ**1. Перекладіть речення англійською мовою**

1. Потяги ходять щогодини в один і той же час. *Trains depart every hour on the hour.*
2. Вам слід загартовуватися. *You should season yourself.*

3. Це була епоха середньовіччя. *It was middle ages.*
4. Моїй тітці 70 років. *My aunt's age is 70 years old.* або *My aunt is 70 years old.*
5. Поставка буде здійснена вчасно. *Delivery will be in time.*
6. Вона зробила це кілька разів. *She did it some times.*

2. Запишіть час буквами

2.46 – *fourteen (quarter) minutes to three AM;*

15.30 – *half past three PM;*

23.56 – *four minutes to twelve PM;*

11.15 – *fifteen minutes past eleven AM* або *a quarter past eleven AM*

19.00 – *seven o'clock PM;*

21.32 – *twenty eight minutes to ten PM;* або *thirty two minutes past nine PM;*

12.40 – *twenty minutes to one AM*

АНГЛІЙСЬКИЙ АЛФАВІТ - ENGLISH ALPHABET**A a****N n****B b****O o****C c****P p****D d****Q q****E e****R r****F f****S s****G g****T t****H h****U u****I i****V v****J j****W w****K k****X x****L l****Y y****M m****Z z**

АНГЛО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК – ENGLISH–UKRAINIAN VOCABULARY

A	abate	1) послаблювати 2) зменшувати 3) скасовувати
	absorb	1) убирати 2) поглинати 3) захоплювати
	accept	приймати
	accompany	супроводити
	accomplish	1) виконувати 2) доводити до кінця
	account	1) рахунок 2) звіт 3) підстава, 4) значення
	addition	1) додавання 2) доповнення
	advantage	1) перевага 2) користь
	adventure	1) пригода 2) авантюра
	affection	1) прихильність 2) любов 3) хвороба
	age-old	віковий
	aim	1) мета 2) мішень
	alert	пильний
	all-round	всебічний
	allure	спокушати, зваблювати
	allusion	1) згадка 2) натяк
	annoy	1) надокучати 2) дратувати
	answer	відповідь
	ant	мурашка
	appeal	1) звернення 2) прохання
	apply	1) просити 2) прикладати
	appoint	призначати
	apprentice	учень
	argue	сперечатися
	argument	1) доказ 2) суперечка
	arrive	приїздити
	arrogance	1) зарозумілість 2) самовпевненість
	artifice	хитрість
	artificial	штучний
	ask	1) питати 2) просити
	aspire	1) прагнути 2) домагатися
	assertive	1) позитивний 2) настирливий 3) майно
	assignment	1) завдання 2) призначення
	assume	1) брати на себе 2) привласнювати 3) припускати
	assure	1) запевняти 2) переконувати
	attendances	1) присутність 2) відвідування 3) аудиторія 4) догляд
	attorney	адвокат
	attract	приваблювати
	audience	1) глядачі 2) аудиторія
	authority	1) повноваження, 2) влада
	auxiliary	допоміжний
	average	1) середній 2) звичайний
	avoid	уникати
	awful	жахливий
	ax, axe	сокира
	axis	вісь
	azure	1) блакитний 2) лазуровий
B	backward	1) назад 2) зворотний 3) відсталий
	ban	забороняти
	banner	прапор
	barber	перукар
	barefoot	босий, босоніж

	bashful	соромливий
	behave	поводитися
	being	1) буття 2) існування 3) human being - людина
	benefit	1) користь 2) вигода 3) грошова допомога
	bequest	спадщина
	Bible	біблія
	bigot	фанатик
	billet	1) поліно 2) колода
	binary	подвійний
	bishop	єпископ
	bitter	гіркий
	blind	сліпий
	blood	кров
	boast	хвастати
	bore	1) нудний 2) нудьга
	boundary	1) межа 2) кордон
	brain	1) мозок 2) розум
	break-neck	1) небезпечний 2) карколомний
	breath	дихання
	bridal	весільний
	bride	наречена
	bridegroom	наречений
	brisk	1) жвавий 2) моторний
	brooch	брошка
	broom	1) мітла 2) віник
	bustle	метушня
	button	гудзик
С	calm	спокійний
	canteen	1) їдальня 2) буфет
	capable	1) здатний 2) здібний
	care	турбота
	cash	1) гроші 2) готівка
	casual	1) випадковий 2) недбалий
	captiple	1) стократний 2) сторазовий
	certify	засвідчувати
	chandelier	1) канделябр 2) люстра
	chapel	каплиця
	charge	1) навантаження 2) доручення 3) відповідальність
	charm	1) чари 2) талісман
	chat	1) базікання 2) невимушена розмова
	circumstance	обставини
	cite	1) цитувати 2) посилатися
	clemency	милосердя
	clergy	духівництво
	cling	чіплятися
	coeval	1) одноліток 2) ровесник
	combination	1) поєднання 2) сполучення 3) комбінація
	commit	1) вчиняти 2) довіряти
	common	1) загальний 2) спільний 3) громадський 4) звичайний
	complicate	ускладнювати
	compliance	згода
	composure	1) спокій 2) самовладання
	condense	1) згущати 2) конденсувати 3) стисло викладати
	conscience	1) сумління 2) совість
	consciously	свідомо
	consecution	1) послідовність 2) хід подій
	consequence	1) наслідок 2) результат 3) висновок

	contemporary	сучасний
	continue	1) продовжувати 2) тривати
	contest	1) оспорювати 2) змагатися 3) суперечка 4) конкурс
	corn-flakes	кукурудзяні пластівці
	convey	передавати
	cook	1) готувати 2) варити
	count	1) підраховувати 2) брати до уваги 3) припускати
	crib	1) стійло, дитяче ліжко 3) <i>шк.</i> шпаргалка 4) <i>розм.</i> плагіат
	cross	1) хрест 2) гібрид
	crop	1) врожай 2) сільськогосподарська культура
	cure	1) ліки 2) лікування
	currency	1) уживаність, поширення 2) грошовий обіг 3) валюта
	curriculum	1) курс навчання 2) програма 3) розклад
	curve	1) крива 2) гнутися
	custom	звичка
	custom-house	митниця
D	debt	борг
	deceit	1) обман 2) брехня
	decimal	1) десятковий дріб 2) десятковий
	decision	1) рішення 2) рішучість
	decline	1) занепад 2) погіршення 3) кінець 4) захід сонця
	decorate	прикрашати
	delay	1) затримка 2) відкладення
	delicious	1) чудовий 2) дуже смачний
	delinquency	1) злочинність 2) проступок
	demand	1) попит 2) вимога 3) потреба
	dental	зубний
	department	1) відділ 2) управління 3) факультет
	desire	прохання
	despair	відчай
	destroy	руйнувати
	detective	детективний
	determinant	1) вирішальний 2) визначальний
	detrimental	1) шкідливий 2) збитковий
	develop	1) розвиватися 2) розробляти
	diary	щоденник
	dilly-dolly	1) <i>розм.</i> вагатися 2) гаяти час
	dimension	1) розмір 2) важливість 3) вимір
	dingy	1) невизначений 2) брудний
	direct	1) прямий 2) направляти 3) керувати 4) адресувати
	discriminate	1) розрізняти 2) дискримінувати
	disease	хвороба
	disgrace	1) ганьба 2) немилість
	disgust	огида
	distinct	1) чіткий 2) певний 3) виразний 4) ясний
	distinguish	1) відрізняти 2) розпізнавати 3) відділяти
	divide	1) ділити 2) відділяти 3) розподіляти
	dole	грошова допомога
	dominant	1) панівний 2) основний
	double	1) подвійний 2) дублікат 3) дублер 4) двійник
	doubly	1) удвічі 2) удвоє
	drain	1) відводити 2) висушувати 3) виснажувати
	dreadful	жахливий
	drop	1) крапля 2) зниження 3) <i>розм.</i> промовити (слово)
	dumb	1) німий 2) мовчазний
	dust	1) пил 2) порох

	dutiful	1) старанний 2) слухняний
	duty	1) обов'язок 2) чергування 3) податок
E	ear-mark	1) тавро 2) відмітна ознака
	elaborate	детально розроблений
	eliminate	1) усувати 2) знищувати
	embarrass	1) бентежити 2) заважати
	emergency	1) крайність 2) критичне становище
	empty	порожній
	enlarge	1) збільшувати 2) розширювати
	enrich	1) збагачувати 2) удобрювати
	envious	заздрісний
	envy	1) заздрість 2) об'єкт заздрощів
	equate	1) рівняти 2) вирівнювання
	essential	1) істотний 2) суттєвий
	exceed	1) перевищувати 2) перевершувати
	except	1) виключати 2) заперечувати
	excess	1) надлишок 2) крайність 3) нестриманість
	experience	1) досвід 2) досвідченість 3) враженість 4) випадок
	external	зовнішній
F	fabric	тканина
	fairy	1) фея 2) чарівний 3) казковий
	faith	1) віра 2) вірність 3) переконання
	favour	1) прихильність 2) користь
	feasible	1) можливий 2) здійснений
	fiction	1) белетристика 2) худ. література 3) вигадка 4) фікція
	fidget	1) метушливість 2) неспокійна людина
	finesse	1) тонкість 2) хитрощі
	flatter	1) лестити 2) манити надією
	flow	1) текти 2) походити (з) 3) течія 4) потік
	forbid	забороняти
	force	1) сила 2) примушувати
	forecast	1) передбачати 2) віщувати
	fulfil	виконувати
	furniture	меблі
	future	майбутній
	flower	1) квітка 2) цвітіння
G	garlic	часник
	genial	1) добродушний 2) м'який
	gesture	жест
	ghost	1) привід 2) тінь
	gift	подарунок
	glamour	1) чарівність 2) чари
	glass	1) скло 2) склянка
	glove	1) рукавичка
	goods	1) речі 2) майно 3) багаж
	gossip	1) плітки 2) базікання
	graphic	1) графічний 2) наочний
H	haberdashery	галантерея
	handle	1) ручка 2) поводитися 3) керувати
	hang	вішати
	harbour	1) гавань 2) порт 3) притулок
	harmless	нешкідливий
	hemisphere	півкуля
	hint	натяк
	hint	1) натяк 2) натякати
	hire	1) наймання 2) плата за прокат
	holy	святий

	however	1) як би не 2) однак
	humming	1) що, гуде 2) <i>розм.</i> діяльний, енергійний
I	idiom	1) ідіома 2) діалект
	illness	хвороба
	imply	1) означати 2) мати на увазі
	improve	1) поліпшувати 2) скористатися
	incline	нахиляти
	indicator	показник
	infect	заражати
	inherent	властивий, притаманний
	inherit	успадковувати
	ink	чорнило
	insect	комаха
	insist	1) наполягати 2) твердити
	insolvent	1) неспроможний (боржник) 2) банкрут
	intense	1) великий 2) напружений 3) сліпучий
	interact	взаємодіяти
	interior	1) внутрішній 2) внутрішня сторона
	interrupt	1) перебивати 2) заважати 3) втручатися
	introduction	1) вступ, передмова 2) офіційне представлення 3) впровадження
	invalid	каліка
	invent	1) винаходити 2) вигадувати
	invest	1) вкладати 2) одягати 3) надавати
	investigate	1) розслідувати 2) досліджувати
	irregular	1) неправильний 2) нерегулярний 3) безладний
	irreversible	1) що не підлягає скасуванню 2) необоротний
	irritate	дратувати
J	jail	в'язниця
	jealous	1) ревнивий 2) заздрісний 3) турботливий
	job	1) робота 2) місце служби
	join	1) з'єднувати 2) вступати в армію 3) межувати
	joke	жарт
	journey	1) поїздка 2) рейс
	judge	1) суддя 2) експерт 3) судити
	juice	1) сік 2) суть (чого)
	jump	стрибати
	justice	1) справедливість 2) законність
K	kiss	поцілунок
	kitchen	кухня
	kitten	кошеня
	knee	коліно
	knick-knack	1) прикраса 2) ласощі
	knife	1) ніж 2) різати
	knight	1) лицар 2) <i>шахм.</i> кінь
	knock	1) стукати 2) бити 3) врожай
	know	1) знати 2) уміти 3) пізнавати
	knowledge	1) знання 2) відомості
L	labour	праця, робота
	lace	1) мереживо 2) шнурок
	lamb	ягня
	lamp	лампа
	land	1) земля (країна) 2) земля (грунт)
	large	1) великий 2) численний 3) широкий
	lateral	бічний
	launder	прати (білизну)
	law	1) закон 2) суд
	lazy	ледачий

	learn	1) вчити 2) дізнаватися
	left-handed	1) лівша 2) незграбний
	leisure	дозвілля
	lens	лінза
	lexicon	1) словник 2) лексикон
	license	1) ліцензія 2) вільність
	lighthouse	маяк
	liquid	рідкий
	list	1) список 2) перелік
	little	1) маленький 2) незначний
	live	1) жити 2) існувати
	looking-glass	дзеркало
	loss	1) втрата 2) програш 3) збиток
	love	любов, кохання
	lyric	1) ліричний 2) ліричний вірш
M	magic	1) магія 2) чарівний
	magnificent	1) пишний 2) чудовий
	mail	пошта
	maintain	1) підтримувати 2) утримувати 3) відстоювати
	make	1) робити 2) становити 3) примушувати
	manage	1) управляти 2) керувати 3) справлятися (з)
	mankind	людство
	manner	1) спосіб 2) манера 3) справа
	masterpiece	шедевр
	matter	1) питання 2) справа
	meal	їжа
	measure	1) міра 2) захід 3) музичний такт
	meddle	втручатися
	medicine	1) медицина 2) ліки
	merchant	1) купець 2) торговець
	mess	безладдя
	milk	молоко
	mind	1) розум 2) пам'ять 3) думка 4) погляд
	miracle	чудо
	mistress	1) учителька 2) господиня
	modern	1) сучасний 2) новий
	monitor	1) наставник 2) староста 3) дисплей
	monkey	мавпа
	mood	настрій
	moon	місяць
	motherland	1) батьківщина 2) вітчизна
	mouse	миша
	mustard	гірчиця
	mystery	1) таємниця 2) містерія
N	need	потреба
	new	новий
	news	новина, новини, звістка
	nice	1) гарний 2) люб'язний
	nightmare	1) кошмар 2) страшний сон
	noise	1) шум 2) галас
	notion	1) поняття 2) уявлення 3) галас
	nuisance	1) досада, прикрість 2) надокучлива людина
	nurse	1) нянька 2) санітарка 3) медсестра
	nut	горіх
O	observe	1) виконувати 2) спостерігати
	obstacle	1) перешкода 2) завада
	occasion	1) випадок 2) подія 3) підстава

	occupy	1) займати посаду
	offence	1) порушення 2) образа 3) напад
	offer	1) пропонувати 2) чинити (опір) 3) траплятися
	oil	1) олія 2) нафта 3) мастило
	onion	цибуля
	opportunity	сприятлива можливість
	opposite	протилежний
	optional	1) необов'язковий 2) факультативний
	orchard	фруктовий сад
	outlet	вихід
	outlook	1) краєвид 2) перспектива 3) точка зору
	out-of-date	1) застарілий 2) старомодний
	outstanding	1) видатний 2) несплачений (у строк)
	overcrowd	переповнювати
P	pain	1) біль 2) зусилля
	paint	2) фарба 2) фарбувати
	paper	1) папір 2) газета 3) стаття 4) документ
	parlour	1) вітальня 2) приймальня
	passport	паспорт
	password	пароль
	path	1) доріжка 2) шлях
	pattern	1) зразок 2) модель
	pay	1) плата 2) заробітна плата 3) платити
	peace	1) мир 2) спокій
	perfect	1) досконалий 2) бездоганний 3) <i>грам.</i> перфектний
	persist	1) наполягати 2) бути впертим
	person	1) особа 2) людина 3) зовнішність
	persuade	1) переконувати 2) умовляти
	picture	1) картина 2) портрет
	pill	таблетка
	pleasure	задоволення
	plenty	1) достаток 2) цілком 3) досить
	poison	отрута
	polite	ввічливий
	pollution	забруднення
	ponder	1) обдумувати 2) зважувати
	poor	1) бідний 2) поганий
	power	1) сила 2) влада 3) можливість 4) держава 5) <i>мат.</i> ступінь
	precede	передувати
	prescribe	1) прописувати (ліки) 2) приписувати
	preserve	1) зберігати 2) консервувати
	pretty	1) гарненький 2) милий
	prevent	1) запобігати 2) перешкоджувати
	previous	1) попередній 2) передчасний
	pride	гордість
	priest	священик
	prohibit	1) заперечувати 2) забороняти
	project	1) проектувати 2) обмірковувати
	promise	1) обіцяти 2) обіцянка
	proper	1) власний 2) властивий 3) належний
	protect	захищати
	purpose	1) намір 2) мета
	puzzle	1) важке запитання 2) загадка
Q	question	питання
	queue	1) коса 2) черга
	quick	1) швидкий 2) жвавий 3) кмітливий
	quiet	1) спокій 2) тиша

	quiz	1) насмішка 2) контрольне опитування 3) вікторина
R	rate	1) норма 2) ставка 3) темп 4) розряд 5) податок
	rather	1) краще 2) досить 3) ще б пак!
	rear	I. 1) тил 2) тильна сторона
	rear	II. 1) піднімати 2) споруджувати 3) виховувати
	rear	1) причина 2) розум
	receive	1) одержувати 2) сприймати 3) приймати (гостей)
	record	записувати
	recreation	1) відпочинок 2) розвага
	red-hot	1) розжарений до червоного 2) полум'яний
	refer	1) посилатися (на) 2) згадувати 3) стосуватися
	reflection	1) відображення 2) розмірковування
	refusal	відмова
	rely	покладатися (на)
	remake	переробляти
	remark	1) помічати 2) робити зауваження
	remember	пам'ятати
	remind	пригадати
	repair	ремонтувати
	replace	1) ставити на місце 2) замінити
	report	1) доповідь 2) чутка 3) репутація
	repose	1) відпочинок 2) спокій
	request	1) прохання 2) запит
	resist	1) чинити опір 2) протистояти
	resource	1) запаси 2) винахідливість
	respect	1) повага 2) відношення
	rest	1) відпочинок 2) решта, залишок
	restful	заспокійливий
	review	1) рецензія 2) розгляд 3) перегляд
	revolt	1) почувати 2) повстання
	revolve	1) обертатися 2) періодично повертатися
	rice	рис
	road	дорога, шлях
	rob	грабувати
	rooten	1) гнилий 2) зіпсований
	round	1) круглий 2) повний 3) приблизний
	rubber	1) гума 2) каучук 3) гумка
	rubbish	1) сміття 2) мотлох 3) дурниці
S	sad	сумний
	saint	святий
	salary	заробітна плата
	sale	продаж
	sand	пісок
	satisfy	задовольняти
	search	1) пошук 2) обшук 3) шукати
	see	1) бачити 2) розуміти 3) оглядати 4) обдумувати
	seek	1) шукати 2) домагатися 3) просити
	security	1) безпека 2) впевненість 3) гарантія 4) цінні папери
	seldom	рідко
	select	1) вибрати 2) добірний
	self-confident	самовпевнений
	self-government	самоуправління
	semi-	1) напів- 2) наполовину
	sequence	послідовність
	servant	слуга
	shade	1) тінь 2) відтінок 3) абажур
	shame	1) сором 2) ганьба

	signature	підпис
	significant	важливий, значний
	similar	1) схожий 2) подібний
	size	1) розмір 2) величина
	small-minded	1) обмежений 2) дріб'язковий
	smart	1) гострий 2) пекучий 3) швидкий 4) розумний 5) модний
	smear	1) пляма 2) бруднити
	smooth	1) гладенький 2) спокійний
	snack	легка закуска
	snake	1) змія 2) гадюка
	soil	1) земля 2) ґрунт
	spacious	1) просторий 2) місткий
	special	1) особливий 2) надзвичайний
	sphere	1) куля 2) сфера
	spirit	1) душа 2) моральна сила 3) настрої
	spoilt	1) псувати 2) грабувати
	spoon	ложка
	spread	1) поширювати 2) розгортати 3) простягатися
	stage	1) сцена 2) стадія 3) етап
	stipulate	1) зумовляти 2) ставити умовою
	storage	1) зберігання 2) склад
	store	1) запас 2) універмаг 3) склад
	storm	1) буря 2) шторм
	story	1) оповідання 2) історія
	strawberry	1) суниці 2) полуниці
	street	вулиця
	stress	1) тиск 2) напруження 3) наголос
	strict	1) точний 2) суворий 3) вимогливий
	strong	1) міцний 2) сильний 3) різкий
	stubborn	1) упертий 2) завзятий
	submarine	1) підводний човен 2) підводний
	suffer	1) страждати 2) терпіти
	suggest	1) пропонувати 2) натякати
	support	1) підтримка 2) опора
	surgeon	хірург
	surround	оточувати
	swim	плавати
	sympathetic	співчутливий
	synonym	синонім
	syringe	1) шприц 2) пожежний насос
T	table	1) стіл 2) дошка 3) таблиця
	tactless	нетактовний
	tamper	1) втручатися 2) підробляти 3) підкупляти
	teen-ager	підліток
	temple	1) храм 2) скроня
	tenable	міцний
	tense	1) напружений 2) натягнутий 3) грам. час
	terrible	жахливий
	tidy	охайний
	tip	1) кінчик 2) наконечник 3) нахил 4) смітник
	title	1) заголовок 2) титул, звання
	tittle	1) найдрібніша частка 2) крихітка
	toil	1) важка праця 2) тягтися 3) трудитися
	tomb	1) могила 2) надгробний пам'ятник
	tongue	1) язик 2) мова
	tool	1) робочий інструмент 2) знаряддя
	touch	1) торкатися 2) стикатися 3) стосуватися

	tower	башта
	trade	1) професія 2) торгівля
	traffic	1) вуличний рух 2) транспорт
	transform	1) змінювати 2) робити невпізнаним
	translate	перекладати
	transmit	передавати
	treasure	1) скарб 2) зберігати 3) високо цінувати
	trick	1) хитрість 2) фокус
	true	1) вірний 2) відданий 3) правдивий
	trumpet	1) трубити 2) рупор 3) муз. труба
	trunk	1) стовбур 2) тулуб 3) хобот
	truth	1) правда 2) істина
	tuition	1) навчання 2) плата за навчання
	tyran	1) тиран 2) деспот
U	umbrella	парасолька
	uncalled-for	недоречний
	understand	1) розуміти 2) мати на увазі
	undertake	1) починати 2) зобов'язуватися
	undue	1) надмірний 2) несвоєчасний
	unquotable	1) нецензурний 2) непристойний
	unwell	нездоровий
	up-to-day	1) сучасний 2) найновіший
	urbane	1) ввічливий 2) вишуканий
	urge	1) примушувати 2) переконувати
	used	уживаний
	useful	1) корисний 2) здібний 3) звиклий
	utter	1) повний 2) цілковитий 3) абсолютний
V	vague	1) невиразний 2) неясний
	valid	1) дійсний 2) діючий 3) обґрунтований
	value	1) цінність 2) значення 3) <i>мат.</i> величина 4) <i>ек.</i> ціна
	various	1) різний 2) різноманітний
	vegetable	1) овочі 2) рослина 3) рослинний
	venal	1) продажний 2) куплений
	versatile	1) різнобічний 2) мінливий 3) універсальний
	vice versa	навпаки
	victim	жертва
	view	1) пейзаж 2) вигляд 3) кругозір 4) погляд 5) мета
	village	село
	violence	1) сила 2) насильство 3) образа
	violet	1) фіалка 2) фіолетовий
	violin	скрипка
	vision	1) зір 2) проникливість 3) мрія 4) видіння
	vital	1) життєвий 2) істотний 3) енергійний
	vivid	1) яскравий 2) жвавий 3) палкий
	vogue	1) мода 2) популярність
	voice	1) голос 2) <i>грам.</i> стан
	volume	1) том 2) обсяг 3) сила
	voluntary nature	1) добровільний
W	wage	заробітна плата
	wait	чекати
	waiter	офіціант
	wall	стіна
	wallet	1) гаманець 2) футляр
	ware	1) вироби 2) товари
	wasp	оса
	wave	хвиля
	weak	слабкий

	wealth	1) багатство 2) достаток
	weapon	зброя
	welfare	добробут
	whiskers	1) бакенбарди 2) вуса (<i>кішки, тигра і т. ін.</i>)
	whistle	1) свист 2) свисток
	wild	1) дикий 2) буйний 3) несамовитий
	wisdom	мудрість
	wish	1) бажання 2) бажати, хотіти 3) зичити
	witness	1) свідок 2) доказ, свідчення
	wizard-	чарівник, маг
	wonder	1) чудо 2) здивування
	worth	1) цінність 2) вартість
	wrap	1) шаль 2) верхній одяг 3) секретність 4) загортати
	wrought-up	нервовий, напружений, збуджений
Y	yard	1) двір 2) кладовище 3) загін (<i>для худоби</i>)
	year	рік
	yellow	1) жовтий 2) жовток
	yesterday	учора
	young	1) молодий 2) новий, недавній
	youth	1) юність 2) юнак 3) молодь
Z	zebra	зебра
	zero	нуль
	zinc	цинк
	zone	1) зона 2) оточувати
	zoo	зоопарк

УКРАЇНСЬКИЙ АЛФАВІТ – UKRAINIAN ALPHABET**А а****М м****Б б****О о****В в****П п****Г г****Р р****Ґ ґ****С с****Д д****Т т****Е е****У у****Є є****Ф ф****Ж ж****Х х****З з****Ц ц****И и****Ч ч****І і****Ш ш****Ї ї****Щ щ****Й й****Ь****К к****Ю ю****Л л****Я я**

УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ СЛОВНИК – UKRAINIAN-ENGLISH VOCABULARY

А	абзац	paragraph
	абонемент	subscription (to, for); (<i>у театр та ін.</i>) season-ticket
	абрикос	apricot
	абсурд	absurdity; nonsense
	аванс	advance (payment); prepayment
	аварійний	emergency
	аварія	wreck; (<i>автомобіля</i>) crash; (<i>нещасний випадок</i>) accident; (<i>поломка машини</i>) break-down
	авжеж	certainly; of course
	автопортрет	self-portrait
	автор	author; (<i>літературного твору</i>) writer; (<i>музичного твору</i>) composer
	авторитет	authority
	авторучка	fountain-pen
	агрус	gooseberry
	адвокат	lawyer, attorney
	адреса	address
	азот	nitrogen
	айстра	aster
	акваріум	aquarium
	акула	shark
	акуратний	(<i>охайний</i>) tidy, neat; (<i>точний</i>) punctual;
	алея	avenue; alley; (<i>паркова</i>) path, walk
	алмаз	diamond
	аматор	amateur
	аналіз	analysis
	ананас	pine-apple
	антена	aerial; antenna
	антивоєнний	anti-war
	античний	antique; ancient
	антракт	interval; (<i>амер.</i>) intermission
	апельсин	orange
	аптека	chemist's (shop), (<i>амер.</i>) drug-store
	аркуш	sheet; leaf
	аспірант	post-graduate (student)
	атестат	certificate; <i>сipro середню освіту</i>) school-leaving certificate
	афіша	bill; poster; (<i>театральна</i>) playbill
Б	багатий	rich; (<i>заможний</i>) wealthy
	бажання	wish, desire
	базікання	chatter, jabber, twaddle
	барабан	drum
	батьківщина	motherland, fatherland, native land, homeland
	бачити	see
	башта	tower
	безладдя	disorder; (<i>плутанина</i>) confusion
	безпека	safety; (<i>громадська</i>) security
	белетристика	fiction
	бентежити	worry, trouble, be uneasy, be worried
	біблія	the Bible
	бідний	poor
	біль	pain, ache [eik]; (<i>гострий</i>) pang
	бічний	lateral
	борг	debt

	босий, босоніж	barefooted, barefoot
	братися, взятися	take up, set to
	брехня	lie, falsehood
	брошка	brooch
	буря	storm, tempest
	буття	existence, being
В	важливий	important, significant
	валюта	currency
	ввічливий	polite, civil
	вдячний	grateful, thankful
	великий	big, large; (<i>значний, визначний</i>) great, prominent
	величезний	huge, enormous; (<i>про простір</i>) vast
	весільний	wedding
	взаємодія	interaction, co-operation
	вибирати	choose, pick out, select; (<i>голосуванням</i>) elect
	видатний	outstanding, remarkable, eminent, prominent, distinguished
	визначний	notable, important, prominent
	виключати	exclude, except; (<i>з навчального плану</i>) expel
	виконувати	fulfil, carry out, execute
	винаходити	invent
	випадковий	accidental, casual, chance
	випадок	event, incident; (<i>нещасний</i>) accident; (<i>можливість</i>) occasion
	виріб	article; <i>мн.</i> wares, goods
	вихід	(<i>дія</i>) going out; (<i>місце виходу</i>) outlet, exit
	виховувати	bring up, rear; (<i>давати освіту</i>) educate
	відводити	lead, take
	відділ	(<i>частина цілого</i>) part; (<i>установи</i>) department; (<i>журналу, газети</i>) section
	відмова	refusal, rejection
	відображення	reflection
	відповідь	answer
	відпочинок	rest, holiday, recreation
	відрізняти	distinguish, discern
	відчай	despair
	віковий	age; (<i>давній, старий</i>) ancient; (<i>про дерево</i>) secular
	віра	faith, belief; (<i>довіра</i>) trust
	вірний	faithful, loyal
	вісь	axis
	вітальня	drawing-room
	вітання	greeting, salute; (<i>поздоровлення</i>) congratulation
	вкладати	put in; (<i>в конверт</i>) enclose; (<i>гроші</i>) deposit, invest
	власний	own
	властивий	peculiar, inherent
	внутрішній	inside, inner; (<i>перен.</i>) inward (<i>про політику, торгівлю</i>) home, internal
	врожай	harvest, crop
	всебічний	thorough, detailed, all-round
	вступ	(<i>дія</i>) entry; (<i>початкова частина</i>) introduction
	втрата	loss; (<i>часу</i>) waste
	втручатися	interfere, intervene; (<i>в чужі справи</i>) meddle
	вулиця	street
	вуличний рух	street traffic
	вчиняти	act, do; (<i>злочин</i>) commit
	вчити	(<i>когось</i>) teach; (<i>вивчати щось</i>) learn, study
	в'язниця	prison
Г	гавань	harbour
	галантерея	haberdashery
	гаманець	purse
	ганьба	shame, infamy, disgrace

	гарбуз	pumpkin
	гарний	good; (<i>про погоду</i>) fine; (<i>про зовнішність</i>) beautiful, lovely, pretty
	гіркий	bitter
	гірчиця	mustard
	глядач	onlooker, spectator; (<i>глядачі</i>) audience
	гнилий	rooten, decayed
	голос	voice
	гордість	pride; (<i>пихатість</i>) haughtiness
	горіх	nut
	господар	master, boss; (<i>власник</i>) owner, proprietor; (<i>стосовно гостей</i>) host
	готувати	prepare, make ready; (<i>їжу</i>) cook
	грабувати	rob, plunder
	графічний	graphic
	гроші	money
	гума	rubber
	гудзик	button
	гуртожиток	hostel, dormitory
Д	двір	yard
	десятковий	decimal
	детальний	elaborate, detailed
	дешевий	cheap
	дзеркало	looking-glass, mirror
	дикий	wild; (<i>дикунський</i>) savage; (<i>відлюдковатий</i>) shy, unsociable
	диспут	disputatiom, debate
	дихання	breathing, respiration
	діалект	dialect
	дійсний	(<i>реальний</i>) real, actual; (<i>який має повноваження</i>) valid
	ділити	divide
	добробут	well-being, prosperity
	добровільний	voluntary
	доброзичливий	well-meaning, benevolent; (<i>приятний</i>) friendly, well-disposed
	додавання	addition
	дозвілля	leisure
	доказ	proof, evidence
	доповідь	(<i>усна</i>) lecture; (<i>письмова</i>) paper; (<i>звітна</i>) report
	допоміжний	auxiliary
	доріжка	path, walk; (<i>спорт.</i>) track; (<i>килимок</i>) strip of carpet
	дорога, шлях	road, way
	досада	vexation, annoyance
	досвід	experience; (<i>життєвий</i>) knowledge of the world
	досить	rather, fairly
	досконалий	perfect
	досліджувати	reseach, investigate; (<i>вивчати</i>) study; (<i>країну та ін.</i>) explore
	достаток	plenty
	дратувати	irritate
	духівництво	clergy
	душа	spirit
Є	єдиний	only, sole
	єднальний	connecting, uniting; (<i>про сполучник</i>) copulative
	єдність	unity
	єпископ	bishop
Ж	жарт	joke
	жахливий	terrible, horrible, awful
	жвавий	animated, lively, active, brisk
	жертва	sacrifice; (<i>нотерпний</i>) victim
	жест	gesture
	жити	live; (<i>мешкати</i>) dwell

	життєвий	vital
	жовтий	yellow
З	заборона	prohibition, ban
	забувати	forget
	забруднювати	soil, make dirty; (<i>середовище</i>) pollute
	завдання	task, assignment; (<i>планове</i>) target; (<i>дом. завд.</i>) homework
	загадка	riddle; (<i>перен.</i>) enigma, mystery
	загальний	universal, general, common
	заголовок	title, heading; (<i>газетний</i>) head-line
	загортати	(<i>дія</i>) wrap up
	задоволення	satisfaction, contentment; (<i>почуття</i>) pleasure
	задрімати	dose off
	зздрісний	envious
	зздрість	envy
	займати	occupy, engage; (<i>посаду</i>) hold; (<i>зачіпати</i>) touch
	закон	law
	заміна	(<i>дія</i>) substitution, replacement
	занепад	decline, decay
	запас	stock, supply, reserve
	запевняти	assure (of); (<i>переконувати</i>) convince, persuade
	заперечувати	(<i>не погоджуватися</i>) object, raise an objection; (<i>не визнавати</i>) deny
	записувати	write down, take down; (<i>на стрічку</i>) record
	запобігати	avert, prevent, ward off
	заражати	infect (with)
	заробітна плата	wages; (<i>службовців</i>) salary
	засвідчувати	witness, testify, certify
	заспокійливий	soothing, calming
	застарілий	obsolete
	затримка	delay; (<i>перешкода</i>) setback
	захист	defence, protection
	збагачувати	enrich
	зберігати	preserve, keep; (<i>від небезпеки та ін.</i>) save; (<i>зоцаджувати</i>) save up
	збільшувати	increase, augment; (<i>розширювати</i>) extend; (<i>фот.</i>) enlarge
	зброя	weapon
	звернення, заклик	appeal (to), address (to)
	звичка	habit
	згадка	memory, recollection
	згода	consent, assent; (<i>спільність думок</i>) agreement
	згущати	condense
	здатний	suitable (for), fit (for), capable (of)
	здивування	astonishment, surprise
	земля	(<i>у рiзн. зн.</i>) earth; (<i>суша, країна</i>) land; (<i>ґрунт</i>) soil; (<i>поверхня землі</i>) ground
	зір	sight, eyesight; (<i>поле зору</i>) field of vision; (<i>точка зору</i>) point of view
	злочин	crime; (<i>юр.</i>) felony
	змінювати	change
	змія	snake, serpent
	знання	knowledge
	знаряддя	tool, instrument
	знати	know, be aware (of); be acquainted (with)
	зобов'язувати	oblige, bind
	зовнішній	outward, exterior, external, outside
	зона	zone
	зразок	specimen, sample; (<i>приклад</i>) model, example; (<i>мех.</i>) pattern
	зубний	tooth
	зумовити	stipulate (for), cause, call forth, determine
І	іграшка	toy, plaything

	ідіома	idiom
	ізіом	raising
	імовірний	probable, likely
	ім'я	name
	інженер	engineer
	інколи	sometimes, at times
	іноземний	foreign
	інтерв'ю	interview
	інтерес	interest
	інтернат	(<i>школа</i>) boarding-school
	інший	different; other, another
	існування	existence
	іспит	examination
	істина	truth
	істога	being; creature
	істотний	essential; (<i>важливий</i>) substantial
	ішак	(<i>розм.</i>) donkey, ass
І	їдальня	dining-room; (<i>в установі, на підприємстві</i>) restaurant, canteen
	їжа	meal, nourishment
	їжак	hedgehog; (<i>морський</i>) sea-urchin
К	казковий	fairy
	каліка	cripple
	камін	fire-place
	картина	(<i>худ.</i>) picture, painting; (<i>театр.</i>) scene
	квітка	flower
	керувати	lead; (<i>країною</i>) govern, rule; (<i>справами</i>) manage
	кінець	end
	коліно	knee
	комар	gnat, mosquito
	контрольне опитування	quiz
	корисний	useful, helpful; (<i>для здоров'я</i>) healthy
	користь	use, profit
	кошеня	kitten
	кошмар	nightmare
	краєвид	landscape, scenery
	крапка	(<i>цятка</i>) point, dot; (<i>грам.</i>) full spot, period
	крапля	drop
	крижаний	ice
	криниця	spring, well
	кров	blood
	круглий	round
	кумедний	funny, amusing
	кухня	kitchen; (<i>пстрави</i>) cookery
Л	лампа	lamp
	ланцюжок	chain
	ледачий	lazy, idle
	лестити	flatter
	лицар	knight
	лівша	left-hander
	ліки	medicine
	лінза	lens
	ліричний	(<i>про поезію</i>) lyric; (<i>про почуття</i>) lyrical
	ліцензія	license
	ложка	spoon; (<i>як міра чогось</i>) spoonful
	любов	love
	людство	humanity, mankind

М	мавпа	monkey (<i>людиноподібна</i>) ape	
	магія	magic	
	майбутній	future	
	малий	small, little; (<i>незначний</i>) slight	
	маяк	lighthouse	
	меблі	furniture	
	межа	boundary (-line); (<i>межі – перен.</i>) limits, bounds	
	мереживо	lace	
	мета	aim, purpose, object, goal, end	
	метушливість	fidget	
	метушня	fuss, bustle	
	милосердя	mercy	
	мир	peace	
	митниця	custom-house	
	миша	mouse; (<i>польова</i>) field-mouse	
	місяць	(<i>частина року</i>) month; (<i>небесне тіло</i>) moon	
	мітла	broom	
	міцний	strong; (<i>стійкий</i>) firm; (<i>надійний</i>) reliable	
	множина	(<i>грам.</i>) the plural	
	могила	grave	
	мода	1) fashion; 2) vogue	
	можливий	possible, feasible	
	мозок	brain	
	молодий	young, youngful; (<i>про неістоти</i>) new	
	молодь	(<i>збірн.</i>) youth, young people	
	молоко	milk	
	мудрість	wisdom	
	мурашка	ant	
	Н	навантаження	(<i>дія</i>) loading; (<i>вага</i>) load
		навчання	training, studies
		надлишок	excess
		надокучати	bother, pester, bore
		назад	backward(s); back
		наймати	hire; (<i>на роботу</i>) engage, employ; (<i>приміщення</i>) rent
		намір	intention
		наполовину	half
		наполягати	insist (on/upon); persist (in)
		напружений	intense
		наречена	fiancee, bride
		наречений	fiance, bridegroom
		насильство	violence
		наслідок	consequence, result
		наставник	teacher, instructor, preceptor
настрій		mood, frame of mind, spirits	
натяк		hint	
нахиляти		bend, incline, lean	
небезпечний		dangerous	
невизначний		inexpressive	
невихований		ill-bred	
недолік		1) defect, deficiency; 2) lack	
нездоровий		unhealthy	
необачний		imprudent	
неправильний		1) abnormal; 2) irregular	
нервовий		nervous	
несерйозний		light-minded, shallow	
неспроможний (боржник)		incapable (of)	

	нетактовний	tactless
	нехтувати	neglect, disregard
	нижчезазначений	under-mentioned
	ніж	knife
	німий	dumb; (<i>перен.</i>) mute
	новий	new
	новина, новини, звістка	news
	норма	standard, norm, rate
	нудний	dull, boring, tedious
	нянька	nurse (maid)
О	обдумувати	think over, consider
	обертати	turn, turn round
	обіцяти	promise
	обмежений	limited; (<i>про людину</i>) narrow-minded
	обов'язок	duty, obligation
	обставини	circumstance
	овочі	vegetables
	огида	disgust, repugnance, loathing, aversion
	одержувати	receive, get, obtain
	однак	however, but
	однаковий	the same, identical, equal
	означати	mean, signify
	оля	oil
	оповідання	story, tale
	оса	wasp
	особа	person
	особливий	particular, (e)special
	острів	island
	оточувати	surround, encircle, gather round
	отрута	poison
	офіціант, офіціантка	waiter, waitress
	охайний	tidy, neat, clean
П	пам'ятати	remember, bear/keep in mind
	панівний	1) ruling, prevailing; 2) (pre)dominant
	папір	paper
	парасолька	umbrella
	пароль	password, parole
	паспорт	passport
	пейзаж	landscape, scenery
	переривати	interrupt
	перевага	advantage, preference
	перевищувати	exceed
	передавати	pass, give
	передбачати	forecast
	передувати	precede
	перекладати	translate; (<i>усно</i>) interpret
	переконання	(<i>дія</i>) persuasion; (<i>думка</i>) conviction
	перепустка	pass, permit
	переробляти	alter, remake
	перешкода	barrier; (<i>перен.</i>) hindrance, impediment
	перукар	(<i>жіночий</i>) hairdresser; (<i>чоловічий</i>) barber
	пил	dust
	пильний	attentive, vigilant, alert
	питання	1) question; 2) (<i>проблема</i>) perblem, issue; 3) (<i>справа</i>) point, matter
	питати	ask, inquire (after)
	півкуля	hemisphere

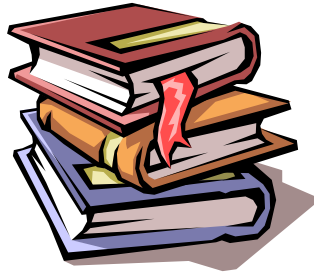

підводний	submarine
підліток	teen-ager, adolescent, juvenile
підпис	signature
підраховувати	count up, calculate, compute
підтримка	support, backing
пісок	sand
плавати	swim
плата	pay, fee; (за квартиру) rent; (за проїзд) fare
плітка	piece of gossip
пляма	spot, stain, (чорнильна) blot
повага	respect
повний	full, complete
повноваження	authority
поводитися	behave
подарунок	gift, present
подвійний	binary
подвійний	double
пожартувати	joke
позитивний	positive, affirmative
поїздка	journey, trip, outing
показник	indicator, proof
покладатися (на)	rely (upon), depend (upon)
полегшення	relief
поліпшувати	improve
полум'яний	flaming, fiery; (перен.) ardent
помічати	notice
поняття	concept; (уявлення) notion, idea
попередній	preceding, previous
попит	demand
порожній	empty
порушення	breach, violation; (закону) infringement; (спокою) disturbance
посилатися (на)	refer (to)
послаблювати	weaken; make smb weak (er)
послідовність	succession, sequence; (логічність) consistency
потреба	want, necessity, need, requirement
походити	come (of), descend (of)
поцілунок	kiss
почувати	feel; (відчувати) have a sensation
поширювати	widen, broasen, enlarge, extend, expand
пошта	post, mail; (поштове відділення) post-office
пошук	search
правда	truth
прагнути	aspire (to), strive (for)
прапор	banner, flag, colours
прати	wash, launder
праця	work, labour
приваблювати	attract
привид	ghost, spectre, apparation
пригадати	remember, recall, recollect
пригода	adventure; (подія) incident
призначати	fix, set; (на посаду) appoint
приїзд	arrival
приймати	accept, take
прикраса	adornment, decoration, ornament
прикрашати	adorn, decorate, ornament
примушувати	compel, force
присутність	presence

	прихильний	well-disposed, sympathetic
	програв	loss; (<i>снопт.</i>) defeat
	продаж	sale
	продажний	sale, selling; (<i>нідкупний</i>) mercenary, venal
	продовжувати	continue, go on, carry on (with); (<i>строк</i>) prolong
	проекувати	project, design, plan
	прописувати (ліки)	prescribe
	пропонувати	offer, suggest, propose
	просити	ask (for), beg (for)
	просторий	spacious, roomy
	протилежний	opposite
	протиставити	oppose (to), contrast (with)
	прохання	desire, request
	псувати	spoil, corrupt
Р	рахунок	calculation; (<i>бухг.</i>) account; (<i>документ</i>) bill; (<i>снопт.</i>) score
	ревнивий	jealous
	ремонтувати	repair
	рецензія	review; (<i>на рукопис</i>) opinion
	речення	sentence; (<i>частина складного</i>) clause
	рис	rice
	рівень	level
	рідина	liquid, fluid
	рідко	Seldom, rarely
	різнобічний	many-sided; (<i>перен.</i>) versatile
	різноманітний	various, diverse, varied
	рік	year
	рішення	decision; (<i>постанова</i>) resolution; (<i>судова</i>) verdict
	робити	do, make
	робота	work, job, functioning
	розвивати	develop
	розмір	(<i>величина</i>) size, dimensions; (<i>грош. суми</i>) amount
	розрізнити	make out, discern, distinguish
	розум	mind, brains, intellect, reason
	розуміти	understand, comprehend
	розумний	clever, intelligent; (<i>тямущий</i>) sensible; (<i>доцільний</i>) reasonable, rational
	руйнувати	destroy, demolish
	рукавичка	glove
	рушник	towel; (<i>для посуду</i>) dish-cloth
С	самовпевнений	self-confident, self-assured
	самовпевненість	selfassurance, over-confidence
	самоврядування	self-government
	свист	whistle
	свідок	witness
	свідомий	conscious
	святий	holy; (<i>перед ім'ям</i>) Saint
	святковий	festive, holiday
	священик	priest
	село	village
	середній	(<i>за місцем, часом</i>) middle; (<i>проміжний, за ознаками</i>) average, medium
	сила	strength, force, power
	синонім	synonym
	сік	juice
	скарб	treasure
	скло	glass
	скрипка	violin; (<i>розм.</i>) fiddle
	слабкий	weak, feeble; (<i>про здоров'я</i>) delicate
	сліпий	blind

	словник	dictionary; (<i>до підручника</i>) vocabulary; (<i>спец. слів</i>) glossary
	слухняний	obediant
	сміття	rubbish, dust, litter
	сокира	axe
	сором	shame
	соромливий	bashful, modest
	спадщина	inheritance; (<i>за заповітом</i>) legacy
	сперечатися	argue (<i>with smb about</i>), dispute (<i>with smb about</i>)
	список	list
	співчутливий	sympathetic
	спокій	(<i>миша</i>) quiet, calm(ness), tranquillity
	спокійний	quiet, calm, tranquil
	спокушати	tempt (with, into)
	спосіб	(<i>хар-р дій</i>) way, method, mode; (<i>засіб</i>) means
	спостерігати	observe, study
	справедливість	justice
	сприймати	perceive, apprehend
	старанний	painstaking; (<i>про учня</i>) diligent
	стіл	table
	стіна	wall
	стомлений	tired, weary
	страждати	suffer (from)
	стрибок	jump, leap, spring
	стукати	knock (at); (<i>стиха</i>) tap; (<i>ударяти</i>) hit, strike
	суддя	judge; (<i>спорт.</i>) referee, umpire
	сумління	conscience
	сумний	sad, sorrowful
	суниці	(<i>садові</i>) strawberries; (<i>лісові</i>) wild-strawberries
	супроводити	accompany
	суттєвий	essential, vital
	сучасний	contemporary (with); (<i>теперішній</i>) modern, present-day; (<i>який відповідає вимогам часу</i>) up-to-date
	схожий	resembling, similar (to), like, alike
	сцена	stage
Т	таблетка	tablet, pill
	тавро	mark, brand
	таємниця	secret, mystery
	тиран	tyrant
	тиск	pressure
	тінь	shade
	тканина	(<i>матерія</i>) fabric, material, cloth; (<i>біол.</i>) tissue
	торгівля	trade, commerce
	торговець	tradesman, merchant
	торкати	touch
	точний	exact, precise; (<i>правильний</i>) accurate; (<i>про людину</i>) punctual
	труба	pipe, tube; (<i>муз.</i>) trumpet
	трудність	dissiculty
	турбота	trouble, disturbance, care (for); (<i>хвилювання</i>) worry, anxiety
У	убавляти	reduce
	удача	luck, piece of luck
	узагальнений	generalized
	уникати	avoid, elude
	універмаг	department store
	управляти	manage, direct; (<i>керувати</i>) operate
	ускладнювати	complicate
	успадковувати	inherit
	усувати	eliminate, eradicate; (<i>недоліки</i>) remove

	учасник	participant; (<i>член</i>) member; (<i>змагань</i>) competitor
	ушкодження	damage, injury
Ф	фарба	paint; (<i>колір</i>) colour
	фарфор	china, porcelain
	фіалка	violet
	фрукт	fruit
Х	хвастати	boast (of), brag (of)
	хвиля	wave
	хвороба	disease, sickness, illness
	хитрість	cunning, slyness; (<i>витівка</i>) trick, ruse
	хірург	surgeon
	храм	temple, church
	хрест	cross
Ц	цибуля	onion
	цитувати	quote
	цифра	figure; (<i>арабська</i>) cipher
	цікавий	interesting; (<i>допитливий</i>) curious
	цілеспрямований	goal-directed; goal-oriented
	ціна	price; (<i>вартість</i>) cost; (<i>перен.</i>) value, worth
	цукерка	sweet; (<i>америк.</i>) candy
	цукор	sugar
Ч	чари	spell(s), magic; (<i>чарівність</i>) charms
	часник	garlic
	чекати	wait (for), await (<i>розраховувати на щось</i>) expect
	черга	(<i>порядок</i>) turn; (<i>люди, що чекають</i>) queue, line (<i>амер.</i>)
	чіпляти	get hold (of), catch (on); (<i>вішати</i>) hang (up), cling (to)
	чіткий	clear
	чорнило	ink
	чудо	miracle; (<i>допитливий</i>) wonder
	чудовий	wonderful, marvellous
	чудовий	magnificent
Ш	швидкий	quick, rapid, swift, fast
	шедевр	masterpiece
	шкідливий	harmful, injurious, bad
	штучний	artificial
	шукати	look (for), search (for); (<i>домагатися, прагнути</i>) seek
	шум	noise
Щ	щасливий	happy; (<i>якому щастить</i>) fortunate, lucky
	щастя	happiness
	щедрий	generous, lavish
	щеня	puppy
	щирий	sincere; (<i>відвертий</i>) frank, candid
	щоденний	daily
	щоденник	diary
Я	яблуко	apple
	явище	phenomenon
	ягня	lamb
	ядерний	nuclear
	язик	tongue
	якісний	qualitative
	яскравий	bright, blazing; (<i>про колір</i>) vivid; (<i>перен.</i>) striking, brilliant
	ящірка	lizard

ЛІТЕРАТУРА - LITERATURE

1. Английский для девочек и мальчиков. Серия книг для школьников. Под редакцией В.М.Спиваковского. – Киев: „Гранд”, 1996. – 176 с.
2. Англо-український, україно-англійський словник (Укл.: Биховець Н.М., Борисенко І.І., Герасименко Г.О. та ін. За ред. доктора філол. наук, проф. Ю.О.Жлуктенка). – Київ: ВЦ „Академія”, 1997, 696 с.
3. Аракин В.Д., Селянина Л.И. та ін. Практический курс английского языка, 2 курс. - Москва, 1998, 515 с.
4. Берман И.М. Краткая практическая грамматика английского языка/Под редакцией проф. В.Д.Аракина. Для чтения текстов. – Москва: „Международные отношения”, 1965. – 296 с.
5. Богацкий И.С., Дюканова Н.М. Бизнес-курс английского языка. Словарь-справочник. – Киев: „Логос”, 1997. – 352 с.: ил. (серия „Вас ждет успех!”).
6. Бонди Е.А. Английский язык: Повторительный курс: Учебное пособие. - Москва: Высшая школа, 1988. - 272 с.
7. Браф С. Краткая грамматика английского языка: Учебное пособие / Соня Браф; Перевод с нем. И.С.Ивянской. – Москва: ООО „Издательство Астрель”: ООО „Издательство АСТ”, 2004. – 94 с.
8. Великий англо-український словник (120 000 слів) / Авт. – уклад. М.В.Адамчик. – Донецьк: „Видавництво Стакер”, 2002. – 1152 с.
9. Верба Л.Г., Верба Г.В. Граматика сучасної англійської мови. Довідник. - Київ, „Логос”, 1997 р. - 352 с.
10. Верба Л.Г., Верба Г.Г., Верба Г.В. Довідник з граматики англійської мови (з вправами): Навч. посібник. – 5-те вид., доопрац. – Київ: Освіта, 2001. - 414 с.
11. Виборова Ф., Махмурян К., Мельчина О. Easy English (базовый курс), - Москва, 1998., 377 с.
12. Гордеева Е. America the Beautiful: грамматический справочник – Москва: Научно-образовательный центр „Школа Китайгородской”, 1999. – 108 с.
13. Давиденко Л.М. English Grammar. - Тернопіль, 1996. – 192 с.
14. Дубовик Е.И. Английский язык для студентов-заочников 1-го года обучения. – Минск: Бриллиант, 1997. – 112 с.
15. Дюканова Н.М. Практическая грамматика английского языка. – Москва: Иностраный язык, 2001. – 224 с.
16. Забута І., Чабаненко О. Англійська мова для дітей у віршах та піснях. Навчальний посібник. – Рівне: „Тетіс”, 1996.
17. Зубков М., Мюллер В. Сучасний англо-український та україно-англійський словник. – Харків: Видавництво „Школа”, 2005. – 768 с.

18. Качалова К.Н., Израилевич Е.Е. Практическая грамматика английского языка с упражнениями и ключами. – Учебник нормативной грамматики для студентов языковых вузов. – Москва: Юнвес. - 2002. – 717 с.
19. Каушанская В.Л., Ковнер Р.Л., Кожевникова О.Н., Прокофьева Е.В., Райнерс З.М., Сквирская С.Е., Цырлина Ф.Я. Грамматика английского языка. Пособие для студентов педагогических институтов и университетов. - 7-е издание. - Москва, 2000. – 319 с.
20. Медведєва Л.М., Медведєва Н.Ю. Англо-українсько-російський словник усталених виразів. English – Ukrainian – Russian Dictionary of Pragmatic Idioms. - Київ: Укр. енциклопедія, 1992. - 493 с.
21. Пазюк Л.К. Грамматика англійської мови для школярів, абітурієнтів, студентів: навчальний посібник. - Київ: Кобза, 2002. – 416 с.
22. Пароятникова А.Д., Полевая М.Ю. Английский язык для гуманитарных вузов: Учебник. – 2-е издание, испр. и доп. - Москва: Высшая школа, 1998. – 367 с.
23. Пурвер Г.Л. Учебник английского языка для взрослых. – Издательство литературы на иностранных языках. – Москва, 1948. – 432 с.
24. Тучина Н.В., Меркулова Т.К., Кузьміна В.С. Speak English with Pleasure/За ред. Луїзи Грін (Велика Британія), Кіри Янсон (США) – Харків: Торсінг, 2001. – 288 с.
25. Труевцева Т.И., Кац Р.И. Пособие по английскому разговорному языку. Пособие для студентов 1-2 курсов неязыковых вузов. – Москва, 1971. – 328 с.
26. Almazova L.A. A Bridge to Spoken English. - Moskow, 1988. - 390 p.
27. Dixson Robert J. Modern American English. - Oxford, 1990. - 250 p.
28. Dubrovin M.I. English for Everybody. - Kiev, „Dnipro”, 1991. - 220 p.
29. Eckersly C.E. Essential English. - Oxford, 1990. - 250 p.
30. English Learner’s Digest Дайджест для тих, хто вивчає англійську. №№ 1-16. 1999, 2001, 2004.
31. Flamm J., Northam W.L., Yorkey R.C. The English Advantage. - New York, 1991. - 390 p.
32. Hornby A.S., Gaterby E.V., Wakfied H. The Advanced Learner’s Dictionary of Current English. - Kiev, 1981. - 490 p.
33. Galperin I.R. Second & Third Year English. - Moscow: “Mezhdunarodnaya kniga”. - 1947. – 473 p.
34. New Webster’s Dictionary and Thesaurus of the English Language. Lexicon publications, Inc., USA, 1993, 1216 p.
35. Raymond Murphy English Grammar in Use. A self-study reference and practice book for intermediate students. - Cambridge University Press. Book 1. - 1990, 259 p.
36. Raymond Murphy English Grammar in Use. A self-study reference and practice book for intermediate students. - Cambridge University Press. Book 2. - 1992, 270 p.
37. Robert J.Dixson Modern American English. - Oxford, 1990. - 250 p.
38. The Everyday English Almanac for Boys and Girls. Сост. М.И.Дубровин. Книга для ежедневного чтения на английском языке. – Москва: АСТ Астраль, 2002. – 426 с.
39. Thomson A.J., Martinet A.V. A Practical English Grammar. - Oxford University Press.- 1993. – 210 p.
40. Verkhovtsova J.M. Making a New Start. Методично-навчальний посібник з курсу ділової англійської мови. – Вінниця, 2001. – 256 с.